

16-315:2:L70
G7.7
H'S
ARY.

MUL

132461

Madras University Library.

Call Number 12: 315: 2: L70

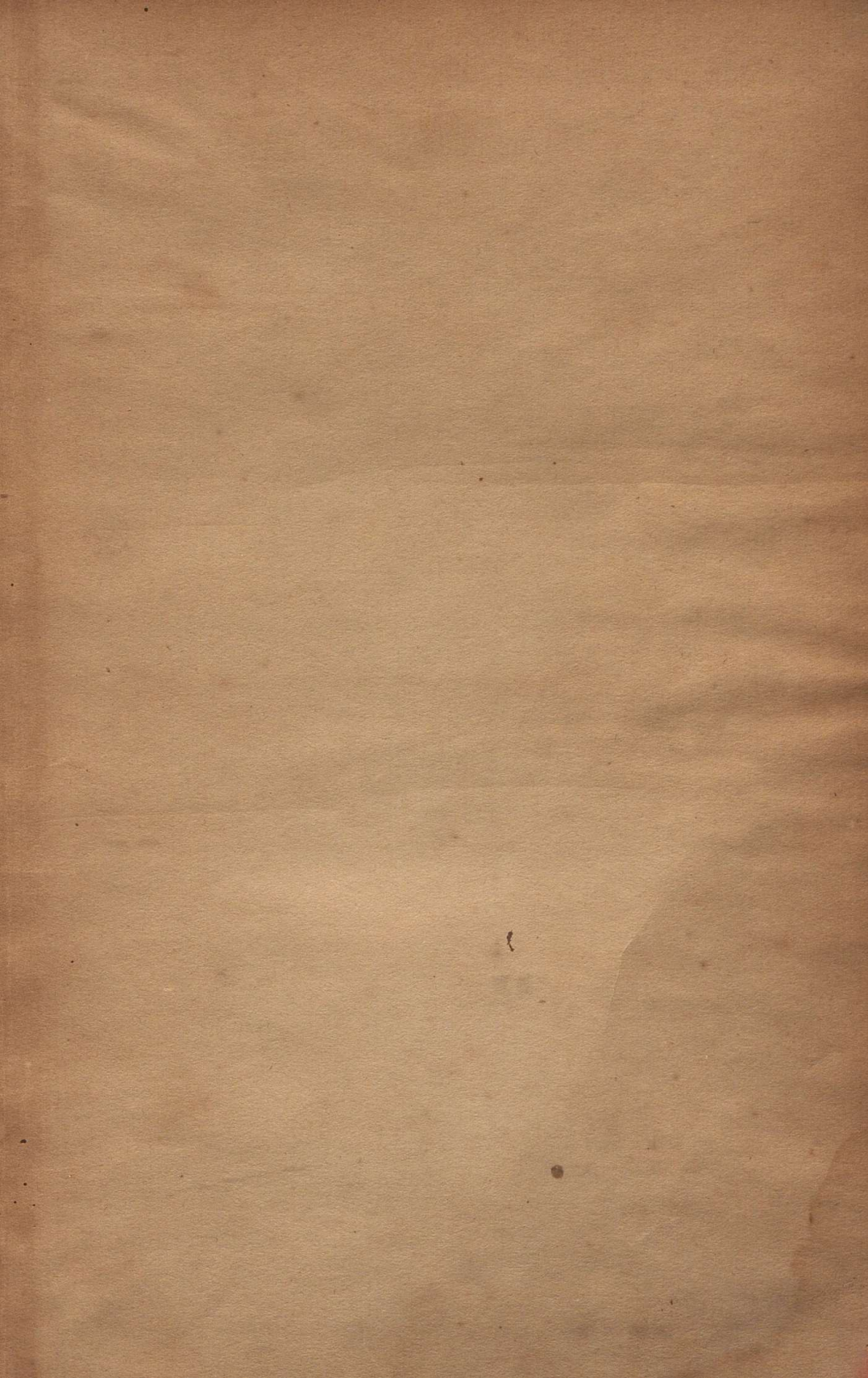
Accession Number 132461 67-7

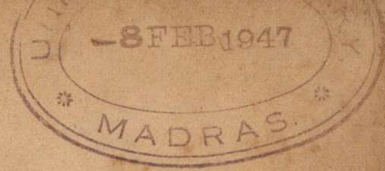
Available for loan from

This book should be returned on or before
the date last marked below.

O. 61.

Ananda Press, Madras—10,000—6-6-45.

A
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN
H. H. THE MAHARAJAH'S PALACE LIBRARY
TRIVANDRUM.

B-29

EDITED

BY

K. Sāmbaśiva Śāstrī,

Curator for the publication of Oriental Manuscripts,

TRIVANDRUM.

111851
J573C

Published under the authority
of the Government of

H. H. THE MAHARAJAH OF TRAVANCORE.

VOL. VII.

Bharataśāstra, Kāmaśāstra, Nāṭaka, Cami ū,
Ākhyāyikā and Kāvya.

PRINTED AT THE
V. V. PRESS BRANCH, TRIVANDRUM.

1938.

(All Rights Reserved)

DESCRIPTIVE CATALOGUE

SAANSKRIT MANUSCRIPTS

H. H. THE MAHARAJA'S PALACE LIBRARY

TRIVANDRUM

EDITED

132461

28526

12:315:2:L70

G7.7

H. H. THE MAHARAJA OF TRAVANCORE

VOL. VII.

PRINTED AT THE

V. W. P. PRESS, TRIVANDRUM

1933

CONTENTS.

	PAGE
List of Abbreviations	I
Preface	III
Detailed contents of works } noticed in Vol. VII.	V—XVII
Descriptive notices of works } catalogued in Vol. VII.	2387—2786.

CONTENTS

List of Abbreviations

Preface

Descriptive notices of works
collected in Vol. VII

Descriptive notices of works
collected in Vol. VII

1887

1887-1888

1887-1888

ABBREVIATIONS.

CC.	Catalogus Catalogorum.
DCSM.	Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts.
GSS.	Gaekwad's Sanskrit Series, Baroda.
HSLL.	History of Sanskrit Language and Literature by Dr. A. B. Keith.
HSP.	History of Sanskrit Poetics by Dr. S. K. De.
NS Press.	Nirnayasāgara Press, Bombay.
TCM.	Triennial Catalogue of Manuscripts, Madras.
TSS.	Trivandrum Sanskrit Series.
VV Press.	Vāṇī Vilāsam Press, Śrīraṅgam.

ABBREVIATIONS

Collegium Carolinum	CO
Descriptive Catalogue of Manuscripts	DCM
Georgian Manuscript Series, Basel	GRS
History of Serbian Language and Literature by Dr. A. H. Reich	HSL
History of Serbian People by Dr. S. K. P.	HSP
Vinogradna Ploha, Belgrade	VS Press
Technical Catalogue of Manuscripts, M. J. J.	TCM
Priručnik srpskih reči	TRR
Van Vlietman Press, Amsterdam	VV Press

PREFACE.

The present seventh volume comprises descriptive notices of 316 works (Nos. 2055—2370) commencing from Aṅgahāralakṣaṇam and ending with Arthaprakāśikā, commentary on the Tripuradahana. They cover a wide range of subjects dealing as they do with Bharataśāstra, Kāmaśāstra, Nāṭaka, Campū, Ākhyāyikā and Kāvya. Among the most rare and eminent works embodied in the precious codices, Kalyāṇasaugandhika of Śrī Nilakaṇṭha, Kuśalavavijaya of Śrī Veṅkaṭācala, Kārtavīryavijaya of H. H. Aśvati Tirunāl and Keraḷābharāṇa of Śrī Rāmacandradikṣita deserve special mention in the light of their thematic and historic significance. Hoping to furnish in the Appendix volume all details bearing upon them and other works noticed in the previous volumes, I present this edition of the enlightened public.

Trivandrum,)
11—3—'114.)

K. Sāmbaśiva Śāstrī,
Curator.

DETAILED CONTENTS

OF

WORKS NOTICED IN VOL. VII.

BHARATAŚĀSTRA.

General Catalogue		Name of work.	Page
No.	No.		
2055	1403	Āṅgahāralakṣaṇam	2387
2056	1404	Abhinavabhāratī (Nāṭyavedavivṛti)	2389
2057	1405	Do.	2390
2058	1406	Nāṭyaveda	2391
2059	1407	Do.	2394
2060	1408	Do.	"
2061	1409	Do.	2395
2062	1410	Nāṭyaśāstram	2397
2063	1411	Do.	2398
2064	1412	Nṛttaratnākara, with Malāyāḷam commentary	2400
2065	1413	Bālarāmabharatam	2402
2066	1414	Bhāvaprakāśanam	"
2067	1415	Do.	2406
2068	1416	Do.	"
2069	1417	San̄ itacintāmaṇi	2407
2070	1418	Do.	2409

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2071	1419	Śaṅgītasudhā	2410
2072	1420	Śaṅgītasudhākara	2417
2073	1421	Svaratāḷādilakṣaṇam, with Malayāḷam commentary	2422
2074	1422	Do.	2425

KĀMAŚĀSTRA.

2075	1423	Kāmasāstram	2426
2076	1424	Do.	2428
2077	1425	Kāmasūtram	2432
2078	1426	Do.	2434
2079	1427	Gūḍhārthadīpikā (Ratirahasyaṭīkā)	2435
2080	1428	Do.	2436
2081	1429	Jaḍavṛttam	2437
2082	1430	Do.	2438
2083	1431	Jayamaṅgalā, commentary on Kāmasūtra	2440
2084	1432 (a)	Do.	2442
2085	„ (b)	Kāmasūtram	2443
2086	1433 (a)	Dhūrtānanda	2444
2087	„ (b)	Pranayacihnam	2446
2088	„ (c)	Śāyanopacāra (Veśyāṅga- nāvṛttam)	2447
2089	1434	Ratirahasyam	2449
2090	1435	Do.	2451
2091	1436	Do.	2452

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2092	1437	Ratirahasyam, with Dīpikā.	2452
2093	1438	Do. Do.	2454

NĀṬAKA.

2094	1439	Anargharāghavam	2455
2095	1440	Do.	2457
2096	1441	Do.	2458
2097	1442	Do. with commentary	1459
2098	1443	Do. Do.	2460
2099	1444	Anargharāghavatippaṇam	2462
2100	1445	Anargharāghavapañcikā	2463
2101	1446	Do.	2465
2102	1447	Do.	2466
2103	1448	Anargharāghavavyākhyā	2467
2104	1449	Do.	2469
2105	1450	Do.	"
2106	1451	Do.	2471
2107	1452	Abhijñānaśākuntalam	2473
2108	1453	Do.	2474
2109	1454	Do.	2475
2110	1455	Do.	"
2111	1456	Do.	2476
2112	1457	Do.	"
2113	1458	Do.	2477
2114	1459	Do.	"
2115	1460	Do.	2478

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2116	1461	Abhiṣekanāṭakam	2479
2117	1462	Do.	"
2118	1463	Do.	2480
2119	1464	Do.	"
2120	1465	Do.	2481
2121	1466	Do.	"
2122	1467	Do.	"
2123	1468	Do.	"
2124	1469	Āścaryacūdāmaṇi	2482
2125	1470	Do.	2483
2126	1471	Do.	2484
2127	1472	Do.	"
2128	1473	Do.	2485
2129	1474	Do.	2486
2130	1475	Do.	"
2131	1476	Do.	"
2132	1477	Do.	2487
2133	1478	Do.	"
2134	1479	Do.	"
2135	1480	Do.	2484
2136	1481	Do.	2489
2137	1482	Āścaryacūdāmaṇivyākhyā	2490
2138	1483	Uttararāmacaritam	2492
2139	1484	Do.	2498
2140	1485	Do.	"
2141	1486	Do.	2494
2142	1487	Do.	2495
2143	1488	Do.	"
2144	1489	Do.	2496

General Catalogue		Name of work.	Page
No.	No.		
2145	1490	Uttararāmacaritam	2496
2146	1491 (a)	Ubbayābhisārikā	2497
2147	„ (b)	Padmaprābhṛtam	2498
2148	„ (c)	Bhāṇaviśeṣa	2500
2149	1492	Karpūramañjarī	2502
2150	1493	Do.	2504
2151	1494	Kalyāṇasaugandhikam	2505
2152	1495 (a)	Do.	2507
2153	„ (b)	Tapatīsamvaraṇam	2509
2154	1496	Kuśalavavijayam	„
2155	1497	Candrālekḥā	2511
2156	1498	Jānakīpariṇayam	2513
2157	1499	Tapatīsamvaraṇam	2515
2158	1500	Do.	„
2159	1501	Do.	2516
2160	1502	Do.	„
2161	1503	Do.	2517
2162	1504	Do.	„
2163	1505	Diṇmātrapradarsinī, commentary on Śākuntala	„
2164	1506	Do.	2520
2165	1507	Do.	2522
2166	1508	Dūtavākya	2523
2167	1509	Nalacarita	„
2168	1510	Nāgānandam	2527
2169	1511	Do.	„
2170	1512	Do.	„
2171	1513	Do.	2528
2172	1514	Do.	„

General Catalogue No.	No.	Name of work.	Page.
2173	1515	Nāgānandam	2528
2174	1516	Nāṭakābharanam, a commentary on Prabodhacandrodaya	2529
2175	1517	Do.	"
2176	1518	Do.	"
2177	1519	Pratijñāyugandharāyaṇam	2530
2178	1520	Do.	"
2179	1521	Do. with Malayālam commentary	2531
2180	1522 (a)	Do. Do.	2533
2181	„ (b)	Mantrāṅkasārārtha	2534
2182	1523	Pratimānāṭakam	2536
2183	1524	Do.	"
2184	1525	Do.	2537
2185	1526	Do.	"
2186	1527	Do.	"
2187	1528	Do.	"
2188	1529	Pradyumnābhyudayam	2538
2189	1530	Do.	"
2190	1531	Do.	2539
2191	1532	Prabodhacandrodayam	"
2192	1533	Do.	"
2193	1534	Do.	2540
2194	1535	Do.	2541
2195	1536	Do.	"
2196	1537	Do.	"
2197	1538	Do.	2542
2198	1539	Do. with Prakāśa	"
2199	1540	Prasannarāghavam	2545
2200	1541	Priyadarśikā	2548

General Catalogue		Name of work.	Page
No.	No.		
2201	1542	Priyadarśikā	2550
2202	1543	Bālarāmāyaṇam	2551
2203	1544	Do.	2553
2204	1545	Phagavadajjukam	2554
2205	1546	Bagavadajjukavyākhyā	2556
2206	1547	Mallikāmārutacchāyā	2557
2207	1548	Mahāvīracaritam	2559
2208	1549	Mahiṣamaṅgalabhāṇa	2560
2209	1550	Do.	2563
2210	1551	Do.	2564
2211	1552	Do.	2565
2212	1553 (a)	Do.	„
2213	„ (b)	Nāgānandam	„
2214	1554	Mālatīmādhavam	2566
2215	1555	Mālavikāgnimitram	2568
2216	1556	Do.	2569
2217	1557	Do.	2570
2218	1558	Do.	2571
2219	1559	Mudrārākṣasam	„
2220	1560	Do.	2574
2221	1561	Do.	2575
2222	1562	Mudrārākṣasavyākhyā	2576
2223	1563 (a)	Yayāticaritam	2577
2224	„ (b)	Sītāpariṇayam	2579
2225	1564 (a)	Raghuvīracaritam	2580
2226	„ (b)	Svapnavāsavadattam	2582
2227	1565	Ratnāvalī	2583
2228	1566	Do.	2584
2229	1567	Do.	2585

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2230	1568	Ratnāvalī	2586
2231	1569	Ratnāvalīsaṅgraha	2587
2232	1570	Rasasadanabhāṇa	2588
2233	1571	Rukmiṇīpariṇayam	2590
2234	1572	Lakṣmīkalyāṇam	2592
2235	1573	Do.	2596
2236	1574	Lakṣmīdevanārāyaṇīyam	2597
2237	1575	Vasantatilakabhāṇa	2599
2238	1576	Vasulakṣmīkalyāṇam	2603
2239	1577	Vikramorvaśīyam	2606
2240	1578	Do.	2607
2241	1579	Do.	2608
2242	1580	Do.	„
2243	1581	Do.	2609
2244	1582	Vicāratilakam, commentary on Subhadrādhanañjayam	„
2245	1583	Do.	2610
2246	1584	Viddhasālabbhañjikā	„
2247	1585	Do.	2613
2248	1586	Vidyāpariṇayam	„
2249	1587	Vimarśinī, commentary on Nāgānanda	2615
2250	1588	Vivaraṇam, commentary on Tapatīsamvaraṇam	„
2251	1589	Veṇīsamhāram	2616
2252	1590	Śṛṅgārakośabhāṇa	2617
2253	1591	Do.	2619
2254	1592	Śṛṅgāratilakabhāṇa	2620
2255	1593	Śṛṅgārabhūṣaṇabhāṇa	2622

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2256	1594	Śrīngārasudhākarabhāṇa	2623
2257	1595	Do.	2625
2258	1596	Śrīngārasundarabhāṇa	2626
2259	1597	Do.	2627
2260	1598	San'kalpasūryodayam	2628
2261	1599	San'kalpasūryodayavyākhyā	2630
2262	1600	Sītārāghavam	2631
2263	1601	Subhadrādhanañjaya	2633
2264	1602	Do.	2634
2265	1603 (a)	Do.	"
2266	" (b)	Nāgānandam	2635
2267	1604	Subhadrādhanañjayadhvani	"

CAMPŪ AND ĀKHYĀYIKĀ.

2268	1605	Aśvatthavaktrakṣetrayāgam	2637
2269	1606	Aṣṭamīcampū	2639
2270	1607	Uttaracampū. āmāyaṇam	2641
2271	1608	Do.	2643
2272	1609	Do.	2644
2273	1610	Kādambarī	2646
2274	1611	Do.	2647
2275	1612	Do.	2648
2276	1613	Do.	2649
2277	1614	Do.	2650
2278	1615	Do.	2651
2279	1616	Kādambarīpadārthatippaṇam	2652
2280	1617	Do.	2653
2281	1618	Do.	2655

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2282	1619	Kāṭavīryavijayam	2655
2283	1620	Do.	2657
2284	1621	Keralābharanam	„
2285	1622 (a)	Kailāsavarṇanam	2660
2286	„ (b)	Rājasūyam	2661
2287	„ (c)	Kaunteyāṣṭaka	2663
2288	„ (d)	Ahalyāśāpamokṣa	2665
2289	„ (e)	Puṣṭodbhedaślokaṛtha	2666
2290	„ (f)	Śūrpaṇakhāvilāpa	2668
2291	„ (g)	Kāmakathā	2669
2292	1623	Campūbhāgavatam	2671
2293	1624	Campūbharatam	2674
2294	1625	Campūrāmāyaṇam	2676
2295	1626	Do.	2677
2296	1627	Do.	2678
2297	1628	Do.	2679
2298	1629	Do.	2680
2299	1630	Do.	2681
2300	1631	Do.	2682
2301	1632	Do.	2684
2302	1633	Tārakāsuravadham	2686
2303	1634	Do.	2688
2304	1635	Dakṣayañnam	„
2305	1636	Do.	2690
2306	1637	Daśakumāracaritam	„
2307	1638	Do.	2691
2308	1639	Nayanidaśanam	2693
2309	1640	Do.	2695
2310	1641	Nāḷāyanīcaritam	2696

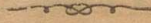
General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2311	1642	Nilakaṇṭhaviijaya	2697
2312	1643	Do.	2700
2313	1644	Nṛgamokṣam	2701
2314	1645	Padmanābhacaritam	2702
2315	1646	Pūrvacampūbhāratam	2704
2316	1647	Pūrvacampūbhāratatippaṇam	2705
2317	1648	Pūrvacampūbhāratasamkṣepa	2707
2318	1649	Yātrāprabandha	2708
2319	1650	Rājasūyam, with Arthavimāśinī	2710
2320	1651	Vāmanāvatāram	2714
2321	1652	Vāsavadattā	2715
2322	1653 (a)	Do.	2717
2323	.. (b)	Vāsavadattātippaṇam	2718
2324	1654	Do.	2719
2325	1655	Vāsavadattāvyākhyā	2721
2326	1656	Viśākhakīrtivilāsa	2722
2327	1657	Santānagopālam	2724
2328	1658 (a)	Subhadraharṇam	2726
2329	.. (b)	Rājasūyam	2728
2330	.. (c)	Matsyāvatāra	2729
2331	.. (d)	Nṛgamokṣa	2731
2332	.. (e)	Kailāsavarṇanam	2732
2333	.. (f)	Kaunteyāṣṭakam	2733
2334	.. (g)	Ahalyāśāpamokṣa	2734
2335	.. (h)	Puṣpodbhedaślokaṛtha	..
2336	.. (i)	Śūrpaṇakhāpralāpa	..
2337	.. (j)	Gośrīpureśavīrakeraḷamāṭabhū- pavarṇanam	2735
2338	.. (k)	Vātālayādhiśvaradaśakam	2737

General Catalogue No.	No.	Name of work.	Page
2339	1658	(l) Vyāghrālayeśastuti	2738
2340	„	(m) Māṭamahīśavarṇanam	2740
2341	„	(n) Bimbaliśvaravarṇanam	2741
2342	„	(o) Devanāyāṇavarṇanam	2743
2343	„	(p) Virakeralavarṇanam	2744
2344	„	(q) Fānakathā	2745
2345	„	(r) Ambāvṛttāntam	2746
2346	1659	Subhadrāharanam	2747
2347	1660	Do.	2748
2348	1661	Do.	2750
2349	1662	Svāhāsudhākaram	„
2350	1663	Do.	2752
2351	1664	Hanumadapadānam	2753
2352	1665	(a) Do.	2755
2353	„	(b) Hanumadapadānavyākhyā	2756
2354	1666	Harṣacaritam	2757
2355	1667	Do.	2759
2356	1668	Do.	„

KĀVYAM.

2357	1669	Akṣaradīpikā, commentary on Naiṣadhīya	2760
2358	1670	Do.	2761
2359	1671	Do.	2762
2360	1672	Do.	2763
2361	1673	Do.	2764
2362	1674	Acyutarāyābhyudayam	2766
2363	1675	Anulomapratilomakāvyaṃ	2767

General No.	Catalogue No.	Name of work.	Page
2364	1676	Anyāpadeśasatakam with Āvataranikā	2770
2365	1677	Amarukaśatakam, with Śṛṅgārādīpikā	2772
2366	1678	Do. Do.	2774
2367	1679	Do. with Padavākyārtha- prakāśinī	2775
2368	1680	Arjunarāvaṇīyam	2779
2369	1681	Arjunarāvaṇīyaṭīkā	2781
2370	1682	Arthaprakāśikā, commentary on Tripuradahana	2784

॥ श्री ॥

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN

H. H. THE MAHARAJAH'S PALACE LIBRARY

TRIVANDRUM.

॥ भरतशास्त्रम् ॥

॥ अङ्गहारलक्षणम् ॥

1403. AṄGAHĀRALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 2". Leaves—64.
10 lines per page and 32 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1275. In-
complete.

Subject—A discourse on *Tāla*, *Rāga* etc., according
to the science of histrionics,

Beginning :

सर्वेषामङ्गहाराणां निष्पत्तिः करणैर्भवेत् ।

तान्यहं संप्रवक्ष्य स्तथा ॥

हस्तपादसमायोगो नृत्तस्य करणं भवेत् ।

द्वे नृत्तकरणे चैव भवतो नृत्तमाहृतम् ॥

द्राभ्यां त्रिचत्वारिभिर्वाप्यङ्गहारस्तु मातृकाभिः ? ।

त्रिभिः कलापको ज्ञेयश्चतुर्भिः खण्डकस्तथा ॥

पञ्चैव करणानि स्युः सङ्घातक इति द्विजाः ।

षडभिर्वा सप्तभिर्वापि अष्टभिर्नवभिस्तथा ॥

करणैरिह संयुक्ता अङ्गहाराः प्रकीर्तिताः ।

एतेषामेव वक्ष्यामि हस्तपादविकल्पनम् ॥

End :

विश्लिप्तम् ।

अथापसारितानीतं हस्तपादं समाचरेत् ।

समस्तदेहाक्षेपेण स च गात्रस्य सिध्यति ॥

उद्धृतपार्णिमन्यस्मिन्नूपुरा पुत्प्लुतिपूर्वकम् ? ॥

कृत्वा भ्रमरकं पादमेनमेव विनिक्षिपेत् ॥

कुर्यादेवं द्वितीयाङ्घ्रेस्तदोद्धृत्ता भवेदियम् ।

यदा विश्लेषवत् तथा

कृत्वा जाया स्वस्तिकं तु कुञ्चिकश्चरणोऽभ्रकः ।

प्रसारितोऽञ्चिताविद्यः सन् पार्श्वे स्वे निपात्यते ॥

पा....पाण्यन्तरक्षेत्रे तदा विद्राह्या भवेत् ।

उद्धृतम् ।

Colophon :

Author :

Remarks—The first three leaves are not numbered.
The following verse occurring on Fol. 4 indicates that the work proper commences only from there :—

पूर्वरङ्गे प्रयोक्तव्यानिष्टदृष्टफलानपि ।

अङ्गहारान् प्रवक्ष्यामि नामतो लक्ष्मतस्तथा ॥

॥ अभिनवभारती (नाट्यवेदविवृतिः) ॥

No. 1404. ABHINAVABHĀRATĪ
(NĀṬYAVEDAVIVṚTI).

Substance—Palm leaf. Size—22" × 2". Leaves—130.

8 lines per page and 104 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—6750.

Subject—An elaborate exposition of Bharata's Nāṭyaśāstra.

Beginning :

...ति । एतेन कामजो दशको (गु?ग) ण इति वर्जनीयत्वेन नाट्य-
स्यानुपा.....केचिदाशशङ्किरे तदयुक्तीकृतम् । याज्ञवल्क्य-
स्मृतिपुराणादौ चास्य प्रशंसाभूयस्त्व.... ..तथाहि नटानां
नाट्यं तावदेतत् स्वधर्माग्नायस्वरूपतयानुष्ठेयमेव ।

...चेष्टितं विचार्य सोमक्रयोपदेशिनो हि वाक्यस्य न तद्विक्रयि-
ब्राह्मणान्तरगतकृत्या.....
तविरिश्रवचनप्रवर्तकभरतमुनिशासनानुवृत्तिशिष्यपरम्परापरिचया-

गताद्यतनकालावधि महानटजनस्वकप्रवृत्तिविशेषोपदेशपरमेतत्...
त तत्प्रत्युपकारादृते कवेरपि स्वहृदयायतनसततोदित-
 प्रतिभाभिधानपरवाग्देवतानुग्रहोत्थितविचित्रापूर्वनिर्माणशक्तिशा -
 लिनः प्रजापतेरिव का.....

End :

यद्वैचित्र्यमाला सादृश्याः । पुष्पगन्धिका.....गासं नृत्तगीत-
 गतिवैचित्र्ययो.....थवा जायान्तस्य प्रहर्षार्थविभूषि-
 तमित्यभिधाप्रच्छेद....कान्तायाः प्रहर्ष इति त्रिधा
 प्रच्छेदं प्रति विषमामिति...

Colophon :

इति माहेश्वराचार्याभिनवगुप्तविरचितायां नाट्यवेदविवृ-
 तौ अभिनवभारत्यां दशरूपविधानमष्टादशोऽध्यायः ।

Author—Abhinavagupta.

Remarks—The Ms. extends to a portion of the
 19th chapter. It is much damaged. Both the
 beginning and end are missing. 18 chapters
 have been published in GSS.

॥ अभिनवभारती (नाट्यवेदविवृतिः) ॥

1405. ABHINAVABHARATĪ
 (NĀṬYAVEDAVIVṚTI.)

Substance—Palm leaf. Size—21½" × 2". Leaves—
 118. 10 lines per page and 72 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—5300.

Subject—Beginning : Same as No. 1404.

End :

उद्याने तु स्थितावेतावन्योन्यं ददतौ दृशम् ।

मध्ये भुवं लिखन्तौ च प्राप्य सङ्गमसङ्गतौ ॥

इति । तस्मादपूर्णत्वे तुल्योऽन्वयाभावः । तासां च सिद्ध एव ।
यत्तूपाध्यायैः काव्य.....क रसोद्देशपरश्लोके इत्यादि निरूपितं
तदुत्तानार्थतयैव न गृहीतव्यम् । नन्वेवं रससूत्रे शब्दो.....पादा-
तव्यः । तदिदमायातम् उत्सङ्गस्थायिनि बालके तदन्वेषणमिति ।
अत्र भावोपादाने हि किं न सङ्गृहीतम् । यदयमनुभावयन्ति
वागङ्गसत्त्वकृत इति इत्युक्तम् । आवृ—

Colophon :

इति माहेश्वराभिनवगुप्ताचार्यविरचितायां नाट्यवेदविबृ-
तौ अभिनवभारत्यां कक्ष्यावृत्तिधर्म्यभिधानं त्रयोदशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 1404.

Remarks—The Ms. contains 14 chapters.

॥ नाट्यवेदः ॥

1406. NĀṬYAVEDA.

Substance—Palm leaf. Size—24" x 2". Leaves—

154. 8 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—5600.

Subject—Histrionic art.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

प्रणम्य शिरसा देवौ पितामहमहेश्वरौ ।

नाट्यशास्त्रं प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा यदुदाहृतम् ॥

समाप्तजप्यं व्रतिनं स्वसुतैः परिवारितम् ।

अनध्याये कदाचित्तु भरतं नाट्यकोविदम् ॥

मुनयः पथुपास्यैनमात्रेयप्रमुखास्तदा ।

पप्रच्छुस्ते महात्मानो नाट्यवेदसमुद्भवम् ॥

योऽयं भगवता सम्यग्रथितो वेदसम्मितः ।

नाट्यवेदः कथं ब्रह्मन्नुत्पन्नः कस्य वा कृते ॥

कत्यङ्गः किंप्रमाणश्च प्रयोगश्चास्य कीदृशः ।

सर्वमेतद्यथातत्त्वं भगवन्वक्तुमर्हसि ॥

तेषान्तु वचनं श्रुत्वा मुनीनां भरतो मुनिः ।

प्रत्युवाच ततो वाक्यं नाट्यवेदकथां प्रति ॥

भवाद्भिः शुचिभिर्भूत्वा तथावहितमानसैः ।

श्रूयतां नाट्यवेदस्य सम्भवो मुनिनिर्मितः ॥

End :

यो बालस्थविरां भूमिं वृद्धो वा बालभूमिकाम् ।

तथा वै कुरुते नाट्येपेतीह सा स्मृता ॥

छन्दतः पौरुषं कुर्याद् भूमिकां स्त्रीप्रयोगतः ।

न परस्परचेष्टाभिः कार्यौ स्थविरबालकौ ॥

सुकुमारप्रयोगात्तु नृत्तं स्त्रीभिरनुष्ठितम् ।

इत्थं हि प्रकृतीनान्तु दिव्यमानुषयोस्तथा ।

रम्भोर्वशीप्रभृतिभिः स्वर्गे नाट्यं प्रवर्तितम् ॥

तदेव मानुषे लोके पार्थिवानां गृहेष्वपि ।

उपदेष्टव्यमाचार्यैर्नृत्तं बुद्ध्वाङ्गनास्रथ ॥

सङ्गतिकपरिक्लेशो यो नित्यं प्रमदाजनः ।

स्वगुणं यन्मयैर्धार्ढ्यं कर्कशत्वं व्रजन्ति हि ।

नाट्यप्रसङ्गेन न स्वयं

भूमिकास्ताश्च बुधः स्त्रीणाञ्च योजयेत् ।

तुल्यावस्थक्रियोपेतोऽभ्यास इष्यते ॥

नानावस्थक्रियोपेतो भूमिकानुकृतिस्तथा ।

भृश.... ॥

Colophon :

इति प्रकृत्यध्यायो नाम एकत्रिंशः ।

Author—Bharata.

Remarks—The Ms. is much damaged. It comprises chapters 1—32. It is in the form of a discourse between Bharata and his disciples. It has been published in the Kāvya-mālā Series, Bombay. The lower limit of the author's date may be taken as the 4th century A. D. and the upper limit as the beginning of the Christian era (Vide P. 36. HSP Vol. I).

॥ नाट्यवेदः ॥

1407. NĀṬYAVEDA.

Substance—Palm leaf. Size—18"×2". Leaves—135.

10—11 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—5600.

Subject etc.—Same as No. 1406.

Remarks—The Ms. is of recent origin.

॥ नाट्यवेदः ॥

1408. NĀṬYAVEDA.

Substance—Palm leaf. Size—13"×2". Leaves—118.

10 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3650.

Subject—Beginning : Same as No. 1406.

End :

पुंसः प्रद्वेष्टितैश्चैवमुन्मदः स प्रकीर्तितः ।

निष्ठास्यनिमिषा दृष्टिः दीर्घाश्चसिति गच्छति ॥

रोदिति च विरहकाले नाट्यमिदं स्यात्तथोन्मादे ।

सामदानार्थसंभोगैः काम्यैः संप्रेषणैरपि ॥

सर्वैर्निरन्तरकृतैर्वाधिसमुपजायते ।

मुह्यत्यहदयं कापि हि गच्छति ।

शिरसश्च वेदना तीव्रा न धृतिश्चाप्युपलभ्यते ।

... .. ह्यष्टममेवं प्रयुञ्जीत ।

प्रष्टा न किञ्चित्प्रभूते ह शृणोति न पश्यति । ?

तूष्णीं हा—

Colophon :

इति भारतीये नाट्यशास्त्रे आहार्याभिनयो नाम द्वाविंशोऽ-
ध्यायः ।

Author—Same as No. 1406.

Remarks—The Ms. extends to the 23rd chapter.
The following extraneous verse is quoted at
the beginning:

“गजाननाय महसे प्रत्यूहतिमिरच्छिदे ।

अपारकरुणापूरतराङ्गितदृशे नमः ॥

॥ नाट्यवेदः ॥

1409. NĀṬYAVEDA.

Substance—Palm leaf. Size—17" x 2". Pages—46.

13 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1380.

Subject—Same as No. 1406.

Beginning :

... .. कष्टभाषा च नष्टचिन्ता जलं स्मृता ।

अकाण्डे दत्तहुङ्कारा तथा प्रशिथिलाङ्गिका ॥

श्वासग्रस्तासना.... ..

.... ..कृतस्सर्वैर्यदि नास्ति समागमः ।

काष्ठाग्निना प्रदीप्तायां भवेत्तु मरणं ततः ।

एवं स्थानानि कार्याणि काम.... .. ॥

End :

अणि इतलं गण एवकमन्तणि-

वासिइ आवहसइवासहिहंपि ।

अरू.... ..उज्झि । आद्यमथ निधनदीर्घाणि यत्र च-
रणे तु प्रावेशिकी बृहती सा नाम्ना तथैव रुचिरान्ता ।

यथा—

आह वरा ए.... ..साह चन्दणहेणि समिरुण तारामणो-
विह ।

असोहोत्थिदीणाणणो पुरुदतिण्याः ।

यदि पञ्चमं.... .. ।

Colophon :

Author—Same as No. 1406.

Remarks—The Ms. begins from the closing portion of chapter 23 and extends up to verse 143 in the 32nd chapter. The last leaf is numbered. 118 and so it is presumed that these two Mss. belong to one and the same codex. The Ms. is damaged.

॥ नाट्यशास्त्रम् ॥

1410. NĀṬYAŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 2". Leaves—80.

6 lines per page and 25---32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—900.

Subject—Same as No. 1406.

Beginning :

प्रत्यूहव्यूहविहितेहेतुरादावादीयते । यथोक्तम् । देवतादिनमस्कार
मङ्गलारम्भप... ..नाट्यादौशस्यते ।

यत्तु—

सा नान्दी कथिता बुधैरिति तथा च नान्द्यन्ते प्रविशति सूत्रधारः
इति नाटकोपक्रमो भवति ।

End :

आलम्बनभूतमिदं वेदान्तदर्शनं सिद्धसाध्यं वा । स श्वत् (?) ।
अवलम्बनत्वं न घटते । सिद्धं ह्यवलम्ब्यते । तदा सिद्धसा... ..
धननाट्यमपि विकल्पनीयं तत्राप्यसिद्धत्वानुपपत्तेः... ..ङ्गीकर-
णीये साध्यद्वयोपनिपातेऽन्येन सिद्धे....नेन भवितव्यम् । तच्च न
लभ्येत । अतोऽत्र वेदान्तसिद्धमेव भवितुमर्हति ।पक्षोप-
न्यासे... ..सङ्गतिः । स हि संशयपूर्वकः ।

Author :

Remarks—The Ms. is very old and unreadable. The following verse occurring in the middle discloses the theme dealt with :—

धर्म्यं यशस्यमायुष्यं हितं बुद्धिविवर्धनम् ॥
 हितोपदेशजननं नाट्यमेतत्... ..

The work is written in imitation of Bharata's Nāṭyaśāstra. It is a criticism on the *Abhinayas* obtaining in Kerala. The generic title given above is based on the content.

॥ नाट्यशास्त्रम् ॥

1411. NĀṬYAŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 2". Leaves—57.

10—12 lines per page and 20—28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—925.

Subject—Same as No. 1406.

Beginning :

हरिः

गान्धर्वशास्त्रे निपुणः कदाचि-

दुक्तेषु तानेषु विलिख्य कश्चित् ।

एतस्य सङ्ख्या कतमेति पृच्छेत्

तस्योत्तरं तावदुदीरयामः ॥

उद्दिष्टशब्देन तदेव चोक्तं

तस्याप्युपायः कथितो मुनीन्द्रैः ।

स गौरिमौ चापि विलिख्य पृष्टो

सरीगमौ चापि निवेश्य चोर्ध्वम् ॥

अथाद्यपद्वक्तेः सकलेऽपि कोष्ठे
 निधाय लोष्टानि यथाक्रमेण ।
 मूलक्रमान्त्यस्य पुनः स्वरस्य
 पृष्ठोऽन्तिमस्यापि तथैकभावात् ॥

End :

कथ्यते भूर्जरी राजा अतः पञ्चमषाडवात् ।
 पडंशग्रहसंयुक्तो न्यासवान्मध्यमस्वरैः ॥

पङ्कजमध्यर्षभे तारो बहुत्वं धैवतर्षभे ।
 सम्प्राप्तो भूर्जरीराग इति सम्यङ् निरूपितः ॥

इति भूर्जरीरागलक्षणम्—

सोमरागोऽथ षड्जांशो ग्रहन्याससमन्वितः ।
 मध्यमे मन्द्रतारोऽयं सम्पूर्णः सप्तभिः स्वरैः ॥
 गान्धारे च निषादे च बहुत्वं समुपागतः ॥

Colophon :

इति सोमरागलक्षणम्—

Author :

Remarks—The Ms. begins on a definition of *Āyata* and ends on that of *Somarāga*. A few leaves at the close enumerate the different *rāgas* besides describing the origin of *Nāṭyaśāstra*. The last two leaves embody the essence of *Nāṭyaśāstra* as revealed by Nandikeśvara to Sumati.

॥ नृत्तरत्नाकरः (केरलभाषानुवादसहितः) ॥

1412. NṚTTARATNĀKARA

with a rendering in Malayālam.

Substance—Palm leaf. Size—14½" x 2". Leaves—34.
9 lines per page and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.
Incomplete.

Subject—Histrionics.

Beginning :

या मूर्तिर्जगतां वन्द्या देवेभनरभौतिका ।

वैनायकीं तां शरणं प्रपद्येऽहं प्रसिद्धये ॥

अखण्डमददोर्दण्डभिद्यद्ब्रह्माण्डमण्डलम् ।

आनन्दताण्डवं शम्भोर्नृत्यं चण्डिकया सह ॥

ब्रह्मा तालधरो हरिश्च पटहो वीणाधरा भारती

विष्णुर्गीतकरो मृदङ्गललितो नन्दीकुमारौ स्थितौ ।

वंशज्ञौ शशिभास्करो ध्वनिधराः सिद्धाप्सरःकिन्नरा

रुद्रो नृत्तकरः स्वभावरजसं नाट्यं शिवः पातु वः ॥

तालः कालः क्रिया मानं ग्रहो जातिः कला लयः ।

यतिः प्रस्तारकं चैते तालप्राणा दश स्मृताः॥

क्षणं लघञ्च काष्ठञ्च निमेषं च विरामकम् ।

लघुगुरुः प्लुतः काकपादं तालशरीरजम् ॥

എന്നും ക്ഷണം ലഘം കാഷ്ഠ നിമേഷം തുടി വിരാം ഭൂതം
ലഘു ഗുരുതം കാകപാദം എന്ന പത്തുവിധം കണ്ടു ശരീര
ത്തുടനെ കൂടുന്ന താളം—

End :

अभिनेयवशादेषां संयतत्वमपीष्यते ।

എന്നു് ഇതിൻപുറം. ഇന്നമുള്ളതു് മടക്ക. വഴി അറിഞ്ഞു
അടക്കവും അന്തരല ഉപകല്പിരിച്ചി ഉളവേല അതുവും പി
രിഞ്ഞു കാണുക. അന്തം അനിമാന ഞ്ഞെക്കെ ലക്ഷണം
ചൊല്ലുകിറാം. ഞ്ഞെക്കെയും മുറും, ?

पताकामध्यमामूलशङ्खगुहो निकुञ्चकः ।

स स्वर्गाभिनये वेदाध्ययने च प्रयुज्यते ॥

എന്നതു് പതാക ഫസ്തത്തിലു് മദ്ധ്യമമൂലത്തിലു് അംഗുഷ്ഠ
ഞെ കഞ്ചിറു വൈക്കിൽ നിക്ഷേപം. അതു് അൽപാഭി
നയം(?) വേദാദ്ധ്യയനകാലത്തിലെ സ്വരമാത്രാകാലത്തിലും
പ്രയോഗമെന്നവാറു്.

मध्यमानामिकाग्राभ्यामङ्गुष्ठः श्लिष्यते यदा ।

शेषे प्रसारिते स्यातां सिंहास्यः स करः स्मृतः ॥

എന്നതു് നടുവിരലും അനാമികെയും അംഗുഷ്ഠത്തെ
സ്पर्ശിക്ക. മറുവിരലു് പ്രസാരണ.

Colophon :

Author :

Remarks—The work comprises the text and its
Malayālam commentary. All gestures are ex-
plained in addition to the enumeration of
different kinds of dances.

॥ बालरामभरतम् ॥

1413. BĀLARĀMABHARATAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" x 2". Leaves—133.

7 lines per page and 44 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—2500.

Subject—Histrionics.

Author—Bālarāmavarma Mahārāja.

Remarks—This work is printed as No. 118 in TSS.

It is a characteristic treatise on histrionics wherein the author, without swerving from the principles laid down by the earlier masters in the field such as Bharata, Dattila etc. has incorporated those prevalent in Keraḷa. Bālarāma Varma to whom this composition is attributed flourished between 1724 and 1798 A. D. Full details about the author have been given in the prefatorial note to the printed volume. The work is incomplete notwithstanding the words शुभमस्तु at its close.

॥ भावप्रकाशनम् ॥

1414. BHĀVAPRAKĀŚANAM.

Substance—Palm leaf. Size—9 $\frac{3}{4}$ "—1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—196.

9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3050,

Complete,

Subject—The principles to be followed in the manifestation of the different sentiments and *Bhāvas*.

Beginning:

गणपतये नमः ।

प्रश्नचोतन्मदमन्थरभ्रमरिकाङ्गारगीतं मुहु-

र्हेलावृंहितवादनव्यतिकरं भावोल्लसत्प्रक्रियम् ।

नृत्यन्नस्तु सुखाय वः करिमुखः पुण्योपहारैश्चिरा-

दानन्दी नटभावितैरिव यथा भावैः स सामाजिकः ॥

वन्दे वृन्दावनचरं गोविन्दं गोपिकापतिम् ।

गाः पालयन्तं गायन्तं वेणुना षड्जवादिना ॥

अम्बिकारसिकापाङ्गमपि स्मितमुखाम्बुजम् ।

भजे भुजङ्गलसितं मंहो वैयाघ्रचर्मिणम् ॥

नमामि मानसोल्लासभावनाफलदायिनीम् ।

शारदां शारदाम्भोदविशदामभयप्रदाम् ॥

आर्यावर्ताह्वये देशे स्फीतो जनपदो महान् ।

मेरुत्तर इति ख्यातस्तस्य दक्षिणभागतः ॥

ग्रामो माठरपूजाख्यो द्विजसाहस्रसम्मितः ।

तत्र लक्ष्मणनामासीद्विप्रः काश्यपवंशजः ॥

त्रिंशता ऋतुभिर्विष्णुं तोषयामास वेदवित् ।

वेदानां भाष्यमकरोन्नाम्ना यो वेदभूषणम् ॥

तस्य श्रीकण्ठनामासीत् पुत्रः कृष्ण इवापरः ।

वेदानधीत्य निखिलान् शास्त्राण्यप्यखिलानि च ॥

स पुत्रार्थं महादेवं वाराणस्यामतोषयत् ।

तस्यासीद् भट्टगोपालो नाम्ना स्रुतः सुलोचनः ॥

अष्टादशसु विद्यासु बहुशः स कृतश्रमः ।

उपास्य शारदां देवीं पुत्रं लेभे गुणोत्तरम् ।

तमाह्वयत् पिता प्रीतः शारदातनयाख्यया ॥

अधीतवेदवेदाङ्गो वर्तमानः पितुर्गृहे ।

कदाचिच्छारदां देवीमुपासितुमुपाययौ ॥

उपास्य स वसंस्तस्याश्चैत्रयात्रामहोत्सवे ।

आसीनां नर्तनागारे तां देवीं प्रेक्षकैः सह ॥

प्रणम्य तैरनुज्ञातस्तस्याः पार्श्वे उपाविशत् ।

त्रिंशत्प्रकारभिन्नानि रूपकाणि पृथक् पृथक् ॥

नटैः प्रयुज्यमाना... ..य कोविदैः ।

दृष्ट्वा स देवीं वरदां नाट्यवेदमयाचत ॥

नाट्यशालापतिः कश्चिद्दिवाकर इति द्विजः ।

तयैव नाट्यवेदस्य नियुक्तोऽध्यापने तदा ॥

प्रीतः सोऽपि सदाशिवस्य शिवयोगैर्या मतं वासुके-

वर्गदेव्या अपि नारदस्य च गुरोः कुम्भोद्भवव्यासयोः ।

शिष्याणां भरतस्य यानि च मतान्यध्याप्य तान्यञ्जना-

सूनोरप्यथ नाट्यवेदमखिलं सम्यक् तथाध्यापिपत् ॥

शारदातनयो देव्यास्तान्यधीत्य च सन्निधौ ।

आदाय सारमेतेभ्यो हितार्थं नाट्यवेदिनाम् ॥

भावप्रकाशनं नाम प्रबन्धमकरोत्तदा ।

एतस्मिन् प्रथमं भावस्तस्य भेदास्ततः परम् ॥

तदवान्तरभेदाश्च तत्तत्कार्येषु कौशलम् ॥

End :

यस्मात् सर्वान्न पश्यन्ति सर्वे गोष्ठ्यां सभासदः ।

तस्मात्तां सर्वतो भावैः प्रणीये ? न्नाख्यवित्तमः ॥

इत्थमुक्तक्रमोपेतं नाट्यं सर्वरसाश्रयम् ।

प्रेक्षकस्य प्रयोक्तुश्च कवेः स्याद् भुक्तिमुक्तिदम् ॥

ग्रन्थेऽस्मिन्नविभिन्नोऽपि योऽर्थो बहुश ईरितः ।

न तस्य पुनरुक्तित्वं मतान्तरसमर्थनात् ॥

सन्ति चैकशतं शिष्या भरतस्य महामुनेः ।

तेषां गुरुरभिन्नोऽपि भिन्नवत् प्रतिभाति सः ॥

Colophon :

इति शारदातनयविरचिते भावप्रकाशने दशमोऽधिकारः ।

इति भावप्रकाशनं समाप्तम् । हरिः ।

Author—Śāradātānaya, son of Bhaṭṭagopāla, son of Kṛṣṇa, son of Lakṣmaṇa.

Remarks—The work elaborately deals with the harmonization of Tāla and Svāra, the manifestation of sentiments and other related topics. The author acknowledges his indebtedness to many works. Lakṣmaṇa belonged to the Kāśyapagotra and resided at Mātharapūja village. His date is assigned to the period between 1100 and 1300 A. D. (Vide p. 242. HSP. Vol. I.)

॥ भावप्रकाशनम् ॥

1415. BHĀVAPRAKĀŚANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—195.
 9 lines per page and 28 letters per line. Script
 —Grantha. No. of Granthas—3050. Com-
 plete.

Subject etc.—Same as No. 1414.

Remarks—The following verse is seen after the
 colophon :

“भारद्वाजकुलोद्भवस्य वसतः श्रीताम्रपर्णीसरि-

द्रोधोभूमिविराजमानविपुलश्रीशुद्धवल्लीपुरे ।

रामो विश्वपतेः सुतो लिखितवान् भूपालचूडामणे-

ग्रन्थं संप्रति रामवर्मनृपतेराज्ञां वहन् मौलिना” ॥

॥ भावप्रकाशनम् ॥

1416. BHĀVAPRAKĀŚANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—88.
 12—16 lines per page and 40 letters per line.
 Script—Grantha. No. of Granthas—3050.

Subject etc.—Same as No. 1414.

Remarks—After the close of this work are seen two chapters of *Aṣṭādhyāyī* written in Telugu and Grantha characters.

॥ संगीतचिन्तामणिः ॥

1417. SAṄGĪTACINTĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—144.
8 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4600.
Incomplete.

Subject—Description of the science of music dealing with the variations of *Rāgas* due to changes in the *svaras*, the harmony of *rasa* and *rāga*, the deviations in *rasas* caused by *Nṛttas* and *rāgas* etc.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अथ वेममहीपालो लक्ष्यलक्षणकोविदः ।

लक्षणं त(व)त(वाद्यस्य) प्रतिपादयति स्फुटम् ॥

ततं वाद्यं भवेद्वीणा श्रुतिस्वरविशेषणात् ।

सा च द्विधा मता तत्र श्रुतिवीणा पुरोदिता ॥

अधुना स्वरवीणा तु कथ्यते तत्र चाकृतिः ।

स्वरदेशविभागाङ्कैरुद्भिन्दति मनीषिणः ॥

End :

उरोमण्डलभवेन मुष्टिहस्तविवर्तनैः ।

मध्ये मध्ये हस्ततालैः स्वीयदेशानुसारिभिः ॥

हस्तपादप्रसारैश्च नीरभो (?) भ्रमणेन च ।

गात्रस्य बलने चापि नेत्रयोर्धूर्णनेन च ॥

खण्डसूचीजानुगतप्रमुखैः स्थानकैरपि ।

योग्याभिभ्रमचारीभिर्ललितोद्धतभावतः ॥

नानागीतैः पारसीकदेशभाषाविनिर्मितैः ।

नृत्तं कुर्यात्तालयुक्तं क्वचित्तालविवर्जितम् ॥

एतद् भवेत् पारसीकदेश्यमत्तल्लीनर्तनम् ।

अत्र कन्दुकनृत्तं च मत्तल्लीनर्तनं तथा ॥

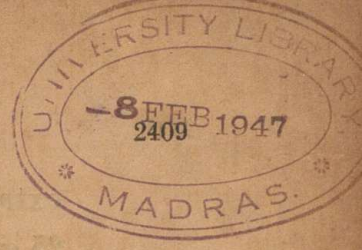
प्रस्तुतार्थानुसारेण नाट्ये चाप्युप.... ।

Colophon :

इति सकलकलाप्रवीणश्रीवीरनारायणवेमभूपालविराचिते
संगीताचिन्तामणौ नृत्तभागे देशीनृत्तविवेचको नाम पञ्चद-
शोऽध्यायः ।

Author—Śrī Viranārāyaṇabhūpāla.

Remarks—Some portions are omitted here and there, probably due to lacunæ in the original Ms. About 16 leaves are blank at two places in the middle. One of the leaves in the beginning discloses that the Ms. was copied in 1060 M. E.

॥ संगीतचिन्तामणिः ॥

1418. SAṅGĪTACINTĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1½". Leaves—224.

6 lines per page and about 54 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4550.

Incomplete.

Subject—Beginning : Same as No. 1417.

End :

तत्तत्क्रियोचितास्त्रेग्धनेत्रकान्तिविचित्रितम् ।

माद्यन्मधुकरव्रातानुयातस्तबकोपमम् ॥

करेणादाय विविधाहतवृत्त्या.... ।

.... क्षपतनैः करहत्या सताडनैः ॥

करप्रचारैर्विविधैश्चारयन्ति निरन्तरम् ।

भ्रमरीभूमिचारीभिः कन्दुकस्य गतिक्रमः ॥

.... गी तच्च कन्दुकनर्तनम् ।

इति कन्दुकनर्तनम् ।

यत्र तिस्रश्चतस्रो वा (न)र्तक्यो नवयौवनाः ।

चेवकुणितां रङ्गं प्रविष्टाश्च चरिक्रमात् (?) ॥

आयते वाव ।

Colophon :

Author—Same as No. 1417.

Remarks—The Ms. is damaged. Though the last leaf denotes No. 257, the total No. of leaves

extant is only 224. No. 1417 contains nearly 25 granthas more in the closing portion.

॥ संगीतसुधा ॥

1419. SAṄGĪTASUDHĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{4}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—159. 7—10 lines per page and 46—64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4800.

Subject—A compendium of the works on histrionics by Sadāśiva and others.

Beginning :

हरिः । ओम् ।

श्रीचोळदेशाभरणं चकास्ति

तञ्जापुरीति प्रथिताभिधाना ।

रमानटीनर्तनरङ्गशाला

पुरी दरी भूपरिणीहरीणाम् (?) ।

मणिस्फुरन्मन्दरवृन्दहृद्या

...

...

...

...

...

...

...

...

...

भद्रादिदन्तावलभद्रपद्या

वर्णाश्रमाचारविधानवद्या ॥

अजस्रमाकल्पितसर्वकामा

....भिरामा रमणीयधामा ।

सौभाग्यभूम्ना हसितान्यसीमा

सौधावलीसम्भृतरत्नदामा ॥

शार्दूलकण्ठीरवशौर्यसम्प-

त्समुद्भूतैर्धोरभटैस्समग्रा ।

विचित्रवर्णैविविधैस्तुरङ्गैः

सुराङ्कितक्षोणितलैरुदग्रा ॥

विनिर्जितैरावतपुण्डरीक-

मुखाखिलाशाद्विरदैर्द्विपेन्द्रैः ।

कपोलनिष्य(न्द)मदाम्बुधारा-

जम्बालितक्षोणितलैः समेता ॥

निरन्तरावासिरमावलोक-

समागताम्भोनिधिचारुखेयाः ।

प्राकाररेखाच्छलचक्रवाल-

परिष्कृताविष्कृतसभ्यलक्ष्मीः ॥

तस्यां नगर्यां तरुणार्कविम्ब-

द्विरुक्तिसौधाग्रसुवर्णकुम्भम् ।

उत्तुङ्गसालैरुपशोभमान-

मनन्तकक्ष्या.... ॥

....सोऽपि च भद्रशाला

श्रीरामसौधोऽपि च हेमकूटैः ।

अन्याश्च यत्राच्युतरङ्गमुखाः

सभासु धर्मोपमिता जयन्ति ॥

सम्भावनीया(न्दु?द्भु)तशातकुम्भ-

स्तम्भावलीसम्भृतनूतनरत्नैः ।

रम्या विशेषेण स(भा) विभाति

तत्रेन्दिरामन्दिरनामधेया ॥

यस्याः समीपे शत(भो?शो) विभान्ति

नृपाङ्गनारत्ननिवासयोग्याः ।

गृहा विचित्रोपवनीविहार-

प्रासादकेलीसरसीसमेताः ॥

तत्रेन्दिरामन्दिरनामधेये

सभाविशेषे सह मन्त्रिवर्यैः ।

कर्णाटसिंहासनमुख्यराज-

कुमारवर्गैरुपसेव्यमानः ॥

मदावलाश्वप्रकराधिनाथै-

धौरेयवर्गैरपि पार्श्वभागे ।

निषादिभिस्सादिभिरप्यनेकैः

खच्छुरिकाकेलिविशारदैश्च ॥

चिरन्तनैर्नैगमवृद्धवर्गै-

रन्यैश्च धन्यैर्विनयावनम्रैः ।

षड्दर्शनीसागरपारगैश्च

महीसुरैर्भूषितपार्श्वभागः ॥

कविप्रवेकैरपि कालिदास-

मयूरसौमिल्लपुरारिदेश्यैः ।

...कान्धद्रमिडप्रबन्ध-

निर्माणविद्यानिपुणैश्च कैश्चित् ॥

वाग्गेयकारप्रमुखैरनेकै-

र्विचित्रगीतादिकलाप्रवीणैः ।

तथैव वीणादिमवाद्यविद्या-

विचक्षणैः ... निषेवमाणैः ॥

नानाविधाशानरपालवर्ग-

सन्देहकृद्भिः समुपास्यमानः ।

आस्ते वि(?)भद्रासनमच्युतेन्द्र-

तनूभवः श्रीरघुनाथभूषः ॥

द्वाःस्थस्तदा सत्वरमभ्युपेत्य

धीरं ... विज्ञापितवा(न्वि)नीतः ।

दिदृक्षमाणा विबुधा भवन्तं

द्वारि स्थिता मां त्वरयन्त्यभीक्षणम् ॥

इतीरितं तस्य वचो निश्म्य

समुत्थितः प्राञ्जलिरित्यवोचत् ।

आनीयतामन्तिकमादरेण

वैतानिकार्यप्रमुखो बुधौघः ॥

आज्ञप्तिमेनां शिरसा प्रगृह्य

प्रावेशयत्सोऽपि बुधान् समस्तान् ।

मन्त्राक्षतालङ्कृतपाणिपद्मान्

फलोपहाराश्चित्पूर्णकुम्भान् ॥

विलोक्य दूरे विबुधान् प्रणम्य

मन्त्राक्षतान्मूर्ध्नि मुदा विधाय ।

वितीर्यमाणान् बहुमानपूर्व-

मादाय तेषां सफलोपहारान् ॥

अभ्यु(क्ष?क्षय)तीर्थाम्बु....ह

न्यवेशयत्तानुचितासनेषु ।

यथोचितं स्वानि समर्चयन्त-

मस्ताविषुस्तं विबुधाः समस्ताः ॥

यथा मुनीन्द्रान् यमुनोपकण्ठ-

निवासिनो दाशरथिः पुरस्तात् ।

आपूजयत्तद्वदिह त्वमस्मा-

नाराधयस्यादरपूर्वमेव ॥

एवं भुवाणान्विबुधाग्रगण्यान्

ब्रूते स्म मोदाद्रघुनाथभूषः ।

क्षोणीसुरा वः कुशलानि कञ्चित्

पुत्रेषु दारेषु तपोभरेषु ॥

अप्यग्निहोत्रव्रतसाधनानि

सुखानि किं सम्प्रति गोधनानि ।

प्रवर्तते वः किमु पञ्चयज्ञ-

क्रियान्तरायं पुनरन्तरेण ॥

इतीरितं वाक्यमिमे निशम्य

मुदावदन् भूमिभृदाशयज्ञाः ।

आसेतुभागीरथिभूमिभागा-

दभ्यागतानामवनीसुराणाम् ॥

... ..
... ..
... ..
... ..

सदाशिवशैलसुता विरिञ्चः
 शिलादस्रनुर्भरतश्च दुर्गा ।
 शक्तिश्च शार्दूलककोहलौ च
 समीरणः काश्यपमारुती च ॥
 रम्भार्जुनौ नारदतुम्बुरु च
 पौलस्त्यविश्वावसुदत्तिलाश्च ।
 पुरद्विषत्कुण्डलकम्बलाश्च-
 तरावुभौ याष्टिकदेवराजौ ॥
 एतैस्समस्तैरपि च प्रणीतं
 सङ्गीतशास्त्राम्बुनिधिं मथित्वा ।
 धीमन्दरेणाखिलमानवेभ्यः
 सङ्गीतसाराख्यसुधां ददामि ॥

End :

दशैव ते गीतगुणाः प्रदृष्टा-
 स्तेषां गुणानामिह लक्ष्म वक्ष्ये ।
 स्फुटैः स्वरैर्व्यक्तपदाभिधेयो
 गीतस्य चाद्यश्च गुणो निरुक्तः ॥
 पूर्णाभिधौ रागपदस्फुराणां
 पूर्ता ? द्वितीयस्तु गुणो मतः स्यात् ।
 प्रसन्नसंज्ञश्च गुणस्तृतीयो
 वेद्यस्तथायं प्रकटा... भावात् ॥
 तुर्यो गुणः स्यात् सुकुमारसंज्ञो
 निरूपितः सुष्ठुतरत्वयोगात् ।

अलंकृतार्थस्तु गुणस्तथान्त्य-
स्थानत्रये चापि समुद्भवत्वे ॥

स्थानस्य वर्ण

समानतायां समनामकोऽन्यः ।

स्याद्वल्लकीवंशनिनादसाम्ये

सुरत्तनामाखिलसप्तमः स्यात् ॥

नीचोच्चमध्यप्रमुखस्वराणां

... .. णोऽष्टमोऽयम् ।

श्लक्षणाभिधोऽन्यस्तु विकृष्टनामा

चोच्चैस्तथोद्धारणयोगतः स्यात् ॥

अन्यो जनानां नु मनोहरत्वे

गुणो निरुक्तो ...राभिधानः ।

इतीरिता गीतगुणा दशैवं

गीतस्य दोषान् दश वर्णयामः ॥

यल्लोकपुष्टं तु तथाद्यदोषः

शास्त्रेण दुष्टं तु भवेद् द्वितीयः ।

श्रुतेर्भवेन्न्यूनतया तृतीयो

दोषो निरुक्तः श्रुतितो विरोधी ॥

निषिद्धकाले खलु भानुतः स्या-

दोषो भवेत्कालविरोधिरूपः ।

अन्यस्तु दोषः पुनरुक्तियुक्तं

कलाविहीनं तु परश्च दोषः ॥

गतक्रमं सप्तम एव दोष-

स्तथाष्टमः स्या(द्यदा?)र्थरूपम् ।

ग्राम्यं तु यत् स्यान्नवमो निरुक्तः
सन्दिग्धरूपं दशमो मतं स्यात् ॥

गीतस्य दोषा दशधा निरुक्ता
यथाक्रमं गायकबोधहेतोः ।

निरूपितोऽस्माभिरिह प्रबन्धा-
ध्यायो बुधानां परितोषहेतोः ॥

Colophon :

इति प्रबन्धाध्यायः सम्पूर्णः । हरिः । ओम् ।
शुभमस्तु ।

Author—Raghunātha Bhūpa, King of Tanjore, son
of Acyutadeva, son of Cinaceppabhūpa.

Remarks—The Ms. comprises four chapters. It
is identical with No. 3081, TCM. Vol. IV.
Part I A. The work is of historical import-
ance.

॥ सङ्गीतसुधाकरः ॥

1420. SAṄGĪTASUDHĀKARA.

Substance—Palm leaf. Size—14³/₈" × 2". Leaves—40.
10 lines per page and 60 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.
Incomplete.

Subject—Principles to be observed in the study of
music.

Beginning :

हरिः । ओम् ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ।

श्रीमहागणपतये नमः ।

श्रीमत्तालात्मकं नृत्तं तालो नादात्मको मतः ।

नादो यदात्मतां धत्ते नमस्तस्मै पिनाकिने ॥

वप्र(1)घाताभिघातप्रसभि....दलि(ता?त)क्षमातलान्तःप्रसर्पत्-

सर्पेन्द्रोद्दामचूडामणिरुचिनिचयोत्पादिताकाशकान्तिः ।

योऽसौ सन्ध्याभ्रशङ्कां जनयति जगतामंशुभिः प्रांशुभिर्विः

सोऽयं (ते?दे)यादपायव्यतिकररहितं वाञ्छितं वारणास्थः ॥

मञ्जीरं मणिकङ्कणं मृगमदं काश्मीरजं कज्जलं

धम्मिल्लं नवमंशुकञ्च वपुषा वामेन वक्षोरुहम् ।

भोगीन्द्रं करिचर्म भस्म गरलं गङ्गां जटामण्डली-

मन्येनैव समुद्रहन् विजयतां देवोऽर्धनारीश्वरः ॥

गर्वग्रन्धिलकालकालियमुखप्रत्यग्रनिर्हत्वर-

क्ष्वेलौ(ग?घ)ज्वरजालजर्जरजगद्रक्षैकजाग्रहयः ।

गायन् गोपकुमारिकाकरतलप्रारब्धतालक्रियो

नृत्यन्विस्मृतवंशवादनप(र)श्शैरिश्विरं पातु वः ॥

शृङ्गारो मुख्यतमो रसेषु स च गीतवाद्यनृत्तमयः ।

तत्रापि नृत्तम(यि?धि)कं तद्रूपां पार्वतीं वन्दे ॥

भूपालश्चुलुकोदके समुद्रभूदेवस्य धातुः पुरा

तस्मादेव चुलुक् इत्यभिहितः पृथ्वीं पृथुस्तेजसा ।

स्थित्वास्मिन् प्रशशास विस्तृतयशास्तस्यान्ववाये नृपा-
श्रालुक्कया इति सर्वलोकविदितोदामापदानाः परे ॥

तेषामन्वयभूषणं नमयिता दुर्वारगर्वग्रह-

ग्रस्तानामवनीभृतां क्षितितलेऽजेयोऽभवद् भूपतिः ।

यस्योच्चैस्तरविक्रमक्रमकथा गाया श्रुतिप्रक्रमे

नाथेन श्रुतिपालिना फणवतां वेधा मुहुः स्पर्धते ॥

आसीन्नासीरधावत्तुरगखुरपुटाघातवीषा विशीर्णा(?)

क्षोणीभृच्छ्रेणिचूडाखचितमणिगणोद्योतखद्योतिताशः ।

भूजानिर्भीमदेवः सुरभिभुजयशोर्गर्भसौराष्ट्रनारी-

सङ्गीताकृष्टपाणिप्रणयिमृगचमत्कारवत्सोमनाथः ॥

तस्माज्जज्ञे गिरीशाद् गुह इव कुशली प्राज्यसाम्रज्यलक्ष्मी-

निस्सामान्यानुरागव्यतिकरितभुजो वीरगोष्ठीगरिष्ठः ।

देवस्सामन्तसिंहः प्रचुरनिजयशश्चन्द्रलाभाय नूनं

तन्व(न्) दानाम्बुपूरैः प्रतिदिनमपरं मुक्तमुद्रस्समुद्रैः ॥

यस्मिन्विस्मयनीयविक्रमकथानिर्धूतपूर्वेश्वरे

दोःस्तम्भद्वितयावधीरितकुलक्षोणीध्रचक्रे सति ।

धन्वी मन्मथ एव बद्धमकुटः शैलूष एवोर्जितो

जायाघातन एव सिन्धुरबलो विन्ध्याद्रिरेवाभवत् ॥

भूपः श्रीहरिपाल इत्यभिहितस्तस्याभवन्नन्दन-

स्त्यागी सत्यगिरः पराक्रमकथाविस्रम्भविश्वभरः ।

यस्य स्फूर्जति गूर्जति स्म च सुधामव्याजमित्रं यश-

(स्मःश्श)म्भोस्सोमपतेर्विनेतुमिव तां कण्ठास्थितां कालिमाम् ॥

अभिनवपुरनाथं हारिसङ्गीतविद्यं
 प्रशमितकविखेदं स्पर्शनैः काञ्चनानाम् ।
 यमनिशमभिनन्दद्यादवीनेत्रचन्द्रो
 मुदमयबिसेवणुर्द्वारवत्यां मुकुन्दः ॥ (?)

अरिनुपवधूहस्ती ख्यातो विचारचतुर्मुखः
 प्रथितविभवो नित्यं प्रत्यर्थिशाक्यरशङ्करः ।
 कलिवलितमवेत्ता काच्येतिहासपुराणवि-
 ज्जलनिधिरिव स्वादुस्संस्तूयते गुणरत्नभूः ॥

ऐन्द्रस्थानमपाश्रितेषु कविषु प्राच्येषु भूमण्डली-
 मम्भःकंहनजृम्भदम्बुधिकृतावेष्टामिमां रक्षितम् ।
 पङ्कभाषा रचिता स्वदारसगुणालङ्कारिणीनस्तुषा
 वक्त्रे यस्य परं विहाररसिका जाता गिरां देवता (?) ॥

वीणातन्त्रविशारदेन विविधैरङ्गैरिभङ्गोज्ज्वलै-
 रन्वीना रसगर्हरं (?) विदधिरे येन प्रबन्धाश्शतम् ।
 आपोपखनमातृभूर्जरवधू (खण्टानु ? कण्ठानु) कण्ठभ्रम-
 न्मूर्च्छासुग्धमनोज्ञगीतसुहृदः कण्ठेपरागोद्यताः ॥ (?)

यस्यैवासीदजस्रं कविभणितसखीसम्यगर्थं च दृष्टि-
 र्थेनैवास्थापि गाढं वचसि मधुरिमा कोऽपि वैदग्ध्यमिश्रः ।
 यस्यां देव ? प्रसेदुः परिचयगहना धर्मकामार्थविद्या
 यस्मिन्नेवोर्जितानां परिणतिरभवद्गीतिविद्यालतानाम् ॥

स सर्वविद्याश्रममेदिनीनां गोपायिता भूर्जरचक्रवर्ती ।
 व्यधत्त सङ्गीतसुधाकराख्यं प्रबन्धमालोडितपूर्वशास्त्रः ॥

End :

अतः परं भवेद्गौडी भिन्दोलस्याङ्गमीरिता ।

निषादे बहुतां याता षड्जन्यासग्रहांशका ॥

षाड्वार्षभवत्यक्ता धैवतेन च वर्जिता ।

तारमन्द्रक्रमा तेषां दृश्यते स्वरसप्तके ॥ इति गौडी ॥

तदनु त्रावणीनाम्ना भिन्नषड्जसमुद्भवा ।

धैवतांशयुता सैवं वर्जितर्षभपञ्चमा ॥ इति त्रावणी ॥

अयं तु मेषरागः स्याद् ग्रन्थेऽन्यस्मिन् समीरितः । इति चेरागः(?) ।

ततः स्यात्सैन्धवी नाम भिन्नषड्जसमुद्भवा ।

औडवो धैवतन्यासग्रहांशपरिशोभितः ॥

स्वरेण षड्चमाख्येन ऋषभेण विवर्जितः ॥ इति सैन्ध(वी) ॥

Colophon:

इति श्रीविचारचतुर्मुखश्रीहरिपालदेवविरचिते सङ्गीत-
मुधाकरे चतुर्थं नाट्याधिकरणं समाप्तम् ।

Author—Vicāracaturmukha Śrī Haripāladeva, son
of King Kṛmmiri.

Remarks—The work gives an insight into the origin
of music beginning with the conferment of the
histrionic science on Bharata by Lord Brahmā.
Then its classifications are introduced. The
script is bold and legible. The codex covers
five chapters from Nṛttādhikaraṇa to Rāgādhi-
karaṇa. The author, the King Bhūrjara of
Cālūkyā dynasty, mentions in the opening
leaves that he himself was responsible for its

composition. The work extends up to the definition of Saindhavarāga in the fifth Adhikaraṇa. It is noticed as No. 779, TCM, Vol. I, Part I C.

॥ स्वरतालादिलक्षणम् (केरलभाषाविवरणोपेतम्) ॥

1421. SVARATĀLĀDILAKṢAṆAM
with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—83.
8—10 lines per page and 26 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1200.

Subject—Description of the science of music clearly defining of *svara*, *tāla* *Rāga* etc.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

यस्मादेते विस्फुटं प्रस्फुरन्तो

वर्णाः सम्भूयः नुयातार्थजाताः ।

विश्वात्मत्वेनास्थितास्तत्प्रपद्ये

ज्योतिर्गात्रं वैभवं नादरूपम् ॥

दहराकाशमध्यस्थे सहस्रदलशोभिते ।

विस्फुरत्केसरश्लिष्टकर्णिके पङ्कजोदरे ॥

निवातदीपवत्स्थायी सोमसूर्याग्निमण्डले ।

आत्मा निस्सङ्ग एवैतत्साक्षी सर्वस्य कर्मणः ॥

तस्य स्यामिति सङ्कल्पे मन आख्यां लभेत सः ।

विषयेभ्यः प्रयत्नेन मन आत्माधितिष्ठति ॥

मनोऽधितिष्ठति प्राणः पूर्वान् पञ्च समरिणान् ।

ते ध...व्याप्य धमनीमुख्येभ्यस्तत्र सम्भवान् ॥

अग्निं प्रज्वलयन्त्येव तेभ्यो नादः प्रवर्तते ।

न नादेन विना गीतं न शब्देन विना स्वरः ॥

न नादेन विना नृत्यं तस्मान्नादात्मकं जगत् ।

नादरूपः स्मृतो ब्रह्मा नादरूपो जनार्दनः ॥

नादरूपा परा शक्तिर्नादरूपो महेश्वरः ।

यदुक्तं ब्रह्मणः स्थानं ब्रह्मग्रन्थिश्च यः स्मृतः ॥

तन्मध्ये संस्थितः प्राणः प्राणाद्वाहिसमुद्भूतः ।

नकारः प्राण इत्युक्तो दकारो वह्निरुच्यते ॥

अर्थोऽयं नादशब्दस्य सङ्केतात्परिकीर्तितः ।

स च पञ्चविधो नादो मतङ्गमुनिसम्मतः ॥

अतिसूक्ष्मश्च सूक्ष्मश्च पुष्टोऽपुष्टश्च कृत्रिमः ।

अतिसूक्ष्मो भवेन्नाभौ हृदि सूक्ष्मः प्रकाशते ॥

पुष्टोऽभिव्यज्यते कण्ठे त्वपुष्टः शिरसि स्मृतः ॥

कृत्रिमो मुखदेशेन स्थानभेदेन भासते ॥

यत्र नादस्य चोत्पत्तिस्तत्र तालो विजृम्भते ।

तालाः पञ्चविधाः प्रोक्ताश्चतुरश्रादयस्तथा ॥

नादस्य निर्गमो नाड्यां सुषुम्न्यां च प्रकीर्तितः ।

नीवारशूकवत्तन्वीमिति तस्य प्रभासते ॥

ततो बिन्दुस्ततो नादस्ततो मात्रा ह्यनुक्रमात् ।

नादाद् ध्वनिः श्रुतिस्तस्माच्छ्रुतिभ्यः स्वरसम्भवः ॥

स्वरभ्यो रागः सञ्जातो रागाद्रीतं समुत्थितम् ।

गीतप्रबन्धभेदेन पदसंख्या मुहुर्मुहुः ॥

देशीरागसमायुक्ता बहुधा तत्प्रकीर्तितम् ।

ध्वनिर्योनिः परा ज्ञेया ध्वनिः सर्वस्य कारणम् ॥

आक्रान्तं ध्वनिना सर्वं जगत्स्थावरजङ्गमम् ।

ध्वनिर्येन्द्रियग्राह्यत्वाद् ध्वनिर्येव श्रुतिर्भवत् ॥

सा चैकापि द्विधा ज्ञेया स्वरान्तरविभागतः ।

*

*

*

*

-നി-ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്വരങ്ങളെ ഇങ്ങനെയെന്നു കാട്ടപ്പെട്ടിതു. സരിഗമപധനി.

End :

ഘസ്തശ്രുതികളിൽ പ്രഭാവതി-ഋഷഭശ്രുതികളിൽ ദീപ്തം-ഗാ
ന്ധാരശ്രുതികളിൽ ഫ്രാദിനീ-മദ്ധ്യമശ്രുതികളിൽ വിഭ്രതി-പ
ഞ്ചമശ്രുതികളിൽ സഖരന്തപ്രഭാവതി. നിഷാദശ്രുതികളിൽ
പ്രസന്നമാളവിഷാഡവം. ഇങ്ങിനെ എല്ലാ രാഗങ്ങൾക്കും
ചൊല്ലുവാൻ എളുതല്ല. ചിലവ ചൊല്ലിതായി ടിപ്പണത്തു
ങ്കൽ നോ(ക്കി ത്തിക)ച്ചുകൊൾക. ടിപ്പണമാകുന്ന ഗ്രന്ഥത്തു
ങ്കൽ നോക്കിത്തികച്ചുകൊൾക എന്ന് അർത്ഥം.

श्रुतिसमधिकमुच्चैः पञ्चमं पीडयन्तः

सततमृषभहीनं मध्यमीकृत्य षड्जम् ।

प्रणिजगदुरकाकुश्रावकस्त्रिगुणकण्ठाः

परिणാतिमपि रात्रेर्मागधा माधवाय ॥

भिन्नषड्ജസമുദ്ഭൂതോ മന്യാസോ ധ്വാങ്ശമൂഷിതഃ ।

സമസ്വരോ റിപത്യക്തഃ പ്രാർത്ഥനേ ഭൈരവഃ स्मृतः ॥

मन्द्रादिस्थानभेदेन प्रवृत्तं श्रुतिकम्पनम् ।

उरःकण्ठाशिरस्थारूपा वहिर्निष्क्रमतो भवेत् ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The Ms. is fairly accurate.

॥ स्वरतालादिलक्षणम् (केरलभाषाविवरणोपेतम्) ॥

1422. SVARATĀLĀDILAKṢAṆAM

with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{5}{8}''$. Leaves—22.

7—8 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam, No. of Granthas—250.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1421.

Beginning :

—ത്തികൾ നാദമുണ്ടാകിന്റെ എൻററിക. १

नकारः प्राण इत्युक्तो दकारो वहिरुच्यते ।

अर्थोऽयं नादशब्दस्य सङ्केतात्परिकीर्तितः ॥

ഇതിൽ പൊതു-നകാരമെൻറ ചൊല്ലി പ്രാണനെ.

ദകാരമെൻറ ചൊല്ലി വഹ്നിയിനെ.

अतिसूक्ष्मश्च सूक्ष्मश्च पुष्टोऽपुष्टश्च कृत्रिमः ।

അതി സൂക്ഷ്മമെൻറും സൂക്ഷ്മമെൻറും പുഷ്ടമെൻറും അപുഷ്ടമെൻറും കൃത്രിമമെൻറും ഇങ്ങിനെ അഞ്ചുവിധനാദം.

यत्र नादस्य चोत्पत्तिस्तत्र तालो विजृम्भते ।

യാതൊരൊടുത്തു നിൽകു നാദമുണ്ടായി. അവിടെ നിരന്തര
താളമുണ്ടായിതു.

ताले चच्चपुटे ज्ञेयं गुरुद्वन्द्वं लघुप्लुतम् ।

ഇതു ചച്ചപുടം.

गुरुर्लघुर्गुरुश्चैव भवेच्चाचपुटाभिधे ।

ഗു.ല.പുടം. (ചച്ചപുടം)

पलगा गलपाश्चैव पटपितपुत्रकस्तथा ।

പാട് പിതപുത്രം. (12)

मगणः स्यात्प्लुताद्यनं संपक्वे..... ।

Colophon :

Author :

Remarks—The first two leaves are missing. The
Ms. extends almost to the close of *Tālalaksana*.

॥ कामशास्त्रम् ॥

॥ कामशास्त्रम् ॥

1423. KĀMAŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1½". Leaves—3.
8 lines per page and 36 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—50.

Subject—The significance of the third factor in
the *Trivarga*.

Beginning :

... .गः प्रदर्श्यते शशो वृषोऽश्वः सम इति तेषां लक्षणमुपदिशामः ।

वृत्तो मु...

... ..कोमलो वृत्तकण्ठो विरसः सिंहकल्पो

दृढमतिरलसो वक्रकेशो वृषः स्यात् ...

.... ..कुटिलमतिर....र्यराशिर्वलीयान्
तस्वो दीर्घे गौण्योनततनु....

End :

समं पतेद्वक्षसि उत्थाय शौचं

कुर्याद्रत ...

....हृष्टो यदि नाम वेगा-

द्रोचेद् व्यवायं पुरुषस्तदानीम् ॥

भोग्या... ..वेत्तस्य विलास..

... ..न्तव्यं तत्स्वरिभिर्धूतरोषैः ॥

Colophon :

महेश्वरेन्द्र.रेश्वरेभ्यो....

Author—Vātsyāyana.

Remarks—The Ms. contains only the recto halves of three leaves. The author's date is

ascribed to about 500 A. D. (Vide History of Sanskrit language and literature by Prof. A. B. Keith p. 469.)

॥ कामशास्त्रम् ॥

1424. KĀMAŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—15.

8—9 lines per page and 28—32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—250.

Subject—Same as No. 1423.

Beginning :

शम्भुं च सोमं प्रणिपत्य मूर्ध्ना

देवेन्द्रमिन्द्राणिमनङ्गरत्यौ ।

पाञ्चालमेवाप्यथ दत्तकं च

शास्त्रं प्रवक्ष्ये शयनोपचारम् ॥

यदुत्तकेन प्रमदाहितार्थं

कान्तानुवृत्तं कथितं स्वतन्त्रे ।

तस्मात् समाहृत्य समस्तमद्य

वेश्याङ्गनावृत्तमथ प्रवक्ष्ये ॥

वपुर्विशिष्टा सुवयास्सुशीला

सद्भावभावा सहधैर्यलज्जा ।

स्यादिङ्गितज्ञाक्षरवित् कलाज्ञा

प्रियंवदा वेशवधूः प्रशस्ता ॥

End :

आरुह्य सुन्दरदृशं सरकेतनेन
 तस्या मुहुर्मुहुरनङ्गगृहे विवृत्य ।
 कान्तं तदीयमधरं वदनेन चुम्बन्
 मुष्ट्या शनैः कमठताडनमाचचार ॥
 यावन्मधु स्रवति तावदसौ मृगाक्षी-
 मुत्थाप्य योनिनिहितस्मरकेतुरे..... ।
 तस्मिन्निपत्य शयने वरधूतलज्जा-
 मुत्कूजितस्म... .. ॥

Colophon :

इति चुम्बनपद्धतिः ।

Author—Same as No. 1423.

Remarks—Dattaka, referred to in the introductory verse is the originator of Kāmasāstra, son of Suprabhadeva and father of Māgha. (Vide p. 243, CC. Vol. I.) The following lines are seen at the beginning :—

“.....च नीवीं श्लथन्
 धन्यो रञ्जयति श्रमादमुमिमां तन्वीं त्रियामासुखे ॥

ശ്രീപത്മനാഭൻ രചിക്കുക.”

and at the end occurs the following portion :

रोहिण्यामुदितो मनःकुमुदिनीमुन्मेषयन्मामकीं
 राजत्वं च दधत् कलातिमधुरः कान्तेर्निधानं परम् ।
 इन्धे विष्णुपदाश्रयः सुमनसां प्रीतिं वहन्नाश्रितः
 सद्भिर्दूरनिरस्तनिस्तुषतमा योषिन्मयश्चन्द्रमाः ॥

पारः सोऽयं वरगुणानिधे सा तिथिस्साधुशालि
 नक्षत्रं तन्मुखाजितशरत्कालनक्षस्य नाथे ? ।
 यत्रास्माकी सुकृतलतिका. . . तां पूर्वमे . . .
 त्वत्कारुण्यादधिशतफला हन्त जायेत कान्ते ॥

दिवसविरतिफुल्लन्मल्लिकामाकरन्द-
 द्रवमधुरिमभाजा वञ्चयन्ती गिरा माम् ।
 विहरसि मदनाक्तं दह्यमाने निकेते
 कथय कथमियं ते कूपनिर्माणचिन्ता ॥

आतनोति भवती सुखासिकां
 व्याधिरङ्गजभवा दुनोति माम् ।
 ओतवे विहतिराखवे मृति-
 वेधसा युगपदेव कल्पिते ॥

यात्रोन्मुखे मयि वियोगदशां भवित्री-
 माशङ्क्य शङ्कर शिवेति समालपन्ती ।
 निश्चस्य दीर्घमवनाम्य मुखारविन्दं
 त्वं बल्लभे यदतनोर्हृदि मे तदास्ते ॥

तावके नेत्रपात्रेण पीते लावण्यवारिणि ।
 युज्यते यदभूत् तृष्णा स्मिते चित्रं विजृम्भते ॥

हृदयालवालकभवा कृपालुता
 मधुरसितांशुमयपुष्पशालिनी ।
 मदवारणेन्द्रगमने तवाधुना
 मदनोत्सवाख्यफलदा . . जायते ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

नाभित(?)स्वपनविभ्रमो रमा-

.....ढपरिरम्भलम्पटः ।

गूढपादशयने शयोऽधुना

कैटभारिरवलोकितो मया ॥

शब्दशास्त्रजलराशिपारगे

तल्पसीम्नि दयया शयानया ।

पद्मनाभमयनामधेयया

सप्रसादमवलोकिता वयम् ॥

सर्पराजमयतल्पशायिने

पत्पयोजनतकल्पशाशिने ।

अप्रमेयपरचित्प्रकाशिने

पद्मनाभ परिकल्पये नतिम् ॥

दुर्वृत्तसङ्गतिरनर्थपरम्पराया

हेतुः सदा मतिमतां मननीयमेतत् ।

लङ्केश्वरे हरति दाशरथेः कळत्रं

संप्राप बन्धनमहो खलु सिन्धुराजः ॥

गुणैरेवोन्नतिं याति नोच्चासनसमाश्रयात् ।

प्रासादशिखरारूढः काकः किं गरुडायते ॥

नानादेशसुधीलालितदानापारगुणाधर्मशुभमयकर्मनृपकुलवर्म-
रविनृपवर्मनृपाला अविरळनिपतितधवळतुरगमयपरमपुरुषनृपालाय
राजा.....सौराष्ट्रागम् ।

अग्रे च रोगं नयने च मृत्युः
 कर्णे तु लाभस्तदनूग्रबुद्धिः ।
 पृष्ठेऽर्थसिद्धिस्तदनुग्रणञ्च (?)
 कर्णे जयं चक्षुषि सर्वलाभः ॥

अन्तर्गते पृच्छति पृच्छकोऽसौ
 देवे सुखं जीवति वीतरोगः ।
 तेनैव मार्गेण विनिर्गतश्चेत्
 परेतराजस्य पुरं प्रयातः ॥

श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

॥ कामसूत्रम् ॥

1425. KĀMASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 11\frac{1}{2}''$. Leaves—119.

8—9 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2350.

Subject—Same as No. 1423.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

धर्मार्थकामेभ्यो नमः । शास्त्रे प्रकृतत्वात् तत्समयावबोधकेभ्य-
 आचार्येभ्यस्तत्संबन्धात् । प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा तासां स्थितिनिब-
 न्धनं त्रिवर्गसाधनं शास्त्रमध्यायानां शतसहस्रेण प्रोवाच । तस्यैकदेशं
 स्वायंभुवो मनुर्धर्माधिकारं पृथक् चकार । बृहस्पतिरर्थाधिकारिकं
 महे..देवानुचरश्च नन्दी सहस्रेणाध्यायानां कामसूत्रं प्रोवाच । तदेव तु

पञ्चभिरध्यायशतैरौद्दालिकः श्वेतकेतुः संचिक्षेप । तदेव तु पुनरध्य-
 र्धेनाध्यायशतेन साधारणसांप्रयोगिककन्यासंप्रयुक्तकभार्याधिकारि-
 कपारदारिकवैशिकौपनिषदिकैः सप्तभिरधिकरणैः बाभ्रव्यः पाञ्चा-
 लश्चकार । तस्य षष्ठं वैशिकमधिकरणं पाटलीपुत्रिकाणां गणिकानां
 नियोगात् दत्तकः पृथक् चकार । तत्प्रसङ्गाच्चाचार्यणः साधारणं
 प्रोवाच सुवर्णनाभः सांप्रयोगिकं घोटकमुखः कन्यासंप्रयुक्तकं गो-
 नर्दीयो भार्याधिकारिकं गौणिकापुत्रः पारदारिकं सनत्कुमार औप-
 निषदिकञ्चेति । एवमनेकैराचार्यैस्तच्छास्त्रं खण्डशः प्रणीतमुत्सन्न-
 कल्पमभवत् । तत्र दत्तकादिभिः प्रणीतानां शास्त्रावयवानामेकदेश-
 त्वात् महदिति बाभ्रवीयस्य दुरध्येयत्वात्संक्षिप्य सर्वमर्थम् अल्पेन
 ग्रन्थेन कामशास्त्रमिदं प्रणीतं वात्स्यायनेन—

End :

वात्स्यायनो मल्लनागः कामसूत्रमवर्तयत् ।

तदेतद् ब्रह्मचर्येण परमेण समाधिना ॥

विहितं लोकयात्रार्थं न रागार्थोऽस्य संविधिः ।

रक्षन् धर्मार्थकामांस्त्रीन् पश्यन् लोकस्य वर्तनम् ॥

अस्य शास्त्रस्य तच्चज्ञो भवत्येव जितेन्द्रियः ।

तदेतत् कुशलो विद्वान् धर्मार्थाववलोकयन् ॥

नातिरागात्मकः कामी प्रयुञ्जानः प्रसिध्यति

Colophon :

इत्यौपनिषदिके सप्तमेऽधिकरणे द्वितीयोऽध्यायः

ओमिति षट्त्रिंशं सम्पूर्णं वात्स्यायनीयं कामसूत्रं षट्त्रिंशद-
 ध्यायाः । मीनाक्ष्यै नमः । शुभमस्तु ।

Author—Same as No. 1423.

Remarks—This Ms. comprises only the text. The work is written in dignified diction. The author adopts his own technical terminology. The work has been published from N. S. Press, Bombay with the commentary Jayamaṅgalā.

॥ कामसूत्रम् ॥

1426. KĀMASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size— $4\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—18.
9 lines per page and 36 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—375.

Subject—Same as No. 1423.

Beginning—Same as No. 1425.

End :

देशसाम्याच्च योषित उपचरेत् । मध्यदेश्या आर्यप्रायाः शुच्युप-
चाराश्चम्बननखदशनपदद्वेषिण्यः बालहितदेश्याः आवन्तिकाश्च
चित्ररतेषु वासामभिनिवेशः.....।

Colophon :

इति सम्प्रयोगिके तृतीयेऽधिकरणे चतुर्थोऽध्यायः ।

एकादशं प्रकरणम् ।

Author—Same as No. 1423.

Remarks—This Ms. contains only four chapters in the Sāmprayogikādhikaraṇa.

॥ गूढार्थदीपिका (रतिरहस्यटीका) ॥

1427. GŪDHĀRTHADĪPIKĀ

(Ratirahasyaṭīkā).

Substance—Palm leaf. Size—8" x 2". Leaves—32.

9—10 lines per page and 34—38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Incomplete.

Subject—A succinct exposition of *Ratirahasya*.

Beginning :

सुरतेष्वपि काम इति श्रीमान् अपरिक्षीणविभवः । भवरसजुषां
 संसारसेविनां दैवतं तदधीनत्वात् सुखस्य चित्तजन्मा कामः द-
 ग्धस्यापि अर्धनारीश्वरत्वकरणाच्चित्ताद्यैतन्नाम कृतम्(?) । ननु इदं हि
 कामलक्षणमाचार्यैरुक्तम् — त्वक्चक्षुश्श्रोत्रजिह्वाघ्राणानामा-
 त्मसंयुक्तेन मनसाधिष्ठितानां स्वेषु स्वेषु विषयेषु अनुकूलतः प्र-
 वृत्तिः कामस्पर्शविशेषविषयेष्वस्याभिमानिकसुखानुविद्धा फलत्ये-
 ...र्थप्रतीतिः प्राधान्यात् काम इति । तदेवं स्थिते कथं देवता-
 रूपेण नमस्कारः क्रियते ।

अत्र तदधिष्ठात्री देवतोपचर्यते । अत एव हि देव इत्युक्तम् ।

End :

कररुहै रुद्धैस्तनावुन्मदः मुदितमदनवान्तपक्षः कपोलः कृत-
 घनपरिरम्भः सम्भृतानङ्गरङ्गो गमयति मृ.....स्त सकृन्नाभिं न-
 खैरञ्चयन् दष्टोष्ठः पुलकं ददत् कुचतटम्? श्रुम्बे..स्तनौ पीडयन् म-
 र्दनीयान्मदनालयं च विलिखेत् । पार्श्वेन हृदयकुचदृशो मूर्ध-

गुह्ये क्रमेण मर्मस्वेतेषु भूयो न जनय.....न ज्वलदनलशिभैवन्दवः
कामवारां संक्षेपादिति ।

Colophon :

इति रतिरहस्यटीकायां भार्याधिकारं नामाष्टमः परिच्छेदः ।

Author—Kaviprabhu.

Remarks—The Ms. begins from the middle of the
2nd chapter and ends with a portion of the 9th
chapter.

॥ गूढार्थदीपिका (रतिरहस्यटीका) ॥

1428. GŪDHĀRTHADĪPIKĀ
(Ratirahasyatīkā).

Substance—Palm leaf. Size— $3\frac{1}{2}$ " $\times$ 2". Leaves—100.
9—11 lines per page and 12—14 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—800.
Incomplete.

Subject—Beginning: Same as No. 1427.

End :

अनुजानाति । सन्दिग्धे संशयिते जारे । वैषयिकीयं सप्तमी ।
मृहीत्वेत्यादि । स्वमात्मानं बलात् बलात्कारेण । न मिलतीत्यादि
नामि न्वयः? । गौरवतः वश्यादेः प्रत्याचष्टे अभियोगं प्रत्या-
ख्याति अतिपरिचयात्मसाध्या सिद्धिर्लम्भितव्या । प्रत्यादिश्य
प्रत्या..... ।

Colophon etc.—Same as No. 1427.

॥ जडवृत्तम् ॥

1429. JADAVRITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—23.
6 lines per page and 32—36 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—300.
Complete.

Subject—Description of the science of sex.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

जयति नलस्य नताङ्ग्या नाभे कारसूचितविरागम् (?) ।

असकृद्हरनिरस्तः पुनरभि न्मुखो हन्त ॥

जळविड्डुर्भगमुभगव्याधितनीरोगवृद्धयु....मसुसमाम् ।

प्रणमति सखय(?) मृदु मुहुरन्तरयो मयि गणिका ॥

सालङ्कारां सरसां प्रौढामिव योषितं करोत..... ।

.... नलाकृतिमरसाश्चे....मिव कृतिमेष करवाणि ॥

विड्वृत्तव्याख्यात्रा (विप)रीततमव जलवृत्तम् ।

इदमीदृशमित्यस्य व्यक्तीकरणे प्रयासेन ॥

यदि गुणकणिकाभूषं परि... ..दोषायुतेन सहितमपि ।

आस्वादयन्ति रसिका जलवृत्तं सास्त्रिचूतमिव ॥

उप ...विटवृत्तं पटुमतिरकरोज्जनस्य भर्तृहरिः ।

जडमतिना जडवृत्तं माधवनाम्ना मये मिदम् ॥

End :

उचितानुचिताज्ञत्वं जलतोऽतिविनिश्चयो वि...नाम् ।

मुसमाप्यं मन्त्रितमिति पृष्ठवतस्स दत्तकर्णस्य ॥

अनया ते शयनमिति व्याकु(रु)ते सोर ... दनस्य ।

सम्प्रति सविशेषो स्यादेष....यान्ति रविरस्तम् ॥

अविलम्बितकृतशार्वरमायास्येऽद्यै ... गन्तव्यम् ।

आन्दोले निजपार्श्वं मर्त्यैराभूतवैवसिकते वसनम् ॥

विनितापान्तात् तस्य मुक्ति गलितम् ।

अकथञ्चन सहि ... ज ... स्तिष्ठति धीरो जनः ? ॥

परो याति अन्यप्रश्नविरुद्धा प्रहास ?

Colophon :

इति गम्भीरजलपरिच्छेदः ।

Author—Mādhava.

Remarks—The leaves are damaged and worm-eaten.

॥ जडवृत्तम् ॥

1430. JADAVṚTTAM.

Substance—Palm leaf. Size—16" × 2". Leaves—10.

8 lines per page and 32—56 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—225.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1429.

Beginning :

प्रौढां वंशे वेश्यां प्रसिद्धिमतिजाताम् । ?
 कामयते प्रभु... को नाम्ना किल मदनमञ्जरिकाम् ॥
 कथयन्तः कामार्तेः क्रमवृद्धिं वेशयोषितं तस्याः ।
 उपजीवन्ति जलन्तं सुभग... तस्यै प्रदेयामिति सर्वम् ॥
 धूर्तगिरा प्राभीयते? तेषां हस्ते नतो मुहुः ।
 कुसफलप्रभृतितया प्रेषितमिति ते दिशन्ति मुहुःस्त्रैः ।
 स्त्रीकृत्य समस्तमिदं करुणा... .. ।
नालोकानुग्रहेण पालयितुम् ॥

यास्यति सा दशमदशां नो चेदाचिरेण तन्वङ्गी ।
 निश्चित्य वचस्तेषामिदमप्येकस्य कण्ठदत्तकरः ॥

End :

दुर्लभवपुषो चद्रमणंयज्य.....म...व ।
 सकलं स्वधनं तस्य आत्मनि कनकादि निक्षिपत्येषः ॥
 कः पुनरामोति कथंय भूषणस्यरण्यै ।
 मध्यमवयसे रत्या गतवयसे गौरवार्द्रगिरा ॥ १
 सन्दिग्धः स्वस्त्रेहो विपक्षवनितासमागमाशङ्का ।
 अक.... त ॥

Colophon :

द्वितीयः ।

Author—Remarks : Same as No. 1429.

॥ जयमङ्गला (कामसूत्रव्याख्या) ॥

1431. JAYAMAṅGALĀ.

Commentary on Kāmasūtra.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
128. 7—8 lines per page and about 80 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—4800.

Subject—Elucidation of Kāmasūtra.

Beginning :

हरिः ।पतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

वात्स्यायनीयं किल कामसूत्रं

प्रस्थापितं कैश्चिदिहान्यथैव ।

तस्माद्विधास्ये जयमङ्गलाख्यं

टीकामिमां सर्वविदं प्रणम्य ॥

इह चत्वारो वर्णा ब्राह्मणादयः, चत्वा(र)श्चाश्रमाः ब्रह्मचारी
गृहस्थो वैखानसो भिक्षुरिति । तत्र ब्राह्मणादीनां गृहस्थानां
मोक्षस्यानभिमतत्वात् त्रिवर्ग एव पुरुषार्थः । तत्रापि धर्मार्थयोर्हनु-
त्वात् काम एव फलभूतः प्रकृष्टः पुरुषार्थ इति कर्मवादिनः, स च
उपायं विना न भवतीति तदुपायमाचिख्यासुराचार्यो मल्लनागः
पूर्वाचार्यमतानुसारेण शास्त्रमिदं प्रणीतवान् । ननु तद्वेतुत्वात्
धर्मार्थावेव उपायौ तौ च त्वेशास्त्रविहितौ । (?) सत्यं, तद्वेतुत्वेऽप्यु-
पायान्तरापेक्षित्वात् संप्रयोगपराधीनः कामः, संप्रयोगश्चोपायमपे-

क्षते, उपायपरिज्ञानं च कामशास्त्रादेव न धर्मार्थादिशास्त्रेभ्यः ।
तदेतदिति परेण च समाधिना समाहि... ..

End :

... .. भवतीत्याह रक्षन्निति । अस्य शास्त्रस्य यस्तत्त्वम-
वेति सोऽवश्यं धर्मादीन् परस्परस्यानुपघातेन रक्षन् लोकवर्ति-
नीमिति इह.... ..

... .. कामीति गृहस्थः प्रयुञ्जान इति शास्त्रार्थः प्राप्ति-
यति । लोकेषु प्रमाणपुरुषो भव..... ..

Colophon :

इति (श्रीवात्स्यायनयि) कामसूत्रटीकायां जयमं.....

कं सप्तममधिकरणम् ।

ओं नमः शिवाय ।

वागर्थविषयं संपृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये । १

Author—Yaśodhara. His patron was Viśaladeva
(1243—61). (Vide p. 469. HSLL by Prof.
A. B. Keith).

Remarks—The leaves are damaged and torn.
Their arrangement is not in order. The work
has been published but this Ms. contains the
commentary on the 7th Adhikaraṇa as well
in addition to the portion in the printed edition.

The expression “जयमङ्गलकृतया व्याख्या” discloses the commentator’s name as Jayamaṅgalā.

॥ जयमङ्गला (कामसूत्रव्याख्या) ॥

1432 A. JAYAMAṅGALĀ.

Commentary on Kāmasūtra.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—
139. 10—12 lines per page and 42 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—400.
Subject—Beginning : Same as No. 1431.

End :

कथं न रागान्धो भवतीत्याह—रक्षन्निति । अस्य शास्त्रस्य
यस्तत्त्वमैवैति सोऽवश्यं धर्मादीन् परस्परस्यानुपघातेन रक्षन्
लोकवर्तिनीमिति इहलोकपरलोकमार्गं शोभनाशोभनाभेदात्
कुशल इति । एतस्मिच्छास्त्रे कुशलः विद्वान् ज्ञातवान् धर्मार्था-
वधर्मभयात् यथाकामेन बाध्यते...कामीति गृहस्थः प्रयुञ्जान
इति शास्त्रार्थं प्रसिध्यति लोकेषु प्रमाणपुरुषो भवति नातिरागा-
त्मकत्वादिति ।

Colophon :

इति सप्तमेऽधिकरणे द्वितीयोऽध्यायः ।

आदितः षट्त्रिंशत् । समाप्तं च कामसूत्रटीकायां जयमङ्ग-
लव्याख्यायां औपनिषदिकं सप्तममधिकरणम् ।

श्रीविश्वेश्वराय नमः । श्रीगुरवे नमः ।

Author—Same as No. 1431.

Remarks.—This Ms. contains the commentary on the Aupanishadika Adhikaraṇa, missing in the printed volume. It includes only 25 out of 36 chapters as is manifest from the following passage found at the close of the codex:

“ अस्मिन् ग्रन्थे आदित आरभ्य एकविंशतिरध्यायाः क्रमात् ।
ततः सप्त विहाय द्वौ चतुरो मुक्त्वा द्वौ ”

॥ कामसूत्रम् ॥

1432 B. KĀMASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—3.
9 lines per page and 30—32 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—50. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 1425.

End :

को ह्यबालिशो हस्तगतं द्रव्यं परगतं कुर्यात् । वरमद्यकपोतः
श्वो मयूरात् । वरं संशयितान्निष्कादसंशयितः कर्षापणः इत्येव
लोकप्रवादा इति लोकायतिकाः । शास्त्रस्यानतिशङ्क्यत्वाद् अभि-
चारानुव्याहारयोश्च क्वचित् फलदर्शनात् । नक्षत्रचन्द्रसूर्यताराग्र-
हचक्रस्य लोकयात्रार्थं बुद्धिपूर्वकमिव प्रवृत्तिदर्शनात् वर्णाश्रमाचा-
रस्थितिलक्षणत्वाच्च लोकयात्रायाः हस्तगतस्य बीजस्य भविष्यत्-
सस्यार्थं त्यागदर्शनाच्चरेद्धर्मानिति वात्स्यायनः । नातर्थाश्च-
रेत् प्रयत्नतोऽप्येतेऽनुष्ठीयमाना नैव कदाचित् स्युः । अननुष्ठीयमाना
अपि कदाचिद् यदृच्छयैव स्युः ।

Colophon :

Author—Same as No. 1425.

Remarks—The Ms. contains a discussion on the first Sūtra as well as a refutation of the theories of the Lokāyatikas (Agnostics.)

॥ धूर्तानन्दः ॥

1433 A. DHŪRTĀNANDA.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—5.
10—11 lines per page and 36—40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—125.
Complete.

Subject—Pornography.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

रसेन योषितां कुर्याद् बुध्वा पथ्यक्रमं बुधः ।

बालायोग्याभिरूढानामित्यभेदविभेदतः ॥

बालेति गीयते नारी यावत्षोडशवत्सरम् ।

ततः परं च तरुणी यावत्त्रिशाब्दकं भवेत् ॥

तदूर्ध्वमभिरूढा स्याद् यावत्पञ्चाशत् बुधः ।

इद्धा ततः परं ज्ञेया सुरतोत्सववर्जिता ॥

End :

भवति हि पुरुषार्थः कोपि नान्यो.....
 भवति तदुपकारादौपचारः स चार्थः ।
 वचसि वपुषि नान्यो भूतमात्रानुबन्धे
 व्यसनशतनिभानो मोक्षदानैकधर्मः ॥

प्रत्यक्षं भवति प्रमाणमिति चेद्धर्मेऽपि निर्वाणदे
 नित्यं व.....रन्नादिनशतापुंस्त्रैकशेषो हि सः ।
 प्रेतस्तत्फलमश्नुते यदि ततस्तत्रापि भोक्ता भवे-
 दायुर्नास्ति हि दैवतश्रुतिरियं केन प्रणीता मता ॥

मासेन ताण्डवं कुर्यात्तिरुणानां मनोभवः ।
 तेषां विलासिनीनां च करोतु घटनामपि ॥

Colophon :

इति धूर्तानन्दो नाम सुरतसंघातः समाप्तः ।
 आपाण्डरं तरलतारनिमीलिताक्षं
 संस्मृत्य किं हृदय हे शतधा न यासि ।
 अन्यापि तत् प्रचलकुण्डलघृष्ट(दः)ण्डं
 वक्त्रं स्मरामि विपरीतरताभियोगे ॥

समा(प्तश्चा)यम् । शिवमस्तु
 मन्मथाय नमः ।

Author :

Remarks—The leaves are damaged.

132461

12:315:2:

677

॥ प्रणयचिह्नम् ॥

1433 B. PRANAYACIHNAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" x 2". Leaves—2.
 10—11 lines per page and 40 letters per line.
 Script — Malayālam. No. of Granthas—50.
 Complete.

Subject—The characteristics of one in love.

Beginning :

वीणावादननिपुणा

मधुकरलीनप्रसूनधम्मिल्ला ।

वन्दितसुरमुनिसङ्घा

जयति कृपामन्दिरा महामाया ॥

पार्वत्यै रत्यै नमः । हरिः ।

महेश्वरेन्द्राद्यमरेश्वरेभ्यो

वक्ष्यामि कृत्वा शिरसा प्रणामम् ।

उक्तानि यान्येव हि दत्तकेन

लिङ्गानि तान्येव च कामिनीनाम् ।

End :

वित्तार्थिनी विशरणा विपरिच्छदात्ता

तीर्थोपमा परवशा परिहासपात्री ।

नित्यप्रसूरमधुरास्वपयो(?)षरुद्धा

एता दश प्रणयिनां परिवर्जनीयाः ॥

दुष्टां कष्टान्ववायां कलहकलुषितां मार्गदृष्टामदृष्टा-
 मन्यासक्तामसक्तामतिविपुलकृशाङ्गीमतिह्रस्वदीर्घम् ।

रोगार्ता भोगलोलां प्रतिपुरुषचलां राजकान्तामकान्तां
काकाक्षीमकचारां गृहकुसुमपरां न स्पृशेदिन्द्रिरार्था ॥

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1433 A.

॥ शयनोपचारः (वेश्याङ्गनावृत्तम्) ॥

1433 C. ŚAYANOPACĀRA OR
VEŚYĀṄGANĀVṚTTAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—2.
10—11 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—50.
Complete.

Subject—Pornography.

Beginning :

शम्भुं च सोमं च प्रणम्य मूर्ध्ना
देवेन्द्रमिन्द्राणिमनङ्गरत्नै ।
जलालमेवाप्यथ दत्तकं च १
शास्त्रं प्रवक्ष्ये शयनोपचारम् ॥

यद्दत्तकेन प्रमदानुवृत्तं
कान्तानुवृत्तं कथितं स्वतन्त्रे
तस्मात् समाहृत्य समस्तमद्य
वेश्याङ्गनावृत्तमहं प्रवक्ष्ये ॥

व(सु?पु)र्विशिष्टा सुवयाः सुशीला
सहावभावा सहधैर्यलजा ।

स्यादिङ्गितज्ञाक्षरवित्कलाज्ञा

प्रियंवदा वेशवधूः प्रशस्ता ॥

स्नात्वा सुगन्धैरनुलेपनैश्च

या भूषणैः प्रीतिकरैश्च रक्ता ।

गात्रांश्च दन्तंश्च विशुद्धवस्त्रा

कस्या भवेत् सा विशदा सकामा ? ॥

End :

शयीत तेनात्र यथानिकामं

भावानुषक्तानि सुखाश्रितानि ।

श्लक्ष्णान्युदाराणि वचांसि नारी

कान्तेन सार्धं कथयेच्छयाना ॥

कपोलयोर्नेत्रयुगे ललाटे

स्तनद्वये वक्षसि मध्यदेशे ।

नाभीप्रदेशे जघने घने च

चुम्बीत नारीं पुरुषो विदग्धः ॥

कदम्बचक्रायुधबालचन्द्र-

दीर्घं च चिद्रूपं परिपीडनं च ।

सकेसरं पङ्कजवत् स्वरूप-

मित्येवमष्टौ नखलक्षणानि ॥

दर्शनं स्पर्शनं तासां हासनं भाषणं तथा ।

एतत् कामरसं प्रोक्तं शेषं व्यायामलक्षणम् ॥

Colophon :

समाप्तं चेदम् । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—This work is identical with that noticed under No. 1424 though the designations are different.

॥ रतिरहस्यम् ॥

1434. RATIRAHASYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—32.
10—11 lines per page and 38—40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—850. Complete.

Subject—The science of sex.

Beginning :

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः ।

येनाकारि प्रसभमचिरादर्धनारीश्वरत्वं

दग्धेनापि त्रिपुरजयिनो ज्योतिषा चाक्षुषेण ।

इन्दोर्मित्रं स जयति मुदां धाम वामप्रचूरो

देवः श्रीमान् भवरसजुषां दैवतं चित्तजन्मा ॥

परिजनपदे भृङ्गश्रेणी पिकाः पटुवन्दिनो

हिमकरसितच्छत्रं मत्तद्विपो मलयानिलः ।

कृशतनुधनुर्वल्ली लीलाकटाक्षशरावली

मनसिजमहावीरस्योच्चैर्जयन्ति जगज्जितः ॥

कोक्कोकनाम्ना कविना कृतोऽयं

श्रीवैन्यदत्तस्य कुतूहलेन ।

विलोक्यतां कामकलासु धीरैः

प्रदीपकल्पो वचसां निगुम्फः ॥

भूयो भूयो मुनिवर्गवीरर्थदुग्धानि दुग्ध्वा

निर्मथ्याथ प्रणिहितधिया सोऽयमादायि सारः ।

स्वादुः पथ्यो ललितयुवतीयौवनाभोगभोग्यो

मृग्यो देवैरपि बहुमतः सेव्यतां पण्डितेन्द्राः ॥

असाध्यायाः सुखं सिद्धिः सिद्धायास्त्वनुरञ्जनम् ।

रक्तायाश्च रतिः सम्यक् कामशास्त्रे प्रयोजनम् ॥

End :

शिखिशिखया सरुदन्त्या पुत्रं जारी कुमारिके मिलिते ।

गुह्ये निधाय धत्ते सुखसूतिं मूढगर्भापि ॥

सरुदन्त्या हरजटया सहदेव्या च शिखिशिखया ।

कृतलेपस्य शरीरे समस्तकार्याणि सिध्यन्ति ॥

इति कक्षपुटसारसंग्रहः ।

Colophon :

इति सिद्धवाटीयपण्डितमहाकविनिरवद्यविद्यापरमनामधेयश्री-
कोक्कोककृतौ रतिरहस्ये योगाध्यायो नाम दशमः परिच्छेदः ।

उद्भूतः पारिभद्रादमरनरफणिप्रेयसीगीतकीर्ते-

नप्ता तेजोर्कनाम्नः सदसि बहुमतः पण्डितानां कवीनाम् ।

एतच्छ्रीराष्ट्रविद्याधरकवितनयः कामकेलीरहस्यं

कोक्कोकः कामुकानां किमपि रतिकरं व्याकरोत् कौतुकेन ॥

समाप्तं रतिरहस्यम् ।

समस्तसम्पत्समवाप्तिहेतवः

समुत्थितापत्कुलधूमकेतवः ।

अपारसंसारसमुद्रसेतवः

पुनन्तु मां ब्राह्मणपादपांसवः ॥

कामदेवाय नमः । मन्मथाय नमः । शुभमस्तु ।

सुरतेष्वपि काम इति ।

Author—Kokkoka. His date falls before 1200 A. D. (Vide p. 469, HSL. by Prof. A. B. Keith).

Remarks—This work deals with practices by means of *Mantra* and medicine.

॥ रतिरहस्यम् ॥

1435. RATIRAHASYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 1½". Leaves—49.
8—9 lines per page and 32—36 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—850.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1434.

Remarks—The beginning of the work, Dhurtānanda, (No. 1433 A) is noted after the end of this work. The verse interpolated in No. 1434 is omitted herein.

॥ रतिरहस्यम् ॥

1436. RATIRAHASYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $3\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
102. 9—10 lines per page and 13—16 letters
per line. Script—Malayāḷam. No. of Gran-
thas—850. Complete.

Subject etc.—Same as No. 1434.

Remarks—The Ms. is damaged. The colophon is
different from that of No. 1434 as is evident
from,

“इति कक्षपुटसारसंग्रहः । इति रतिरहस्ये योगाधिकारो नाम
दशमः परिच्छेदः । इति रतिरहस्यं समाप्तम् ।”

॥ रतिरहस्यम् (दीपिकोपेतम्) ॥

1437. RATIRAHASYAM

with Dīpikā.

Substance—Palm leaf. Size— $10'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
24. 11—12 lines per page and 44—46 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—
700—Incomplete.

Subject—Same as No. 1434.

Beginning :

... ..न लोलुपेन राज्ञा चोदिते कोक्कोक इति नामधे-
(य?) येन कृतिना कुशलेन... ..वचसां निगुम्फः वचसां

समूहः धीरा विद्वांसः विलोक्यताम् । क्रीडशः कामकलासु प्रदी-
पकल्पः प्रदीपो यथा सकलपदार्थ... ..साधनभूतः तद्व-
द्यमपि कामकलासु ज्ञानसाधनभूत इत्यर्थः ।

End:

करिकरेति । करिकरफणिभोगार्धेन्दुनामाङ्कुशाढ्यै... ..
गभेदाभिधानैः अङ्गुलिसंयोगभेदः करिकर इति । फणिभोग
इति अर्धेन्दुरिति कामां... ..म.भेदा भवन्ति सर्वे तिष्ठन्तु । तर्ज-
नीमध्यमाभ्याम् असकृदिति तन्नासि क्षोभयित्वा कठोरां कठिन...
....यं शिथिलयति तर्जनीमध्यमाङ्गुलीभ्यामेव क्षोभयित्वा शिथि-
लयति ।

Colophon:

इति रतिरहस्य(व्याख्यायां) काञ्चीनाथकृतौ दीपिकायां बाह्य-
स्तोपचारः पञ्चमः परिच्छेदः ।

भोगविधाने षष्ठः परिच्छेदः ।

त्रिविक्रमलिखितम् ।

Author.—Com: Kāñcīnātha.

Remarks—The first leaf is missing. The text and
its commentary comprise this Ms. The com-
mentary is identical with No. 3901 DCSM.
Vol. VIII.

॥ रतिरहस्यम् (दीपिकोपेतम्) ॥

1438. RATIRAHASYAM

with Dipikā.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
54. 8—10 lines per page and 15—20 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
525. Incomplete.

Subject—Same as No. 1434.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नत्वा महागणपतिं कोकोककृतस्य रतिरहस्यस्य ।

क्रियते दर्शितभावा काञ्चीनाथेन दीपिका सुधिया ॥

इह हि काव्यनाटकालङ्कारप्रभृतिसकलकलाकलापनिपुणो वा-
ग्विलासविजितवृहस्पतिः कोकोको नाम कविर्नन्दिकेश्वरश्चेतुकेतु-
पाञ्चालदत्तकपारायणसुवर्णनामभिर्घोटकमुखगोनर्तगोणिकापुत्रकुचि-
मारवात्स्यायनप्रभृतिभिः ? शास्त्रेभ्यः सारमादाय रतिरहस्यस्यादिमं
ग्रन्थमारभमाणः प्रस्तुत... .. (अविघ्नमिच्छन्) मकरध्वजं प्रस्तौति ॥

End:

यत् प्र(की? कृती)नां ल(का?क्ष)णमभिहितमधिकं च गुणपताकायाम्।
तच्चाप्यनुभवसिद्धं स्फुटतरमिदमुच्यते किमपि ॥

गुणपताकायां गुणपताकोक्तप्रकृतिलक्षणमपि वक्ष्यामीत्यर्थः ।

स्निग्धनखनयनदशनानि तनुश्यामासीनिस्थिरस्नेहा ।

मुस्पर्शी शशिशि (?) मांसलवराङ्गविवराङ्गना श्यामा ।

भवति श्लेष्मप्रकृतिः पित्तप्रकृतिस्तु मध्यमा ज्ञेया ।

सा भवति गौरवर्णा पीवरकुचरक्तनखनयना ॥

स्त्रि... ॥

Colophon :

इति काश्चीना(थेन ? थ)कृतौ रतिरहस्यस्य दीपिकायां सुर-
तभेदजात्यधिकारो नाम तृतीयः परिच्छेदः ।

Author—Same as No. 1437.

Remarks—The leaves of the codex are damaged.
The work comprises three chapters and a
portion of the fourth. A few leaves are
blank at the close.

॥ नाटकम् ॥

॥ अनर्घराघवम् ॥

1439. ANARGHARĀGHAVAM.

Substance—Palm leaf. Size—6" × 2". Leaves—137.
11—13 lines per page and 20 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas — 2085.
Complete.

Subject—The story of Rāma.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

निष्प्रत्यूहमुपास्महे भगवतः कौमोदकीलक्ष्मणः

कोकप्रीतिचक्रोरपारणपटुज्योतिष्मती लोचने ॥

याभ्यामर्धविबोधमुग्धमधुरश्रीरर्धनिद्रायितौ

नाभीपल्वलपुण्डरीकमुकुटः कंबोस्सपत्नीकृतः ॥

अपिच—

विरमति महाकल्पे नाभीपथैकनिकेतन-

स्त्रिभुवनपुरश्शिल्पी यस्य प्रतिक्षणमात्मभूः ।

किमधिकरणं कीदृक् तस्य व्यवस्थितिरित्यसा-

वुदरमविशद् द्रष्टुं तस्मै जगन्निधये नमः ॥

(नान्दचन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

सूत्रः—भो भो ! लवणोदवेलावनाळीतमालकन्दलस्य त्रिभुवन-
मौलिमण्डनमहानीलमणेः कमलाकुचकलशकेलीकस्तूरिकापत्राङ्गुरस्य
भगवतः श्रीपुरुषोत्तमस्य यात्रायामुपस्थानीयास्सभासदः कुतश्चिद्
द्वीपान्तरादागतेन कलहकन्दलनाम्ना कुशीलवेन रौद्रबीभत्सभयान-
करसभूयिष्ठं कमपि प्रबन्धमभिनयता नित्यं किलायमुद्वेजितो लोकः

....

End :

तथापीदमस्तु

समुन्मीलत्कीर्तिस्तव(कम)करन्दैः श्रवणयो-

रविश्रम्यद्वारास्सततमुपचिन्वन्तु कवयः ।

न शब्दब्रह्माख्यं परिमळमनाघ्राय सुजनः

कवीनां गम्भीरे वचसि गुणदोषान् रचयतु ॥

अपिच,

देवस्यात्मभुवः कमण्डलुजलस्रोतांसि मन्दाकिनी-

गङ्गाभोगवतीमयानि पुनते यावत्त्रिलोकीमिमाम् ।

तावद्वीर्ययशोरसायनमधुसून्दः कवीनामयं
जागर्तुश्रुतिशङ्कुलीवलयितव्योमावगाही पुनः ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे

Colophon :

सप्तमोऽङ्कः ।

अनर्घराघवं नाम मुरारिकविना कृतम् ।

सप्ताङ्कयुक्तं गम्भीरं समाप्तं नाटकोत्तमम् ॥

Author—Murāri.

Remarks—The Ms. is damaged.

॥ अनर्घराघवम् ॥

1440. ANARGHARĀGHAVAM.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—115.

8 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2085.

Subject etc.—Same as No. 1439.

Remarks—The following verse occurs after the colophon:

“अब्धिलङ्घित एव वानरभटैः किन्त्वस्य गम्भीरता-

मापातालनिमग्नपीवरतनुर्जानाति मन्थाचलः ।

देवीं वाचमुपासते हि बहवः सारं तु सारस्वतं

जानीते नितरामसौ गुरुकुलच्छिष्टो मुरारिः कविः ॥

॥ अनर्घराघवम् ॥

1441. ANARGHARĀGHAVAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—62.
8—10 lines per page and 36 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1250.
Incomplete.

Subject—Beginning : Same as No. 1439.

End :

इति परिक्रामतः ।

लक्ष्म—अयमितो गिरिर्माल्यवान्—

इह महिषविषाणव्यस्तपाषाणपीठ-

स्खलनसुभगरोहिद्गर्भिणीभ्रूणहत्याः ।

कुहरविहरमाणप्रौढभल्लकहिका-

चयचकितकिरातस्रस्तशस्त्रा वनान्ताः ॥

रामः—(चिरं दृष्ट्वा सकरुणास्त्रं)

प्रतिपरिसरं भूयानर्घशिशखण्डभृतां यथा

मिलितमलिभिस्संभुज्यन्ते कदम्बविभूतयः ।

अभिनवघनव्यूढोरस्कः प्रवर्षति माल्यवान्

विषधरव... ..

Colophon :

इति निष्क्रान्तश्चतुर्थोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1439.

Remarks—The Ms. begins with a fragment of the fifth act.

॥ अनर्घराघवम् (सव्याख्यम्) ॥

1442. ANARGHARĀGHAVAM
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—87.

9 lines per page and 63 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2900.

Subject—Same as No. 1439.

Beginning:

ग + : । पुनस्वया किं कृतमिति श्रमणां पृच्छति ततस्तत इति ।
श्रमणा तं प्रत्युत्तरमाह । ततो मिथिलाया निष्क्रम्य मन्थराकलेवरं
विकीर्य मारुतिप्रेक्षितं स्वशरीरमधिष्ठाय गङ्गायां शृङ्गिवेरपुरं नाम
गुहनगरमागम्य भूतास्मि इति । ततः दशरथगोचरीकरणानन्तरं
मिथिलाया मिथिलानगर्या निष्क्रम्य निर्गत्य मन्थराकलेवरं
मन्थरागात्रम् । 'अथ कलेवरं गात्रमि'त्यमरः ।

End :

घनचरणलाक्षारसभृतः घनं निविडं लाक्षारसं अभिसारिकाणां
पादलग्नलक्तकरसम्मिश्राणां उड्डीनैः ज्योत्स्नाविपाकतया उत्पतितैः
चकोरैः करणैः कृतशङ्कः कृता तासां शङ्का आत्मप्राणस्य भयं
यैः ते शशिमणिस्थलीनां चन्द्रकान्तप्रदेशानां पन्थानः मार्गाः
अह... ..नां व्यभिचारिणीनां काद्यशङ्कया पराङ्मु-
खान्सञ्चरान् सञ्चरणानि प्रतिपदं पदे पदे विवृ....
... ..काश.... ..न्यतो दर्शयन् ।

Colophon :

इति निष्क्रान्तो रङ्गात् । पञ्चमोऽङ्कः ।

Author—Text: Murāri.

Com: Mānavikrama.

Remarks—The Ms. covers a portion from the 5th Act to the 7th. The leaves are damaged. The commentator was the king of Calicut and a great poet, whose court was adorned by the famous “പതിനെട്ടര കവികൾ”.

॥ अनर्घराघवम् (सव्याख्यम्) ॥

1443. ANARGHARĀGHAVAM
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 2". Leaves—
106. 12 lines per page and 52 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—4100.
Incomplete.

Subject—Same as No. 1439.

Beginning:

वन्दे चन्द्रकलापीडं सर्वज्ञं सर्वभूतये ।

गौरीसहितवामाङ्गं ज्ञानरूपं कृपानिधिम् ॥

कुक्कुटक्रोडगा लक्ष्मी रक्ष्यते ह्यक्षयं यया ।

वलयारण्यवासिन्यै तस्यै देव्यै नमो नमः ॥

पदवाक्यप्रमाणेषु प्रवीणैर्ब्राह्मणोत्तमैः ।

प्रत्यब्दं सेव्यमानं तं स्थलीश्वरमुपासहे ॥

देदिवीतमुमोपान्ते देवदानवपूजितम् ।

अन्तरायविघाताय दन्तावलमुखं महः ॥

वस्तु मे हृदये नित्यं वर्ततां निस्तुषोदयम् ।

पुस्तकादिमहामुद्रां हस्तसीम्नि वहत् सदा ॥

किशोरं जलदश्यामं यशोदास्तनपायिनम् ।

दन्तशून्यमुखाम्भोजं चिन्तये सर्वसम्पदे ॥

करुणाकरसंज्ञांस्तान् पङ्कजाक्षारुययान्वितान् ।

रामाभिधांश्च वन्देऽहं गुरुनेतान्महामतीन् ॥

अनर्घराघवस्यास्य व्याख्यानं कर्तुमारभे ।

अनुगृह्णन्तु मामुच्चैर्विद्वांसो विमलाशयाः ॥

इह खलु स किल कविरा“शीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि त-
न्मुखम्” इत्युक्तत्वात् नान्दीरूपेणैष्टदेवतां श्लोकद्वयेन नमस्करो-
ति—निष्प्रत्यूहमिति ।

End :

वयस्येनेति—वयस्येन गुहेन वयं तपनतनयस्य सुग्रीवस्य
राज्यलामं राज्यप्राप्तिमपि अङ्गीकारिताः कथमूरीकारिताः किं
सुग्रीवराज्यलक्ष्मीलब्धिरसदधीनीकृत्यर्थः । रामः सस्मितम् ।
सङ्कल्पितप्रार्थनं स्मितहेतुः । पुनस्तद् द्रढयति—वत्स गुह न तावत्
प्र....

Colophon :

इति विक्रमीयाख्यायां अनर्घराघवव्याख्यायां चतुर्थोऽ-

ङ्कः ।

Author—Same as No. 1442.

Remarks—The work breaks off on the 5th Act. It is noticed as No. 132 A. TCM, Vol. I, Part I A.

॥ अनर्घराघवटिप्पणम् ॥

1444. ANARGHARĀGHAVATIPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" x 1½". Leaves—71. 7 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1150.

Subject—Elucidation of Anargharāghavam.

Beginning:

... .. दाण्डिनायनहस्तिनाय-
नाथर्वणिकजैह्वाशिनेयवाशिनायनिभ्रौणहत्यधैवत्यसारवैश्वाक्रमैत्रे -
यहिरण्मयानीति निपातनम् । सप्रश्रयं सविनयं, शौवापदं तस्येद-
मित्यर्थः ।

End:

मन्दाकिनी स्वर्गे गङ्गा भूमौ भोगवती पाताले पुन.....
.....लीवलियितव्योमापाहिश्रवणरू
स्थिताकाशा ह्यः ।

Colophon :

इति पूर्णसरस्वतीविरचिते अनर्घराघवटिप्पणे सप्तमोऽङ्कः ।

Author—Com : Pūrṇasarasvatī.

Remarks—The first four leaves are missing and those extant are worn out. The author may be identified with the person who composed the well-known commentary, *Vidyullatā* on Meghasandēśa. The work is noticed as No. 2717, TCM. Vol. III, Part IC. It is complete. The propitiatory verse at its beginning is as follows:—

प्रणम्य सच्चिदानन्दं पूर्णज्योतिर्निरञ्जनम् ।
अनर्घराघवं नाम नाटकं व्याकरोम्यहम् ॥

॥ अनर्घराघवपञ्चिका ॥

1445. ANARGHARĀGHA VAPAÑCIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—363. 7—9 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4350.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning :

अन्तरान्तरितो भावैरपि चाद्यन्तयोर्यदि ।

एकरूपप्रवृत्तो यः स प्रधानो भविष्यति ॥

आद्यन्तयोर्द्विगुणितस्वेतरेः स्वयमादिगः ।

मध्यगो वा भवेत् सम्यक् स रसाभासतामियात् ॥

रसाः कार्यवशात् सर्वे मिळन्त्येव परस्परम् ।

प्रथमं यो रसः ख्यातः स प्रधानो भविष्यति ॥

नायकप्रवृत्तिफलश्च लो(का)तिशायित्वादियशोरूपार्थानुबन्धि-
 देवेन्द्रादिप्रतिज्ञापरिपालनरूपो धर्म एव । तदुक्तं — “अभिषे-
 कादिगुणयुक्तस्य राज्ञः प्रजापरिपालनं परो धर्म” इति । धर्मस्यार्था-
 नुस्यूतस्य नायकप्रवृत्तिफलत्वे भरतः “कार्यं त्रिवर्गः शुद्धमेकाने-
 कानुबन्धि च” इति । कार्यं फलं त्रिवर्गः धर्मार्थकामाः एत “चै-
 क्ष्वाकूणां लिखितपठितेत्या” दिना प्रवृत्तकर्त्रभिप्रायेत्यादिना
 “ताताज्ञामधिमौलि मौक्तिकमणिम्” इत्यादिना च सूच्यते ।
 सन्ध्यादियुक्तत्वं च तत्तत्प्रदेशेष्वेव प्रदर्शयिष्यते । तत्र सन्धि-
 पञ्चकात्मकस्य नाटकशरीरस्योपक्षेपादयः चतुष्पष्टिरङ्गानि सन्ध्य-
 न्तराण्युपाङ्गानि पाण्यादिष्वङ्गुल्यादिवद् भूषणानि तु अङ्गो-
 पाङ्गात्मकस्य रूपकशरीरस्यालंकारत्वेन उपयुज्यन्ते कटकमकुटा-
 दिवत् । तदुक्तं —

“मुखादिसन्धिष्वङ्गानामशैथिल्यप्रतीतये ।

सन्ध्यन्तराणि तत्र तत्र एकविंशतिः(?) ॥

एवमङ्गैरुपाङ्गैश्च सुश्लिष्टं रूपकश्रिया ।

शरीरं वस्त्वलंकुर्यात् षट्त्रिंशैर्भूषणैः स्फुटम् ॥ इति ॥

अथ प्रतिपाद्यं प्रस्तोष्यन् सूत्रधारस्तदादौ पूर्वैरङ्गानां वक्तव्य-
 त्वेऽपि तेषां प्रायशोऽद्यरूप(?)त्वार्थान्युपेक्ष्य तदङ्गेषु प्रधानभूतां
 नमस्कारवस्तुनिर्देशार्पितां श्रीपुण्डरीककम्बुप्रभृतिमङ्गलार्थपदान्वितां
 “चकोरपारणपटुज्योतिष्म” छन्दद्योतितचन्द्राख्यां द्वादशपद-
 विंशतिपदश्लोकद्वयात्मिकां सकलमङ्गलावहां नान्दीमाह “निष्प्रत्यू-
 हमति” ।

End :

दशमुखेत्यादि । परिपुच्छयमानानां भ्राम्यमाणपुच्छानां, पला-
यने स्वभावोऽयं कपीनाम् । पुच्छभाण्डेत्यादिना पर्युदासार्थे णिङ् ।
शत्रुमाभिमुख्येन योधयन्ति । आत्मना सहेति शेषः । युधयुद्धे-
त्यादिना परस्मैपदम् । सखेदेत्यादि । खेदः सुग्रीवयत्नवैफल्यात्
हासोना

Colophon :

इति मुक्तिभट्टारकसूनुविष्णुविरचितायां अनर्घराघवप-
ञ्चिकायां षष्ठोऽङ्कः ।

Author—Com : Viṣṇu, son of Muktibhaṭṭāraka.

Remarks—The commentary is rare and exhaustive.

॥ अनर्घराघवपञ्चिका ॥

1446. ANARGHARĀGHAVAPANĀCIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—

113. 8—9 lines per page and 56 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1200.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning :

... .. नेन रावणकर्तृकं लोकबाधनं वस्त्वेक-
देश... .. नेन यस्मादुद्वेजितः तस्मात् प्रयोगानुज्ञादे... ..
कं प्रयोगोऽभिनयः तदनुज्ञैवानुग्रह इत्यर्थः ।

End :

यथास्माकं गृहे भर्तृदारिका सीता ऊर्मिला माण्डवी श्रुतकीर्तिश्च
भर्तृदारिकाद्वन्द्वचारित्वे च साम्यं कथं महाकुलप्रसूताः खल्वेते
कुमाराः कुतोऽस्माकमीदृशं भागधेयम् ईदृशं रामादिभिः सह सीता

Colophon :

इति विष्णुविरचितायां अनर्घराघवपञ्चिकायां द्वि-
तीयोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1445.

Remarks—The Ms. begins on a fragment of the
Third Act.

॥ अनर्घराघवपञ्चिका ॥

1447. ANARGHARĀGHAVAPAÑCIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—

13. 12 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning :

.... तः कालेन हेतुना प्रोषितकिरणत्वात् चोरहत-
वस्त्रादिः पुरुषो लज्जया दिवा शैलादौ विलीयते इति तत्समाधिः ।
दिगित्यादि । ग....तेषु अनुदितेऽपि सौख्यसुप्तिकाः सुखस्वापप्रष्टारः
'पृच्छतौ सुस्वातादिभ्यः' इति ठक् । कमलमुकुलान्तर्गतभ्रमरहुङ्कार-
च्छलेन परस्परस्य चाङ्कुरत्वात् सारस्यम् । प्राचीत्यादि ।

End:

ओजायते ओज इवाचरतीति अत्यर्थं प्रकाशत इत्यर्थः । यद्वा अन्त-
रतमं तमस्तुल्यं प्रकाशते । प्रकाशाधिक्येन नभसो नैल्यं प्रकटम-
भूदित्यर्थः । कर्तुः क्यङ् । नैवेत्यादि “गव्यूतिः स्त्री क्रोशयुग-”
मित्यमरः । गव्यूतिः क्रोशद्वयं तत्प्रमाणम् “टिड्ढाणञिति डीप् । चाटु-
काराः प्रियंवदाः... ..

Colophon:

Author—Same as No. 1445.

Remarks—The Ms. contains only a fragment of
the commentary on the Second Act.

॥ अनर्घराघवव्याख्या ॥

1448. ANARGHARĀGHAVAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—

118. 8—10 lines per page and 48 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas — 3200.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning:

स्सदैकत्वे सर्वाः सं(खे?ख्ये)यसंख्ययोरिति सहस्रशब्दस्य संख्येयप-
रत्वेऽप्येकवचनान्तत्वम् । संख्यार्थे द्विबहुत्वे स्त इति शतशब्दाद्बहु-
वचनम् । प्रत्यासन्नेति । सुरेन्द्रसिन्धुरः ऐरावतः ।

“द्विरदः सिन्धुरः कुम्भी कुञ्जरः सामजो गजः” ।

इत्यभिधानात् ऐरावतशिरःसिन्दूरसम्पर्कादिवारुणा इत्यर्थः ।

End :

‘कर्णशङ्कुलीवलयितं व्योमे’त्यनेन तत्रावगाहित्वं विवक्षितम् ।
ततश्च गण इत्यनेन शब्द उक्तः । इतरेषां संख्यादिगुणानामाकाश-
मात्रनिष्ठत्वाभावात् । गोरसायनमित्यनेन तदर्थस्य लोकोत्तरत्वं दर्शि-
तम् । मधुस्यन्द इत्यनेन सहदयानन्दजनकतया निर्दोषत्वम् । शब्दा-
र्थालङ्कारवत्तावदर्शिता । तेन सगुणौ सालङ्कारौ निर्दोषौ शब्दार्थौ
दर्शितौ । अनयोरेव काव्यत्वम् । एतेन प्रकृतं काव्यमित्युक्तं
भवति । तज्जगर्तुरपि ? रामेण प्रकाशताम् ।

Colophon :

नायकानन्दो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

बोम्मगण्डप्पयाचार्यशिष्यो हरिहराभिधः ।

अनर्घराघवस्येमां व्याख्यामारिरचत् सुधीः ॥

इत्यनर्घराघवव्याख्या समाप्ता ।

श्रीमद्गुरुभ्यो नमः ।

सीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमदादिसप्तपरिवारसहिताय

श्रीरामाय नमः । शुभमस्तु ।

Author—Harihara.

Remarks—The Ms. begins only on the 33rd Fol.

The author was a disciple of Bommaganda Appayyācārya. The work is identical with No. 484, TCM. Vol. I, Part I B.

॥ अनर्घराघवव्याख्या ॥

1449. ANARGHARĀGHA VAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—
27. 9—11 lines per page and 40 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
675.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning—Same as No. 1443.

End :

भगवान् कौशिकः विश्वामित्रः यजमानं सहाराजसीरध्वजं
मिथिलेश्वरं उपस्थितः प्राप्तः इति इत्येतदवगतमिति सम्बन्धः ।
कळ---अहं अथकिम् इत्यनुवादे । अय्यपहवं णामहेअं च ता-
णं सुणिदुं अत्थि मे कोदूहळं । आर्य प्रभवं नामधेयञ्च तयोः श्रोतुमस्ति
मे कौतूहलम् । तयोः दारकयोः प्रभवं जन्म नामधेयञ्च नाम च श्रोतुं
मे मम कौतूहलमस्ति । कञ्चु । वत्से कथयामि तदुभ.... ।

Colophon :

Author—Mānavikrama.

Remarks—Only a portion of the 1st Act is com-
mented upon in this Ms.

॥ अनर्घराघवव्याख्या ॥

1450. ANARGHARĀGHA VAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $21'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves--

59. 9 lines per page and 88 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2900.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमस्तस्मै भगवते लक्ष्मीनारायणात्मने ।

प्रपञ्चपरिणामस्य मूलभूताय हेतवे ॥

सन्तो न गणयन्त्येव सतो दोषान् स्वभावतः ।

असतस्त्वसतो दोषानध्यारोप्य वदन्ति हि ॥

इत्थं मयासहायेऽत्र गुणदोषपरीक्षणे ।

त्वमेव चेतो नितरां सावधानं सदा भव ॥

सूक्तिरत्नावालिर्यस्य गौडीसत्कण्ठभूषणाम् ।

वालमीकीयामाह्वयते वैदर्भी सूक्तिमौक्तिकीम् ॥

अनर्घराघवे तस्य मुरारेर्नाटकोत्तमे ।

पदवाक्यार्थभावानां व्याक्रिया क्रियते मया ॥

आरिप्सितग्रन्थस्य विघ्नशान्त्यर्थं पूर्वरङ्गोद्गेषु प्रधानभूतां ना-
न्दीं निर्दिशति—निष्प्रत्यूहमिति । अयमत्र समाधिः ।

पूर्वरङ्गं विधायादौ सूत्रधारे विनिर्गते ।

प्रविश्य तद्वदपरः काव्यार्थं सूचयेन्नटः ॥

इति हि नाटकारम्भे पूर्वरङ्गे नाम कथासूचकः प्रथमप्रयोगः ।

End :

इत्थमासन्नगा भूमिष्ठा भोगवत्यन्तरिक्षस्था एवं त्रिस्रोतोरूपा-
णि कमण्डलुजलस्रोतांसि यावत्त्रिलोकीमिमां भूम्यन्तरिक्षस्वर्गरूपां
पुनते तावत्कालं श्रुतिश(ल्कु?ष्कु)र्लावलयितव्योमावगाहि कर्णगो-
ज्वच्छिन्नाकाशः शब्दरूपमित्यर्थः । एवंप्रकारः कवीनां वीरयशो-
रसायनमधुस्यन्दः कविभिः क्रियमाणो वीरयशसामजरामरणौषध-
भूतो मधुस्यन्दः कवीनां काव्यमित्यर्थः । जागर्तुं प्रकाशतामेतु ।
काव्यक्षीरयशांसि श्रवणपरम्परया न कदाचिदपि जीर्यत्विति ।

Colophon :

इति सप्तमोऽङ्कः ।

अब्धिलङ्घित एव वानरभटैः किन्त्वस्य गम्भीरता-

मापातालनिमग्नपीवरतनुर्जाजाति मन्थाचलः ।

देवीं वाचमुपासते हि बहवस्सारं तु सारस्वतं

जानीते नितरामसौ गुरुकुलक्लिष्टो मुरारिः कविः ॥

काश्यपगोत्रस्य वरदराजसूरेस्सनुना कृष्णेन विरचिते मुरारि-
व्याकरणे प्रथमोऽङ्कः ।

Author—Kṛṣṇa, son of Varadarājasūri of Kāśyapa
Gotra.

Remarks—Some leaves are missing in the end.

॥ अनर्घराघवव्याख्या ॥

1451. ANARGHARĀGHAVAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 2". Leaves—116.

10 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Subject—Same as No. 1444.

Beginning :

... ..ति करं सम्बोधयति । अयमभिप्रायः । चन्द्रास्तमय-
समयानन्तरं तमसा वृतासु दिक्षु...लिष्यतः सूर्य...न्तस्य धूमैरावृता
दिश इति । रूपयन्तीति । अद्यापीत्यपिशब्दो ग..... । तसोभिभव-
निवृत्त्यर्थम् अद्यापि रुचां पतिर्न पततीति । धिगेतदिति । किञ्च
जात....पलण्डुर्लशुनविशेषः । छाया प्रभा । राजीवजीवातवः
कमलोच्छ्वासहेतवः । “जीवातुर्जीवनौषध”मिति पर्यायः ।

End :

पूर्वं समुद्रतीरं यावद् भूभागेन विमानो याति । अनन्तरमाका-
शस्य व(प?)श्यं भावित्वं भावः । विमानराजः गगनमार्गचङ्क्रम-
णकौतूहलास्फालितमानसास्मि । तस्मादुन्नमय तावदिति । गगन-
मार्गं यावत्तावदित्यर्थः । विमाननाम व्योमयानं विमानराज तव
गगनमार्गगमनं द्रष्टुमिच्छा वर्तत इति । यावद् एव गगनमार्गेण
गच्छति विमाने, रामस्सीतां सकौतुकस्मितमाह । देवि पश्य पश्य
यथा यथा परतो दिश इति । विभोराकाशस्य निरवधित्वात् ।

Colophon :

पञ्चमोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1450.

Remarks—The first Fol. is decayed. It begins with
a fragment of the commentary on the 6th Act.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1452. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—84.
10 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1250.
Complete.

Subject—The story of the wedding of king Du-
ṣṣanta and Śakuntalā.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या वहति विधिहुतं या हविर्या च होत्री
ये द्वे कालं विधत्तः श्रुतिविषयगुणा या स्थिता व्याप्य विश्वम् ।
यामाहुस्सर्वबीजप्रकृतिरिति यय प्राणिनः प्राणवन्तः
प्रत्यक्षाभिः प्रपन्नस्तनुभिरवतु वस्ताभिरष्टाभिरीशः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः— (नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) आर्ये यदि
नेपथ्यविधानमवसितम्, इतस्तावदागाम्यताम् । (प्रविश्य) नटी—
अय्य इअह्नि । सूत्रधारः—अभिरूपभूयिष्ठा परिषदेषा । अद्य
खलु कालिदासग्रथितवस्तुना नवेनाभिज्ञानशाकुन्तलनामधेयेन
नाटकेनो....व्यमस्माभिः । ततः प्रतिपात्रमाधीयतां यत्नः ।

End :

राजा—भगवन् यथाशक्ति श्रेयसे प्रयातिष्ये । मारीचः—वत्स
किं ते भूयः प्रियमुपहरामि । राजा—अतःपरमपि भगवान् प्रसन्नः
कर्तुमिच्छति चेद् इदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः

सरस्वती श्रुतिमहतां महीयसी ।

समापि च क्षपयतु नीललोहितः

पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥

Colophon :

(इति निष्क्रान्ताः सर्वे) सप्तमोऽङ्कः । इति कालिदासविर-
चितमभिज्ञानशाकुन्तलं नाम नाटकं समाप्तम् ।

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्यामासहायवदना वपुषि श्यामा वयस्यपि श्यामा ।

कामारेरभिरामा सोमा सोमावतंसिनी जयति ॥

शिवाभ्यां नमः ।

Author—Kālidāsa.

Remarks—This work is available in print. The
leaves are old and damaged.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1453. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 2". Leaves—80.

10 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1250.

Complete.

Subject etc.—Same as No. 1452.

Remarks—The leaves are injured.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1454. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 2". Leaves—66.
10 lines per page and 28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1250.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1452.

Remarks — Unlike in other editions, the benedictory verse herein occurs after “नान्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः” The following lines occur just after the colophon :

എണ്ണററി നാല്പത്തു നാലാമാണ്ടു മാവെലിക്കര
തിയോടു കണ്ടു കന്നിമാ... മൂന്നാംതീയതി എന്നറിക ...

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1455. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—12½" × 1". Leaves —
77. 5 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1250.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1452.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1456. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1½". Leaves—21.

10 lines per page and 88 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1250.

Subject etc.—Same as No. 1452.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1457. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—4½" × 1". Leaves—104.

8 lines per page and 16 letters per line. Script

—Malayālam. No. of Granthas—825.

Subject—Beginning—Same as No. 1452.

End :

ततः प्रविशति नागरिकः स्यालः ।

Colophon :

इति पञ्चमोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1452.

Remarks—The Ms. ends abruptly on the 6th Act.

It is in fairly good condition. A few leaves are blank at the close.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1458. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1". Leaves—84.
5 lines per page and 16 letters per line.
Script—Malayalam. No. of Granthas — 420.

Subject—Same as No. 1452.

Beginning :

शार—स्थाने भवान् पुरप्रवेशादित्थंभूतस्संवृत्तः । अहमपि ।

अभ्यक्तमिव स्नातः

शुचिरशुचिमिव प्रबुद्ध इव सुप्तम् ।

बद्धमिव स्वैरगति-

र्जनमिह सुखसङ्गिनमवैमि ॥

End :

मारी—तपःप्रभावात् प्रत्यक्षमेतत्सर्वं तत्रभवतः । रा—अ-
तः खलु मामनतिक्रुद्धो गुरुः । मा...वासौ प्रियमस्माभिः
प्रष्टव्यः । कोऽत्र भोः । प्रविश्य शिष्यः ।

Colophon :

इति निष्क्रान्तः । षष्ठोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1452.

Remarks—The Ms. contains the fifth and sixth
Acts and a portion of the 7th. It is of ancient
origin.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1459. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—5 $\frac{3}{4}$ " × 2". Leaves—37.

9—10 lines per page 18—20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—425.

Subject—Beginning : Same as No. 1452.

End :

प्रियं—विलोक्य । अणसूए पेख दाववामहत्थोवाणिहिदवअणं
आळिहिदं विअ असहिभ

Colophon :

इति तृतीयोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1452.

Remarks—The work comes to an end on a fragment of the 4th Act. Many leaves are worm-eaten.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

1460. ABHIJÑĀNĀŚĀKUNTALAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 1½". Leaves—32.

7 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—275.

Subject—Beginning : Same as No. 1452.

End :

राजा (परिजनं विलोक्य)अपनयन्तु भवत्यो मृगयावेषम् । रैव-
तक! त्वमपि नियोगमशून्यं कुरु । रैव—जं देवो आणवेदि । इति नि-
ष्क्रान्ता । यद् देवः आज्ञापयतीति निष्क्रान्ता । विदू—किदं भवदा-

णिम्मविखअं कृतं भवता निर्माक्षिकमिदानीं

Colophon :

इति निष्क्रान्ताः सर्वे प्रथमोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1452.

Remarks—The Ms. ends on a fragment of the 2nd Act. It is in fairly good condition.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1461. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves---

17. 8 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject—The story of Rāma, beginning from Kiṣk-indhākāṇḍa and ending on Rāma's coronation.

Author—Bhāsa.

Remarks—The work is printed as No. 26 in TSS.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1462. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $12'' \times 2''$. Leaves—26.

7—8 lines per page and 40—44 letters per line.

Script — Malayālam. No. of Granthas — 450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1463. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $4\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
56. 8 lines per page and 14—22 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

Remarks—The following portion in the colophon
discloses transcription the date of besides the
fact that the codex contained (Ūdamaṇināṭaka
also formerly :—

“കൊല്ലം വരമാണ്ടു കടകത്തായറ പതിനെട്ടാം തീ-
യതി ബുധനാഴിച്ചയും അവരവക്ഷത്തിൽ ദാദശിയും മകയി-
രവും അന്നച്ചയ്യ പൂജനേരത്തു തിരുവാർപ്പിൽ കൂത്തമ്പലത്തിങ്ക
ലിരുന്ന എഴുതിതീർന്നു. ചുഡാമണിനാടകം സമാപ്തം. രാമലി-
ഖിതം. ”

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1464. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
21. 6—7 lines per page and 44—58 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1465. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—
30. 7 lines per page and 34 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1466. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—16.
8 lines per page and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1467. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 2". Leaves—28.
10 lines per page and 24—28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

॥ अभिषेकनाटकम् ॥

1468. ABHIṢEKANĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 1½". Leaves—

20. 9 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject etc.—Same as No. 1461.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1469. ĀŚCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
51. 6 lines per page and 36—40 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750.
Subject—A dramatised version of the Rāmāyaṇa.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्रधारः—

वीचीस्थाने सहस्रं सरतकपरिघस्पर्धिं विभ्रद् भुजाना-
मुत्फेनो हारजालैररुणरुचिरनन्ताहिरत्नप्रभाभिः ।

विभ्राणः शङ्खमन्तश्चरमचरमनिर्वापणीयं च तेजः

पायाद्वः शार्ङ्गधन्वा शयित इव समुद्रकदेशे समुद्रः ॥

(परिक्रम्य नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) आर्ये इतस्तावत् । (प्रवि-
श्य) नटी—अञ्ज इअं ह्लि ।

सूत्रधारः---आर्ये ।

End :

रामः—पूर्वं राक्षसीविप्रलब्धस्य मे देव्याः प्रत्ययकारणमासी-
दाश्चर्यचूडामणिः ।

नारदः—भद्रमुख देवाननुगच्छामि । किं ते भूयः पियमुपह-
रामि ।

रामः—सिद्धार्थोऽहं किमतः परमिच्छामि । तथाप्येतावदस्तु ।

मन्त्रैरावर्ज्यमानं हविरमरपतेरस्तु कल्याणवृष्ट्यै

धन्वी सङ्कल्पजन्मा सरभसमपथे सायकान् संहरेत ।

राजानो राजधर्मप्रणिहितमनसो मौलिभारं वहन्तां

प्रज्ञा यातु प्रसादं प्रतिदिनमवधूयान्तराबद्धमौनम् ॥

निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

आश्चर्यचूडामणिनाटकं समाप्तम् ।

श्रीरामाय नमः । श्रीलक्ष्मणाय नमः । श्रीभगवत्यै नमः ।

हनूमते नमः । हरिः ।

Author—Śaktibhadra.

Remarks—The following lines, “उन्मादवासवदत्ता-

प्रभृतीनां काव्यानां कर्तुः कवेः शक्तिभद्रस्येदं प्रज्ञाविल-

सितम्” ॥ occurring in the prefatorial note

(प्रस्तावना) indicate the authorship of this work.

It is published in the Bālamānoraṁ Series,

Madras.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1470. ĀŚCARYACŪDAMANI.

Substance—Palm leaf, Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—

89. 6—8 lines per page and 18—22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The following portion,

ततः प्रविशति सूत्रधारः । सीताभवः ।

is cited after the colophon, indicating the beginning of another drama.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1471. ĀŚCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—67. 7 lines per page and 22—30 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1472. ĀŚCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $10'' \times 2''$. Leaves—33. 8—10 lines per page and 22—28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The following lines,

कलकणितकङ्कणं करनिरुद्धपीताम्बरं
 कमप्रसृतकुन्तलं गलितवर्हिभूषं विभोः ।
 पुनः प्रकृतचापलं प्रणयिनीभुजायन्त्रितं
 मम स्फुरतु मानसे मधुरकेलिशय्योत्थितम् ॥
 विष्णुना लिखितमिदं पुस्तकम् ।

occur just after the colophon.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1473. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
 41. 8 lines per page and 36—40 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
 750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The lines given below, occur after the
 close :

“नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्रधारः—

सीताभवः पातु सुमन्त्रतुष्टः

सुग्रीवरामः सहलक्ष्मणश्च ।

यो रावणार्यप्रतिमश्च देव्या

विभीषणात्मा भरतोऽन्यसर्गः ॥

(परिक्रम्य नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) आर्ये इतस्तावत् ।
 (प्रविश्य) नदी” ।

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1474. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—
120. 5—8 lines per page and 12—18 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—
750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The leaves are worn out.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1475. ĀSCARAYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—30.
10—11 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The last Fol. is missing in the Ms.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1476. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—47.
6—7 lines per page and 36—42 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The Ms. breaks off on the 30th verse in the 7th Act.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1477. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—62.
6 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The Ms. is damaged.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1478. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 2". Leaves—44.
8 lines per page and 36 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1469.

Remarks—A few lines from Abhiṣekanāṭaka are quoted after the close.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1479. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 2". Leaves—44.

8—10 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Subject—Same as No. 1469.

Beginning:

.....शूर्प...तवस्सिधम्मेण अय्यं उपअरन्तस्स मे किन्तु-
ए समाधिभङ्गस्स णिमित्तभूद अत्ति । रामः--स्मितं कृत्वा तस्यानेन
वचनेन भवितव्यम् । पुनरपि भवतीं (म?)परिश्रमपथे नियोक्ष्यामि

End etc.—Same as No. 1469.

Remarks—The Ms. commences only on the 2nd
Act. It is very old.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1480. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—55.

8—10 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—600.

Subject—Beginning : Same as No. 1469.

End :

सीता—तदो तदो । हनू- ततस्सखलु स्वामिनि तवेमामवस्थां
सहोषित इव व्यक्तमस्मानवेदयत् । सीता—अहो उवआरवक्खा-
सा जादीपुप्पम्... ..

Colophon :

इति निष्क्रान्ताः सर्वे । पञ्चमोऽङ्कः ॥

Author—Same as No. 1469.

Remarks—The work extends up to the 6th Act.
The Ms. is in fairly good condition.

॥ आश्चर्यचूडामणिः ॥

1481. ĀSCARYACŪDĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—24.

7—8 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 550.

Subject—Beginning—Same as No. 1469.

End :

नेपथ्ये । जयतु महाराजः जयतु लङ्केश्वरः जयतु स्वामी जयतु
देवः । दश नाडिकाः पूर्णाः । अतिक्रामति स्नानवेला । प्रध्वनन्ति
शङ्खपटहाः । इत इतो महाराजः ।

राव—अद्य यूयमन्तरायस्संवृत्ताः भवतु । प्रभाते ज्ञास्यामि ।
मण्डो-इदो इदो महाराओ । निष्क्रान्तो रावणः सपरिवारः ।
सीता --- रंखससीसप्परिसंपंसुळाणि पादाणि अणंतरं
अंपोक्खारिणीं पविसिअ परिसुद्धाभविअ अत्ताणं दुःखादो
मोणमि । निष्क्रान्ता ।

Colophon :

पञ्चमोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1469.

Remarks—The Ms. extends up to the 6th Act.

॥ आश्चर्यचूडामणिव्याख्या ॥

1482. ĀSCARYACŪDĀMAṆIVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14 $\frac{1}{4}$ "×1 $\frac{1}{4}$ ". Leaves—
137. 7—8 lines per page and 52—60 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—3550.

Subject—An elaborate exposition of the Āścarya-
cūḍamaṇi.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

प्रस्तावे कर्मणां यस्य प्रणामं कुर्वते बुधाः ।

प्रत्यूहानां निवृत्त्यर्थं तं नमामि गजाननम् ॥

गुरवो नः प्रसीदन्तु गुरुकारुण्यशालिनः ।

अन्तेवासिमनःपद्मसमुन्मीलनभास्कराः ॥

अथ नाटकारम्भे शिष्टाचारमनुविदधानः कविर्नाट्यादौ सामा-
जिकान् प्रति नर्तकेन प्रयोक्तव्यमाशीर्वादं निबध्नाति—वीचिस्थान
इत्यादिना । अस्य च कविना नर्तकमुखेन देवतास्तुतिरूपमङ्गलपूर्वकं
कृतस्याशीर्वादस्य नाटकनिबन्धनाविघ्नपरिसमाप्तिं फलं नर्तकस्य
च नाट्यादौ च तत्कीर्तनात् आत्मना प्रयुज्यमानस्याविघ्नपरिसमा-
प्तिः फलम् । अत्र नान्द्यन्ते ततः प्रविशतीत्युक्त्या नान्द्याः कृतत्वे-
नानूद्यमानत्वात् कथं सूत्रधारस्यैवायमाशीर्वादः न नान्दीसूत्रधा-
रस्य । तथाचोक्तम्—

प्रसाद्य रङ्गभिष्क्रामेत् सूत्रधारस्सहानुगः ।

प्रविश्य तद्वदपरं काव्यार्थं स्थापयेन्नटः ॥

नान्द्यन्ते प्रविशतीत्युक्तेर्नान्द्यन्त एव प्रवेशः न ततः पूर्वमित्यस्यार्थस्य विधेयत्वात् नान्द्याः पूर्वकृतत्वमेव सिध्यति । न प्रवेशस्यानन्तर्यमित्यत उक्तं तत इति । आनन्तर्योक्त्या च अन्तरा कर्मानुष्ठाननिरासो व्यज्यते । तेन च नान्दीमारभ्या भरतवाक्योक्तेः प्रयुज्यमानानां बहुकर्मणां परस्परसम्बन्धस्सूचितः । अनुकार्यतादात्म्यबुद्धिगोचरस्य नटस्य प्रेक्षकैः प्रत्यक्षेण वर्तमानतया गृह्यमाणतया सर्वत्रैव प्रविशतीति वर्तमाननिर्देशः ।

अल्पाक्षरमनेकार्थं सारवद् गूढनिर्णयम् ।

अस्तोभमनवद्यं च वाक्यं सूत्रं प्रचक्षते ॥

इत्युक्तलक्षणं सूत्रं वाक्यं धारयतीति सूत्रधारः । एवं प्रविष्टेन सूत्रधारेण सामाजिकहृदयावर्जनार्थमाशीर्वादः क्रियते शार्ङ्गधन्वा वः पायादिति ।

End :

परिपालनेन प्रजा रञ्जयतीति राजा । उपेक्षितराज्यपरिपालनस्य रामस्य राजत्वं नास्त्येव इति बालानां भ्रममपनुदन्नाह राज्ञ इति । स्वराज्यपरिपालनार्थं भरतं नियुज्याखिलनिशाचरानिग्रहपूर्वकमशेषभुवनरक्षणार्थमुद्यतस्यास्मत्स्वामिन एवेदानीमनन्यसाधारणं राजत्वमित्यभिप्रायः । अथेति । यत्रेत्यस्येतिशब्देनान्वयो न संभवति गृध्रराजवचने यच्छब्दस्याभावात् । अत उपदिष्टमित्यनेनान्वयः । अथशब्द आरम्भार्थः । उद्यानान्वेषणमारब्धव्यमित्यर्थः । तदहमित्यत्र तच्छब्देनोद्यानं परामृश्यते । परा लक्ष्मीरिति भूमण्डले नगरान्तरेष्वेवंभूता लक्ष्मीर्नि विद्यते यतः अत उत्कृष्टेयं

Colophon :

आश्चर्यचूडामाणिनाटकेऽय-

मङ्गस्तुरीयो विवृतो गुरुणाम् ।

प्रसादमाश्रित्य तथोत्तराङ्को

व्याख्यास्यतेऽस्माभिरनन्यचितैः ॥

Author :

Remarks—This lucid commentary extends up to a fragment of the Sixth Act. The Ms. is old and damaged.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1483. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size—8" × 2". Leaves—72.
8—10 lines per page and 26—28 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1050.

Subject—Same as No. 1439.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

इदं कविभ्यः पूर्वैभ्यो नमोवाकं प्रशासहे ।

वन्देमहि च तां वाणीममृतामात्मनः कलाम् ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः— भगवतः कालप्रियानाथस्य यात्रायामार्यमिश्रान्

विज्ञापयामि । एवमत्रभवन्तो विदांकुर्वन्तु । अस्ति भगवान्
श्रीकण्ठपदलाञ्छनः पदवाक्यप्रमाणज्ञो भवभूतिर्नाम कविः ।

यं ब्रह्माणमियं देवी वाग्वश्येवान्ववर्तत ।

उत्तरं रामचरितं तत्प्रणीतं प्रयोक्ष्यते ॥

End :

रामः --- स्वयमिदानीमनुभवन्नपि न प्रत्येमि । यद्वा प्रकृति-
रियमभ्युदयानाम् ।

वाल्मीकिः --- रामभद्र ! उच्यताम् । किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

रामः --- अथापरमपि प्रियमस्ति । तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

पाप्मभ्यश्च पुनाति वर्धयति च श्रेयांसि येयं कथा

माङ्गल्या च मनोहरा च जगतो मातेव गङ्गेव च ।

तामेतां प्रतिभावयन्त्यनुनयैर्विन्यस्तरूपां बुधाः

शब्दब्रह्मविदः कवेः परिणतां प्राज्ञस्य वाणीमिमाम् ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ।

Colophon :

सप्तमोऽङ्कः ।

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः ।

ഉള്ളൂർ സുബ്രഹ്മണ്യൻ സ്വരസ്മൃതിപിതം വിശാഖം തിരു
നാൾ തിരുമനസ്സിലേ വക.

Author—Bhavabhūti.

Remarks—This Ms. was transcribed during the
reign of H. H. Viśākham Tirunāl, Mahārāja of
Travancore.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1484. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—92.

7—8 lines per page and 22—28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 1050.

Subject etc.—Same as No. 1483.

Remarks—The Ms. is old and damaged.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1485. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
38. 8 lines per page and 50—64 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1050.

Subject etc.—Same as No. 1483.

Remarks—Some leaves are worn out in the Ms.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1486. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—70.

9 lines per page and 24—32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.

Subject etc.—Same as No. 1483.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1487. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
33. 9 lines per page and 44—46 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
835.

Subject—Beginning : Same as No. 1483.

End :

(नेपथ्ये) भो भो सैनिकाः जातं जातमवलम्बनम् ।

नन्वेष त्वरितसुमन्त्रनुद्यमान-

व्यावल्गत्प्रजवनवाजिना रथेन ।

उत्खातप्रचलितकोविदारकेतुः

श्रुत्वा नः प्रधनमुपैति चन्द्रकेतुः ॥

Colophon :

इति चतुर्थोऽङ्कः ॥

Author—Same as No. 1483.

Remarks—The Ms. extends up to a fragment of
the Fifth Act.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1488. UTTARARĀMACARITAM.

Substance — Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—27.

13—14 lines per page and 42—52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1050.

Subject etc.—Same as No. 1483.

Remarks—After colophon the scribe's name is furnished as follows :

അരവം സുരവരദരാജപ്പുരമാൾ സഹസ്രലിഖിതം.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1489. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{2}$ " $\times$ 2". Leaves—50. 10 lines per page and 34—42 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.

Subject etc.—Same as No. 1483.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

1490. UTTARARĀMACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{3}{4}$ " $\times$ 2". Leaves—27. 9 lines per page and 72 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1050.

Subject etc.—Same as No. 1483.

॥ उभयाभिसारिका ॥

1491 A. UBHAYĀBHISĀRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—32.

8 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Subject—The story of Dharaṇiguptā.

Beginning :

...नां प्रणयकलहोत्सवानां पात्रं भव... ..
 ...ललाटं कृत्वा शिरो निर्धूय दशनैरोष्ठमाभेदश्य
 पाणिना पा... ..पशिखण्डके चरन्नपि न ते पित्राघ्राते
 शिशुगुणवाहिनिर्मि... ..
 श्चाक्तां विरज्यमानसन्ध्यारागे वरजनीवर्णान्तरमपगता... ..
 ...सर्वाङ्गयष्टिभयविगलितशोभावान्तपुष्पेण मूर्ध्ना
 ...क्षीकदनेन मां दौकितुमर्हसीति कष्टं भो
 कोकि... ..
 भवति मे विस्मयः... ..

End :

किं ब्रूथ आवयो रागोऽपि भावस्यैव प्रयत्नजनितस्तेन भाव एव
 समागमनकारणं कस्तमिदानीं पाटलीपुत्रं यस्य वचनलीलामनुभव-
 ति स कथं वचनविशेषोऽतिशयितो भवेदिति कथं प्रसङ्गेन सुरततृ-
 पितस्य कामियुगलस्य रतिव्याक्षेपः परिहर्तव्यस्तदनुज्ञातो
 गन्तुमिच्छामि ।

व्याकोचाम्भोजकान्तं मदमृदुकथितं चारुविस्तीर्णशोभं

जातस्त्वं प्रीतियुक्तः प्रिययुवतिमुखं वीक्षमाणो यथाद्यः ।

एवं सस्यर्द्धियुक्तं जलनिधिरशनां मेरुविन्ध्यस्तनाढ्यां
प्रीतिं प्राप्नोति सर्वा क्षितिमधिकगुणां पालयन्नो नरेन्द्रः ॥

निष्क्रान्तो विटः

Colophon :

इति वररुचिकृतिरुभयाभिसारिका नाम भाणः समाप्तः ।

Author—Vararuci.

Remarks—The work is a Bhāṇa, a division of ten Rūpakas.

॥ पद्मप्राभृतम् ॥

1491 B. PADMAPRĀBHṚTAM.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}$ " × 2". Leaves—12.

8—9 lines per page and 50—60 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject—The story of the wedding of the sons of Devasenākarnī.

Beginning :

... ये नमः ।

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधा-

... मि भगवान् स रुद्रः ।

कोपादथवाप्यनुग्रहाद्येन

स्त्री ... विलासमूर्तिः ॥

कान्ततरवपुः कृतः कामः

किञ्चान्यत्—

आतोद्यं पक्षिसंघास्तरुसमुदिताः कोकिला गान्ति गीतं
वाताचार्योपदेशादभिनयति लता काननान्तःपुरस्त्री ।
ता ? वृक्षाः साधयान्ति स्वकुसुमहृषिताः पल्लवाग्राङ्गुलीभिः
श्रीमान् प्राप्तो वसन्तस्त्वरितमपगतो हारगौरस्तुषारः ॥

मूलादपि मध्यादपि विटपादप्यङ्कुरादशोकस्य ।
पिशुनस्थामिव रहस्यं समन्ततो निष्कसन्ति पुष्पम् ॥

अहो अयं ससंभ्रमभ्रमरपरभृतंरुतःससिन्धुवारस्सकुन्दसहकार-
स्समदनस्सपवनस्सयौवनजनप्रियः कालः । निष्क्रान्तः । स्था-
पना ।

ततः प्रविशति विटः---साधु भो रमणीयं खलु तावदिदं शिशिर-
जराजर्जरस्य संवत्सरविटस्य हिमरसायनोपयोगात् पुनरावृत्तं वसन्त-
कैशोरकमुपोह्यते । सम्प्रति हि—प्रचलकिसलयाग्रप्रनृत्तक्रमं यौवन-
स्थायते फुल्लवल्लीपिनद्धं वनतिलकशिरसि केशपाशायते कोकिलः
कुरुपुष्पं स्मितं स्त्रीकटाक्षायते षट्षदः कचिदचिरविगूढबालस्तनी-
कन्यकेवोन्नतैः श्यामलैः कुट्मलैः पद्मिनी शोभते वरयुवतिरति-
श्रमखिन्नस्तनस्पर्शधूर्ताश्च संवान्ति वासन्तिकावायवः । इत्थं च
मदनसन्तापकरो बलवानयमृतुः । यदेवदत्तासुप्राप्तिविहितयौवनोत्स-
वस्य कर्णोपुत्रस्योन्मुच्यमानबालभावयौवनावतारकोमलमदनमञ्ज-
रिकां देवसेना चूतयष्टिमतिलङ्घयते मदनभ्रमरः । अथवा
किमिव कर्णोपुत्रस्यातिक्रमिष्यति समधुसर्पिष्कं हि परमन्नं सो-
पदंशमाखाद्यकरं भवति ।

End :

... ..रीषलालाभिदष्टं स्तनतटमुदितं पत्रलेखानुविद्धं
भिन्नं निश्वासवतैर्मलयतटरुहक्लिष्टकिञ्जल्कवर्णम् ।

घ्रातं निर्माल्यभूतं सुरतसमुदयप्राभृतं प्रेषयासौ

पद्मं पद्मावदाते करतलयुग्मलभ्रामणाक्लिष्टनालम् ॥

कथं कटाक्षपातेनैतदनुज्ञातम् अनया । हन्त प्रगृहीतं प्राभृतं
सुरतसत्यंकारस्य यावदनेनौषधेन कर्णर्पितुं सञ्जीवयामि । गृ-
हीत्वा उत्थाय स्थित्वा । प्रस्थितोऽस्मि । सुखं भवत्यै । सुभगे गृह्यता-
माशीः ।

भयाद् द्रुतमसूयितप्रचलमेखलानूपुरं

सशङ्कशिथिलोपगूहमवमुक्तनीवीपथम् ।

स्वयं समभिवाहय त्वमुदात्तर...युध-

स्तव प्रथमचोरिका सुरतसाहसं मन्मथः ॥

निष्क्रान्तो विटः

Colophon :

इति पद्मप्राभृतकं नाम भाणः समाप्तः ।

नमः शिवाय ।

Author :

Remarks—Same as No. 1491 A.

॥ भाणविशेषः ॥

1491 C. BHĀṆAVIŚEṢA.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—8.

8 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Beginning :

गणपतये नमः ।

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्रधारः —

विद्यया ख्यापिता ख्यातिः सज्जनाराधनं धनम् ।

तेषां प्रीत्या भवेद् धर्म इत्यस्माकमुपक्रमः ॥

तस्मादा... ..रभामहे । आर्ये, सधनजन-
प्रीतिवर्धनभरायाम् अधनानां चिन्तनपरायणानां शोकवर्धनायां
कुमुदकुवलयकलहारकमलषण्डमण्डितायामस्यां प्रावृषि हृदयप्रीति-
जननं किञ्चिद्दीयताम् ।

नटी --- (अ)यं खलु तावत्कालः,

जलधरनीलालेप-

स्तटित्समालभनविज्वलगात्रः ।

विकसितकुटजनिवसनो

विटो यथा भाति घनसमयः ॥

निष्क्रान्तः । स्थापना ।

ततः प्रविशति विटः । साध्वभिहितमेतत् ।

श्रीमद्वैष्णवमृदङ्गवाद्यकुशलाधारा...न्त्यं घुटा-

क्रुद्धस्त्रीभ्रुकुटीतरङ्गकुटिला विद्युल्लता द्योतते ।

गाढालिङ्गनहेतवः प्रचलिताश्शीताः पयोदानिलाः

कामः कामिमनस्सु मुञ्चति दृढानाकर्णपूर्णानिषून् ॥

End :

...तु भवान् स केकरामन्दबि...

...पयुक्ता तिर्यग्गतासे ...

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः—

ससिहंढमण्डणार्णं सम्मुहणासाणं सुरअणापिआणं ।

गिरिसगिरिंदसुआणं संघाडी पो सुहं देउ ॥

... ..
... ..

सूत्र --- अए पहणोत्तरं एदम् । प्रकाशम् । अवि राअ-
सेअरो ।

End :

विदू— भो वअस्स पज्जळिदे हुदवहे आहुदी दिज्जउ ळाअ-
मोक्खो कीरउ बल्लणपूआ अ कादव्वा

भैर— तुरिअं दावे उभामिरीओ ।

रा— णयति । नेप— वैताळिकः । सुहो विवाहूसओ देवस्स ।

जं मुद्धं किमिसं णवं च पणसं जेपालिमहं दुमा

जोदंडो कमलाण—च कुसुमं जं केअईसंभवम् ।

संकेतुं झघरं गहे मुणमणं ळड्डुं बलातारिसे

रोमं फुडफुण्टकंटअमितामेहं तिणिच्चुल्लसा ॥

भै— अण्णं किं पिअं करीअदु । रा— इदो परं किं पिअं ।

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ।

Colophon :

चतुर्थं यवनिकान्तरम् ।

करारविन्देन पदारविन्दं मुखारविन्दे विनिवेशयन्तम् ।

वटस्य पत्रस्य पुटे शयानं बालं मुकुन्दं मनसा स्मरामि ॥

कर्पूरमञ्जरी नाम सट्टकं समाप्तम् ।

Author—Rājaśekhara.

Remarks—The printed work and this Ms. vary
in their closing portions. The Ms. is

identical with No. 2090 b, TCM. Vol. III, Part I A. which contains Prākṛt as well as Sanskrit renderings.

॥ कर्पूरमञ्जरी ॥

1493. KARPŪRAMAÑJARĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—72.
7 lines per page and 32—36 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1150.

Subject—Beginning : Same as No. 1492.

End :

ये कण्टकास्तिरिशमुग्धफलानां
सन्ति ये केतकीकुसुमदलावलयः ।
स्पर्शेन तेषामिह मम शरीरदत्ता
ते सुन्दर्या बहला पुलकाङ्कुरालिः ॥

वयस्य प्रज्वलिते हुतवहे आहुतिर्दायिताम् । क्रियतां लाजमोक्षः
त्वर्यतां पदम् । दी ? र्यतां भ्रमर्यः । सुखो भवतु विवाहोत्सवो
देवस्य ।

यन्मुग्धं तिरिशनपञ्चपनसं ये पारिभद्रदुमा
ये दण्डाः कमलानां किञ्च कुसुमं यत्केकिसंभवम् ।
शङ्के तव कलेबेर गुणगणं लब्धुं बलात्तादृशा-
रोमाञ्चस्फुटपुष्टकण्टकमिषान्मिषन्ति नित्योन्मिषन्तः ॥

किमन्यत्प्रियं क्रियताम् ।

अनुपमगुणं कवीनां परिमलमधिकं मुखेषु विकिरति ।
कर्पूरमञ्जरीयं त्रिभुवनतिलकं पुनर्जयति ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon:

चतुर्थं यवनिकान्तरम् ।

शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । पद्मनाभो रक्षतु ।

Author—Remarks—Same as No. 1492.

॥ कल्याणसौगन्धिकम् ॥

1494. KALYĀṆASAUGANDHIKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{3}{4}$ "— $1\frac{1}{4}$ ". Leaves—26.

5—6 lines per page and 17—20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 150.

Subject — Bhima's adventures in acquiring the Kalyāṇasaugandhika flower.

Beginning:

... ..

कात्यायनीचरणपङ्कजभक्तिर्भाजाम् ।

षट्कर्मिणां निवसतां परमाग्रहारे

प्राप्तप्रसूतिरुपसेवितवान् कथिर्नः ॥

तदस्य नीलकण्ठनामधेयस्य कल्याणसौगन्धिकं नाम
निबन्धनशरीरमिदमभिनयालङ्कृतमनुसन्दर्शयेति ।

नटी ---

अय्य सद्दम्पहुदीणिं णिवंधणाणि मोत्तूण कर्हि अय्यमिस्साणं
एदं संपओअदंसणे आवेसो ।

सूत्र— । आर्ये आश्रितवात्सल्यव्यसनी ननु सज्जनसमूहः ।
अपि च ।

विद्यानामतिचिरसंस्तवैकदोषाद्
भक्तानां बहुगुणतामचिन्तयित्वा ।
भोग्यानां समुपनतौ नवोदयानां
सर्वो हि प्रमदमुपैति जीवलोकः ॥

End :

हनू—समाश्रय । हा भक्तवत्सल न जानीषे ।

शाखामृगोऽस्मि तरुपल्लवमात्रसारः

स्तुत्यः सतां सदासि यस्य परिग्रहेण ।

तेन त्वया विरहितो रघुनन्दनेन

भारं महान्तमिव जीवितमुद्रहामि ॥

हा नाथ पवनतनय सखे हनूम-

न्निति विगलद्वचनामृते मुखेन्दौ ।

तव वरद मृषापकुर्वतो मे

वरमिव वञ्चितमेव दीर्घमायुः ॥

हा वैदेहि ,

जनकं जनकं किमाह लोको जनकस्त्वं जनयन् पुनर्ममास्त्रन् ।

इति जानकि यच्चयाहमुक्तः क्षरदासं मनसीव तन्ममाद्य ॥

हा लक्ष्मण ।

भ्रातृज्येष्ठस्य तं स्नेहं विभज्यमपि भृत्यताम् ।

कथमकः कृतान्तत्वं समग्रमनुभूतवान् ॥

भीमः—धीरो ननु भवान् । तन्नात्यर्थं शोचयितुमर्हति । वि-
योग.... । निष्क्रान्तौ ।

Colophon :

Author—Nilakanṭha.

Remarks—The front leaf is missing. Many leaves are worn out in the middle. The work is identical with No. 2693, TCM. Vol. III, Part I A.

॥ कल्याणसौगन्धिकम् ॥

1495 A. KALYĀṆASAUGANDHIKAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—10.

7 lines per page and 38—44 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas — 175

Subject—Same as No. 1494.

Beginning :

गणपतये नमः ।

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

आसीद्यस्य निवासशैलतुलनात् ग्रीतः प्रसादीन्मुखो

लङ्केशस्य सुसंभ्रमाचलसुताश्लेष.....सौख्यप्रदात् ।

हव्यं यस्य शरोद्भवे हुतवहे जातः पुराणां त्रयं

सोऽयं मुग्धशशाङ्कमण्डितजटाभारो हरः पातु वः ॥

नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । आर्ये इतस्तावत् । प्रविश्य नटी ।

अय्य इअल्लि ।

सूत्र — अयं खल्वार्यमिश्रैरादिष्टः ।

नटी — सहर्ष । कंहं विअ ओदेसोग्गअणुग्रहो ।

सूत्र—

आ.....णन गुणवद्भिरभिष्टुतानां
कात्यायनीचरणपङ्कजभक्तिभाजाम् ।
षट्कर्मिणां निवसतां परमाग्रहोर
प्राप्तप्रसूतिरुपसेवितवान् कविर्नैः ॥

तदस्य नीलकण्ठनामधेयस्य कल्याणसौगन्धिकं नाम नि-
बन्धनशरीरमिममभिनयालङ्कारालंकृतमनुसन्दर्शयेति ।

End :

भीमः । सनाथाः पाण्डवाः । किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

भीमः—

प्रियं प्रियाया विहितं वशीकृता
विजित्य संख्ये परिपन्थिनः पथि ।
त्वदङ्गसङ्गाच्च तनु(र्व?र्वि?)शोधिता
कृतार्थभूतः किमिहान्यदिष्यते ॥

भरतवाक्यम्—

दोषाश्च नाशमुपयान्तु कृतावमुष्या
भूयो भयं क्षपयतान्मम नीलकण्ठः ।
निर्धर्तराष्ट्रनियता निखिलां धरित्रीं
पायान्नृपोऽप्युपगतासुरजातशत्रुः ॥

निष्क्रान्ताः सर्वे ।

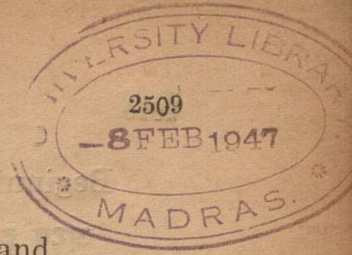
Colophon :

कल्याणसौगन्धिकं समाप्तम् ।
श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

SĀNSKRĪT MANUSCRIPTS.

Author—Same as No. 1494.

Remarks—The Ms. is in neat legible hand.

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1495 B. TAPATĪSAMVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—3.

6—7 lines per page and 42—50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Subject—The story of the marriage of Samvaraṇa and Tapatī.

Author—King Kulaśekharavarmā of Mahodayapura, identified with the *Vaiṣṇava* saint. Kulaśekharālvār.

Remarks—The work is printed with commentary as No. 11 in TSS. It extends up to a fragment of the 6th Act.

॥ कुशलवविजयम् ॥

1496. KUŚALAVAVIJAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—17" x 1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves—82.

5—6 lines per page and 60—66 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1800.

Subject—The story of Kuśa and Lava.

Beginning :

अय्य इअह्नि

सु—प्रिये भूमिकापरिग्रहाय प्रेष्यजनस्त्वर्य....

....

परिणतं हि संप्रति भागधेयमस्माकम् ।

यतः

सर्वज्ञस्सहजिस्स....

....

पतिरयं षड्दर्शनीपारगाः सभ्याः सन्निहिता

वसन्तसम....भूतशम्भूत्सवः ।

नाट्याध्वन्यतिशिक्षिता वयसमी नव्यं शुभं नाटक.....

.... ..क्षो वेङ्कटकृष्णदीक्षितकविस्त्व....वोत्साहिनी ॥

नटी

End :

सरभसमुत्थाय पर्वतभरद्वाजदत्तहस्तौ नारदवाल्मीकी

जानकीगर्भजनुषोः श्रीरामं तव पादयोः ।

वसिष्ठानुग्रहजुषो वाञ्छयमन्यदिहास्ति किम् ॥

अनुसृत्य तु लोकरीतिमभिधास्यावः ।

कुशलवौ प्रति

जगद्विदितसौभ्रात्रौ जनकानुगुणौ पु..... ।

जागरूकौ जनत्राणे जयतां शाश्वतीः समाः ॥

भूयः किं वां प्रियमुपहरिष्यावः ।

कुशलवौ—भवदनुग्रहादेव प्राप्तसर्वातिशययोरभ्यर्थनीयमावयोः

किमन्यदवाशिष्यते ।

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

पर्जन्यस्समयेषु वर्षतु पयो दोदुह्यतां धैनुकं

देवब्राह्मणवृन्दमृद्धिमयतां दुष्टप्रजा क्षीयताम् ।

.....क्रमतां मतिः श्रुतिपथे श्रद्धा नृणां वर्धतां

राजन्वान्विषयोऽस्तु रज्यतु मनो रामे परब्रह्मणि ॥

निष्क्रान्तास्सर्वे ।

षष्ठोऽङ्कः ।

Colophon :

गिरिभूरुहकाष्ठगुल्मवीरुत्तृणलोष्टाश्मचयैर्दुतं कृतोऽपि ।

नलसेतुरिहादृतो न किं वा स(कलै)रामपदस्पृगित्यभिज्ञैः ॥

मत्कृतोऽपि प्रबन्धोऽयं महद्भिर्नलसेतुवत् ।

श्रीरामपदविन्यासधन्य इत्यभिमन्यताम् ॥

समाप्तमिदं कुशलवचिजयारुयं नाटकम् ।

शुभमस्तु ।

श्रीरामाय नमः ।

Author—Venkatakṛṣṇa.

Remarks—The leaves are much injured.

॥ चन्द्रलेखा ॥

1497. CANDRALEKHĀ. —

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 2". Leaves—42.

9—11 lines per page and 22—24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—600.

Subject—The story of the marriage of Candralekhā and Mānavedarāja.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । नमो गणपदो ।

भदं देउ गआणणो भगवई भासा मुहे भाउ सा
भूदेवा कुसळं कुणन्तु कइणो सच्चे पसीदन्तु दे ।

आणन्दाउलमाणसा सहिअआ सज्जन्तु निम्मच्छरं
अच्छेसुं परिकीळिउं रससुहा सोत्ते सुसुत्तेसुणो ॥

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

सूत्रधारः—

पणमह सुइराअहंसएसुं
हरणअणे सुमुहं वुऊसु एसुं ।
पअकमळपहाविअं उमाए
णमणविहिं मि अपाङ्गभिङ्गमालम् ॥

अपि अ अपि अ,
देवे चन्दसिहामणिं पणए सल्लोअकल्लोलिणिं
चूडामण्डलळालिअं उणिअपहादत्तं सुअग्गेण जे ।
सिग्घं छादिअहोन्ति पेह्णकलहच्छेदेदुवे दक्खिणा
पाआदे गिरिकण्णआ अपउरल्लच्छि पअच्छन्तु वो ॥

End :

राजा—

(अभिनन्द्य) अदो परं किं मे पिअं ।

आणन्दं चन्दवम्मा कहिपिअगमिओ णन्दणादंसणेण
पत्ता चित्तप्पसादं णिअवहिणिआसङ्गमेणञ्च देवि ।

कद्धा मुद्धा असत्तणवळसिअमहीवत्तिसंपत्तिमूळं
 हित्थे मे चन्दलेहा दअवदितु मए तण्णजस्सीच्छुहा मे ॥
 तहपि एत्तिअं होउ ।

कुणन्तु कुमुअप्पहं तिहुवणम्मिक्किचीणिवा
 मुणन्तु णिअरेअरी उपकिदिं घणं माणुसा ।
 पुणन्तु गअमच्छरं सहिअ आ कइणं किदिं
 जिणन्तु कळणो चिरं वहउ भारई मंगळम् ॥

Colophon :

निष्क्रान्तास्सर्वे । इअं चन्दलेहाअं चउट्टं जवणिअंतरं ।
 नमस्सिवाय । नमो नारायणाय हरि भामा ।

Author—Rudradāsa, disciple of Rudra & Śrīkaṇṭha.

Remarks—The work is noticed as No. 3207,
 DCSM. Vol. IV, Part I A.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

1498. JĀNAKĪPARINAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 2½". Leaves—83.

9 lines per page and 40—48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2050.

Subject—The story of the wedding of Rāma and
 Sitā.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

संसक्तानिव पातुमौपनिषदव्याहारमाध्वीरसा-

नुन्माष्टु व्रजसुन्दरीकुचतटीपाटीररेणूनिव ।

उन्मीलनमुरळीनिनादबहलामोदोपसीदद्वी-

जिह्वालीढमलीकवल्लवशिशोः पादाम्बुजं पातु वः ॥

शम्याकस्य रजः प्रमृज्य चरणे दत्तो मया यावको

निर्मृज्य स्तनकुङ्कुमं च भसितं पत्राङ्कुरो निर्मितः ।

स्वच्छ(न्दं) विहरेति जल्पितगिरं साकूतमाळीजनं

दृष्ट्या केवलमाग्नती कुटिलया दाक्षायणी पातु वः ॥

(नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अग्रतोऽवलोक्य)

प्रवक्ता शास्त्राणां भरतमतसिद्धान्तनिपुणः

समुत्कर्षस्थानं सरसकवितायाः कवयताम् ।

प्रपन्नानां श्रेयः प्रगुणयति पुण्यैकसुलभः

समाजस्साधूनामयमखिलवन्द्यश्च भवति ॥

End :

.... देवदुन्दुभिध्वनिः

पुष्पवृष्ट ...

.... समरे प्रत्याहृतेयं प्रिया ।

दृष्टोऽयं भरतश्चिराभिलषितो राजाभिषेकोऽपि मे

लब्धः किं प्र ... स्त्रिभुवने यत्साधनयिं मया ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

आचन्द्रार्क.... लं गोब्राह्मणेभ्यः शुभं

दूरत्वागमवृद्धसेविभि...सजन्वती राजभिः ।

लाल्यन्तां सरसोक्तयश्च कवयः शश्वद्रस....स्समं

स्यादेतस्य कवेश्व भक्तिरचला देवे रघूणां प्रभौ ॥

परिक्रम्य निष्क्रान्तास्सर्वे ।

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ।

समाप्तमिदं जानकीपरिणयं नाम नाटकम् ।

श्रीवासुदेवाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीललिताम्बिकायै नमः ।

Author---Rāmabhadradīkṣita.

Remarks—The work is printed in Bombay.

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1499. TAPATĪSAMVARANAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 2". Leaves—57.

8—9 lines per page and 38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 1150.

Subject etc.—Same as No. 1495 B.

Remarks—The work is printed with commentary as No. 11 in TSS.

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1500. TAPATĪSAMVARANAM.

Substance—Palm leaf. Size—12½" × 2". Leaves—52,

8—12 lines per page and 30—34 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—925.

Subject etc.—Same as No. 1495 B.

Remarks—After colophon occurs the following portion disclosing the scribe's name :

श्रीकण्ठेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1501. TAPATĪSAMVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—40.

8—9 lines per page and 38—41 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—925.

Subject etc.—Same as No. 1495 B.

Remarks—The Ms. is old and worm-eaten.

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1502. TAPATĪSAMVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10'' \times 2''$. Leaves—41.

8—10 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—925.

Subject etc.—Same as No. 1495 B.

Remarks—The Ms. is old and worn out.

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1503. TAPATĪSAMVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—56.

7 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 900.

Subject etc.—Same as No. 1495 B.

Remarks—A few leaves are missing at the end.

॥ तपतीसंवरणम् ॥

1504. TAPATĪSAMVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾" × 1". Leaves—64.

5—6 lines per page and 34—40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Subject etc.—Same as No. 1495 B.

Remarks—The first four leaves are missing. The

Ms. is old and damaged.

॥ दिव्यात्रप्रदर्शिनी (शाकुन्तलव्याख्या) ॥

1505. DINMĀTRAPRADARŚINĪ.

A commentary on Śākuntala.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1¾". Leaves—79.

10 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1975.

Subject—Elucidation of the drama, Śākuntala.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

हेरम्बस्याङ्घ्रिकमलपरागपटली भृशम् ।

विश(दी)कुरुतामसदन्तःकरणदर्पणम् ॥

उद्धान्तभाष्यामृतवक्त्ररन्ध्र-

कदूजविस्मापनवाग्विलासाः ।

भद्राणि मह्यं महनीयशीला

रुद्राभिधाना गुरवो दिशन्तु ॥

विद्याचतुर्दशकशीलनजागरूकान्

सत्कर्मनिर्मलधियो विजितारिवर्गान् ।

स्वात्मैक्यसम्यगवबोधधुरीणचिन्ता-

नत्यादरेण धरणीविविधान् प्रपद्ये ॥

यद्वचोमवाग्वग्निजलक्षमेन्दु-

सूर्यात्मभिर्मूर्तिभिरूढविश्वम् ।

तत्कामदं श्यामलवामभागं

प्रणौमि शोणापरभागमोजः ॥

अनघा गुणसम्पूर्णा

सकचित् ? विच्छित्तिवृत्तिरीतिरसौ ।

प्रस्तुतरससन्दोहा

सरस्वती जयति कालिदासस्य ॥

नाटकं (प?य)दभिज्ञानशाकुन्तलमिति स्मृतम् ।

तत्राभिधेयदिङ्मात्रमाभिरामेण लिख्यते ।

मत्सरसस्यमरुभुवो गुणदोषक्षीरनीरकलहंसाः ।

सन्दर्भसूनरसमयमधुपाः शृण्वन्तिवदं सन्तः ॥

अथ कविकुलपरमेश्वरः प्रभुसम्मिमेतभ्यः श्रुतिस्मृतिप्रभृतिभ्यः
शास्त्रेभ्यो मित्रसम्मिमेतभ्य इतिहासादिभ्यः कान्तासम्मिमेतैष्वनभि-
नेयार्थाभिनेयतया द्विविधेषु काव्येष्वनभिनेयार्थेभ्यः काव्येभ्यश्च
ये न व्युत्पन्नाः तेषामत्यन्तसुकुमारमतीनां प्रजार्थसम्पादनयोग्य-
तयावश्यं व्युत्पाद्यानां राजपुत्रप्रभृतीनाञ्चतुर्वर्गोपायव्युत्पन्न्यर्थ-
मभिनेयार्थकाव्यविशेषं नाटकं चिकीर्षुरविघ्नपरिसमाप्त्यर्थं तदा-
रम्भोचितनान्दीद्वारा समुचितेष्टदेवतामनुसन्दधाति—या सृष्टिरि-
त्यादिना ।

End :

प्रजानां विनयाधानरक्षणभरणादिकं हितं कर्तुं प्रवर्ततां प्रवर्तता-
मिति द्वितीयपादेऽनुषज्यते । महीयसां महाकवीनां श्रुतिमहिता
आह्लादकत्वात् श्रोत्रेन्द्रियपूजिता सरस्वती काव्यात्मिका प्रवर्तताम् ।
यदुक्तमनर्घराघवे ---

वामाङ्गं पृथुलस्तनस्तवकितं यावद् भवानीपते-

लक्ष्मीकण्ठग्रहप्रणयिता यावच्च दोष्णां हरेः ।

यावच्च प्रतिसामसारणविधिव्यग्रौ करौ ब्रह्मणः

स्थेयासुः श्रुतिशुक्तिलेखमधवस्तावत्सतां सूक्तयः ॥

—इति । ममापि चेति । अपि च आशास्यान्तरमस्तीत्यर्थः । त-
दाह—आत्मभूः श्रीपरमेश्वरः पुनर्भवं संसारदुःखं क्षपयतु । परिग-
तशक्तिः परिगता मिलिता दात्म्यं गतं शक्तिः शिवा यस्येत्यर्थः
अत आह नीललोहित इति ।

यथा—

वामे मरतकश्यामा दक्षिणे विद्रुमारुणा ।

देवता दम्पतिमयी सा मे कामदुघा भवेत् ॥ इति ॥

अत्र महाक(वी?वि)ना आरम्भे मङ्गलं कुर्यात् समाप्तावपि इति दर्शनानुसारेणारम्भे या सृष्टिरित्यादिना समाप्तावनेन च मङ्गलाचरणं कृतमिति शिवम् ।

Colophon :

शुभमस्तु । इत्यभिरामविरचिताभिज्ञानशाकुन्तलादिङ्-
मात्रदर्शने सप्तमोऽङ्कः । शिवाय नमः ।

അയിരത്തിഅറുപത്തിഏഴാമാണ്ടു് മകരമാസം ൨നാൾ
൭നാൾ സൂക്ഷിച്ചു് രാമശാസ്ത്രികൾ എഴുതിതീർത്തതു്.

देव्यै नमः ।

Author—Abhirāma.

Remarks—The commentary is lucid and exhaustive.

॥ दिङ्मात्रप्रदर्शिनी (शाकुन्तलव्याख्या) ॥

1506. DIṆMĀTRAPRADARŚINĪ.

A commentary on Śākuntala.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 2". Leaves—52.

9 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 1050.

Subject—Beginning—Same as No. 1505.

End :

तेनान्यत्रानतिवाह्यत्वञ्च । ती... ..ति बहुवचनम् ।
लतावलयबहुत्वकटाक्षेण उपविश्येत्यर्थात्—सखीजना सखीजनाक्रि-
य---ण शिशिरोपचारेत्यर्थः । गमयति कृच्छ्रेणातिवाहयति प्रभूतो
वातो यस्मिन् स प्रवातः प्रवातश्चातस्तु---गश्च प्र---त सुभगः
प्रभूतत्वमुपपादयति । शक्यमिति । अत्रैवमन्वयः---प्रथमं शक्यं
किमप्यस्तीति शे... ..दि ।

Colophon :

इत्यभिरामविरचितेऽभिज्ञानशाकुन्तलदिआत्रदर्शने
तृतीयोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1505.

Remarks—The Ms. is much injured. It extends
up to a fragment of the 3rd Act. The following
lines occur after the end :

निशासु सौभाग्यविहीनमम्बुजं
दिनेषु मन्दद्युति चन्द्रमण्डलम् ।
तदीयवक्त्रन्तु सदा मनोहरं
कथं नु ताभ्यां समुपैति तुल्यताम् ॥

न नाकिनां सन्नानि नापि भूतले
रसातले वापि न रूपमीदृशम् ।
इतीव तत् कम्बु गळं शलाकया
लिलेख लेखात्रितयं जगद्गुरुः ॥

विधूयमाना शनकैर्मनोभुवा
पुनर्भवा..... ।

॥ दिङ्मात्रप्रदर्शिनी(शाकुन्तलव्याख्या) ॥

1507. DIṆMĀTRAPRADARŚINĪ.

A commentary on Śākuntala.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—56.

10—11 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1175.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1505.

Beginning

इति । न केवलं मम मनः....मद्वंश्यानामपि न प्रवर्तत
इत्यर्थः । तर्हि कि....मभिनिवेशः स्यादित्यत आह सुरयुवतीति ।
या मुनेः कण्वस्यापत्यत्वेन प्रसिद्धा सा किलाप्सरःसंभवेत्यर्थः । सा
कथमेवं स्यादित्यत आह---तदुज्झितागतमिति । तथा सुरयुवत्या रा-
जर्षिबीजत्वात् प्रथममुज्झितं पश्चात् कारुणिकेन तेन मुनिनाधिगतं
परिगृहीतं, पूर्वकालेत्यादिना समासः । अनेन स्वप्रार्थनोपपत्तिर्दर्शिता ।
उक्तमर्थं दृष्टान्तेन द्रढयति--अर्कस्येति ।

End :

पूर्णलोचनत्वाच्चित्रकरणे पुनः पुनः कर... ..
वलम्बस्व गृहाण । अथ नायकः स्वकीयाविमृश्यकारितां मनसा
... ..
र्शन---त्राल---पिपासुः कश्चित्परिपूर्णजलां सोत... ..
... ..मृगतृष्णि(क)यां
प्रणयवान् भवति तथाहमपि पूर्वं स्वय... ..
... ..यान्दैववैपरीत्या-

दपहाय इ-तिन्तदुत्सुकया चित्रार्पितां तामनु... इत्युपमायां
पर्यवसानात् । ...पो भवान्मोहात् प्रियामपहाय ...ददर्श-
मनुप्रविष्टः तस्मादेनमन्यतः क्षिपामीत्याह भो इति । अपरं किमत्र
लिखितव्यम् ।

Colophon :

इति शाकुन्तलव्याख्यायां पञ्चमोऽङ्कः ।

शुभमस्तु । श्रीगुरवे नमः । हरिः श्रीगणपतये नमः ।

Author—Same as No. 1505.

Remarks—The Ms. begins with a fragment of the
2nd Act and ends with that the 6th Act.

॥ दूतवाक्यम् ॥

1508. DŪTAVĀKYAM.

Substance—Palm leaf. Size—8" × 1½". Leaves—14.

7—8 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Grānthis—200.

Subject—Kṛṣṇa's visit to the court of the Kauravas.

Author—Bhāsa.

Remarks—The work is printed as No. 22 in TSS.

॥ नलचरितम् ॥

1509. NALACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size—10½" × 2". Leaves—41.

10 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1025.

Subject—The story of Nala.

Beginning :

अद्भुतं किमपि द्वन्द्वमस्तु तन्मम शर्मणे ।

स्वस्तिकस्तनुते यस्य सुदृढाश्लेषनिर्वृतिम् ॥

पत्युर्नेत्रे कराभ्यामपिच पिदधती लक्षिता फालदृष्ट्या

पश्चाल्लीनापि पीता सरभसमधरे पाश्चिमेनाननेन ।

दीपे निर्वापितेऽपि प्रकटविहरणा चन्द्रिकाभिर्जटेन्दो-

र्हीणा हृष्टा च भूयः प्रथमपरिचये पातु गौरी चिरं वः ॥

अपि च—

कैकैय्यामनसूयतां प्रथमतः प्राप्तेऽपि राज्यच्यवे

कामास्ते फलितास्तेवेत्यनुपदं निन्दां च लङ्कारणे ।

पद्यैः संसदि गायतोस्तनययोः पार्श्वोपविष्टे कवौ

हर्षेभ्यश्चिबला जयन्ति जगतां नेतुः कटाक्षोर्मयः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः पञ्चषट्पदानि गत्वा पुष्पाञ्जलिं विकीर्य
नेपथ्याभिमुखमवलोक्य मारिष, इतस्तादत् ।

प्रविश्य परिपार्श्वकः—अयमास्मि ।

सूत्रधारः—सुविहितानि रङ्गमङ्गलानि ।

पा—किमिदानीं प्रस्तुतम् ।

सू—अपि न श्रूयते भगवतः काञ्चीपुरनाथस्य कामाक्षीपरि-
णयोत्सवयात्रागतानामाज्ञाक्षराणि सामाजिकानाम् ।

पा—कथमिव ।

स—

स्वादूनेव रसान् कटून्विदधतां कर्षन्तु मांमेति च

क्रन्दन्त्येव पदानि वा कवयतां कुर्वन्तु लज्जां तु वा ।

तत्रैको मधुरो रसः क मधुरा वाणीति नो जीवतां

कर्णौ निष्करुणं दहन्ति कवयः कस्मादिदानीन्तनाः ॥

तदर्हति भवानभिनवरूपकदर्शनव्यापन्नानामायुष्यमापादयितुम् ।

तथा च ।

यत्र चित्राः कथोद्घाता यत्र च स्रन्दते रसः ।

व्युत्पन्नस्य कवेः कर्म तत् किञ्चिदभिनीयताम् ॥

End :

सारङ्गकः--आणवेदु अय्यो ।

का—सारङ्गक चतुरोऽसि राजकार्येषु सम्मतश्च स्वामिपादाना-
मिति नास्माभिर्बहुवक्तव्योऽसि, तथापि किञ्चिदिदमावेद्यते । अद्य-
प्रभृति अस्मदीयजनपदनगरग्रामपल्लीषु—

यददृष्टचरं भूतं यच्च वा किञ्चिदद्भुतम् ।

शङ्कितं वापि यत् किञ्चित् सर्वं तदुपलभ्यताम् ॥

सा—अणुककोसेण सामिपादाणं अणुगगहेण तुम्माणं त्रि अञ्ज
सत्वं जाणिअ विण्णवेमि ।

इति सप्तभ्रमं निष्क्रान्तः ।

Colophon :

एतावत्पर्यन्तमेव प्रणीतामितरबुद्धिशोधनार्थमेव परित्यक्तम् ।

महावीरचरितं पूरयता पूरणीयमिदमपि नाटकम् । शुभमस्तु ।

शिवाय नमः । हरिः ओम् ।

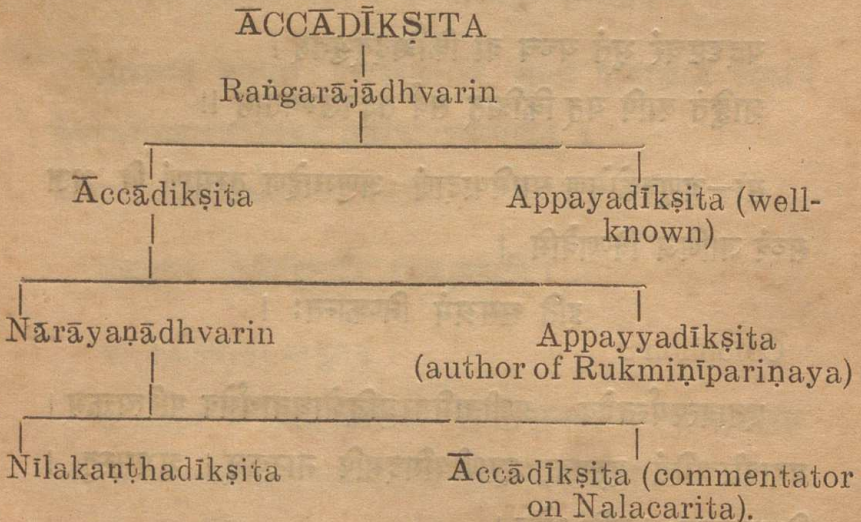
अप्पदीक्षितसहोदरविद्व-
च्छ्रीनृसिंहमखिपौत्रवरेण ।
नीलकण्ठमखिना कृतमेत-
नाटकं नळचरित्रपवित्रम् ॥

व्ययाख्येऽब्दे भानौ गतवति धनुर्जीवदिवसे
तिथौ सप्तम्यां च प्रथितसुयशोऽय्यामविकृतम् ।
युतं पद्यैः श्लाघ्यैर्गुणगणयुतैः सध्वनियुतै-
रलेख्येतत् सर्वं सरसपदपूज्यं कविहितम् ॥

नीलकण्ठाध्वरिकृतं नळवृत्तसुशोभितम् ।
नाटकं लिखितं रम्यं वीरराघवसूरिणा ॥

Author—Nilakanthadīkṣita.

Remarks—The Ms. furnishes the details about the author's parentage and life. *Nalacarita* is dramatised in it. The geneology of the author as can be traced from the work is given below:—

॥ नागानन्दम् ॥

1510. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—80.

7 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—850.

Subject—The story of Jimūtavāhana.

Author—Śrī Harṣa.

Remarks—The work is printed with commentary as No. 59. in TSS.

॥ नागानन्दम् ॥

1511. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—45.

7--9 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—850.

Subject etc.—Same as No. 1510.

॥ नागानन्दम् ॥

1512. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 1½". Leaves—48.

8--9 lines per page and 28--38 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—850.

Subject etc.—Same as No. 1510.

॥ नागानन्दम् ॥

1513. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—14.

8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—200.

Subject etc.—Same as No. 1510.

Remarks—This Ms. contains portions of the 1st two Acts.

॥ नागानन्दम् ॥

1514. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—30.

10 lines per page and 44—48 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—850.

Subject etc.—Same as No. 1510.

॥ नागानन्दम् ॥

1515. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—83.

4 lines per page and 42 letters per line

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—850.

Subject etc.—Same as No. 1510.

Remarks—The Ms. is too frangible to be touched.

॥ नाटकाभरणम् (प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्यानम्) ॥

1516. NĀṬAKĀBHARAṆAM.

A commentary on Prabodhacandrodaya.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 2". Leaves—105.

8 lines per page and 36—40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 2200.

Subject—Elucidation of the Prabodhacandrodaya.

Author—Govindāmrta Bhagavān.

Remarks—The work is printed as No. 122 in TSS.

॥ नाटकाभरणम् (प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्यानम्) ॥

1517. NĀṬAKĀBHARAṆAM.

A commentary on Prabodhacandrodaya.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 2". Leaves—123.

6—9 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2200.

Complete.

Subject etc.—Same as No. 1516.

Remarks—The Ms. is fairly accurate.

॥ नाटकाभरणम् (प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्यानम्) ॥

1518. NĀṬAKĀBHARAṆAM.

A commentary on Prabodhacandrodaya.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 2". Leaves—65.

9—14 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2200.

Subject etc.—Same as No. 1516.

Remarks—The Ms. is old and worn out.

॥ प्रतिज्ञायौगन्धरायणम् ॥

1519. PRATIJÑĀYAUGANDHARĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—17.

8 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—The story of Udayana.

Author—Bhāsa.

Remarks—The work is printed as No. 16 in TSS.

This Ms. contains a fragment of the 3rd Act only.

॥ प्रतिज्ञायौगन्धरायणम् ॥

1520. PRATIJÑĀYAUGANDHARĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2½". Leaves—4.

8 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—156.

Subject etc.—Same as No. 1519.

॥ प्रतिज्ञायौगन्धरायणम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

1521. PRATIJÑĀYAUGANDHARĀYANAM
with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size—8" × 2". Leaves—76.
8—10 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1350.
Incomplete.

Subject—Same as No. 1519.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । श्रीगुरवे नमः । अविघ्नमस्तु ।

मन्त्राङ्गाभिधाननाटकस्य प्रयोगार्थमधुना ।

सर्वतः सारमादाय (विरमन्)

तस्य क्रियाक्रमं वक्ष्ये भाषया प्रथमं मितम् ।

तमृते प्रयोगादि नाट्यशास्त्रेषु दृश्यते ॥

अथवा वाचायित्वा तदुच्छेदनं कृत्वा केशिकां मुक्त्वा पुनरप्य-
नुवाच्य छेदनं कुर्यात् ।

डिण्डीदण्डं दधानो भसितमिततनुर्भस्मकलस्रत्रिपुण्ड्री

भास्वत्कौपीनवासाः प्रविशति गणयन् माषकान् दक्षिणानाम् ।

मन्त्रार्थं वह्निशालां प्रकृतसमय...स्तत्सखीभ्यामुभाभ्यां

नो पश्यामीति जल्पं ? जल इव मतिमान् मोदकादेवपीठे ॥

इत्यालाममुक्त्वा इत्यालाममुक्त्वा पुनर्नेपथ्यं ब्रूयात् ।

ततः प्रविशति डिण्डिकवेषो वसन्तकः ।

End :

अग्रेणैष्यमपां शैत्यं कोकिले मधुरस्वरम् ।

इत्याद्येकप्रकारोऽयं स्वभाव इति गीयते ॥

कदाचित् कं सुखं दुःखं विरुद्धं कथमात्मनः ।

ब्रूये स्वभाव इत्यस्य धर्माधर्मसमुद्भवः ॥

अदृष्टस्य तु दृष्टत्वेनादृष्टत्वं भवेदिति ।

यो दोषः परिहारोऽस्य नित्यादृष्टस्य सिद्धतः ॥

अदृष्टमपि तत् सिद्धं सर्वज्ञाहितमागमात् ।

आगमो हि प्रमाणं स्यात् प्रत्यक्षादृष्टवस्तुनि ॥

अदृष्टमनुमानेन सर्वैरेवात्र गृह्यते ।

धावत्येवाग्निमादातुं धूमं दृष्ट्वा भवानपि ॥

आहतामधिकं ज्ञातुं कर्मार्जितकणे परैः ।

आवृत्तिबन्धनं मुक्तिर्निरावरणकात्मनाम् ॥

फुल्लगलावससंज्ञे तु धर्माधर्मानुयायिभिः ।

परमाणुभिरारब्धा देहास्सर्वैः सहेन्द्रियैः ॥

स्वाङ्गगुष्ठमानाह्यात्मानं पञ्चेन्द्रियवशानुगाः ।

कृमिकीटादिहर्यन्तं देहं पञ्जरवर्तिनम् ॥

चेतव्यावरणाभावे गच्छन्तः स्वाययापि ? यत् ।

मुक्ता भवन्ति सर्वज्ञाः सम्पूर्णानन्दनिर्भराः ॥

इति लोकायतिकपक्षनिरास..... ।

आ आ देहि वन्दे समायभाणि सौष्पणक्ताणि ।

इत्यस्य मानी मनसि भिद्यतेऽधुना ।

मानभेदरतिनात्मरेणुकम् ।

अस्य पुष्पशरशतनाय तद्राजते रजतशाणवश्शशी ।

नमत देवमिमं न चिरोदयं
 हिमकरं मकरध्वजसारथिम् ।
 उभयकन्दरसिंहनखक्षत-
 स्वमृगशोणितशोणमिवाधुना ॥

उदमज्जि कैटभभिदशयनादपनिद्रपाण्डुरसरोजरुचा ।
 प्रथमप्रबुद्धौ द?भराजसुतावदनेन्दुदेवतुहिनद्युतिना ॥
 अधिरुह्य पूर्वं ये ।

Remarks—The third Act of Pratiññāyauḡandharāyaṇa is being staged even at present. The commentary is designated Mantrāṅka in commemoration of the secret propagandism carried on by the ministers of Udayana in disguise. It is also styled Prayogasāra as it throws light on the minute details embodied in the text.

प्रतिज्ञायौगन्धरायणम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

1522 A. PRATIJÑĀYAUGANDHARĀYAṆAM
 with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size—8" × 2". Leaves—121.
 8 lines per page and 24 letters per line. Script—
 Malayālam. No. of Granthas—1350.

Subject—Same as No. 1519.

Beginning—Same as No. 1521.

End :

निष्क्रान्तः

उन्म---एशे शे चंदं गलदु राहू मुचं मुंच चंदं मुंच जाणिदुं मुंच
शिदे मुहं वगदिणि

डि---अमो एमि एशदुद अंशो परिंवं भोगश्चैजापणुआणाहिअच-
उंवहपीठिआ ऐअवलीभं खिंशं एशे जदालअभट्टा-

माघुमं कालेथ की भणाथ । अम्माणं किचिण ह्येहिति दंखनादा-
लोभापुणो विमतालेथा जाव अहं पि तालेमि । निष्क्रान्तः ।

Colophon :

समाप्तश्चायं सारसमुच्छयः ।

निरन्तरं निशित्वा मुन्नगस्सारसमुच्छयम् ? ।

नमश्शिवाय नमश्शिवाय ।

Author :

Remarks--Same as No. 1521.

॥ मन्त्राङ्कसारार्थः ॥

1522 B. MANTRĀṆKASĀRĀRTHA.

Substance—Palm leaf. Size—8" x 2". Leaves—11.

7—9 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Subject—Same as No. 1519.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

മന്ത്രാങ്കാഭിധാന നാടകസ്യ സാരാത്മം മോദകാനേപഷണം
എന്നും മാഷകാനേപഷണമെന്നും ലോകവിശ്വാസാത്മം തദ
നേപഷണവ്യാജേനൈവമബ്രവീൽ. ഔശനസമെന്നും ഖാർ
ഹസ്ത്യമെന്നും ഭാഷാഭയവശാൽ തദനേപഷണം തതോചതു
ഛാഗ്ഗമാഗ്ഗണവ്യാജേനൈവമബ്രവീത്

साम एव प्रथमोपायः तेन कार्यं सफलं भवति । अन्यथा अटवी-
चन्द्रोदयमिव निष्फलं भवति । एवमाह बृहस्पतिः साम्ना किं
साध्यो महासेनः

End :

അക്കാലവും ചാരന്മാർ സഞ്ചരിക്കും മറവായിട്ടു പലതിലും
പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ടെന്നു ശാസ്ത്രം.

धर्मः प्रागेव चिन्त्यः सचिवमतिगतिः प्रेक्षितव्या स्वबुद्ध्या

प्रच्छाद्यौ रागदोषौ मृदुपुरुषगुणौ कालयोगेन कार्यौ ।

ज्ञेयं लोकानुवृत्तं परचरनयनैर्मण्डलं प्रेक्षितव्यं ।

रक्षेद्य?क्षयो य)त्नादिहात्मा रणशिरसि पुनः सोऽपि नापेक्षितव्यः ॥

एभिरेतैर्गुणैर्युक्तो यक्षराजो गुणान्वितः ।

जितेन्द्रियः सुवृत्तस्तु चतुरन्तां महीं जयेत् ॥

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानാജ്ഞനശലാകയാ ।

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

മദ്ഗുണം ഭഗവാൻ വിഷ്ണുർമദ്ഗുണം മധുസൂദനഃ ।

മദ്ഗുണം പുണ്ഡരീകാക്ഷോ മദ്ഗുണം गरुडध्वजः ॥

Colophon :

“ഇതി തിരുമനസ്സുല്പാദിത ആത്മരീയതത”.

Author :

Remarks—This is a part of the Ms. noticed under
No. 1522 A.

॥ प्रतिमानाटकम् ॥

1523. PRATIMĀNĀTAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—67.

7 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—675.

Subject—The story of Śrī Rāma.

Author—Bhāsa.

Remarks—The leaves are damaged. Two leaves
are blank at the end. The work is printed as
No. 42 in TSS.

॥ प्रतिमानाटकम् ॥

1524. PRATIMĀNĀTAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—28.

6—8 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—675.

Subject etc.—Same as No. 1523.

॥ प्रतिमानाटकम् ॥

1525. PRATIMĀNĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
42. 7 lines per page and 34 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—625.

Subject etc.—Same as No. 1523.

॥ प्रतिमानाटकम् ॥

1526. PRATIMĀNĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $12'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—31.
8 lines per page and 36 letters per line. Script
—Malayāḷam. No. of Granthas—675.

Subject etc.—Same as No. 1523.

॥ प्रतिमानाटकम् ॥

1527. PRATIMĀNĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—42.
10 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—625.

Subject etc.—Same as No. 1523.

॥ प्रतिमानाटकम् ॥

1528. PRATIMĀNĀṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—18,

8 lines per page and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—550.

Subject etc.—Same as No. 1523.

Remarks—A portion of Abhiṣekanāṭaka published
as No. 26 in TSS. is quoted in the last Fol.

॥ प्रद्युम्नाभ्युदयम् ॥

1529. PRADYUMNĀBHYUDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size — $6\frac{1}{2}'' \times 1''$. Leaves—
124. 5 lines per page and 16—20 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
750.

Subject—The slaying of Vajranābhāsura by Pra-
dyumna.

Author—Ravivarmabhūpa.

Remarks—The work is printed as No. 8 in TSS.

॥ प्रद्युम्नाभ्युदयम् ॥

1530. PRADYUMNĀBHYUDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—84.
6 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1529.

॥ प्रद्युम्नाभ्युदयम् ॥

1531. PRADYUMNĀBHYUDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1''$. Leaves—62.

5 lines per page and 34—38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject etc.—Same as No. 1529.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1532. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1''$. Leaves—98.

6—8 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Subject—Illustration of Vedantic truths by means of a drama.

Author—Kṛṣṇamiśra.

Remarks—The work has been printed with the commentary, Nāṭakābharāṇa, as No. 122 in TSS. This is a Sanskrit rendering of the Prākṛt text in four Acts.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1533. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—69,

8—10 lines per page and 24—30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Subject etc.—Same as No. 1532.

Remarks—The following verse occurs after the close:

“पुष्पेषुद्विषि पूस्त्रयप्लुषि लसत्कोटीरशीतार्चिषि
 प्रालेयत्विषि वल्लभार्धवपुषि प्रध्वस्तदैत्यायुषि ।
 मञ्चेतोजुषि सर्ववस्तुविदुषि व्यापन्मुषि स्वस्सदां
 भूयान्मे भुवनैकचक्षुषि परा भक्तिः परज्योतिषि” ॥

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1534. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—93.

6 lines per page and 26—33 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Subject etc.—Same as No. 1532.

Remarks—The stanza quoted below occurs at the end of the codex :

“करुणाकर कृष्ण विश्वमूर्ते
 पुरुहूतानुज पुण्डरीकनेत्र ।
 अवबोधजलेन सिञ्च मां त्वं
 भवदग्धं विषयानलेन विष्णो” ॥

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1535. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—70.
 6—10 lines per page and 28—32 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Subject etc.—Same as No. 1532.

Remarks—The last 8 leaves contain a free rendering in Sanskrit in four Acts along with the Prākṛt text.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1536. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 1½". Leaves—44.
 8—9 lines per page and 44 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Subject etc.—Same as No. 1532.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1537. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—34.
 11—13 lines per page and 36 letters per line.
 Script—Grantha. No. of Granthas—900.

Subject etc.—Same as No. 1532.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् ॥

1538. PRABODHACANDRODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2½". Leaves—24.
 8—10 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—600.
 Incomplete.

Subject etc.—Same as No. 1532.

Remarks—A few leaves at the beginning are missing. Only four Acts are embodied in this codex.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयम् (प्रकाशोपेतम्) ॥

1539. PRABODHACANDRODAYAM

with the commentary, Prakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 2". Leaves—117.
 7—9 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3150.

Subject—Same as No. 1532.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । ओं नमस्सत्याय ।

रामं विनायकं वन्दे सदानन्दं गुणाकरम् ।

संसारतापसंहारकारणं विघ्नवारणम् ॥

अथ कमप्यन्तेवासिनं बहुशोऽध्यापितवेदान्तसिद्धान्तमपि त-
 त्वावबोधपराङ्मुखं नाटकादिरसिकं परमकारुणिकाः श्रीकृष्णामि-
 श्राः प्रबोधचन्द्रोदयारूपनाटकव्याजेन (तं?) बुबोधयिषवस्तद-

चयन्ति स्म । तत्राप्यपद्यद्वये नान्दीसंज्ञके निर्विघ्नपरिसमाप्तये कृतं
मङ्गलं निबध्नाति—मध्याह्नेति । श्रीगणपतये नमः ।

मध्याह्नाह्ममरीचिकास्त्रि पयःपूरो यदज्ञानतः

खं वायुर्ज्वलनो जलं क्षितिरिति त्रैलोक्यमुन्मीलति ।

यत्तत्त्वं विदुषां निमीलति पुनः स्रग्भोगिभोगोपमं

सान्द्रानन्दमुपास्महे तदमलं स्वात्मावबोधं महः ॥

अपि च वयं तद् औपनिषदं महस्तेजः उपास्महे सेवयामः ।
कीदृशं महः सान्द्रानन्दं सान्द्रो निबिडो नित्यो य आनन्दस्तद्रूपम्
पुनः कीदृशं महः अमलं अविद्यातत्कार्यादिदोषशून्यम् । पुनः की-
दृशं स्वात्मावबोधं स्वात्मैव स्वस्वरूपमेवावबोधः प्रकाशो यस्य । स्व-
प्रकाशमित्यर्थः । तत् किं यदज्ञानतो यस्याज्ञानात् इति इदं
त्रैलोक्यमुन्मीलति प्रादुर्भवति इदं किं तत्राह—खमित्यादि । अज्ञा-
नात् प्रपञ्चोत्पत्तिं लोकदृष्टान्तेनाह — मध्याह्नाह्ममरीचिकासु पयः-
पूर इव यथा मध्याह्ने सिकतादिप्रतिफलितेष्वाकिरणेषु तद्विष-
याज्ञानात् पयःपूरज्ञानं जायेत तथा सत्यानन्दादिरूपब्रह्माज्ञानात्
प्रपञ्चजनिरित्यर्थः । एवञ्चेत् कथमज्ञाननिवृत्तिरित्याशङ्क्य सदृ-
ष्टान्तमाह—यत्तत्त्वं यस्य त्रैलोक्यस्य तत्त्वं तात्त्विकं स्वरूपं विदुषां
ज्ञानिनां पुनर्निमीलति आत्मा स्वरूपातिरिक्तं न भवति किन्तु
ब्रह्मस्वरूपेणातिरीत्यर्थः (?) तत्र दृष्टान्तः—स्रग्भोगिभोगोपमं स्रजि
मालायां उत्पन्नो यो भोगिभोगः सर्पदेहस्तेनोपमेयं । तथाचायमर्थः—
माला तत्त्वसाक्षात्कारान्न तद्भिन्नः सर्पदेहो भवति । किन्तु तत्स्वरू-
पेणावतिष्ठते । एवं ब्रह्माद्वैतसाक्षात्कारात् स्वरूपातिरिक्तरूपेण प्रपञ्चो
न तिष्ठतीति । एवञ्च सति अज्ञाननिवृत्तिः प्रयोजनम् । प्रयोजन-
कामोऽधिकारी । प्रतिपाद्यप्रतिपादकभावस्सम्बन्धः । ऐक्यमभिधेय-
मित्यादि प्रदर्शितम् । अपि चेति प्राक्तनमङ्गलसमुच्चयार्थश्चशब्दः ।

अन्तर्नाडीनियमितमरुल्लङ्घितब्रह्मरन्ध्रं

स्वान्ते शान्तिप्रणयिनि समुन्मीलदानन्दसान्द्रम् ।

प्रत्यग्जोतिर्जयाति यमिनः स्पष्टलालाटनेत्र-

व्याजव्यक्तीकृतमिव जगद्व्यापि चन्द्रार्कमौलेः ॥

End :

तथाप्येतदस्तु पर्जन्य इति ।

पर्जन्यो जलपूर्णो मेघः यस्मिन् जगति यस्यां भूपौ महतीं
इष्टां समये यावदपेक्षिताम् । इष्टामिति पदेनातिवृष्टिं निवारयति ।
विधत्तां करोतु । गणितो नष्ट उपप्लवो देशराज्याद्युपद्रवो येभ्यस्ते
राजानः क्षमां पृथ्वीं पालयन्तु । संसारिभ्य आशिषो दत्त्वा
ज्ञानिभ्यो ददाति । महान्तः ज्ञानिनः त्वत्प्रसादात् विष्णुभक्ति-
प्रसादात् संसारं भवाब्धिसमुद्रं तरन्तु । समुद्रसाम्यमाह—विषयाः
स्वगादयः समता समत्वाभिमानः आतङ्को भयं एतान्येव पङ्कः
कर्दमो यस्मिन् तं अनेन दुस्तरत्वमुक्तम् । कीदृशाः महान्तः तत्त्वा-
नामुन्मेषः साक्षात्कारस्तस्मादुपहतं विनाशितं तम अज्ञानं येषां ते ।
विष्णुभक्तिप्रसादात् सर्वं प्राप्यत इति भावः । अङ्कसमाप्तिं द्योत-
यति । अङ्कसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रमणमित्यर्थः । तथाचायं फ-
लितार्थः । सर्वस्यापि नाटकजीवस्य हि मोहपुरस्सराः कामक्रोधलो-
भादयो मुक्तिपरिपान्थिनः पाखण्डशास्त्राणि तदागमाश्च । एवं सति
विष्णुभक्तैकसहोयेन मुमुक्षुणा वस्तुविचारेण कामं क्षमया क्रोधं
सन्तोषेण लोभमित्यादिपूर्वोक्तरीत्या कामादीन् पाखण्डा-
गमशास्त्रं च विविच्य श्रवणं विधाय पश्चाद्विवेकसाहाय्येन मननं
कृत्वा निदिध्यासनञ्च विधाय तत्त्वसाक्षात्कारोऽर्जनीयः । तेन
मोहनाशः सम्पादनीयः । स एव मतिः प्रारब्धे जीवन्मुक्ति-
रित्यति च (?) परमा मुक्तिरित्यलमतिविस्तरेण ।

Colophon :

इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते
प्रकाशाख्ये प्रबोधचन्द्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्ति-
निरूपणं नाम षष्ठोऽङ्कः ।

संप्राकृतं संस्कृतमत्र किञ्चिद्
व्याख्याय तात्पर्यमवर्णि किञ्चित् ।
तत्राप्यशुद्धं यदि किञ्चिदस्ति
तच्छोधनीयं विबुधैर्न मूर्खैः ॥

परञ्च लेखकदोषस्तु सुरभिः
यस्मिन् ग्रन्थे यद्ददञ्चाक्षुरादिकम् ।
तत्साधुभिः शोधनीयम् । (?)

गणेशगिरिशिष्येण रणच्छोडगिरिव्रती ।
प्रबोधचन्द्रोदयनाटकदेवनारायणव्रती दीयते ॥ (?)

Author—Com : Rāmadāsa.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ प्रसन्नराघवम् ॥

1540. PRASANNARĀGHAVAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" x 2". Leaves—114.

7 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Subject—The story of Śrī Rāma.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

चत्वारः प्रथयन्तु विद्रुमलतारक्ताङ्गुलिश्रेणयः

श्रेयश्शोणसरोजकोरकरुचस्ते शार्ङ्गिणः पाणयः ।

फालेष्बज्जभुवो लिखन्ति युगपद् ये पुण्यवर्णावलीः

कस्तूरीमकरीः पयोधस्युगे गण्डद्वये च श्रियः ॥

अपिच,

आकल्पं मुरजिन्मुखेन्दुबहलोन्मीलत्सुधामाधुरी-

धीरोदात्तमनोहरः सुखयतु त्वां पाञ्चजन्यध्वनिः ।

लीलानिर्जितमेघनादविभवो यः कुम्भकर्णव्यथा-

दायी दानवदन्तिनां दशमुखं दिक्चक्रमाक्रामति ॥

अन्यच्च,

नाभीपद्मवसच्चतुर्मुखमुखोद्गीर्णस्तवाकर्णन-

ग्रेन्मीलत्कमनीयलोचनकलाखेलन्मुखेन्दुद्युतिः ।

सक्रोधं मधुकैटभौ सकरुणस्नेहं सुतामम्बुधेः

साश्वासप्रणयं सरोजवसतिं पश्यन् हरिः पातु वः ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः— (परितो विलोक्य सहर्षम्) अये, कथममी निजवदन-
शारदारविन्दनर्तितगिरिनन्दिनीनयनखञ्जनस्य निखिलमुनिजनहृद-
यरञ्जनस्य विकटजटापीडोत्सङ्गताण्डवितगङ्गातरङ्गनिकरस्य मन्दा-
किनीचन्दनललाटिकायमानमकुटोपनीतनूतनसुधाकरस्य त्रिशुवन-
नलिनीवलयनिर्माणनिर्मलविसाङ्कुरस्य भगवतः शङ्करस्य यात्रायां
परिमलिता एव पारिषदाः । तदेतानुपगम्य निजकलाविलोकनप्रसा-
दायाभ्यर्थये तावत् । (विमृश्य) अथवा किमभ्यर्थनया ।

आकारेणैव चतुरास्तर्कयन्ति परेङ्गितम् ।
गर्भस्थं केतकीपुष्पमामोदेनेव षट्पदाः ॥

End :

सुग्रीवः—

अयि तात दिनकर परं किमाशासनीयमस्ति रामचन्द्रस्य ।

अनेन हि,

प्राप्ता निर्भरमुन्नतिर्भिजगुणैराज्ञा पितुः पालिता

सुग्रीवश्च विभीषणश्च परमां राज्यश्रियं प्रापितौ ।

संग्रामे दशकन्धरः सुररिपुर्नीतः कथाशेषतां

हृष्टो बन्धुजनश्च हर्षविलसद्बाष्पोल्लसल्लोचनः ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

विश्वेषां वदनाम्बुजे तनुभृतां सारस्वतं जृम्भतां

देवे कौस्तुभधाम्नि चन्द्रमकुटाद्वैते च धीः खेलतु ।

वाग्देव्या सह मुक्तशैशवरसा देवी च दीव्यादियं

शेषस्येव फणाञ्चलेषु जगती लक्ष्मीः सततं सन्नसु ॥

तदिदानीं पुष्पकादवतीर्य गुरुस्वजनपौरजनान् यथोचितं

सम्भावयाम इति । (पुष्पकादवतरणनाटितकेन निष्क्रान्ताः सर्वे) ॥

सप्तमोङ्कः ।

Colophon :

इति जयदेवकविकृतं प्रसन्नराघवचर्याम नाटकं समाप्तम् ।

श्रीवश्विभूषकुलदुग्धपयोधिचन्द्रः

श्रीमान् कलैकनिलयः खलु रामवर्मा ।

अपि च

कैलासाद्रावुदस्ते परिचलति गणेपूछसत्कौतुकेषु

क्रोडं मातुः कुमारे विशति विषमुचि प्रेक्षमाणे सरोपम् ।

पादावष्टम्भसीदद्रुपि दशमुखे याति पातलमूलं

क्रुद्धोऽप्याश्लिष्टमूर्तिर्धनभयमुमया पातु तुष्टश्शिवो वः ॥

परिक्रम्य अद्याहं वसन्तोत्सवे सबहुमानमाहूय नानादिग्-
देशागतेन राज्ञः श्रीहर्षदेवस्य पादपद्मोपजीविना राजसमूहेनोक्तः ।
यथा अस्मत्स्वामिना श्रीहर्षदेवेनापूर्ववस्तुरचनालंकृता प्रिय-
दर्शिका नाम नाटिका कृतेत्यस्माभिः श्रोत्रपरम्परया श्रुता ।
न प्रयोगतो दृष्टा । तत्तस्यैव राज्ञः सर्वजनहृदयाह्लादकारिणो
बहुमानादस्मासु चानुग्रहबुद्ध्या यथावत् प्रयोगेण नाटयितव्येति ।
तद्यावन्नेपथ्यविधानं कृत्वा यथाभिलषितं सम्पादयामि ।

End :

वास ---- राज्ञो हस्तं बलादाकृष्य प्रियदर्शिकामर्पयति ।

रा-- देवी प्रभवति कुतोऽस्माकमन्यथाकर्तुं विभवः ।

वा ---- अदो वरं की देव अंतरीअदु ।

राजा ----

त्वत्पित्रा हृदवर्मणा पुनरपि स्वं राज्यमध्यासितं

त्वं कोपेन सुदूरमप्यपहता सद्यः प्रसन्ना मयि ।

जीवन्ती प्रियदर्शिका च भगिनी भूयस्त्वया सङ्गता

किंत्वस्मादपरं प्रियं प्रियतमे यत् साम्प्रतं प्रार्थये ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

उर्वामुहामसस्यां जनयतु विसृजन् वासवो वृष्टिमिष्टा-

मिष्टैस्त्रैविष्टपानां विदधतु विधिवत् प्रीणनं विप्रमुख्याः ।

आकल्पान्तश्च भूयात् स्थिरसमुपगता संगतिः सज्जनानां
निश्शेषं यान्तु शान्तिं पिशुनजनाशिरोदुस्सहा वज्रलेपाः ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ।

Colophon :

चतुर्थोऽङ्कः । समाप्ता प्रियदर्शिका नाम नाटिका । श्रीसरस्व-
त्यै नमः ।

Author—Śrī Harṣa.

Remarks—The Ms. is old and worn out.

॥ प्रियदर्शिका ॥

1542. PRIYADARŚIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—

20. 8 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Subject etc.—Same as No. 1541.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 55. It deals with
the concluding portion of Ratnāvali. It is old
and damaged. After colophon occur the
following lines.

ओंकारपञ्जरशुकीमुपनिषदुद्यानकेलिकलकण्ठीम् ।

आगमविपिनमयूरीमार्यामन्तर्विभावये गौरीम् ॥

चित्रभानुना लिखिता प्रियदर्शिका नाम नाटिका ।

॥ बालरामायणम् ॥

1543. BĀLARĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 1½". Leaves—168.
 8 lines per page and 46 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3850.

Subject—The story of Śrī Rāma.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमापरिसमाप्तेरस्तु गङ्गु ।

ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

प्रसत्तेर्यः पात्रं तिलकयति यस्सूक्तिरचनां
 य आद्यस्स्वादूनां श्रुतिचुलुकलेह्येन मधुना ।
 यदान्मानो विद्याः परिणमति यश्चार्थवपुषा
 स गुम्भो वाणीनां कविवृषनिषेव्यो विजयते ॥

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

सू—(ससंभ्रमं परिक्रम्य) पुरोऽवलोक्य च सप्रश्रयमञ्जलिं बद्ध्वा
 भो भुजस्तम्भालानीकृतराजलक्ष्मीकरेणुना रघुकुलतिलकेन श्रीम-
 हेन्द्रपालदेवेनाधिकृतास्सभासदः सर्वानेष वो गुणनिधिर्विज्ञापयति
 विदितमेतद् भवतां यथा नाट्याचार्यधूर्तिलेन प्रतिज्ञातम्—

वीराद्भुतप्रायरसे प्रबन्धे
 लोकोत्तरं कौशलमास्ति यस्य ।
 नाट्ये च नृत्ते च परं प्रवीणा-
 मसौ सुतां मे परिणेष्यतीति ॥

तत्र च दक्षिणापथादागतो रङ्गविद्याधरनामा भरतपुत्रो भवद्भिः
 परीक्षितो न च निर्व्यूढः तन्मामपि परीक्षद्दध्वम् ॥

.....

 पारि---विहस्य अकंकिदकदमगोत्तो पवित्रिदकदमणामहेयो य एस
 कई जस्सि देवस्स भावस्स एवं पख्खवादो । (अलङ्कृतकतमगोत्रः
 पवित्रितकतमनामधेयश्च एष कविर्यस्मिन् देवस्य भावस्यैवं पक्ष-
 पातः) सूत्र---अयि अनभिज्ञ गगनमाणिक्यं पूषाणमपि तर्हि पृच्छ ।

स मूर्त्तो यत्रासीद् गुणगण इवाकालजलदः
 सुरानन्दस्सोऽपि श्रवणपुटपेयेन वचसा ।
 न चान्ये गण्यन्ते तरणकविराजप्रभृतयो
 महाभागस्तस्मिन्नयमजनि यायावरकुले ॥

तदामुष्यायणो महाराष्ट्रचूलामणेरकालजलदस्य चतुर्थो दौर्मु-
 कीशीलवतीसूनुरुपाध्यायश्रीराजशेखर इत्यपर्याप्तिम् । बहु-
 मानेन स्मृतिं नाटयित्वा अहो किमपि कमनीया कवेरात्मन्याशीः ।

आद्यः कन्दो वेदविद्यागमानां
 जैह्वचं चक्षुर्निर्भिमेषं कवीनाम् ।
 यो येनार्थी तस्य तत् प्राप्नुवन्ती
 वाङ्मूर्त्तिर्मे देवता सन्निधत्ताम् ॥

End :

रामः—

भगवन् कृतकृत्य एवास्मि ।
 युष्मत्सिद्धकृपासमेधितमहावीर्यावलम्बी जगत्
 क्षोदाक्षीणभुजाङ्कुरोद्धतनिशाचारीशसैन्यं क्षणात् ।
 निःशेषं हतवानहं किमपरं मत्प्रार्थनीयं गुरो
 भक्तिर्मे त्वयि ते कृपा च मयि ते स्याताञ्चिरं कल्पतः ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

सम्यक् संस्कारविद्याविशदमुपनिषद्भूतमर्थागमानां

ग्रन्थं तु ग्रन्थिवर्ज्यं वचनमनुपतत्सक्तिमुद्राः कवीन्द्राः ।

सन्तस्सन्तर्पितान्तःकरणमनुगुणं ब्रह्मणः काव्यमूर्त्ते-

स्तत्तत्त्वं सात्त्विकैश्च प्रथमपिशुनितं भावयन्तोऽर्चयन्तु ॥

इति परिक्रम्य निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

राघवाभ्युदयो नाम दशमोऽङ्कः ।

श्रीरामाय नमः । श्रीभूतनाथाय नमः ।

Author—Rājasekhara, son of Daurmuka & Śīlavatī
and preceptor of king Mahendrapāla.

Remarks—The Ms. abruptly ends on Yuddhakāṇḍa.
The script is legible.

॥ बालरामायणम् ॥

1544. BĀLARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 1½". Leaves—44.

6—8 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—900.

Subject—Beginning : Same as No. 1543.

End :

मातः इदमन्यद्दृश्यतां द्रष्टव्यम् । अयं हि प्रचण्डदोर्हण्डसहस्र-
दुःस्सहो हेह... नरेन्द्रः... ..दश..श्रूयते माता

इष्टापूर्त्तपवित्रमाश्रमपदं प्राप्तोऽयमत्रार्जुनो

राजानं जमदग्निरत्रभगवान् सञ्जातिथेयोऽर्चति ।

धेनोः कामदुहः कृतोऽत्र च मुनेर्वत्सापहारोऽमुना

प्राणान् मुञ्चति चैष गोग्रहविधौ वाल्मीकिरस्मिन्नृषिः ॥

सौदा---पुरतोऽवलोक्य सविचिकित्सितं ह ह ह अत्वत्ती अक्ख-
त्तिअगोत्तो इदमाचरिदं बहुसहस्सजुत्तेण जं दाणिं समररच्छामु-
च्छिदभत्तारस्य परित्ताणणिमित्ता.. . . .

इति परिक्रम्य निष्क्रान्तास्सर्वे

Colophon :

विलक्षलङ्केश्वरो नाभ तृतीयोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1543.

Remarks—The Ms. breaks off on a fragment of the 4th Act. Since the name Devanārāyaṇa is engraved on the frame it may be inferred that the codex was brought from Ambalapuzha.

॥ भगवदज्जुकम् ॥

1545. BHAGAVADAJJUKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—23.

8 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—225.

Subject—Illustration of Vedantic and Yogic truths by means of a *prahasana*.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नान्द्यन्ते, ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्र---

त्वां पातु लक्षणाढ्यस्सुरवरमकुटन्द्रचारुमणिघट्टः ।

रावणनामिताङ्गुष्ठो रुद्रस्य सदाचिंतः पादः ॥

इदमस्मदीयं गृहं, यावत् प्रविशामि ।

(प्रविश्य) विदूषकः — अय्य इअह्नि ।

सूत्र----विजनं तावत् । यावत्ते प्रियमाख्यास्यामि ।

विदूषकः — अय्य त ह (निष्क्रम्य)

(प्रविश्य) अय्य इदं विजणम् । पिअं दाव अय्यो आचिक्खदु--

सूत्र----अद्यास्मि बहिर्नगरादागच्छतानेकसिद्धादेशजनितप्रत्ययेन
लक्षणिना ब्राह्मणेनाहमादिष्टः । अद्य सप्तमेऽहनि राजकुले तव प्रेक्षा
भविष्यति । ततस्त्वत्प्रयोगपरितुष्टेन... ... दत्तां महतीं
श्रियमवाप्स्यतीति तस्य ब्राह्मणस्यामिथ्याकथया जनितोत्साहः
सङ्गीतकं करिष्यामि ।

End :

माता-जादे वसंतसेणे रामि — अन्तः प्रसन्ना, प्रिये इत इतः ।
(निष्क्रान्ता गणिका सपरिवारा ।) शाण्डि — भअव किं एदं । परि-
महती खलु कथा । आवासे कथयिष्यामि (विलोक्य)गतो दिवसः ।
सम्प्रति हि—

अस्तं गतो हि दिनकृद् गगनान्तलम्बी

मूषामुखस्थ इव तप्तसुवर्णराशिः ।

यस्य प्रभाभिरनुरञ्जितमेघवृन्द-

मालक्ष्यते दहनगर्भमिवान्तरिक्षम् ॥

(निष्क्रान्तः)

Colophon :

भगवदज्जुकं समाप्तम् ।

शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—The leaves are almost damaged. The work is noticed as No. 12571, DCSM. Vol. XXI.

॥ भगवदज्जुकव्याख्या ॥

1546. BHAGAVADAJJUKAVYAKHYA.

Substance—Palm leaf. Size—8" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—59.

8—10 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Subject—Same as No. 1545.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अखिलार्थसमारम्भेष्वमरैरपि पूजितः ।

अन्तरायान्तरायं वो ददातु कलभाननः ॥

श्रीसरस्वत्यै नमः । (नान्द्यन्ते) ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

नान्द्यन्त इति । नान्दी रङ्गः । कुतः ?

“नन्दी वृषा वृषांकस्य जगदादौ जगत्पतेः ।

नृत्यतः कल्पनायोगाज्जगाम किल रङ्गताम्” ॥

इति । तद्रङ्गमुद्दिश्य या क्रियते सपर्या सा नान्दी । उतस्मिन् सभ्या-
न्नन्दयतित्येव वा । अन्यथा वा, अत्र सितवृषो नोच्यते न तस्य सत्त्व-
रूपेण धर्मैकाविग्रहत्वादिकृतिः । स एव रजस्तमोभ्यां विवशकृतः

काष्ण्यमापन्नः सर्वदुःखाकरस्तद...मयितुमुमापतिः प्रत्यहं नृत्यति
जगदुपद्रवविहतये । तथाकृतेज्ज्व (?) एवं सितेतरो वृषो रङ्गः नर्तको-
ऽपि स्वयमनङ्गरिपुर्भूत्वा पादाभ्यां दुतमध्यविलम्बिगतिभिस्तंस्तं
दमयेत् । तथा कृते जगद्रक्षा च भविष्यतीत्यनया प्रतिपत्त्या या
कृतिः सा नान्दी तदन्ते रङ्गमपर्यावसान इत्यर्थः ।

End :

हि...गर्भसूक्ष्मशरीर.....त्मनः स्थूल.....रीरं....डिति
शौते.....राडान्तः तस्मा.....न्दे.....र्जीव, तस्मादस्मिञ्श्लो-
के योगप्रकार उक्तःमु.....रन्त...रङ्गभूतः तस्मा....
य वार्ता तिष्ठतु तावदिति प्रकृतमेवोच्यते ततविके.....पि
बभ्रमिति । अक्षपादकणभुजावेवं मन्येते आत्मज्ञानं निश्रेयससाधन-
त्वेनाभि(हि)तं तज्ज्ञानं निश्रेयसकारणमित्यागमः प्रमाणत्वेनोच्यते ।

Colophon :

Author :

Remarks — The first 4 leaves are consecutively
numbered. Then the numbers are begun afresh.
Several FF. are damaged in the middle.

॥ मल्लिकामारुतच्छाया ॥

1547. MALLIKĀMARUTACCHĀYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 1½". Leaves—32.
8 lines per page and 46 letters per line. Script—
Malayālam. No. of Granthas—725.

Subject—A Sanskrit rendering of the Prākṛt portions of Mallikāmāruta.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सुखबोधाय छायाभात्रं विलिख्यते । आर्य, एवास्मि, ननु श्रूयते, कः पुनस्तादृशः प्रबन्धः । आर्य इदानीन्तनेषु प्रबन्धेषु सावहेलाः खलु लोका भवन्ति । तस्मात् कस्मान्न वर्ण्यते पुण्य-कीर्तिस्तस्य देशगोत्रे । श्लाघनीया खल्वस्य वंशशुद्धिः । अथ प्रशंसनीयेषु श्रीरामकृष्णमुखानां महापुरुषाणां चरितेषु स्थितेषु कस्मादुत्पादनीयगहनवस्तुसंघटनं प्रकरणं निर्व्यूढं सकलकविमण्डन-शिखण्डरत्नेन महाराजमानविक्रमेण । किमाज्ञप्तं नामधेयमपि महाराजेन? कृतमाश्चर्यमेतद्यदेकस्मिन् बुधत्वं राजत्वमिति युज्यते ।

End :

गूढोद्वर्तिततारा च जिह्वा दृष्टिरुदाहता ।

सन्निकृष्टेऽन्यविषये मन्दं तद्ग्रहणापटुः ॥

आकुञ्चितपुटापाङ्गसंगतार्द्धनिमेषिणी ।

मुहुर्व्यावृत्ततारा च दृष्टिराकेकरा स्मृता ॥

तरलं तदिति प्राहुर्ललिताराकनीनिकम् ।

साकूतं तद्यत्र भावः (न?) कोऽप्यभीष्टो विभाव्यते ॥

च्यश्रं तिर्यगुदन्वितम् । स्वभावालोकिता मुग्धास्निग्धन्तस्य

विषयस्तत्प्रभामिलितो भवेत् (?) ।

कल्लोल इव यत्कान्तिविच्छर्दस्तत्तरंगितम् ।

तदा नान्दिसुखोन्मीलदामीलितारमुच्यते ॥

Colophon :

नारायणेन लिखितम् ।

Author—Uddandaśāstri.

Remarks—Most of the leaves are worn out. Script is not legible. The work is noticed under No. 12580, DCSM (Madras), Vol. XXI.

॥ महावीरचरितम् ॥

1548. MAHĀVĪRACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—94.
10 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1400.

Subject — A dramatised version of the story of Rāma.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

अथ स्वस्थाय देवाय नित्याय हतपाप्मने ।

त्यक्तक्रमविभागाय चैतन्यज्योतिषे नमः ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः—भगवतः कालप्रियनाथस्य यात्रायामार्यमिश्राः
समादिशन्ति ।

महापुरुषसंरम्भो यत्र गंभीरभूषिणः ।

प्रसन्नकर्कशा यत्र विपुलार्था च भारती ॥

किंच

अप्राकृतेषु पात्रेषु यत्र वीरः स्थितो रसः ।

भेदैः सूक्ष्मैरभिव्यक्तैः प्रत्याधारं विभज्यते ॥

स संदर्भोऽभिनेतव्य इति ।

End :

रामः--इतोऽधिकमपि श्रेयोऽस्ति । तथापीदमस्तु भगवत्पादप्रसादात् ।

क्षमापालाः क्षीणतन्द्राः क्षितिवलयमिदं पान्तु ते कालवर्षा

वारवाहाः सन्तु राष्ट्रं पुनरखिलमपास्तेति सम्पन्नसखम् ।

लोके नित्यप्रमोदं विदधतु कवयः श्लोकमाप्तप्रसादं

संख्यावन्तोऽपि भूम्ना परकृतिषु मुदं संप्रधार्य प्रयान्तु ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

सप्तमोऽङ्कः । श्रीपद्मनाभाय नमः !

Author—Bhavabhūti.

Remarks—The work is printed in N. S. Press, Bombay, with the commentary, Bhāvapradyotini by Vīrarāghava.

॥ माहिषमङ्गलभाणः ॥

1549. MAHIṢAMAṄGALABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—33.

6—8 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject—Portraiture of a courtesan's love by means of a Bhāṇa.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
 केलीकोपदशासु तन्वति नतिं चन्द्रार्धचूडामणौ
 चूडाचन्द्रकलानुषङ्गकलया यद्व्यूयते कोमलम् ।
 यद्वा कर्कशकासरासुरशिरोनिष्पेषणे निर्दयं
 पायाद्वस्तदिदं गिरीन्द्रदुहितुः पादारविन्दद्वयम् ॥

(नान्द्यन्ते)

ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्र—

यदाहुः संसारे प्रकृतिसरसं वस्तु मुनयो
 यदास्वादे तिक्तः स च परचिदाग्रेडनरसः ।
 कुचाभोगे नम्राः कुवलयदृशो यस्य करणं
 तृतीयो विख्यातो जगति स पुमर्थो विजयते ॥

अपि च ।

नितेम्बालसयातानां स्मितं जयति योषिताम् ।
 विधत्ते विहृतिं यत्र जगत्त्रयजयी स्मरः ॥

अलमतिविस्तरेण । (किञ्चिदुपसृत्य) (साञ्जलिबन्धं) भो भोः
 चतुर्दशभुवनाविसृमरविचित्रचारित्राद्भुतस्य सुमधुरधनुर्दण्डसंहित-
 सुगन्धिसायकस्य समुन्मीलितसकललोकधैर्याविष्टम्भस्य विषमनेत्र-
 गात्रार्धनिष्ठातगोत्रजामध्वजस्य भगवतो मकरध्वजस्य यात्रायां
 समागताः सकलशास्त्रसारविदः सभासदः शृण्वन्तु मदीयामिमां
 विज्ञापनाम् । अद्याहं उद्दण्डभुजदण्डहिण्डमानमण्डलाग्रसन्द-
 र्शनसमयसञ्जायमानसन्त्रासभ... ..सन्नतविपक्षराजन्यम-
 कुटतटघटितमणिनिकरतारकाजालपरिलसितचरणनखचन्द्रबिम्बस्य

सकलविलासिनीजनमनोमुकुरविंवितसुभगतररूपामृतस्य निखिल-
नीतिशास्त्रशाणदृषदुल्लेखशाततरमातिस्फुरितकृत्याकृत्यस्य सुभग-
सारस्वतकुचकुंभयुगलसंभृतामृतरसास्वादमुदितहृदयस्य सुजातवसु-
जातसंप्रदानसंप्रदानीकृतविजनकामधेनुवदनविनिःसृतविशदयशो-
मयपयःपूरपूरितभुवनकटाहस्य माटमहाराजस्य निदेशात्
निजचरणारविन्दसन्ततसमाराधनतत्परजनकल्पलतायमानायाः क-
ल्पितवलयालयविहारायाः वलयाङ्ककवामाङ्कमङ्गलालंक्रियायाः
शिवकामसुन्दर्याः श्रीकामाक्ष्याः कटाक्षनालविगलदविरलदयामृत-
समासेकप्रवृत्तकवित्वपादपेन केनापि कविना निबद्धं कमपि
भाणं प्रयोगपदवीम् अवतारयितुमभिलषामि । तदवधानदानेनानु-
गृह्णन्तु मामनुकम्पावन्तो भवन्तः ।

End :

किं ब्रूथ तर्हि अविलम्बितागमनाय गम्यतामिति ।
तथास्तु । (उत्थाय)

महिलानां माणिक्यं तमिमं यूनाञ्च तपनीयम् ।
संयोज्य ताविमौ द्वौ हन्त कृतार्था वयं जाताः ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।
वीतासूयैर्विपश्चिद्भिः साधुशोधितरीतयः ।
असंप्राप्तखलश्रोत्राः सन्तु काव्यकृतां गिरः ॥

इदमप्यपरमाशास्महे —

राजत्कीर्तिविभूषितत्रिभुवनः श्रीराजराजाह्वयो
राजेन्दुः क्षितिमायुगान्तसमयं पायादपेतापदम् ।

वामार्धार्जितपुण्यपूरलहरी सोमार्धचूडामणेः

कामाक्षी कुलदेवता मम च सा कामप्रसूः कल्पताम् ॥

... .. श्रायम् ।

Colophon :

नारायणात्मजया श्रीदेव्या लिखितमिदं पुस्तकम् ।

Author.—Mahiṣamaṅgalam Nambūtiri.

Remarks—The introductory portion bears out that the work was composed at royal behest from king Rājarāja Varman of Cochin. The name of the scribe, Śrī Devī, daughter of Nārāyaṇa is furnished by the closing lines. The addition of the word Devī to her name indicates that she was a member of the community of Nambūtiris. The fact that the transcription was done by her discloses the high standard of instruction imparted to the females of her class.

॥ माहिषमङ्गलभाणः ॥

1550. MAHIṢAMAṅGALABHĀṆA.

Substance.—Palm leaf. Size—10" × 1½". Leaves—27.

6—8 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—350.

Subject etc.—Same as No. 1549.

Remarks—The following portion is cited in the closing Fol:

“योगे द्विहीने तिथिवारभानां

चतुर्दशोनावधिभागशेषम् ।

सत्पावकेनापि सुपावकत्वं

न निन्द्यमेकं पुनरेवमेव ॥

प्रथमादित्थौ योज्याः कृत्तिकादि च तारकाः ।

हृतास्त्रिभिर्जलविधुस्थले चाकाश उच्यते ॥

जले सिद्धिः स्थले नास्ति आकाशे सर्वशोभनम् ।

ചരൽ അറിവാൻ യോഗം അറിവാൻ മാത്രം ധര ഗർഭം
ദശയോഗം യഥാരൂപഭിഃ ശൂന്യം.

॥ माहिषमङ्गलभाणः ॥

1551. MAHISAMĀṆGALABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 2". Leaves—18.
9—11 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject etc.—Same as No. 1549.

Remarks—The subjoined portion occurs after the colophon:

औत्सुक्यं मन्दहासं मुहुरनुनयनं लीलयालापमाद्रं

स्वेदं तोषेण कम्पं पुलकमवसरं वीक्षणं सानुरागम् ।

निद्रालस्यं नहि सुरतिമുതിർന്നാലിङ്ഗനാചുഞ്ചനാഭೈഃ (?)

स्त्रीणां വേണ്ടുന്നമാവപുരുഷരിലുള്ളവാം പോട്തേതേ വികാരാഃ ।

औदासीन्यं विदूरस्थितिर्पहसनं मौनमन्ये च गोष्ठी

दौर्मुख्यं काकुनिन्दा मुनिवनवसरं (?) दूषणं द्वेषमाधिः ।

निद्रालस്യं जुഗുप्सा കൂരിരനുശയസ്पर्धതാനാർദ്രമാവ്

സ്ത്രീणाവേണ്ടാതാവം പുരുഷരിലുള്ളവാം വിഷതിസ്തേ വികാരാഃ ॥

॥ माहिषमङ्गलभाणः ॥

1552. MAHIṢAMAṄGALABHĀNA.

Substance—Palm leaf. Size—6" × 1½". Leaves—35.

7—8 lines per page and 22 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject etc.—Same as No. 1549.

Remarks—The following colophon occurs after the close:

इति श्रीमन्महिषमङ्गलमहीसुरवरविरचितो माहिषमङ्गलभाणः
समाप्तः ।

॥ माहिषमङ्गलभाणः ॥

1553 A. MAHIṢAMAṄGALABHĀNA.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—21.

8—10 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject etc.—Same as No. 1549.

Remarks—The following portion is seen after the colophon :

“शं सं गुं नमः । പൊന്നമ്പലപ്പുഴത്തുവരെ ശരണം.

॥ नागानन्दम् ॥

1553 B. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—27.

7—9 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—400.

Subject etc.—Same as No. 1510.

Remarks—The following lines occur after the close:

“उदयगिरितटान्तादंशुनेपथ्यधारी
तिमिरपटमपास्यन्नेष भास्वन्नटेशः ।
नवरसमभिनेतुं नाटकं वासराख्यं
विशति गगनरङ्गं पद्मलक्ष्मीसहायः” ॥
दक्षिणामूर्तये नमः ।

॥ मालतीमाधवम् ॥

1554. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{1}{2}$ " × 2". Leaves—36.

9 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1450.

Complete.

Subject—The story of the marriage of Mālatī and Mādhava.

Beginning:

वैनायक्यश्चिरं वो वदनविधुतयः पान्तु चीत्कारवत्यः ।

पान्तु त्वामकठोरकेतकशिखासन्दिग्धमुग्धेन्दवो

भूतेशस्य भुजङ्गबल्लिवलयसङ्गनग्धजूटा जटाः ।

अपि च,

.....लव्यावर्तनव्याकुला

नासालोचनकर्णकुञ्जकुहरेषूद्गदध्वानिनः ।

गण्डग्रन्थ्यभिघातशीर्णकाणिकाश्चूडास्रवन्त्यूर्मयः

शम्भोर्ब्रह्मकपालकन्दरपरिस्पन्दोलवणाः पान्तु वः ॥

पक्ष्मालीपिङ्गलिम्नः कण इव तटितां यस्य कृत्स्नः समूहो

यस्मिन् ब्रह्माण्डमीषद्विघटितमुकुले कालयज्वा जुहाव ।

अर्चिन्निष्टमचूडाशशिगलितसुधासार(शात्?सात्)कारिकोणं

तार्तीयिकं पुरोरस्तदवतु मदनप्लोषणं लोचनं वः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः—उदितभूयिष्ठ एव भगवानशेषभुवनद्वीप-
दीपः, तदुपतिष्ठे ।

End :

माधवः-- (सहर्षम्) अतः परं सम प्रियमस्ति, तथापीदमस्तु
भरतवाक्यं—

शिवमस्तु सर्वजगतां

परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।

दोषाः प्रयान्तु शान्तिं

सर्वत्र सुखीभवतु लोकः ॥ १

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

दशमोऽङ्कः ।

समाप्तं मालतीमाधवम् ।

Author—Bhavabhūti.

Remarks—The leaves are partly injured. They
are not arranged in order.

॥ मालविकाग्निमित्रम् ॥

1555. MĀLAVIKĀGNIMITRAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 2". Leaves—22.
8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject—The story of the marriage of Mālavikā
and Agnimitra.

Beginning :

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

एकैश्वर्ये स्थितोऽपि प्रणतबहुफले यः स्वयं कृत्तिवासाः

कान्तास्रमिश्रदेहोऽप्यविषयमनसां यः पुरस्ताद्यतीनाम् ।

अष्टाभिर्यस्य कृत्स्नं जगदपि तनुभिर्बिभ्रतो नाभिमानः

सन्मार्गालोकनाय व्यपनयतु स वस्तामसीं वृत्तिमीशः ॥

(नेपथ्याभिमुखमालोक्य) मारिष—इतस्तावत् ।

(प्रविश्य)

पारिषार्थिकः—भाव ! अयमस्मि ।

सूत्र—अभिहितोऽस्मि विद्वत्परिषदा कालिदासग्रथितवस्तु मालविका-
ग्निमित्रं नाम नाटकमस्मिन् वसन्तोत्सवे प्रयोक्तव्यम् इति
तदारभ्यतां सङ्गीतकम् ।

End :

रा—गौतम ! को वृत्तान्तस्तत्र भवत्यास्ते सख्याः ।

वि—जो मिलालगहिदाए परहुदिआए ।

रा—(सविषादं) कथमिव ।

वि—सा हु तपस्सिणी ताए पिंगुलिआए सारभण्डभूवरएमिच्चुमुहे
विपरिविखत्तो ।

रा—मत्सम्पर्कमुपलभ्य ।

वि—अहइम् ।

रा—गौतमक ! एवं विमुखोऽस्माकं येन चण्डीकृत

.....

Colophon :

तृतीयोऽङ्कः ।

Author—Kālidāsa.

Remarks—The Ms. breaks off in the beginning of
the 4th Act.

॥ मालविकाग्निमित्रम् ॥

1556. MĀLAVIKĀGNIṆMITRAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—25.
10 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—675.

Subject—Beginning: Same as No. 1555.

End :

(उभे मालविकां दृष्ट्वा) अहो भट्टिदारिआ ।

रा—(सादरं) कथमिव ।

उभे—सुणादु भट्टा । जो सो भट्टिणा विजय... ..

विदम्भणाहं वर्साकरीअ बन्धणादो (मोइओ) माहचसेणो णामा से इअं
कणीयसी माहवी णाम ।

देवी—कथं राजदारिआ इअं । चन्दणं खु मए पादुअपरिभोहिणदु(?)

Colophon :

चतुर्थोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1555.

Remarks—6 leaves at the end are missing.

॥ मालविकाग्निमित्रम् ॥

1557. MĀLAVIKĀGNIMITRAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—19.
9 lines per page and 72 letters per line
Script—Grantha. No. of Granthas — 750.
Complete.

Subject—Beginning: Same as No. 1555.

End:

देवी — आणवेदु अज्जउत्तो । किं भूओवि पिअं अणुचिट्ठामि ।

रा --- किमतःपरमपि प्रियमस्ति । तथापि भवत्वेवं तावत् ।

त्वं मे प्रसादसुमुखी भव चाण्डि नित्य-

मेतावदेव वरये प्रतिशर्महेतोः ।

... ..

आशास्यमित्यधिगतं (?) प्रभृति प्रजानां

सम्पत्स्यते न खलु गोप्तारि नाग्निमित्रे ॥

(इति निष्क्रान्ताः सर्वे)

Colophon:

इति पञ्चमोऽङ्कः ।

समाप्तश्चैतन्मालविकाग्निमित्रम् ।

Author—Same as No. 1555.

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ मालविकाग्निमित्रम् ॥

1558. MĀLAVIKĀGNIMITRAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—27.

10 lines per page and 50—58 letters per line.

Script — Grantha. No. of Granthas—750.

Complete.

Subject—Beginning—Same as No. 1555.

End—Colophon—Same as No. 1557.

Author—Same as No. 1555.

Remarks—Same as No. 1557.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

1559. MUDRĀRĀKSASAM. —

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1½". Leaves—68.

8—9 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

Subject—Exposition of the political acumen of
Cāṇakya by means of a drama.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

धन्या केयं स्थिता ते शिरसि शशिकला किं नु नामैतदस्या

नामैवास्यास्तदेतत् परिचितमपि ते विस्मृतं कस्य हेतोः ।

नारीं पृच्छामि नेन्दुं कथयतु विजया न प्रमाणं यदीन्दु-

र्देव्या निह्नोतुमिच्छोरिति सुरसरितं शाठ्यमव्याद्विभोर्वः ॥

पादस्याविर्भवन्तीमवनतिमवनेरक्षतस्वैरपातैः

संकोचेनैव दोष्णां मुहुरभिनयतः सर्वलोकातिगानाम् ।

दृष्टिं लक्षेषु नोग्रज्वलनकणमुचं बध्नतो दाहभीते-

रित्याधारानुरोधात् त्रिपुरविजयिनः पातु वो दुःख-
[नृत्तम् ॥

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्रधारः—अलमतिप्रसङ्गेन । आज्ञापितोऽस्मि परिषदा यथा

अद्य त्वया सामन्तवटेश्वरदत्तपौत्रस्य महाराजभास्करदत्तसूनोः

कवेर्विशाखदेवस्य कृतिरभिनवं मुद्राराक्षसं नाम नाटकं

नाटयितव्यमिति ।

End :

चाणक्यः—भो राजन् चन्द्रगुप्त, अमात्यराक्षस, किं वां भूयः

प्रियमुपहरामि ।

राक्ष—विष्णुगुप्त किमतः परं प्रियमस्ति । यद्यपरितोषस्तदिदं

भवतु ।

वाराहीमात्मयोगात्तनुमतनुबलामास्थितस्यानुरूपां

यस्य प्राग्दन्तकोटिं प्रलयमुपगता शिश्रिये भूतधात्री ।

अधिकतररुचिरकरचरणनखमणिनिकरपरिगतं पृथुतरजघनभा-
रसलिलहस्तिनिस्तुलमस्तकदुस्तरं वर्तुलनाभिमण्डलावतर्गभीरं सिते-

तररोमावलीरूपसमीराशनदुर्निरूपं अतिकठोरपीवरोदग्रयोधरभ-
 रवरधरणिधरणीधरदुरधिगमं विसृमरधवलतरमृदुहसितफेनरुचिवि-
 सरनिरन्तरहरिदन्तरं चलाचलविलोचनाञ्चलपृथुलपृथुरोमयूथविश्रु-
 ङ्खलगतिविलसितदुरवग्राहम् अतिविकटचटुलसाटोपभ्रूलताविलास-
 विलोलकल्लोलमालाजालोद्वेलविसृत्वरविविधवलनविशेषविषमसञ्चारं
 निरतिशयनिर्मललावण्यमयघनरसपूरपानलोलुपोपरिनिपतदसिततर-
 चिकुरभरमुदिरनिकुरुम्बं युवतिजनवदनचन्द्रोदयसमयविजृम्भमा-
 णनानासात्विकविकारमहावेलं पञ्चशरातुरनरवञ्चनोपदेशपटुतरकपट-
 विद्यासारबडवानलोदञ्चितकुटिलनिजहृदयतलं विश्ववीरकुसुमशरपा-
 टच्चरघोरनौचरगोचरनिखिलप्रदेशं महिलाजनकलेवरं महार्णवमव-
 लोक्य मधुरतराधरसुधारसलोभभ्रमेण मोहमारुतप्रेरितां मनोरथ-
 महातरणिमधिरुह्य मा विहरत ।

हरिः । नारायणाय नमः ।

ഇതു രാമഗോകുതീ.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

1560. MUDRĀRĀKṢASAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—55.

9—10 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.

Incomplete.

Subject—Beginning: Same as No. 1559.

End :

राक्ष-- अपरैः सांवत्सरिकैः सह संवाद्यताम् ।

क्षप-- संवादेदु सावओ । अहं पुण गमिस्सं ।

राक्ष-- कथं कुपितो भदन्तः ।

क्षपणकः-- ण कुविदे तुह्माणं भदन्ते ।

राक्ष-- कस्तर्हि ।

क्षप-- (स्वग) भअवं कअन्ते । जेण अत्तणो पक्खं उज्झिअ
परपक्खं पमाणीकरेसि । निष्क्रान्तः ।

राक्ष-- प्रियंवदक ज्ञायतां कस्समयो दिवसस्येति ।

निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

तृतीयोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1559.

Remarks—The Ms. comes to an end with the close
of the 4th Act.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

1561. MUDRĀRĀKṢASAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
105. 6 lines per page and 32—46 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1500.

Subject etc.—Same as No. 1559.

Remarks—The following verse occurs after the
colophon:

“परिमितवचनं क्रियावधानं
परिजनरोधनमाप्तमित्रता च ।
गुरुषु च विनयो गुणेषु वाञ्छा
भुवनपतेरपि भूषणान्यमूनि” ॥

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

1562. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{3}{4}$ " $\times$ $1\frac{1}{2}$ ". Leaves—
139. 7 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

Subject—Elaborate exposition of Mudrārākṣasa.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सिन्दूरारुणगण्डमण्डलमदामोदभ्रमद्भृङ्गिका-

झङ्कारेण कलेन कर्ममुरजध्वानेन मन्द्रेण च ।

तत्तौर्यत्रिकरीतिमेति शिरसश्शश्वन्मदान्दोलनं

यस्य श्रीगणनायकः स दिशतु श्रेयांसि भूयांसि वः ॥

अथेदं नाटकं साङ्गलक्षणपुरस्सरं व्याख्यायते ! धन्या केयसि-
त्यादि । अत्र श्रीमान् विशाखदत्तनामा महाकविः प्रारि-
प्सितस्य नाटकस्य निर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयसिद्धयर्थं खेष्टदेवता-
गुणसङ्कीर्तनपुरस्सरमाशीर्वचनरूपं मङ्गलं शिष्याशिक्षायै नान्द्या
निबध्नन् मनागर्थतश्शब्दतश्च नाटकीयं वस्तु ध्वनयति । नान्दी-
लक्षणमग्रे वक्ष्यते ।

End :

राजा चन्द्रगुप्त एव मूर्तिः शरीरं यस्य, 'नाविष्णुः पृथिवीपतिरिति स्मरणात् । तथाभूतस्य भगवतो भुजयुगमधुना म्लेच्छैरुद्वेज्यमाना भूतधात्री संश्रिता । श्रीमद्वन्धुभृत्यः श्रीमन्तो बन्धवो भृत्याश्च यस्य तथाभूतः । अनेन बन्धुभृत्यैस्सम्पत्प्रदत्वमस्योक्तं पार्थिवश्चन्द्रगुप्तः पार्थिवश्चन्द्रगुप्तरूपः स श्रीमानादिविष्णुः महीमवतु रक्षत्वित्यर्थः । अत्र श्रीविष्णोश्चन्द्रगुप्तस्य चाभेदकथनादनुभयाभेदरूपकमलङ्कारः । अयं हीत्यादि तल्लक्षणम् । इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

इति मुद्राराक्षसनाटकन्याख्याने सप्तमोऽङ्कः । समाप्त-
श्वेदम् ।

शुभं भवतु ।

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ ययातिचरितम् ॥

1563 A. YAYĀTICARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—30.

8—9 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Subject—The story of Yayāti.

Beginning :

अविघ्नमस्तु ।

लक्ष्मीं सान्त्वयतो रुषा परुषितां प्रेमोत्तरा ...

दास्येन्दाववनेः सभ्रीतिविनयव्यालोलनेत्राञ्चले ।

साकूत मधुरिपोश्चातुर्यभङ्ग्या मुहुः

स्नेहार्द्रमुदञ्चितो दिशतु नः सौख्य कुरः ॥

इत्युक्त्वा वेत्रधारो वक्ष्यमाणपदेन प्रविशति । दे... ..

मम देवादिदेवा श्रीभूमिदेवयदुदेववासुदेव प... ..

हचरपासरदूरापालितसुरवरा परमगम्भीरा । रक्षित

रणमुखभीमा रजनिचरान्तक रघुवर राम मन्दरगिरिवरमञ्जुलशीला

म मानसा मोहनलीला ।

वे — अये सकलधराधिपमणिमकुटकोटि

क्यमयूखमञ्जरीनीराजितचरणारविन्दस्य सोमवंश

.... .. ययातिमहाराजेन्द्रस्य मृगयोत्सवसाहाय्याय

सन्नद्यत समरर र्यानुभावाः सर्वे शस्त्राजीवाः ।

End :

शु — भवत्वेवं तावत् । किमन्यत् प्रियं वाञ्छसि ।

रा — किमन्यद् भवत्प्रसादादृते प्रार्थनीयम् । तथापीदमस्तु ।

भरतवाक्यम् —

मङ्गलं देवकीवसुदेवभाग्याय मङ्गलं जगदेकनायकाय ।

मङ्गलं भक्तेच्छयाङ्गीकृताङ्गाय मङ्गलं धर्मसंस्थापनाय ॥

मङ्गलं त्रैलोक्यलक्ष्यैकवासाय मङ्गलं गोपिकावल्लभाय ।

मङ्गलं पशुपालवेषसुमनोज्ञाय मङ्गलं गोवर्धनाचलभृते ॥

मङ्गलं द्रौपदीमानपरिपालाय मङ्गलं कुरुराजदूतवपुषे ।

मङ्गलं शक्रसुतसारथ्यशीलाय मङ्गलं गीतामृताम्बुनिधये ॥

Colophon :

शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—This work is noticed as No. 12627,
DCSM. (Madras) Vol. XXI.

॥ सीतापरिणयम् ॥

1563 B. SĪTĀPARINAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves— $2\frac{1}{2}$.

8 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—35. Incomplete.

Subject—The story of Śrī Rāma's marriage.

Beginning :

काविमौ महर्षे कमनीयरूपौ कनकमयचापौ मनोहरकाकपक्षौ
पुण्डरीकाक्षौ निखिललोकरक्षणप्रचण्डौ निरुपमभुजदण्डौ इतरासा-
धारणमहाराजलक्षणौ बालमृगेन्द्रधीरवीक्षणौ मन्दस्मितमनोहरवद-
नारविन्देन सर्वसन्तापशमनौ मत्तगजेन्द्रगमनौ समुदञ्चितरूपलाव-
ण्यशालिनौ कमनीयकनकमालिनौ लावण्यलक्ष्मीनिवासभूतवक्षस्थलौ
स्वजन्मना पावितराजकुलौ निम्ननाभिवलित्रयालंकृतोदरौ जगद्रक्ष-
णकृतादरौ कल्याणगुणानिलयौ कमनीयकनकवलयौ पद्मारुणसुकु-
मारचरणौ तपनीयाभरणौ अन्योन्यरूपानुरूपभावचेष्टितयुतौ चन्द्र-
सूर्याविवेमं देशं स्वशरीरभासा विगततमसं कुर्वन्तौ मृदुतरपाद-
सञ्चारेण संप्राप्तौ सादरं कथय सर्वं ममेति ॥

End :

कल्याणवेद्यां मुनिभिरारब्धे सति वेदपाठे काञ्चनपीठे सकल-
लोकाभिरामं श्रीरामं निवेश्य पीतकौशेयसंवीतां सीतां स्वसुतां
झणिझणितनूपुरां पृथुनितम्बार्पितरत्नमेखलां रामानुरूपरूपगुण-
शीलां केतकीचम्पकमल्लिकादिविरचितनीलालकवेणीं कोकिलवाणीं
मणिखचितताटंकालंकृतकपोलां रामानुकूलां कलहंसगामिनीं करु-
णावलोकिनीं निरन्तरकृतश्रीरामभावनामारुढयौवनाम् अनर्घनि-
ष्ककण्ठीं बिम्बोष्ठीं मन्दस्मितमनोहरवदनारविन्दां करतलधृतारवि-
न्दां नवकुङ्कुमशोणहारां तरुणकमलारुणचरणां तपनीयाभरणां
सकललोकनायकीं श्रीजानकमानीय

इयं सीता मम सुता सहधर्मचरी तव ।

प्रती(च्छीये?च्छ चै)नां भद्रं ते पाणिं गृह्णीष्व पाणिना ॥ इति
मन्त्राक्षतोदकं श्रीरामकरारविन्दे श्रीराम... ..

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ रघुवीरचरितम् ॥

1564 A. RAGHUVĪRACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}$ " $\times$ $1\frac{1}{4}$ ". Leaves—79.

8 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Incomplete.

Subject—An account of Rāma's glorious deeds.

Beginning :

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

दैत्येन्द्रप्रमदाकपोलमकरीकल्पान्तवैज्ञानिक-

व्यापारैकरसाः शुभानि भवतां पुष्पान्तु विष्णोर्भुजाः ।

ये मुञ्चन्ति महश्छलेन यमुनां मन्दाकिनीनिर्गम-

श्लाघासम्भृतपाददर्पदमनश्रद्धासमृद्धा इव ॥

अपि च ,

श्वासान्दोलितगोत्रशैलविशदव्याख्यातसारं वहन्

वाराहं वपुराविरस्तु भवतां क्षेमाय लक्ष्मीसखः ।

यदंष्ट्राशयनस्थिता वसुमती तत्कालसंक्षोभण-

क्रीडालप्रयोधराचललतासौन्दर्यमास्कन्दति ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ।

सूत्र---समन्तादालोक्य अये चक्रवाकमिथुनविरहज्वरचिकित्सा-

वृद्धवैद्यः कमलवनसौखशायनिकः शाखिशिखरसुप्तपत्ररथप्रयाण-

मौहूर्तिकः प्रादुरस्ति प्रत्यूषः ।

....

... ..

सूत्र---मुहूर्तमिव स्थित्वा स्मरणनाटितकेन शङ्करतनूजन्मनः

पार्वतीनन्दनस्य भारतीभूषणापरनामधेयस्य भट्टसुकुमार-

स्य कवेः कृतिरभिनवं रघुवीरचरितं, तद्यदि प्रयुज्जीमहि, मही-

यसी परिषदः स्यात् परितुष्टिः ।

End :

अपि च ,

किञ्चिद्रोहिणि रोहिणीप्रणयिनि प्रायस्तटाद् भूभृतः

श्यामाकर्णवतंसकेतकदलस्पद्मसमृद्धार्चिषि ।

तत्कालव्यथमानपान्थवानितानेत्राश्रुकल्लोलिनी-

• संभेदादिव जृम्भमाणसलिलो वारां निधिर्वलगति ॥

सुग्री—रामं प्रति देव निसर्गकठिनमनसो व्यावर्जयितुम-
धिकतरमसौ प्रभवति सुहृत्स्वभावः ।

पश्य ।

स्वभावः कठिन्यं भवतु तदपि प्राच्यशिखरी
चिरात् प्रत्यावृत्ते प्रियसुहृदि देवे हिमरुचि ।

... ..

Colophon:

Author—Bhaṭṭasukumāarakavi.

Remarks—The author's mother was Pārvatī and his father Śaṅkara. The title ascribed to him was Bhāratībhūṣaṇa. A dramatic composition with the same title is noticed as No. 1620, TCM. Vol. III, Part I C. But this work is in fact different, composed as it is by Cakravartī Vedāntasūri of Śrīvatsagotra.

॥ स्वप्नवासवदत्तम् ॥

1564 B. SVAPNAVĀSAVADATTAM.

Substance—Palm-leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—3.
5—6 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas — 25.
Incomplete.

Subject—The story of Udayana.

Author—Bhāsa.

Remarks—The Ms. contains a portion of the 5th Act. It is printed as No. 15 in TSS.

॥ रत्नावली ॥

1565. RATNĀVALĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—82.

7—9 lines per page and 15—23 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 800.

Complete.

Subject—The story of the wedding of Udayana.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पादाग्रास्थितया मुहुः स्तनभरेणानीतया नम्रतां

शंभोः सस्पृहलोचनत्रयपथं यान्त्या तदाराधने ।

हीमत्या शिरसीहितः सपुलकस्वेदोद्गमोत्कम्पया

विश्लिष्यन् कुसुमाञ्जलिर्गिरिजया क्षिप्तोऽन्तरे पातु वः ॥

अपि च ,

औत्सुक्येन कृतत्वरं सहभुवा व्यावर्तमाना हिया

तैस्तैर्वन्धुवधूजनस्य वचनैर्नीताभिमुख्यं मुहुः ।

दृष्ट्वाग्रे वरमात्तसाध्वसरसा गौरी नवे सङ्गमे

सरोहत्पुलकं हरेण हसताश्लिष्टा शिवायास्तु वः ॥

End :

राजा---किमतः परं प्रियम् । पश्य

नीतो विक्रमबाहुरात्मसमतां प्राप्तेयमुर्वीतले

सारं सागरिका ससागरमहीप्राप्त्येकहेतुः प्रिया ।

दे(वि?वी) प्रीतिमुपागता च भगिनीलाभार्जिताः क्रोसलाः

किं नाम त्वयि सत्यमात्यवृषभे यस्मिन् करोमि स्पृहाम् ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् —

उर्वीमुद्दामसस्यां जनयतु विकिरन् वासवो वृष्टिमिष्टां

तुष्ट्यै त्रैविष्टपानां विदधतु विधिवत् प्रीणनं विप्रमुख्याः ।

आकल्पान्तं च भूयात्स्थिररसमुचितं सङ्गमं सज्जनानां

निश्शेषा यान्तु शान्तिं पिशुनजनवचोदुर्जना वज्रलेपाः ॥

निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

चतुर्थोऽङ्कः ।

Author—Śrī Harṣa.

Remarks—The work is printed in N. S. Press,
Bombay.

॥ रत्नावली ॥

1566. RATNĀVALĪ.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1". Leaves—93.

6—7 lines per page and 18—24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 800.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1565.

Remarks — The following verse is quoted after
the colophon :

“मृत्योरास्यमिवाततं धनुरिदं नाशीविषा नेषवः
शिक्षा सा विजितार्जुनप्रभृतिका सर्वत्र निम्ना गतिः ।
अन्तःक्रौर्यमहाशठस्य मधुरं हा हारि गेयं मुखे
व्याधस्यास्य यथा भविष्यति तथा मन्ये वनं निर्मृगम्” ॥

॥ रत्नावली ॥

1567. RATNĀVALĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—29.

8 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—725.

Subject—Beginning : Same as No. 1565.

End :

राजा — (विहस्य) यौगन्धरायण वसन्तकेन गृहीताभिप्राय
एवासि ।

यौग — यदाज्ञापयति देवः ।

राजा — यौगन्धरायणस्य छोटिकां मत्वा इन्द्रजालवृत्तान्तो-
ऽपि मन्ये भवत्प्रयोग इति ।

यौग — एवमेतत् । अन्यथान्तःपुरवद्वायाः कुतो दर्शनम् ।

अदृष्टायाश्च वसुभूतिना कुतस्तद्विज्ञानम् । (विहस्य) परिज्ञातायाश्च
भगिन्याः सम्प्रति करणीये देवी प्रमाणम् ।

वास — (सस्मितम्) पुढमं एव्व किं ण भणासि ।

Colophon :

तृतीयोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1565.

Remarks—Several leaves are missing at the end.

॥ रत्नावली ॥

1568. RATNĀVALĪ.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2½". Leaves—
17. 10 lines per page and 68—76 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas — 800.

Complete.

Subject etc.—Same as No. 1565.

Remarks—The following two verses occur after
the colophon :

आरोप्यं यदि किञ्चन कचिदसद्युक्तं गुणश्चेदसौ
सद्वा यद्यवरोप्यमस्तु तदपि स्यादेव दोषो यदि ।
आरोपादवरोप एव हि वरः स्याच्चेत् तयोर्व्यत्ययः
स त्वय्येव महोदये हि महिमा च त्वेवमारोप्यते ॥

यत्काव्यं सुकवेः पयश्च सुरभेः स्वादु प्रसन्ने हिते

यच्चान्यत् कुविवे पश्रुते नीरसे ।

ते ते चापि ययोर्ययोश्च भवतः क्ष्वेलं सुधा चानने
तौ तौ च स्तुमहे खलद्विरसना यत्पूरुषो भो धरौ ॥

॥ रत्नावलीसंग्रहः (केरलभाषामिश्रः)॥

1569. RATNĀVALĪSANGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". Leaves—65.
4—5 lines per page and 14—16 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—250.
Incomplete.

Subject—Same as No. 1565.

Beginning:

कौतूहलस्य स्वयंग्राहं തങ്ങളെ ചെന്നു പിടിക്ക...समन्ततः
श्रूय... नमदलोद्दामचर्चरीशब्दमुखरितरथ्यामुखशोभिनः उद्दाम...
विश्रुङ्खला ചർച്ചരീവാടികളിയുടെ ഒ...ഭേദമെന്നു വരു പ്രകീर्ണ്-
പടവാസപു.....പിञ्जरितदशदिशामुखस्य, प....वासम्
ഒരുപൊടിവിശേഷം,....
सश्रीकर.....मदनमहोत्सवस्य किंकिरातं वास०
കുറഞ്ഞി ധാരായന്ത്രं
വെള്ളം തപിപ്പിക്കുന്ന കൊമ്പ്....

भो इदमपि तावत् सुविदग्धविटजनोपधारितशृङ्गजलप्रहारमुक्तसी-
त्कारवारविलासिनीविलसितम् अवलोकयतु प्रियवयस्यः । भो एषा
खलु मदनिका मदवशविसंवदाभिनयं.....विस वत्त अन्या
त्वा(?)भिनयं नृत्यन्ती चूतलतिकया सह इत एवाभिगच्छति ।

End :

മോ അനാഖ്യാതമപി ജ്ഞായത ഏവ । അന്തഃപുരം ഗതാ സുഖേന തവ
 ദർശനപഥം ഗമിഷ്യതീതി । പ്രതിപാദനം ദാനം । ദൂരേ സ്വസ്വയാ അദി-
 കുലം, തഥാ കुरु യഥേഹ തിष्ठന്തി ബന്ധുജനം ന സ്മരതി വജ്രലേപം ।
 പൊക്കാത്തിക്കരം ? ചർച്ചരി ഒരം ഗീതവിശേഷം പര
 തോവിശേഷം

Colophon :

തൃतीयോഽङ्കഃ ।

Author :

Remarks—A few leaves are missing at the begin-
 ning and end.

॥ രസസദനമാണഃ ॥

1570. RASASADANABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 2". Leaves—61.
 6—7 lines per page and 32—40 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas — 900.
 Complete.

Subject—Description of a royal procession at
 Koṇṇigallūr.

Beginning :

ഹരിഃ । ശ്രീഗണപതയേ നമഃ । അവിഗ്നമസ്തു ।

ബ്രഹ്മേന്ദ്രാദിത്രിദശമകുടീപചാരാഗപ്രകാശ-

പ്രാതഃസന്ധ്യാസമാധിഗമനശ്ശേരപാദാമ്പുജശ്രീഃ ।

श्रद्धापूर्वप्रणतजनताकामसन्तानवल्ली

नित्यानन्दं दिशतु भवतां नन्दिनी चन्द्रमौलेः ॥

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्र—

श्रीमूलस्थानमाहुः सरसिरुहदृशामङ्गमत्यन्तगुप्तं

व्यञ्जत्सोपानमासामपि मुखसहितं मण्डपं यस्य गुप्तम् ।

गुप्तागुप्तं च मध्ये कृतसरणिपुरोमन्दिरं बालिपीठं

गेहं चाशेषदृश्यं दिशतु सुखमिदं दैवतं वः सराख्यम् ।

अस्ति श्रुतम् । अत्रत्ययुवराजेनास्या एव जनन्याः केलिया-
त्रामहमधिकृत्य कृतं किमपि भाणं तदेवेदानीं प्रयोक्तुमुचितम् ।
यद्दूरवर्तिप्रत्यक्षानुभूतिविषयप्रमेयवस्तुनः प्रबन्धस्याभिनयः सुवि-
ज्ञानतन्मयत्वादिगुणतया महान्तमानन्दमुत्पादयतीति ।

End :

मन्दारकं प्रति—सखे किं ते भूयः प्रियमुपहरामि । किं
ब्रवीषि ।

दूरस्थितोऽपि निकटस्थितवत् प्रियायाः

संरक्षणं प्रतिभुवा भवता विशङ्कम् ।

यत्साधितोऽस्मि तादिदं परमं प्रियं मे

यस्मात् परं किमपि न प्रतिपत्तुमस्मि ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

श्रीकोटिलिङ्गनिलये सततं लसन्ती

श्रीकण्ठदेवदुहिता परिपातु लोकान् ।

क्षोणीतले च तुलितामृतसारवाणी

वाणी विराजतु चिराय महाकवीनाम् ।

इति निष्क्रान्तः ।

Colophon :

समाप्तश्चायं भाणः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीभद्रकाल्यै नमः ।

शुभमस्तु । श्रीभद्रकाल्यै नमः ।

Author — Yuvarājakavi of Koḍuṅgallūr (Cochin State.)

Remarks—The Ms. is of recent origin.

॥ रुक्मिणीपरिणयम् ॥

1571. RUKMIṆĪPARINAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—57.

7 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—598.

Subject — An abbreviated account of Rukmiṇī's wedding.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नन्दन्नन्दिप्रधानप्रमथपरिवृढप्रस्तुतोत्तालताला

काळीसंगीतभङ्गीमधुरिमसुभगंभावुका भावुकानाम् ।

पारंपर्यैश्चिरं वो निरवधिपरमानन्दसम्पन्निलिम्प-

श्रेणीनिर्वर्ण्यमाना पटुनटनकला शाम्भवी बोभवीतु ॥

अपि च —

यत्संवर्तेन वृत्तं वटविटपिदले यच्च सर्पेशतल्पे

नोत्पन्नं नन्दगेहे यदपि मणिमयान्दोलिकायां न जातम् ।

राधाङ्गन्यस्तमूर्ध्नो निधुवनविरतौ नक्तमल्पावशेषे

तद्वः संवेशसौख्यं कुहचन कुहनागोपसूनोर्धिनोतु ॥

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

सू—सामाजिकाभिमुखमञ्जलिं बद्ध्वा । भो भोः सभासदस्सर्वे
शृण्वन्तु मम प्रश्रयवतीं विज्ञापनाम् । अहमस्मि कल्याणतरङ्गो
नाम शैलूषकिशोरकः । अस्ति निखिलखलहृदयानिचङ्खन्यमान-
शोकशल्यस्य शल्यस्येव धर्मजातबद्धचेतसः ...पार्थिवप्रधानस्यापि
गुणमयस्य राज्ञः श्रीपद्मनाभदासवञ्चिपालकुलशेखरराम-
वर्मणो भागिनेयेन संगीतादिकलाभिज्ञेन श्रीरामवर्म-
नामधेयेन युवराजेन निबद्धमभिनवं रुक्मिणीपरिणयं नाम
नाटकम् ।

End :

उद्धवः --- देव वासुभद्र किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

वासुदेवः ---

द्रुह्यंश्चेदिपतिर्नयेन भवतो मध्येसभं वञ्चितः

कन्यारत्नमिदं विदर्भनृपतेरस्माभिरासादितम् ।

ईर्ष्यारोषकपायिता चटुशतैर्देवी रूपं त्याजिता

धीमन्नस्त्वयि सत्यमात्यतिलके किं कामितं दुर्लभम् ॥

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

प्रौढोदारगुणा प्रपञ्चितरसस्रोतस्तरङ्गोत्तरा

कुत्राप्यस्खलिता स्फुटध्वनिपदन्यासोज्ज्वलालंक्रिया ।

भावैः संवननं विधाय विदुषामास्थानरङ्गस्थले
भव्या काव्यनटी मुहुर्विहरतामाचन्द्रतारं भुवि ॥

Colophon :

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

पञ्चमोऽङ्कः ।

श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

Author—Rāma Varmā, Aśvatitirunāl.

Remarks—The story of Rukmini's marriage is dramatised herein in five Acts against the drama in seven Acts by Varda Kavi (Vide page 3502, DCSM, Tanjore, Vol. VIII) and another by Kavītārkkikasimha (Vide No. 12637, DCSM, Madras, Vol. XXI). The language is very simple. The script is clear and legible. The Prākṛt portion is rendered in Sanskrit towards the end of the work. The work has been published in the Kāvya-mālā series, N. S. Press, Bombay.

॥ लक्ष्मीकल्याणम् ॥

1572. LAKṢMĪKALYĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 3". Leaves—39.
11—13 lines per page and 62 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas — 1750.
Complete.

Subject---The story of the wedding of Viṣṇu and
Lakṣmī.

Beginning:

क्षीराब्धेः परिगृह्य रत्नयुगलं श्रीकौस्तुभाख्यं नयन्
वक्षस्तत्प्रतिविम्बकल्पितपराशङ्कां मणाविन्दिराम् ।
आकारैरुपलालयन्ननुपदं श्रीपद्मनाभो विभु-
ल्लोकानुग्रहतत्परो वितरतु श्रेयांसि भूयांसि वः ॥

(नान्द्यन्ते सूत्रधारः)

सू—भो भोः सकलसुरासुरमकुटमणिराजिनीराजितचरणारवि-
न्दस्य निखिलमुनिमानसराजतपञ्जरान्तर्विहारिराजहंसस्य समस्त-
कल्याणगुणरत्नरोहणधराधरस्य नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावस्यापि
भक्तिपाशनियन्त्रितस्य निरस्तमायस्यापि मायास्वयंवरपतेर्निखि-
लजगदवननिर्निद्रयोगनिद्रामुद्रामभिनयतः श्रीपद्मनाभदेवस्य या-
त्रायां परिमलितास्सर्वे सभास्ताराः । तदेनानुपगम्य भरतकलाविला-
सिनीलास्यपाण्डित्यं कतमरूपकाभिनयेन श्रीकालिदासादिमहाकवि-
प्रबन्धकमलानवधरसास्वादमत्तभृङ्गायमाणान्तरङ्गाणां तत्रभवतां
रसिकशिखामणीनां सामाजिकानां हृदयङ्गमं विधातुं प्रभविष्यामी-
ति भरतकलापारावारपारीणस्य भरतराजस्यान्तेवासी कळकण्ठ-
नामाहमित्थमभ्यर्थये । यतः,

गुरोर्मुखाब्जात्समवाप्तपूर्वा

या शुक्लपक्षेन्दुकलाविलासा ।

सैषा कला कामजनन्यपि स्या-

त्परस्य पुंसो हृदयङ्गमा चेत् ॥

आकाशे कर्णं दत्त्वा । किं ब्रूथ ।

समधिगतसकलकलारहस्यसर्वस्वानामपि अस्माकं पुरतः कः
प्रगल्भत इति । (विहस्य) सप्रश्रयमञ्जलिं बद्ध्वा । हन्त भोः किमे-
वमुदीर्यते

गुणवत्सन्निधिरेव सन्निधिरिति हि लोकवादः । अथवा,

गुणैरधर्मसंबन्धिन्यपि विद्या प्रशस्यते ।

पद्यसत्त्वश्रिता(?) किन्नो कस्तूरी तिलकायते ॥

(पुनराकाशे कर्णं दत्वा) किं ब्रूथ तर्हि प्रेषितैव पत्रिकास्माभिरिति ।

(प्रविश्य) पारिपार्श्वकः —भाव इयं सामाजिकाज्ञेति

(हस्ते पत्रिकां ददाति) ।

सूत्रधारः—गृहीत्वा वाचयति “यत्र निरतिशयानन्दसन्दोह-
सन्दायिनी—

अहीनगुणयोगिना सहजबोधमन्थाद्विणा

प्रमथ्य नयवारिधिं तदुदितं स्वसूक्तामृतम् ।

कविः स खलु पाययन् सुमनसस्सुहृद्भावतो

विपक्षमदवारणप्र(म)थने हरिर्दीव्यति ॥

कलिकल्मषमत्तेभपञ्चास्यध्वानिवस्तुने ।

तस्मै सन्दर्भपीयूषवर्षाय स्पृहयामहे ॥

इति । (क्षणमिव ध्यात्वा साश्चर्यानन्दम्)

पारिपार्श्वक किं विष्णुपुराणमिति पृच्छसि ।

पा—अथकिम् । सूत्रधारः— तत्किल वसिष्ठादेकान्तरस्य श्रपिञ्च-
नाभचरणारविन्दभृङ्गायमाणान्तरस्य भगवतः पराशरस्य वाग्विभू-
तिविलसितममृतनिष्यन्दि । यतः,

प्रणिनाय पराशरो महर्षिर्भवार्द्धैर्जगदेतदुद्दिधीर्षुः ।

भुवि विष्णुपुराणनामधेयं प्लवमेतेन तरन्ति तं महान्तः ॥

पारिपार्श्वकः--- (क्षणमिव ध्यात्वा)

आः श्रुतपूर्वोऽयमर्थः ।

अनेन हि

जगदुद्धृतये सुवर्णरूपः सुमनःश्रेष्ठपराशरवज्जेन ।

भगवद्गुणरत्नरञ्जिताङ्गस्समृजे विष्णुपुराणरोहणाद्रिः ॥ इति

सू-- पारिपार्श्वक! किन्न जानासि ।

तत्कथासुधानुबन्धि किमप्यभिनवं रूपकम् अभिनेतव्यमिति ।

पा—तत्कीदृशम् । सू--(क्षणमिव ध्यात्वा) अस्ति खलु भारद्वा-
जकुलकलशजलधिहिमकरस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य चोक्ताथयज्व-
नस्तनूजस्य मीनाक्षीगर्भशुक्तिमुक्तामणेस्सदाशिवयज्व-
नः कृतिरभिनवं लक्ष्मीकल्याणं नाम नाटकम् ।

End :

महा---आमोदातिशयं प्रकाशयन्वदनप्रभया प्रह्वस्तिष्ठति ।

ना — भो महाराज त्वमेव पुण्यवान् लोके यत ईदृशजामातृसंपात्ति-
र्भवतः ।

महा — भो दिव्यमुने किमुच्यते । सर्वं भगवादिच्छाकृतं, तत्र च
श्रीमन्तस्तत्रभवन्तो द्वाराणि ।

भो महाराज! जितो जितस्त्वया रत्नाकरः । यतोऽयं भगवतः
श्वशुरोऽपि ईदृशीं यशस्संपदमलभमानः अभितो वारिधिमेखला-
मनिशं क्रन्दति । (सर्वे आकर्ण्य) सम्यगभिहितं युक्तमेवेदम् इति
बहुमानयन्ति । पुनर्नेपथ्ये—

प्राभातिकः खलनिशाबक एष कान्ता-

वीरायितश्रमजघर्मकणापहारि ।

वाचालयन् कमलिनीं मधुपप्रणदैः

पाति प्रजाः शुभनिदानममन्दगन्धः ॥

(सर्वे आकर्ष्य) विजयविजयोपदिश्यमानवर्त्मना श्रीपद्मनाभे-
न सह गमनायोद्युक्ततामभिनयन्ति । तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

आचन्द्रतारकमनुक्षणवर्द्धमान-

नित्योत्सवप्रकृतिवत्सधरागविन्ताम् ? ।

श्रीपद्मनाभकृपयावतु वञ्चिपाल-

श्रीरामवर्मकुलशेखरसार्वभौमः ॥

इति सर्वे यथोचितं परिक्रम्य निष्क्रान्ताः ।

Colophon :

इति लक्ष्मीकल्याणे पञ्चमोऽङ्कः । शुभमस्तु । हरिः । ओं श्रीप-
द्मनाभाय नमः । शिवाय नमः ।

Author—Sadāśivadīkṣita.

Remarks—The introductory portion discloses that
the author was the son of Cokkanāthadīkṣita
and Mīnākṣī.

॥ लक्ष्मीकल्याणम् ॥

1573. LAKSMĪKALYĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 2". Leaves—71.

8 lines per page and 48—50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1750.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1572.

॥ लक्ष्मीदेवनारायणीयम् ॥

1574. LAKṢMĪDEVANĀRĀYAṆĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—67.

6—8 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Subject—The wedding of Devanārāyaṇa and
Lakṣmī.

Beginning:

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

हैरम्बं शाम्भवोरुस्थलकृतवसति प्रौढहावामरौघं (?)

शुण्डाग्रापीतमेघाधिपवरतटिनीवारि[वं?सं]सिच्यमानैः (?) ।

वर्षद्भिस्तुन्दपूरं मधुरसविभवान् भूतवृन्दैश्चलद्भि-

र्भूयाद्वो ज्योतिराद्यं जगति परमविघ्नाय निघ्नं नतानाम् ॥

अपि च ।

रुद्राण्याः प्रेमकोपप्रशमन(प?स)मये याज्ञया यातु सिद्धि

याते चैकत्रविम्बाधरकुचयुगयोस्सादरं मङ्गलाङ्गयाः ।

दर्श दर्श ययौ तद्द्वितयमनुबुभूषुः क्षणं जोषमास्थां

धाम स्वस्तिप्रदं स्तात् प्रणतसुरमहीसंभवं शांभवं वः (?) ॥

परिक्रम्य नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ।

आर्ये इतस्तावत् । प्रविश्य नटी—

... ..

एतत् कोविदकुमुदराजिद्विजराजरामनामगुरुपादापाङ्गप्रतिक्षणे-
क्षणतीक्ष्णभानुलुप्तहृदन्धकारस्य करुणाकूपारकूलंकषविलोचनदेव-
नारायणमोदजलधिवीचीकणमिलितवपुषः कस्यचिद् द्विजस्य
श्रीधरनाम्नो निबन्धनम् ।

अभाणि च तेन —

धमिन् श्रीदेवनारायणधराणिपते त्वद्गुणाम्भोधिबीची-

केलीलोलात्मनामनितजलमसाख्ये नव?मेतन्मया हि ।

कष्टं पृष्टं निकृष्टंगमरसविषयं नाटकं टीकमानं

युष्मत्कारुण्यमाध्वीरसपरिमिलितं मङ्गलं बोधवीति ॥

इति । तत्त्वमारभे सन्नियुक्तार्थम् (?) । (परिक्रम्य नेपथ्ये)

भ्रमद्भृङ्गाम्भोजप्रतिमनयनं स्मेररुचिरं

विलोलभ्रूरभ्रं स्तवकतलितोद्यत्कुचयुगम् ? ।

सकृल्लब्धन्तोयं किमपि खलु रत्नं तदधुना

मदग्रेयं स्थानं कलयति विचित्रं परभिदम् (?) ॥

आकर्ण्य सबहुमानमग्रतोऽवलोक्य । हन्त कथमयं भूपालशेखरो
देवनारायणनामा ।

End:

तदेवनारायणराजमौले वीरं भवन्तं सशरीरमेव ।

नयामि लोकं कृतपुण्यपूरलभ्यं तमिभ्यं शुभलालितानाम् ॥

किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

दे—किं प्रियमतः परम् ।

एषाञ्च तारव्यसनाम्बुपूरमस्मादृशां ते तरुणा हुताशः ।

गाथोदयान्तां मृदुतामनार्द्रै स्मेहे च भूयो वरदा दधातु? ॥

अपि च ।

प्रमोदात्तव लब्धेयं तनया तेजसां निधे ।

प्रार्थनीयं न पश्यामि वै देव महत् परम् ? ॥

तथापीदमस्तु ।

सर्वे जनाः सुखपयोधितरङ्गलीला-

माषादयन्तु कवयः प्रतिभाविशेषान् ।

सूक्तानमत्सरधियः प्रथयन्तु देव

पापं धुनोतु जगतां वपुरुत्तमं ते ॥

वासु-एवमस्तु ।

Colophon :

Author—Śrīdhara.

Remarks—This drama is written to extol the greatness of king Devanārāyaṇa of Ambalapuzha, (in Travancore state).

॥ वसन्ततिलकभाणः ॥

1575. VASANTATILAKABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{3}{4}$ " × 2". Leaves—34.

8—12 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject—An account of the courting of Vāsantikā by Śṛṅgārāśekhara.

Beginning :

शुभमस्तु अविघ्नमस्तु ।

जयन्ति जगतां मातुः स्तनकुङ्कुमविन्दवः ।

मुकुन्दाश्लेषसंक्रान्तकौस्तुभश्रीविडम्बिनः ॥

क्रीडाभिन्नहिरण्यशुक्तिकुहरे रक्तात्मनावस्थितान्

हारं हारमुदारकुङ्कुमरसानव्याजसिद्धान् नखैः ।

वीरश्रीकुचकुम्भसीम्नि लिखतो वीरस्य पत्रावली-

स्तत्कालोचितभावबद्धमधुरं मन्दस्मितं पातु नः ॥

(नान्द्यन्ते) सूत्रधारः(सविनयादरं)भो भोस्समन्ततस्सन्ततमधुमद-
मुदितमत्तकाशिनीविकसद्विवशापाङ्गशृङ्खलितविशृङ्खलविविधरसिक-
जनविहारहारिणी हरिहरहिरण्यगर्भादिनिखिलसुरासुरमणिमकुटोपला-
लितशासनस्य भगवतो मकरध्वजस्य पूजोत्सवारम्भसंभ्रान्तसकलवा-
रविलासिनीसमादेशसंपादनचटुलविटनिकरानिबिडसञ्चारा काञ्चीपुरी।
(समन्तादवलोक्य सानन्दं) निरन्तरनिरवधिकमधुरविविधरसभ-
रितनिरवद्यगद्यपद्यमयभारतीसङ्गीतसानंगनिगमनिरतिशयपरिच-
यतरङ्गितसकलकलाकलापविस्तारास्सर्वे सभास्ताराः(ससंभ्रमं कर्णं
दत्वा)किं ब्रूथ सकलजनहृदयानन्दकन्दलविकासनविदग्धमुग्धमधुर-
गम्भीरनिबद्धबन्धुरं किमपि रूपकमाभिनेतव्यमिति । (स्मरणमभि-
नीय) श्रुतं मया सकलनगरातिशायिन्यां समस्तकलाकलापविन्या-
सविलासिन्यामुज्जयिन्याम् । यथा किल—

काञ्चीपुरे कविरभूद्वरदार्यनामा

सूनुस्सुदर्शनगुरोर्घटिकाशतस्य ।

वेदान्तकर्मविविधाध्वविहारदक्षो

वात्स्यो वसन्ततिलकं स वभाण भाणम् ॥

स भाणस्सहृदयरञ्जकस्सुप्रयोग इति । अहमपि तदेव प्रयुञ्जा-
नस्सामाजिका(नुपतिष्ठे) —

अलङ्कारवती सूक्तिरभिनन्द्यगुणा नटी ।

सभायां सरसैर्वाक्यैस्सन्तोषयति मे मनः ॥

End :

शृङ्गारशेखर कलभाषिणि एतदेव प्रियमस्माकं, यतः ।

कृतैव वामचरणं कृतमत्सराणा-

म...सापदे सकलवारविलासिनीनाम् ।

सम्भावितानि वरदेन महासभायां

चिह्नैरनन्यसुलभैस्सितचामराद्यैः ॥

कटकेषु य....न्तभूपतीनां

कवयः कांक्षितकल्पपादपानाम् ।

वचसावलमानदिव्यगन्धै-

र्मदनिष्यन्दमनोहरैर्निकुम्भैः ॥

तथाप्येतदस्तु भरतवाक्यम् ।

अनपेक्ष्य चरित्रमङ्गनाना-

मधुना कामुकचित्तहारिणीनाम् ।

अनुरागमकृत्रिमं वहन्ती

चिरमुल्लासय चित्तजन्मलक्ष्मीम् ॥

काञ्चीपुरीमधिवसन् कमनीयभूमा

कामी स एव वरदः कमलालयायाः ।

आकल्पयन् वसुमतीमनुकल्पमेनां

कल्पद्रुमो भवतु कश्चन मानवानाम् ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ।

Colophon :

श्रीवरदराजाय नमः । समाप्तमेकाङ्कं भाणम् ।

वरदगुरुभणितभाणं

वरकविजनमकुटशेखरं रम्यम् ।

शृङ्गाररसैकपात्रं

भारद्वाजेन लिखितमिदमेवम् ॥

Author—Varadācārya, a native of Kāñcīpura.

Remarks—The following verses are quoted after the end :

“तालाकारपयोधरे तनुभुवस्तन्त्राधिकारक्रिये

ताम्यन्मध्यलते तटीसमरुचे तन्त्रीसमालापिनि ।

ताटङ्कादितरङ्गिताक्षियुगले तन्वङ्गि ताम्राधरे

तारानाथसमानने तव करात् ताम्बूलमानीयताम् ॥

कस्तूरीपरिमोदपूगशकलं कर्पूरसंमिश्रितं

मुक्ताचूर्णसमेतमिन्दुधवलं तन्नागवल्लीदलम् ।

तत्तावन्मदनाहवव्यतिकरप्रस्तावनाकल्पितं

तल्पे कल्पकलापिनि प्रियतमे ताम्बूलमानीयताम् ॥

तालस्तनी तामरसायताक्षी ताम्राधरोष्ठी.....

The work is noticed as No. 1466 E, TCM. Vol. I.
Part I C.

॥ वसुलक्ष्मीकल्याणम् ॥

1576. VASULAKṢMĪKALYĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—88.

8 lines per page and 36 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1400.

Subject—The story of the wedding of Rāmavarmā
Kulaśekhara and Vasulakṣmī.

Beginning:

वन्दामहे किमपि तच्चमबोधकारि

कारुण्यनिवृत्तिघनैकविवर्त्तरूपम् ।

सिन्दूरचारुसुषुमाविनतार्त्तिशा.....

शो.....मणि.....मकुम्भम् ॥

अपि च ।

श्रीदेव्याकुलया कपर्दमळिकं ग्रीवाञ्च पिङ्गासितं

श्रीभ्यां व्यञ्जायितुं स्वतद्गुणमहं मायित्वमञ्चनिव ।

वामाङ्गं कुचकुम्भकुन्तलवलिश्रीभिः कदाचित्कदा-

प्युच्चैः कौस्तुभशङ्खशार्ङ्गकमलाचिह्नैः शिवः पातु वः ॥

किञ्च ।

उद्यन्तीमुदधरुदीर्णकरुणामुत्कूलरूपोच्चया-

मुक्षिप्ताम्बुजमालिकां करतलेनात्मोन्मुखीमिन्दिराम् ।

दृष्ट्वोन्निद्रकदंबडंबरमरं पीठारसासञ्जयन्

प्रान्तप्रेष्वतश्छिन्नचक्रमवतु श्रीपद्मनाभोऽत्र वः (?) ॥

एषा अष्टादशपदा नान्दी । अस्य भगवतः श्रीपद्मनाभदेवस्य शृ-
ङ्गाराधिदेवताद्भुतरूपातिशयनिर्वर्णनेनात्मानुरागविभावनप्रकृतेर्व-
श्विपालरामवर्मकुलराजशेखरसार्वभौमस्य लक्ष्म्यामनुरूपानुरागाति-
शयपूर्वकतत्प्राप्तिर्नाटकप्रयोजन...नर्थशक्त्या सूच्यते । अत्र ना-
ट्योपक्रमे सम्भावितप्रत्यूहशान्तये कुशीलवाः पूर्वरङ्गं प्रकुर्वन्ति ।

... ..

... .. कः पुनरसौ
कविः, यः ईदृशसरसमधुरप्रबन्धनिर्माणमहनीयप्रज्ञः, किं नामधेयं
वा तन्नाटकं, यद्वीरोदात्तगुणरामवर्मदेवकुलशेखरचरितानुबन्धमनो-
हरं भावेन सादरमध्यापिता वर्ग्यादा(?)ह्यस्मायन्तने भरतवाक्य-
पाठिनो मया श्रुताः ।

सू — (सबहुमानम्) मारिष सम्यगवधारितं सादरमध्यापितमि-
ति । मम हि पूर्वेषामपि रङ्गदेवाभिनयगुप्तरसमल्लनटकुलशेखरप्रभृति-
नानारसविद्याचार्याणामपीदृशानितरसाधारणविख्यातिमूलगुरवः
अस्य कवेः पूतिकाः श्रीमदप्पय्याध्वरितनुच्छन्नस्य भगवतश्चन्द्र-
मौलैरङ्गकणभूता नीलकण्ठमखिचिन्नाप्पय्याध्वरिवेङ्कटेश्वरमखिप्र-
भाकरदीक्षितप्रभृतयः षड्दर्शनवल्लभा अपि नलचरितोमापरिण-
योषाहरणहरिश्चन्द्रानन्दप्रभृतिभिरपरिमितैराकूतनाटकादिप्रबन्धैरुप-
क्रमादेव रसमज्जीविकाहेतवः(?) । तदामुष्यायणस्यास्य प्रबन्धे
विशिष्य पुण्यमहाराजरामवर्मकुलशेखरचरितानुबन्धे कुतो न मे

... ..

विद्वत्कुलगुर्वप्पय्य
माखिनां वंशो महोन्नतो जीयात् ।

वेङ्कटसुब्रह्मण्याध्वरिकविविद्वन्मणिर्यतो ह्युदभूत् ।

... ..

End :

रा — सप्रश्रयं एष हि देवः

साष्टिन्तामपरामिहैव भुवने लोकोत्तरानुरक्ततः

स्वान्तस्साक्षिकुमार... विषयप्रदेशान्नस्वस्य मे ।

...सारञ्च ससारमद्य निखिलान् क्षेत्रान् मूलं मेऽधिका

कुर्वन् वारुणिकः स्वयं किमपरजयः प्रियः प्रारभ्यतां सङ्गरः (?) ॥

सत्समावन्तदेवादैः ? तावदस्तु । भरतवाक्यम् ।

राजानो न परस्पराहितमधान्मात्सर्यदोषाविलाः

क्लिश्यन्तु प्रकृतिं सदानया थां सत्तास्तु पुष्णन्तु ताः (?) ।

मोदन्तां मुखजाः स्वकर्मनिरता यज्ञैर्यजन्तः सुरान्

काले वृष्टिभिरीहतामभिव....निक्रमाखण्डलः ॥

इति परिक्रम्य निष्क्रान्ताः ।

पञ्चमोऽङ्कः ।

Colophon :

वसुल(तिकलं ? क्षमीकल्याणं)

नाटकमङ्गैर्युतं चतुष्पष्ट्या ।

व्यरचि मयेदं कुतुकाद्

विश्वावसुवत्सरे वसन्तर्तौ ॥

हरिः । ओं । शुभमस्तु । श्रीमत्त्रिपुरसुन्दर्यै नमः । श्रीमहा-
गणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Veṅkatasubrahmanyādhvarin.

Remarks—The reference to Europeans in the course of the drama manifests its origin after the alliance made by Dharmarājā with the English.

॥ विक्रमोर्वशीयम् ॥

1577. VIKRAMORVĀŚĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—48.

7 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—575.

Complete.

Subject—The story of the wedding of Purūravas and Ūrvaśī.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

वेदान्तेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याप्य स्थितं रोदसी

यस्मिन्नीश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दो यथार्थाक्षरः ।

अन्तर्यश्च सुमुक्षुभिर्नियमितप्राणादिभिर्मृग्यते

स स्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः ॥

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

सूत्र — (परिक्रम्यावलोक्य च) मारिष इतस्तावत् । (प्रविश्य)
 पारिपार्श्वकः—भाव अयमस्मि । मारिष बहुशस्तु परिषदा पूर्वेषां कवीनां
 दृष्टः प्रयोगबन्धः । तदहमद्य विक्रमोर्वशीयं नाम नाटकमपूर्वं
 प्रयोक्ष्ये । तदुच्यतां पात्रवर्गः स्वेषु पाठ्येष्वसम्भूदैर्भावितव्यमिति ।

पारि — यदाज्ञापयतीति (निष्क्रान्तः) ।

सू — यावदिदानीमार्यमिश्रान् विज्ञापयामि ।

प्रणयिषु वा दाक्षिण्या-

दथवा सदस्तुपुरुषबहुमानात् ।

शृणुत मनोभिरवहितैः

क्रियामिमां कालिदासस्य ॥

... ..

End :

रा --- यदि मे भगवान् मघवा प्रसन्नः किमुत्तरमिच्छामि ।

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यम् ।

परस्परविरोधिन्योरेकसंश्रयदुर्लभम् ।

सङ्गतं श्रीसरस्वत्योर्भूतयेऽस्तु सदा सताम् ॥

इति परिक्रम्य निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

पञ्चमोऽङ्कः ।

विक्रमोर्वशीयं समाप्तम् ।

Author—Kālidāsa.

Remarks—The Ms. is old and damaged.

॥ विक्रमोर्वशीयम् ॥

1578. VIKRAMORVAŚĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—8.

9 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—180.

Incomplete.

—Subject—Beginning—Same as No. 1577.

End :

विदू—भो वअस्स चिंतिदो मए दुल्लहं पणइणीसमाअमोवाओ ।
 उर्व — कोणु खु सा इत्थिआ इमिणापंथिअमाणा अंताणी
 वितंथेति ।

चित्र — कीउणमाणसं विअ विळंबीअदि ।

उर्व — भाआमि सहसा पहावदो विणेदु ।

विदू— ण भणामि चिंतिदो ।

Colophon :

प्रथमोऽङ्कः ।

Author—Same as No. 1577.

Remarks—The Ms. extends up to a fragment of
 Act 2.

॥ विक्रमोर्वशीयम् ॥

1579. VIKRAMORVAŚĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—53.

8—9 lines per page and 16—24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 575.

Complete.

Subject etc.—Same as No. 1577.

॥ विक्रमोर्वशीयम् ॥

1580. VIKRAMORVAŚĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—32.

SANSKRIT MANUSCRIPTS.

9—10 lines per page and 30—38 letters per line.
Script — Malayālam. No. of Granthas—575.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1577.

Remarks—The leaves are much damaged. The following verse is seen after the end :

कलवेषुरवः कलायनीलः
कमलाचुम्बनलम्पटोऽतिरम्यः ।
अलिपोत इवारविन्दमध्ये
रमतां मे हृदि देवकीकिशोरः ॥

॥ विक्रमोर्वशीयम् ॥

1581. VIKRAMORVAŚĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size—21"×2". Leaves—15.
9—11 lines per page and 56—68 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas — 575.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1577.

Remarks—The Ms. is much damaged. The script is legible.

॥ विचारतिलकम् (सुभद्राधनञ्जयव्याख्या) ॥

1582. VICĀRATILAKAM.

Commentary on Subhadrādhanañjāyam.

Substance—Palm leaf. Size—8½"×2". Leaves—14.

9—10 lines per page and 28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—200.
Incomplete.

Subject—Elucidation of the Subhadrādhanañjaya
of Kulaśekharavarman.

Author—Śivarāma.

Remarks—The Ms. contains only a portion of the
4th Act. The leaves are much damaged. The
work has been published as No. 13 in TSS.

॥ विचारतिलकम् (सुभद्राधनञ्जयव्याख्या) ॥

1583. VICĀRATILAKAM.

A commentary on Subhadrādhanañjaya.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}$ " $\times$ 2". Leaves—64.
8—10 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1700.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1582.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ विद्धसालभञ्जिका ॥

1584. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7" $\times$ $1\frac{3}{4}$ ". Leaves—42.

9—11 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—800.
Complete.

Subject—The story of the wedding of Mṛgāṅkavatī.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

कुलगुरुरवलानां केलिदीक्षाप्रदाने

परमसुहृदनङ्गो रोहिणीवल्लभस्य ।

अपि कुसुमपृषत्कैर्देवदेवस्य जेता

जयति सुरतलीलानाटिकासूत्रधारः ॥

अपि च

दृशा दग्धं मनसिजं जीवयन्ति दृशैव याः ।

विरूपाक्षस्य जयिनीस्ताः स्तुमो वामलोचनाः ॥

अपि च

गोनासाय नियोजितागदरजाः सर्पाय बद्धौषधिः

कण्ठस्थाय विषाय वीर्यमहतः पाणौ मणीन् विभ्रती ।

भर्तुर्भूतगणाय गोत्रजरतीनिर्दिष्टमन्त्राक्षरा

रक्षत्वद्रिसुता विवाहसमये प्रीता च भीता च वः ॥

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः) (नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

न जाने का पुनरस्य श्रीयुवराजस्य परिषदादेशः । नेपथ्ये

गीयते ।

कुन्दलआहि मुक्कमअरहरसुओपि चञ्चलिओपणअ

अपरूढवेम्मभरभञ्जणकाअर भावहिअओ तरुणो ।

तरट्टिअग्निअसाणिअचिअचारुपसूणदिणिणदिट्ठिअड्डं

खइमहइधूणइपरिंभइचुंवलचूअलट्ठिअम् ॥

सूत्र—(श्रुत्वा) अये यायावरेण दौर्दकिना कविराजखरेण
 विरचिताया विद्वत्सालभञ्जिकानाम्ना नाटिकाया वस्तूप-
 क्षेपो गीयते ।

End :

राजा । अतः परं प्रियमस्ति । पश्य
 देवी कोपकपायिता न गमिता लब्धा मृगाङ्गावली
 प्रागूढाऽपि मयाद्य कुन्तलपतेः पुत्री कलत्राकृता ।
 युष्मन्नीतिबलेन तस्य च महासेनापतेः शौर्यतः
 सञ्जाता मम चक्रवर्तिपदवी किन्नाम यत्प्रार्थ्यते ॥
 यद्यस्मदभ्युदयेष्वसन्तोषः, तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।
 वाराङ्गं पृथुलस्तनस्तवकितं यावद्भवानीपते-
 र्लक्ष्मीकण्ठहठग्रहप्रणयिता यावच्च दोष्णां हरेः ।
 यावच्च प्रतिसामसारणविधिव्यग्रौ करौ ब्रह्मणः
 स्थेयासुः श्रुतिशुक्तिलेखमधवस्तावत्सतां सूक्तयः ॥
 निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

चतुर्थोऽङ्कः । विद्वत्सालभञ्जिका समाप्ता ।

Author—Rājaśekhara.

Remarks—The introductory portion discloses the
 identity of the author. The following verses
 occur after the colophon:

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
 चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

दिवि भूमौ तथाकाशे बहिरन्तश्च मे विभुः ।

यो निर्भात्यविभागात्मा तस्मै सर्वात्मने नमः ।

नमः शिवाय ।

॥ विद्धसालभञ्जिका ॥

1585. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

28. 8 lines per page and 56 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Complete.

Subject etc.—Same as No. 1584.

॥ विद्यापरिणयम् ॥

1586. VIDYĀPARINAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—91.

8 lines per page and 26 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1200.

Complete.

Subject—Exposition of Vedāntic doctrines by means of a drama.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सत्यज्ञानसुखाद्वयोऽपि बहुधा रूपाणि विभ्रचिरा-

दप्रज्ञेयविलासवैभवनिजाविद्याविधेयीकृतः ।

आनन्दान्विषयोदिताननुभवन् भूयः स्वया विद्यया

प्रश्लिष्टः परमार्थभोगमुदितः पायादुमायाः पतिः ॥

... ..

सू---नन्वस्ति सम वंशे सकलशमधनजनहृदयानन्दसमुद्घाटकं
विद्यापरिणयं नाम नवीनं नाटकम् ।

पा--कस्तस्य प्रबन्धस्य कविः ।

सू---विद्वत्कविमण्डलमण्डनमणिः स वेदकविः । स तावदिदं
नाटकमुचितेषु प्रयोक्तव्यमिति सबहुमानमस्मद्वशे समर्पितवान् ।
अनेन सुकरमभिरूपपरिषदनुरञ्जनमिति ममाध्यवसायः ।

End :

शिवः परमेश्वरीं प्रति-भगवति निरुपाधिकया भवदनुकम्पया
तदेवमयं कृतार्थो जीवराजः ।

देवी---(सप्रसादसितम्) वत्स किं ते भूयः प्रियमुपहरामि
जीवः -- किमितोऽपि वरमवशिष्यते । तथापीदमस्तु

भरतवाक्यम्

अस्तु स्वस्ति जगत्त्रयाय जगतीं रक्षन्तु भूमीभुजो
धर्म्येणैव पथा भवन्तु सुखिनः सर्वेऽपि गोब्राह्मणाः ।

पर्जन्यान्मखक्रमेण जगतश्चक्रं तदावर्ततां

विद्वांसो विजयीभवन्तु भगवद्भक्त्या त्रयी वर्धताम् ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

षष्ठोऽङ्कः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Vedakavi.

Remarks—The work has been published in the
Kāvya-mālā Series. But according to the

edition the author is designated as Ānandarāyamakhin, son of Nṛsimhādhvarin.

॥ विमर्शिनी (नागानन्दव्याख्या) ॥

1587. VIMARŚINĪ.

Commentary on Nāgānanda.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—109. 9—10 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3600. Complete.

Subject—Elaborate exposition of the Nāgānanda.

Author—Śivarāma.

Remarks—This work is printed as No. 59 in TSS.

॥ विव णम् (तपतिसंवरणव्याख्या) ॥

1588. VIVARAṆAM.

A commentary on Tapatīsaṃvaraṇam.

Substance—Palm leaf. Size— $11'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—134. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2700.

Subject—Elucidation of the Tapatīsaṃvaraṇam.

Author—Śivarāma.

Remarks—The work is printed as No. 11 in TSS.

॥ वणीसंहारम् ॥

1589. VENĪSAMHĀRAM.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
18. 16 lines per page and 52 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—925.
Incomplete.

Subject—Description of the war between the
Kauravas and Paṇḍavas.

Beginning :

जयति सनाभिर्जगतां स्वनाभिरन्ध्रोद्धवं जगद्धीजम् ।

दामोदरो निजोदरनिक्षिप्तनिखिलजगदण्डम् ॥

...स भगवान् कृष्णः शेते यः शेषभोगशय्यायाम् ।

मध्ये पयःपयोधेरपर इवाम्भोनिधिः कृष्णः ॥

(नान्द्यन्ते) सूत्रधारः । अलमलमतिप्रसङ्गेन ।

श्रवणाञ्जलिपुटपेयं विरचितवान् भारताख्यममृतं यः ।

तमहमरागमकृष्णं कृष्णद्वैपायनं वन्दे ॥

तत्रभवन्तः परिषदग्रेसरा विज्ञाप्यं नः किञ्चिदस्ति ।

कुसुमाञ्जलिरपर इव प्रकीर्यते काव्यबन्ध एषोऽत्र ।

मधुलिह इव मधुबिन्दून् विरलानपि भजत गुणलेशान् ॥

तदिदं कवेर्मृगराजलक्ष्मणो भट्टनारायणस्य कृतिम् अभिनवं

वणीसंहारं नाम नाटकं प्रयोक्तुमुद्यता वयम् ।

End :

भीमः— वत्स अनुलङ्घनीयः सदाचारः । न युक्तमनभिवाद्य
गन्तुं गुरून् । (रथादवतरतः) भीमः— सूत तिष्ठ । स्वयं विश्राव्य

नाम कर्म चावश्यं वन्दनीया गुरवः ।

अर्जु— (उपगम्य) तात अम्ब

सकलरिपुजयाशा यत्र बद्धा सुतैस्ते

तृणमिव परिभूतो यस्य गर्वेण लोकः ।

रणशिरसि निहन्ता तस्य राधासुतस्य

प्रणमति पितरौ वां फल्गुनः पाण्डवोऽयम् ॥

भीमः — चूर्णिताशेषकौरव्यः क्षीवो दुःशानासृजा ।

मङ्क्ता सुयोधनस्योर्वोर्भी..... ॥

इति निष्क्रान्तौ ।

Colophon :

चतुर्थोऽङ्कः ।

Author—Bhattanārāyaṇa.

Remarks—The Ms. ends on a fragment of the 5th Act.

॥ शृङ्गारकोशभाणः ॥

1590. ŚRĠGĀRAKOŚABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—4.

8 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Incomplete.

Subject—The story of Śrīṅgāraśekhara.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

यमालोक्य स्वस्मिन् मणिमुकुरभासि स्तनतटे

स्फुरद्वक्राकारं कररुहपदाशङ्किहृदयम् ।

सलजा हस्ताभ्यां स्थगयति नवोढा मुहुरुमा

स बालेन्दुः क्लान्ति हरमुकुटवासी हरतु वः ॥

पिबति निविडं (विम्बा?) कान्ते विम्बाधरं रतिलोलुपं

स्फुरितकपटक्रोधं भ्रूवल्लिनर्तनलीलया ।

मसृणमुकुलापाङ्गं मा मेति वादमनोहरं

मुखमवतु वो मुग्धाक्षीणामभङ्गुरसीत्कृतम् ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः—(परिक्रम्यावलोक्य) हन्त फलितमसद्व्यव-
सितेन । यदद्यकमपात.....मेधिनो वलयातङ्क इति प्रथितापर-
नामधेयस्य भगवतः कामकोटीवल्लभस्य वसन्तयात्रोत्सवप्रसङ्गेन ।

अधीतरतितन्त्राणां अनङ्गब्रह्मवादिनाम् ।

सोऽयं विदग्ध मिश्राणां समाजः समुपस्थितः ॥

*

*

*

*

अस्ति काश्यपगोत्रतिलकभूतः कश्चिदभिनवकालि-
दासो नाम कविः ।

End :

पदान्तरे स्थित्वा अये मद्बन्धुरिन्द्रसेनः कुलतासौधगतो
मोहनगृहवातायनेन मुखं दर्शयन्नालोलनखकिरणचक्रवालेन कर-
किसलयेन मामाकारयति । (उपसृत्य) सौधारोहणनाटितकेन ।
अये प्रणयकलह इव

Colophon :

Author—Abhinavakālidāsa.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ शृङ्गारकोशभाणः ॥

1591. ŚRĠGARAKOŚABHĀNA.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—25.

10 lines per page and 20—28 letters per line.

Script — Grantha. No. of Granthas — 375.

Complete.

Subject—Beginning : Same as No. 1590.

End :

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

अतिरतिरसायिनं भूयादनङ्गवशे परं

हृदयमसकृत् शृङ्गाराद्वैतशृङ्खलितं नृणाम् ।

शशधरकलाचूडं श्यामारुणं करिणामयं ।

शमयतु पुनर्जन्मक्लेशमजाविपरं महत् (?) ॥

Colophon :

सम्पूर्णोऽयमभिनवकालिदासस्य कृतिः शृङ्गारकोशो नाम
भाणः । शुभमस्तु ।

Author—Same as No. 1590.

Remarks—The Ms. is fairly accurate.

॥ शृङ्गारतिलकभाणः ॥

1592. ŚRĠGĀRATILAKABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—32.

11 lines per page and 28—46 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—975.

Subject—Description of *Svabhāvokti* by means of a drama with *Śrīngāra* as its predominating sentiment.

Beginning :

पाणिग्रहावसर एव दृढोपगूढा

रागस्पृशा रघुपतेर्नयनाञ्चलेन ।

लज्जावशान्नवधूरिव संकुचन्ती

दृष्टिर्महीदुहितुरस्तु विभूतये वः ॥

अपि च ,

उन्मृष्टं कुचसीम्नि पत्रमकरं दृष्ट्वा हठालिङ्गनात्

क्रोपो मास्तु पुनर्लिखाम्यहमिति स्मेरे रघूणां वरे ।

रोषेणारुणितस्त्रपातरळितः प्रेम्णा च विस्तारितो

दत्तो मैथिलकन्यया दिशतु वः क्षेमं कटाक्षाङ्कुरः ॥

(नान्द्यन्ते सूत्रधारः सादरमञ्जलिं बध्वा)

भ्रमद्भ्रूवल्लीकं भृशतरलितापाङ्गवलनं

समुद्यत्सीत्कारं पुळकितकपोलस्थलयुगम् ।

करौ व्याधून्वत्या कनकवलयध्वानमुखरौ

मुदे वस्तद्भूयान्मुखकमलपानं मृगदृशः ॥

(इति पुष्पाञ्जलिं विकीर्य नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

मार्ष । इतस्तावत्

(प्रविश्य पारिपार्श्विकः) भाव एषोऽस्मि ।

सू—अत्र किल वृत्रारिसमाराधितचरणारविन्दस्य चित्रचतुष्प-
ष्टिविधविहारधौरेयस्य सुन्दरेशनाम्नो भगवतश्चन्द्रकलावतंसस्य
नित्यनिवासेन निखिलनगरातिशायिसौभाग्यधुरन्धरे मधुरापुरे
मीनाक्षीपरिणयमहोत्सवदिदृक्षया समागतैर्वैदेशिकैरादिष्टोऽस्मि
सामाजिकैः ।

पारि--- कथमिव ।

End :

शारिके किं ब्रवीषि---

अज्ञातविविधचुम्बन-

मनभिज्ञातोपगूहनविशेषम् ।

अविदितनखार्पणं पति-

मवाप्य पूर्वं हि रतिषु खिन्नोऽयम् ॥

अतस्त्वया तदनुगुणमुपभोक्तव्येति किमनङ्गागमपारीणस्य
ममापीदं वक्तव्यम् । मन्दारक किं ब्रवीषि अतः परं किं मया
कर्तव्यमिति (सहर्षं)

प्रस्थानं प्रति मन्दरं प्रति बलादस्यास्त्वया विघ्नितं

बाध्रव्यश्च विवासितो दयितया दत्ताशया शारिका ।

लब्धा मे चिरलिप्सिता च तरुणी तीर्णा प्रतिज्ञा त्वया

कर्तव्यं च किमन्यदस्ति भवता भूयोऽपि यन्मे प्रियम् ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

आचन्द्रार्कमिदं भवेदविरलं गोब्राह्मणेभ्यः शिवं
भूयस्त्वागमवृद्धसेविभिरियं राजन्वती राजभिः ।
लाल्यन्तां सरसोक्तयश्च कवयः शश्वद्रसर्जैर्जनैः
स्यादेतस्य कवेश्व भक्तिरचला देवे रघूणां प्रभौ ॥

इति निष्क्रान्तः ।

Colophon :

श्रीरामभद्रदीक्षितविरचितः शृङ्गारतिलकनामकभागः
समाप्तः ।

श्रीमद्भास्करसर्वतोमुखयाजिगुरुवरचरणारविन्दाभ्यां नमः ।

Author—Rāmabhadradīkṣita.

Remarks—The work has been published in
N. S. Press, Bombay.

॥ शृङ्गारभूषणभागः ॥

1593. ŚRĠGARABHŪṢANABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—14.
9—11 lines per page and 38 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—300.

Subject—Same as No. 1592.

Beginning :

मैत्रीं येन मनोभुवा विरचयन् विश्वं जयत्यञ्जसा
येनोद्दीपककारिणा विजयते शृङ्गारनामा रसः ।

रम्या यत्किरणश्चकोरपरिषत्सौहित्यनाडिन्धमाः
सोऽयं वः सुखमातनोतु जगतामानन्दनश्चन्द्रमाः ॥

अपि च

ताराजालकचुम्ब्यमानकमलं धौतप्रवाळोदरं
शङ्खान्तर्गतकूजितं शशिकलासंसक्तकाळाम्बुदम् ।
शैलक्षोभवलन्मृणाळलतिकं सन्त्रस्तविद्युल्लतं
वेलालङ्घिमनोभवं विजयते वीरायितं योषिताम् ॥

नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

End :

सखि काममञ्जरि लब्धसकलमनोरथानां नः किमतः परेणान-
न्दनेन । तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

वेधोविष्णुमहेश्वरप्रभृतिभिः सम्भाविता निर्जरै-
राज्ञा शम्बरशासनस्य महती लोकत्रये दीव्यतु ।
सत्स्वन्येषु रसेषु चास्तु विजयः शृङ्गार एको रसः
सन्नाहिस्तनमण्डलं मृगदृशां तारुण्यमुज्जृम्भताम् ॥

Colophon :

शृङ्गारभूषणं नाम भाणः समाप्तः ।

Author—Vāmanabhāṭṭabāṇa of Śrīvatsagotra.

Remarks—The work is noticed under No. 12704,
DCSM. Vol. XXI.

॥ शृङ्गारसुधाकरभाणः ॥

1594. ŚRĠGARASUDHĀKARABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 1½". Leaves—30.

8 lines per page and 24—40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—475.
Complete.

Subject—Same as No. 1592.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

व्यापारेण निजेन यन्मनसिजस्यार्थो वरीयानिति

व्यक्तं वक्ति नृणां भवेष्विह सुखं सम्पादयन्नञ्जसा ।

यस्यार्थे मणिहारवल्लिरमलाप्यर्थे हि मुक्तालता

तद्विषयं मिथुनं तनोतु नितरां श्रेयांसि भूयांसि वः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । (सप्रश्रयमञ्जलिं बध्वा)

सौवर्णचक्रजघनस्थलनृत्तधृत-

वक्षोजघट्टनविमृष्टहताङ्गरागम् ।

माद्यत्पिकारवमनोहरकण्ठनादं

भूयान्मुदे मृगदृशां पुरुषायितं वः ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) मारिष इतस्तावत् ।

(प्रविश्य) पारिपार्श्विकः— भाव अयमस्मि ।

सू— मारिष अभिहितोऽस्मि जृम्भमाणकलशजलधिसम्भूत-
डिण्डीरमण्डलपाण्डरकुण्डलीशकलेबरमृदुलपर्यङ्कविहितसंवेशस्य ...
... श्रीकुलशेखररामवर्मनामधेय-
स्यानन्तरसम्भवेन ... शृङ्गारसुधाकरं नाम
भाणं विरचितम् ।

End :

शृङ्गारशेखरं रतिरत्नमालिकां च हस्ते गृहीत्वा
चन्द्रो यथा चन्द्रिकया यथा चन्द्रेण चन्द्रिका ।
तथा युवां हि भूयास्तं संपृक्तौ सन्ततं मिथः ॥

इति हस्तेन हस्तं गृहीत्वा किं युवयोः भूयः प्रियमुपहरामि ।
तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

प्रसाधयन्तु सुधियां गळनाळान्मिळद्गुणाः ।
कवेर्ध्वन्यध्वनीनस्य सूक्तिमौक्तिकमालिकाः ॥
निष्क्रान्तः ।

Colophon :

समाप्तश्चायं भाणः ।

Author—Ravivarmā, Vañciyuvarāja.

Remarks—This Bhaṇa was written to be staged during Citra festival at the Śrīpadmanābhavāmikṣetra, Trivandrum. The author was a Yuvarāja of Travancore.

॥ शृङ्गारसुधाकरभाणः ॥

1595. ŚRĠGĀRASUDHĀKARABHĀṆA.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—45.
7 lines per page and 18—28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas — 475.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1594.

॥ शृङ्गारसुन्दरभाणः ॥

1596. ŚRĠGARASUNDARABHĀNA.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". Leaves—85.
8 lines per page and 12—20 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—750.
Incomplete.

Subject—Same as No. 1592.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

इन्दुकलां हर्तुं पितुरुन्नमितो नाळिकेरखण्डधिया ।
कुण्डलितः सर्पगणाद् भिया करो बालगणपतेर्बोऽव्यात् ॥

नान्द्यन्ते प्रविश्य सूत्रधारः—

श्रीमन्नन्दसुताधुना मम करादुत्पन्नस्य सद्यो गतः
कालिन्दीतटकेलिवञ्जुलवनोद्देशाय लीलाशुकः ।
आवामेव तमाविशाव निभृतं तन्मार्गणार्थं जवा-
दित्थं गोपिकयोदितस्सह तथा गच्छन् हरिः पातु वः ॥

... ..

आर्ये --- आदिष्टोऽस्म्यहमद्यार्यमिश्रैः । यथा ---
व्याघ्रवेश्मनिवासस्य द्विजराजशिरोमणेः ।
सद्गुरोर्यः कृपालेशात् सार्ध्वीं शक्तिमवाप्तवान् ॥

बिम्बलीवासिनस्तस्य कृतिरीश्वरशर्मणः ।
भवता नाटनीयोऽद्य भाणः शृङ्गारसुन्दरः ॥ इति ॥

End :

तेन प्रेयस्या मालिन्याः साम्प्रतं तनीं दशां संस्मरदेतदुद्विजते
मे चेतः । ततोऽहं साम्प्रतं खनिकेतनं यातुमुद्यतोऽस्मि । किं
ब्र(वीषि) यथा ते रोचत इति ।

केसरमालिके कथं त्वं मन्यसे

(स्वगतं) एषा प्रियतमाङ्गसंस्पर्शसमुदितपरमानन्दमग्रमना
न मे वचः शृणोति । तदलमत्र निर्वन्धेन ।

(प्रहर्षमभिनीय) एष सुस..... ॥

Colophon :

Author—Īśvaraśarmā.

Remarks—Many leaves in the middle of the Ms.
are much damaged.

॥ शृङ्गारसुन्दरभाणः ॥

1597. ŚRĠGARASUNDARABHĀNA.

Substance—Palm leaf. Size—10½" × 2". Leaves—41.

7—8 lines per page and 30—40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Subject—Same as No. 1592.

Beginning—Same as No. 1596.

End :

एष सुसन्नसुखं व्यपास्य दुःशीलदुःखैः क्षताशि....

क्षपोषणधारणादिभि त्वा समापूरुत् । ?

आसीनां शयितां (तथा) प्रचलितां कर्माणि वा कुर्वतीं

देवीं...प्रणमामि तां जननि हा किं वा परं कुर्महे ।

Colophon :

Author—Same as No. 1596.

Remarks—The following stanzas occur after the colophon :

नास्ति मातृसमं दैवं नास्ति मातृसमो गुरुः ।

नास्ति मातृसमा विद्या नास्ति मातृसमा..... ॥

आपद्रुतं न च जहाति ददाति काले

पापान्निवारयति यो.... ते हिताय ।

गुह्यानि गूहति गुणान् प्रकृ करोति

सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥

आस्तां तावदियं प्रसूतिसमये दुर्वारशूलव्यथा

नैरुच्ये तनुशोषणं मलमयी शय्या च सांवत्सरी ।

एकस्यापि न गर्भभारभरणक्लेश(स्य यस्या)क्षमो

दातुं निष्कृतिमुन्नतोऽपि त(नयस्तस्यै) जनन्यै नमः ॥

या मा मा

॥ सङ्कल्पसूर्योदयम् ॥

1598. SAṆKALPASŪRYODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 1½". Leaves—98.

10—11 lines per page and 40—56 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas—

3050.

Subject—Exposition of the Viśiṣṭādvaitic doctrines leading to the attainment of salvation

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

श्रीमान्+दि । ओम् ।

यद्भक्तिप्रचयात्मके दिनमुखे दृष्टिश्चमः क्षेत्रिणः

क्षिप्रं संसृतिशर्वरीं क्षिपति यत्सङ्कल्पसूर्योदयः ।

तत्त्वैरस्त्रविभूषणैरधिगतस्वार्धाननित्योन्नतिः

श्रीमानस्तु स मे समस्ताविपदुत्ताराय नारायणः ॥

... ..

सूत्रधारः—आर्ये किं न श्रुतमिदं ते । अस्ति खलु सकललोक-
सम्भावनीयस्य विश्वातिशायिनो विश्वामित्रगोत्रभूषणस्य विशुद्ध-
विद्याविहारपुण्डरीकस्य पुण्डरीकाक्षसोमसुत्सम्भवस्यानन्तगुणशेवधे-
रनन्तसूरेरात्मसम्भवः श्रीरङ्गराजदिव्याज्ञालब्धवेदान्ताचार्यपदः
कवितार्किकसिंह इति प्रख्यातगुणसमाख्यः छात्रजननिबद्ध-
जैत्रध्वजप्रसाधितदशदिशासौधः सर्वतन्त्रसङ्कटप्रशमनविशंकट-
मतिः श्रीमद्वेङ्कटनाथो नाम कविः ।

End :

तदहमप्यत्र प्रविश्य यावत्पुरुषं कृतकृत्यं कृतार्थं च निर्धा-
रयामि , तावदवहितः सहधर्मचारिण्या देव्या सुमत्या सह
नैश्रेयसीं नियतिमास्थाय निवत्स्यामीति (सविमर्शं निष्क्रान्तः)

अङ्गीकुर्वन्त्वकलुषधियो नित्यमात्मविद्या-

माद्यो धर्मः स्पृशतु वसुधामाशिषः पारवृत्तिः (?) ।

देवः श्रीमान् निरवधिकदयासिन्धुरस्मत्प्रबन्धे

वक्ता श्रोता वचनविषयः प्रीयतां वासुदेवः ॥

Colophon :

इति कवितार्किकसिंहस्य वेदान्ताचार्यस्य कृतिषु सङ्कल्प-
सूर्योदये दशमोऽङ्कः ।

हरिः । श्रीपद्मनाभस्वामिने नमः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । समाप्तम् ।

Author—Vedāntācārya *alias* Venkaṭanātha.

Remarks—The work is printed in V. V. Press,
Śrīraṅgam.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयव्याख्या ॥

1599. SAṆKALPASŪRYODAYAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—21.

10 lines per page and 42—56 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Incomplete.

Subject—Elaborate exposition of the Saṅkalpa-
sūryodaya.

Beginning :

अविघ्नमस्तु । ओम् ।

वरदार्यमहं वन्दे वरणीयगुणाकरम् ।

वनस्पतीनामपि यद्वाणी वाचस्पतित्वदा ॥

त्रय्यन्तगूढं तत्त्वानां त्रिकं तद् यत्प्रसादतः ।

स्फुटं पश्यति मन्दोऽपि तं वेदान्तगुरुं भजे ॥

वेदान्तोत्तंसभूतास्ता वेदान्ताचार्यसूक्तयः ।

क्रियासमभिहारेण क्रियासुः श्रेयसां ततिम् ॥

कासौ मन्दमतिः कासौ वेदान्तार्थगिरां गतिः ।

साहसं वन्दते द?तन्मे क्षन्तुमर्हन्ति सत्तमाः ॥

श्रीमानिति । अग्रमेयं हितं तेजो यस्य सा जनकात्मजेत्युक्त-
रीत्यास्य श्रियः पतित्वादेवायमुत्कर्षिममत्वकृपाश्रयो नित्ययोगः
प्रतीयते ।

End :

मोहादिषु संस्थितेषु सम्यक् स्थितेषु जीवत्सु सत्सु प्रकृतिं
प्रपित्समानः प्राप्तुकामः पुरुषः विभक्तितो वैराग्याद्वेतोः विमुक्तिं
प्रतिपद्यते । ननु काकुः न प्रतिपद्येतेत्यर्थः । वसन्तभाषितमपि
विपरीतमपि दृश्यते । तत्रापि मोहादिषु संस्थितेषु मृतेषु सत्स्विति
प्रतीतेः पुनः पृच्छति आर्यपुत्र किं विवेकस्य नास्ति विवेकः अमा-
त्यानां वा तस्य शमदमप्रमुखानाम् ।

Colophon :

Author :

Remarks—The Ms. contains only a fragment of
the 1st Act.

॥ सीताराघवम् ॥

1600. SĪTARĀGHAVAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—74.

8 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1450.

Subject—Dramatised version of the story of Rāma.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अशेषाधारमप्येकं शेषाधारमनेकवत् ।

व्यक्तमप्यलमव्यक्तं परं ज्योतिरुपास्महे ॥

सूत्र—अलमतिप्रसङ्गेन । (नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) । आर्ये
इतस्तावत् । प्रविश्य नटी ।

अय्य इअह्नि ।

सूत्र—आर्ये

श्रीनारायणभट्टपादकरुणापीयूषगण्डूषणा-

दिष्टां पुष्टिमुपैति यस्य कविताकल्पद्रुवीजाङ्कुरः ।

रामो नाम स पाणिवादकुलजस्तस्य प्रभूतं फलं

सीताराघवनामनाटकमयं सभ्यार्थमभ्यागमत् ॥

तदभिनवं नाटकमभिनयेन सफलीकर्तुमभिलषामः ।

End :

रामः—अनुगृहीतोऽस्मि ।

विश्वा—वत्स रामभद्र किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

राम—भगवन् किमतः परं प्रियमस्ति । पश्य ।

वितीर्णैर्दिव्यास्त्रैर्विगतभवतापेन भवता

कृतं वैरित्रातप्रशमनकृतार्थं त्रिभुवनम् ।

इयं प्रीत्यानीता हुतवहविशुद्धा जनकजा

प्रतिष्ठापि प्राप्ता मम किमपरं प्रार्थ्यमधुना ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

इष्टापूर्तैकतानो भवतु नियमिताभासुरो भूसुरैघो
वृष्ट्या पुष्पातु पृथ्वीमुचितदृतहविःसंभृतौजा विडौजाः ।
रक्षेदक्षीणधर्मा चतुरुदधितटीमेखलां भूतधात्रीं
पुण्यात्मा पन्ननाभप्राणिहितहृदयो वञ्चिचमार्ताण्डवर्मा ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon :

सप्तमोऽङ्कः । शुभमस्तु ।

श्रीनारायणभट्टपादगुरुपादेभ्यो नमः । सीताराघवं नाटकं
सम्पूर्णम् ।

श्रीवेदव्यासमहर्षये नमः । श्रीरामभद्रस्वामिने नमः । श्रीसर-
स्वत्यै नमः । श्रीमत्कल्याणमूर्तये दक्षिणामूर्तये नमः । श्रीसूर्यादि-
सर्वग्रहेभ्यो नमः ।

Author—Rāmapāṇivāda.

Remarks—The author's glorification of Mārtāṇḍa
Varmā proves that he flourished during the
first half of the 10th century (M. E.).

॥ सुभद्राधनञ्जयम् ॥

1601. SUBHADRĀDHANĀÑJAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—46.
9 lines per page and 42 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.
Complete.

Subject—Description of the marriage of Arjuna and Subhadra.

Author---Kulaśekharavarmabhūpa.

Remarks—The work with commentary is printed as No. 13 in TSS.

॥ सुभद्राधनञ्जयम् ॥

1602. SUBHADRĀDHANAÑJAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 1½". Leaves—45.

7—8 lines per page and 46—50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.
Complete.

Subject etc.—Same as No. 1601.

॥ सुभद्राधनञ्जयम् ॥

1603 A. SUBHADRĀDHANAÑJAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 2½". Leaves—

22. 10 lines per page and 46 letters per line.

Script — Malayālam. No. of Granthas—650.
Incomplete.

Subject etc.—Same as No. 1601.

Remarks—The Ms. begins with a fragment of the
3rd Act.

॥ नागानन्दम् ॥

1603 B. NĀGĀNANDAM.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—27.

10 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Subject etc.—Same as No. 1510.

Remarks—The Ms. commences only on the 3rd Act.

The leaves are much worn out.

॥ सुभद्राधनञ्जयध्वनिः ॥

1604. SUBHADRĀDHANAÑJAYADHVANI.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—43.

8—9 lines per page and 58—66 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1425.

Subject—Exposition of the Subhadrādhanañjaya bringing out the suggestive import in detail.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

लक्ष्मीशश्च शरो (रुह?रथ)श्च धरणी चक्रे रवीन्दू धनु-

र्भेरुश्चाहिवरो गुणः स्वजनको योद्धा तथापि क्रुधा ।

नाकेऽस्मिन्निभभूतनाकसदसां विघ्नं पुरा योऽतनोत्

सोऽयन्नागमुखः कृते सुरवरो भूयादविघ्नाय नः ॥

भानूद्गतिर्जगत्कुक्षेर्यद्वदुद्गमयत्यदः ।

मम हृत्कुक्षितस्तद्वच्चन्द्राभा भारती तमः ॥

कर्त्ता नृत्तश्च? यस्यादौ सन्त्यज्य प्रेक्षकांहसः ।

सम्प्राप्तरसतालस्य नमस्सोमाय शंभवे ॥

ब्रह्मणा रचितं यत् प्राग्यो दृष्ट्वा भरतो मुनिः ।

तस्य प्रयोक्ता लोकेऽभूत्तस्मै रसविदे नमः ॥

XX X XX X X XX

XX X XX X X XX

इह (नाग?ट)कविच्चुश्रुं भवन्तमनयं स्मरन् ।

तुभ्यमस्ति मया वाच्यं शृणोत्वस्माद्गिरं मम ॥

रचिताद्य मया विद्वन् कथञ्चिन्नाटकद्वयी ।

एकं संवरणं नाम धनञ्जयमितीतरत् ॥

ध्वनिलक्षणयुक्ता सा रचिता नाटकद्वयी ।

ध्वनियुक्ताव्यसरणी शस्तेति प्रोच्यते बुधैः ॥

एतस्माद् ध्वनियुक्ता सा रचिता नाटकद्वयी ।

द्रष्टव्या भवता सेयं नाट्यलक्षणवेदिना ॥

तां पश्यन्नवधार्येषा सदसद्वेति कथ्यताम् ।

साधुश्चेत् प्रेक्षको भूयात् भवानस्मिन्नटस्तथा ॥

प्रयोगमार्गं भवते दर्शयिष्यामि तत्त्वतः ।

भूयश्चारोपयिष्यामि रङ्गमेतत् कुशीलवैः ॥ इति ॥

End :

हन्तेतः पूर्वमावयोः परस्परदर्शनेनावामुद्वेलस्तेहचपलावपरिर-
म्भमाणौ कदाचिदपि मनस्विनावातिष्ठाम इदानीं कथमतथा-
भूतस्तिष्ठेयम् । स्मृत्वा तथा मया स्यातव्यं पूर्वं लक्ष्मीकुचाङ्कितपुरः
परिपीडयानीति । सुभद्रापरिरम्भणमेष प्रार्थितवानिति यत् ततः

तस्मादपरिरम्भणे प्रार्थनावैमुख्यभाग् न भवामि इति स्मृत्वा संकर्ष-
णेन सार्धमुपसर्पन् भूयोऽपीति स्मरेत् । हन्तार्येण साकं मयि गत-
वति फल्गुनः स्मरदशामूर्च्छातः श्रितसंन्यासेवपः सन्नावां विस्मृत-
पूर्वापरश्चपलतामेद्य वद (?) भवेत् । तत्र किं शरणं, स्मृत्वा । अस्तु ।
एवं करिष्ये पूर्वं बाध्यतामेष त्वयेति प्रेषितो मया स वाच्योऽ-
द्याधुना मारप्रहारात् फल्गुनं प्रति ।

मारज्याच्चाप्रतो वेगा (?) जिष्णोः शिथिललक्षणम् ।

अस्त्रजा वेदना या स्यात् तस्मात्ताम ? हरेत्ययम् ॥

भूयो मददर्शनादेनं प्रापयिष्यामि वीरताम् ।

अदर्शनात् सुभद्राया भूयः पश्यतु तं स्मरः ॥

इति स्मृत्वा गच्छन्नयम् ।

Author :

Remarks—The Ms. begins on a fragment of the
2nd Act.

॥ चम्पूः आख्यायिका च ॥

॥ अश्वत्थवक्त्रक्षेत्रयागम् ॥

1605. AŚVATTHAVAKTRAKṢETRAYĀGAM.

Substance—Palm leaf. Size—3" x 1½". Leaves—43.

9 lines per page and 10—14 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—325.

Complete.

Subject—The story of a *Yāga* performed at Alwaye.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

अस्ति स्वस्ति प्रशस्तामृतसुभगतमा शङ्कराचार्यलीला-

श्राव्या चूर्णीति सरिदुरुमाहिमा भारते केरलेषु(?) ।

विघ्नेशस्कन्दमातामहसखमचलं सद्यमाश्रित्य जाता

सम्प्राप्ता पुण्यतीर्थान्वयपरिगणना पश्चिमा पश्चिमाब्धिम् ॥

प्रफुल्लकलहारसरोजकैरव-

प्रभूतसौरभ्यतरङ्गसङ्कुला ।

स्वभावसंसिद्धसमन्तपञ्चक-

प्रभासमुख्याखिलतीर्थवैभवा ॥

मरालकोकभ्रमरादिमण्डिता

जरायुचक्रभ्रमणव्यथापहा ।

प्रसूनमाध्वीपरिवर्धितोदक-

प्रवाहकूलङ्कषवीचिविभ्रमा ॥

प्रभातकाले च विभावरीमुखे

विभाकराध्वर्यपणकर्मणा पुरा ।

अभेदभाजा परमेश्वरेण या

विभाव्यते शङ्करादिव्ययोगिना ॥

End :

यः कश्चित् केरलीयो मितमिति कृतवान् ग्रन्थमेतं गृहीत्वा

श्रुत्या वाञ्छिक्षितीशो निजहृदि कृपयैवानवद्यं करोतु ।

शुक्त्या रत्नाकरोऽयं खलु सलिलमुचा मुक्तमादाय विन्दुं

नूतनं रत्नं विधत्ते सहृदयहृदयाह्लादनश्लाघनीयम् ॥

जयति स पद्मनाभपदभक्तिविविक्तमति-

र्जयति स वञ्चिराज्यपतिरञ्चितभूरिगुणः ।

र्जयति स रामवर्मकुलशेखरभूमिपति-

र्जयति स कथ्यते किमपरं वचसां प्रसरैः ॥

Colophon :

Author :

Remarks—Kārtika Tirunāl bestowed upon Nambūtiri Brahmins several acres of land when he was conducting a sacrifice at Alwaye in the year 923 M. E. and many of these Nampūris keep possession of them.

॥ अष्टमीचम्पूः ॥

1606. AṢṬAMĪCAMPŪ.

Substance—Palm leaf. Size— $4\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—29.

9 lines per page and 16—24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—325.

Complete.

Subject—Description of the Aṣṭamī festival at Vaikom.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शैलेन्द्रकन्याकुचकुम्भशुम्भ-

त्कस्तूरिकाकर्दमपिच्छिलानि ।

व्याघ्रालयस्थानि भवन्तु भूत्यै
तच्चावबोधद्रुमपल्लवानि ॥

वैदेहीपीनतुङ्गस्तनभरयुगलीगाढगाढाङ्कपाली-
केलीसम्मर्दमिश्रीकृतघुसृणलसच्चारुदोरन्तरालः ।
कौसल्याभाग्यसीमा वलमथनमणिशयमलः कोमलाङ्गः
कश्चित् सच्चिन्मधूलिरसनवलहरीस्यन्दगन्धः समिन्धे ॥

अस्ति प्रशस्ततरनिस्तुपकीर्त्तिजाल-
ज्योत्स्नाकरम्बितसमस्तदिगन्तरालः ।
विद्याधरः सरसकाव्यरसप्रवीणः
सङ्गीतदेशिक इति प्रथितस्त्रिलोक्यम् ॥

स कदाचित् शृङ्गाररसतरङ्गिण्या सङ्गीतसुधारसपारावारपा-
रीण्या सकलकलाप्रवीण्या वीण्या त्रिलसितकरपल्लवया सह बल्ल-
भया पुरन्दरपुरं प्रति जगाम ।

End:

इत्थं रसालकलिकान्तरमन्दमन्द-
निष्यन्दमानमकरन्दङ्गरीधुरीणाम् ।
शृङ्गारकेतुतनयस्य गिरं निशम्य
प्रीतिं जगाम परमां स पतिः सुराणाम् ॥

Colophon :

इत्यष्टमीमहोत्सवकाव्यं समाप्तम् ।

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks — The following verse occurs after the colophon :

श्रीमद्व्याघ्रालयाधीश्वरचरणजुषो भाषिता देशिकस्य
प्राज्ञव्रातावतंसद्विजवररचितामष्टमीचारुवार्ताम् ।
ब्रह्मानन्दौघदात्रीमचिरमभिलिखन् भूयसेऽप्यैहिकाय
क्षुद्रः पारत्रिकाय प्रतिदिनमगतिश्रेयसे पादजः स्याम् ॥

॥ उत्तरचम्पूरामायणम् ॥

1607. UTTARACAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—17"×2". Leaves—61.
8 lines per page and 58—68 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1850.

Subject—The story of Śrī Rāma.

Beginning :

वैदिकेष्विव कल्याणत्रयीधोषेषु

सूर्यलोकानुधविषु(एकदा) लोक (?)

स्विन्नाङ्गीष्वङ्गजवेशात् किन्नरीष्वन्यनिस्पृहम् ।

सिद्धाङ्गनासु मुग्धासु विद्वांसु सरमार्गणैः ॥

गन्धर्वसुन्दरीसङ्घे कन्दर्पातङ्कविह्वले ।

प्रस्तुतस्वस्तिवादिषु निस्तपःब्रह्मवादिषु ॥

सुमनोर्वर्षलोलासु सुमनःपरिषत्स्वपि ।

अभिषेकक्षणाक्षिप्ते सहस्राक्षाक्षिसञ्चये ॥

सर्वेषां दृष्टिभृङ्गीषु लोलास्वेतन्मुखाम्बुजे ।

विस्मृतच्छत्रदण्डेषु विस्मयान्धद्विजन्मसु ॥

क्रोशत्युच्चैर्जनामर्दपीडिते जरठव्रजे ।

End :

नानाकाञ्चीमणिगणरुचा चारुपीताम्बरोद्य-

च्छोभामालाभरितहरितं बिभ्रतं श्रोणिभारम् ।

ऊरू चारू फणिकुलरिपोरंसभूपुण्यपूरा-

वोजोराशी जघनभरणप्रौढसारौ दधानम् ॥

दृष्टपद्मस्थौ किमुत मरुतां राजमानौ रमाया-

स्तुङ्गे रम्ये कुचसरसिजे शोणपाथोजकप्रौ ।

कल्याणानामपि परमसाधारणावत्र हेतू

ध्येयौ भक्त्या विमलहृदयैः पादपद्मौ दधानम् ॥

कालाम्भोदप्रतिमसुषमासुन्दरं मन्दहास-

ज्योत्स्नास्यन्दैर्विकसितजगत्करैवं कैटभारिम् ।

पश्यन्तस्तं परमपुरुषं पङ्कजाक्षं स्वकानां

नेत्राणां ते जनिफलमहो प्रापुरानन्दलीनाः ॥

एवं संस्तुवतामर्षिहरणायात्मीयरूपं जग-

नेत्राणां परमोत्सवं रघुपतिर्वैकुण्ठनामान्वितम् ।

तस्मिन्नेव पुरे निधाय झटिति प्राप्तः प्रशान्तं पदं

सत्यानन्दचिदात्मकं स भगवान् भूयान्मुदे नः सदा ॥

Colophon :

Author :

Remarks—It is discernible that the author was a dependent of Devanārāyaṇa, a king of Chempakaśśeri (Ampalappuzha), in Travancore State.

॥ उत्तरचम्पूरामायणम् ॥

1608. UTTARACAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—17" × 1½". Leaves—171.
 4—5 lines per page and 40—48 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
 2200.

Subject—Same as No. 1607.

Beginning :

....धैश्चित्ताम्भोजं मदीयं गुरुवरचरणा.....

.....वरः समस्तमहिमोदारः कुमारभिध्नः

क्षत्रव्यालखगेश्वरो बहुबुधो यद्रासिनी चेश्वरी ।

संख्यावानपि यत्र कीर्तित्रिमलच्छत्रान्तरावर्जित-

त्रैलोक्यो जयति द्विजेश्वरपदे श्रीदेवनारायणः ॥

तत्रास्मि सत्यधनदेशिकवाङ्मतल्ली-

पीयूषविन्दुभिरुदञ्चितबोधचन्द्रः ।

प्रौ.....मनन्तपदवीमहमुत्पातिष्णु-

र्जातो द्विजो.....न च मे विनिपातहेतुः ॥

प्रेमावशा हि जनता.पक्षे

सन्मार्ग....तमे विपक्षाः ।

गौरीकटाक्षशरणं मवीरदेव

नारायणात्समृत....श्च ॥

तेजो दध.... भोजलीलात्रिलो....

श्रीकृष्ण....त्रयिसागरमथनमहामन्दरीभूतचेताः ।

End—Colophon—Author : Same as No. 1607.

Remarks—The Ms. is much injured.

॥ उत्तरचम्पूरामायणम् ॥

1609. UTTARACAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 2". Leaves—51.

8—9 lines per page and 32—34 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—900.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1607.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रियं वा श्रेयो वा दिशति हि यदङ्घ्रिप्रवणता

स्वयं वा स्वायं वा भवति सततं यत्स्मरणतः ।

मनोज्ञं सर्वज्ञं श्रुतिषु मितमेकादशभुजं

महो वः कल्याणं कलयतु महीयो गजमुखम् ॥

सर्वज्ञयेदज्ञमनेलमूकं

निष्णातयेद् वापि च यन्नमस्या ।

नर्नर्तुं नित्यं सरसोत्तरो मे

जिह्वाग्रङ्गे द्रुहिणावरोधः ॥

*

*

*

तेजसे निखिलदेहिनां परं

श्रेयसेऽम्बरनदीवरौकसे ।

प्रेयसे महितगोपयोषितां

श्लाघतां ज्ञादिति मामकं मनः ॥

....

....

....

....

....

अस्ति ग्रामवरः समस्तमहिमोदारः कुमाराभिधः

क्षत्रव्यालखगेश्वरो बहुबुधो यद्वासिनी चेश्वरी ।

संख्यावानपि यत्र कीर्तिविमलच्छत्नान्तरावर्जित-

त्रैलोक्यो जयति द्विजेश्वरपदे श्रीदेवनारायणः ॥

End :

अयं किं कन्दर्पः स हि दृढमनङ्गो हिमकरः

किमेष प्रायोऽसौ भवति कमलानन्दविमुखः ।

विवस्वान् किं सायं विगलितरुचिः सोऽस्तमयते

विनेता विश्वेषां सदसि कतमोऽयं विजयते ॥

महस्त्वहस्करं तिरस्करोत्यनुक्षणं क्षितिं

क्षिपत्यथस्तितिक्षुतास्य धैर्यतोऽधरो धरः ।

यशश्चिन्मयो विहारसौधसन्ततिर्जगत्त्रयी

पुरत्रयीहरो हरो जितो दृढं क्रुधा द्रुतम् ।

....सुरनारीषु ब्रुवाणास्वेवमादरात् ।

सर्वार्थिसञ्चये तेन धनेन धनदीकृते ॥

रामाभिरामाभिषेककौतुका ।

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ कादम्बरी ॥

1610. KĀDAMBARĪ.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—184.
 8 lines per page and 70—84 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.
 Incomplete.

Subject—The story of the wedding of Candrāpīḍa
 and Kādambarī.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

रजोजुषे जन्मनि सत्त्ववृत्तये

स्थितौ प्रजानां प्रलये तमःस्पृशे ।

अजाय सर्गस्थितिनाशहेतवे

त्रयीमयाय त्रिगुणात्मने नमः ॥

जयत्युपेन्द्रः स चकार दूरतो

बिभित्सया यः क्षणबद्धलक्ष्या ।

दृशैव कोपारुणया रिपोरुरः

स्वयं भयाद् भिन्नमिवास्रपाटलम् ॥

... ..

वैनतेय इव विनतानन्दजननो वैन्य इव चापसमुत्सारित-
 सकलारातिकुलाचलो राजा शूद्रको नाम ।

End :

तच्छापदोषादद्य तु मे द्वितीयवारं त्वदर्थमेवानुभूतदुर्विषह-
 मदनज्वरदाहवेदनादुःखस्य व्यपगतः शपः । परित्यक्ता सा

मया त्वद्विरहदुःखदायिनी मानुषी तनुरेषापि तवास्या रुचिर-
 त्पन्नेति त्वत्प्रीत्या प्रतिपालिता प्रतिपन्ना च तदयं लोकश्चन्द्रलो-
 कश्च द्वावप्यधुना चरणतलप्रतिबद्धावपि च प्रियस
 अपि ते महाश्वेताया प्रियतमो मयैव सह विगतशपिः सञ्जात
 इत्यभिदधत्ये

Colophon :

Author—Bāṇabhaṭṭa.

Remarks—A few leaves at the end are missing.

॥ कादम्बरी ॥

1611. KĀDAMBARĪ.

Substance—Palm leaf. Size—17" × 2½". Leaves—137.

8—12 lines per page and 50—64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4800.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1610.

Beginning :

... .. जिह्वाभिरावेद्यमानवेदैर्विवृतमुखतया स्पष्ट-
 ष्टदंष्ट्राग्रदन्तान्तरालग्रकेसरिडंभानिव सक... .. वहद्भिः स्थूलवरा
 कमालिकापरिगतकण्ठैर्महावराहदंष्ट्राग्रहारजर्जरैरल्प-
 कायैरपि महाशक्तित्वादनु... .. शोरकैर्मृगवधूवैधव्यदानदक्षै-
 रनेकवर्णैः श्वभिरतिप्रमाणाभिश्च केसरिणां भयप्रदाना... ..
 ककुदुंबिनीभिरनुगम्यमानं कैश्चिदगृहीतचमरबालगजदन्तकैः
 कैश्चिदच्छिद्रपर्णवद्भूमधुपुटैः... ..

End :

प्रसन्नास्तेऽवन्तिमातरः परागता युवराजवार्तेति सहसैव संभ्र-
मप्रधावितात् परिजनत उपश्रुत्यानन्दबाष्पलुलितया जलार्देन्द्रीवर-
दलस्रजेव विक्षेपदीर्घतरया दृष्ट्यार्चयन्तीव चिरं दृष्ट्वा ककुभो
मृगाङ्गनेव परिभ्रष्टबालपोता फूत्कृत्य प्राकृते वात्या(?) केनेदममृ-
तं मे वाक्छलात् पृष्ट(?)कस्यानुकम्पास्मिञ्जने जाता केन दृष्टः क्व वा
दृष्टः कियदूरे वर्तते । किं वानेन कथितं कुशलं मे वत्सस्येति
पृच्छत्येवाद्राक्षीत् । इतस्ततो यथादर्शनं सङ्क्षशः... ..

Colophon :

Author—Remarks : Same as No. 1610.

॥ कादम्बरी ॥

1612. KĀDAMBARĪ.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 2". Leaves—203.

8—10 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4450.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1610.

Beginning :

आसीदशेषनरपतिशिरःसमभ्यर्चितशासनः पाकशासन इवापरः

End :

जात किमात्मगमनवचसा मां समाश्वासयसि कः खलु मे
त्वयि तस्मिंश्च विशेषस्तदेकदा तमेकं न पश्यामि । कठिनहृदयं
त्वयि पुनर्गते यदपि तद्दर्शनं तदपि तद्दर्शने जीवितप्रतिबन्धहेतु-
भूतं तद्दर्शनं तदपि दूरीभवति । तन्न गन्तव्यं वत्सेनैकेनापि युव-
राज युवां पुत्रवत्यौ द्वे विना गतेऽपि नापि मासौ ? निष्ठुरान्तरात्मे-
त्युक्तवत्यां मनोरमायां विलासवती सधारिमुवाच । प्रियसखि
तव च मम चैवमेतद्यथा त्वयोक्तं मया पुनर्वैशम्पायनेन... ..

Colophon :

Author—Remarks : Same as No. 1610.

॥ कादम्बरी ॥

1613. KĀDAMBARĪ.

Substance—Palm leaf. Size—20" x 2". Leaves—220.

7—8 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—6 600.

Subject—Same as No. 1610.

Beginning :

... नकखलीनकट... ...लघकराभ्यां
पदे पदे... ...श्चन... ...य नाभ्य...
...मुख... ...ल... ...का ... मतिनिष्ठुरेण मुहु-
मुहुः प्रकम्पितो. कवेगदुर्विदग्धं गरुत्मन्तमति-
दूरमवनतम.... ...प्रतिक्षणमतिदूर

End :

इयन्ति शुभान्युपात्तानि कर्माणि । किमपरं क्रियते नातोऽधिक-
स्य भाजनं सुखस्य वयमनुपात्तां हि हृदयताडनासपि कुर्वद्भिर्न
लभ्यत एवात्रात्मेच्छया विधिर्नासापरः कोऽप्यास्ते यदस्मै रोचते
तत् करोति नचासौ कस्यचिदप्यायत्तम् । एवं च पराधीनवृत्तौ
सर्वस्मिल्लोके ब्रह्मेव लब्धमस्माभिर्व...

Colophon—Author—Remarks : Same as No. 1610.

॥ कादम्बरी ॥

1614. KĀDAMBARĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—101.

11 lines per page and 64—70 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas -- 4500.

Incomplete.

Subject—Beginning : Same as No. 1610.

End :

परिभवति मामनङ्ग इत्यात्मदोषोपालम्भः । मनोभवेनाहं भवते
दत्तेत्युपसर्पणोपायः । बलाद्धृतोऽसि मयेति वर्धकीधाष्ट्यमवश्य-
माशान्तव्यमिति सौभाग्यगर्वोपदेशः । स्वयमागच्छामीति स्त्रीचा-
पलम् । अनुरक्तोऽयं जन इति स्वयं भक्तिनिवेदनालापलाघवम् ।
प्रत्याख्यानशङ्कया न सन्दिशामीत्यबुद्धिप्रबोधनम् । अनपेक्षिता-
नुजीविदुःखदारुणा स्वामितेत्यतिप्रणयिता । ज्ञास्यसि मरणेन
प्रीतिमित्यसम्भाव्यम् ।

Colophon :

इति पूर्वकादम्बरी समाप्ता ।

Author—Remarks : Same as No. 1610.

॥ कादम्बरी ॥

1615. KĀDAMBARĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}$ " $\times$ 2". Leaves—36.

11—12 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1360.

Subject—Beginning : Same as No. 1610.

End :

गृहनिवासिभिर्गृहीतैः पञ्जरगतैः केसरिभिरुत्त्रास्यमानैः काञ्च-
नभवनप्रभाजनितदावानलशङ्कैर्भ्रमद्भिर्भवनहरिणकदम्बकैर्लोचनप्र-
भया शबलीकृतदिगन्तरमुद्दामकेकारवानुमीयमानमरतकमाणिकुट्टि-
मस्थितशिखण्डिमण्डलमतिशिशिरचन्दनविटपच्छायानिषण्णनिद्रा-
यमाणगृहसारसमन्तःपुरेण च बालिकाजनप्रस्तुतकन्दुकपाञ्चालि-
काक्रीडेनाविरतसंवाह्यमानदोलाशिखरकणितघण्टाटङ्कारपूरिताशा-
मुखेन भुजगनिर्मोकशङ्कितमयूरहियमाणहारेण सौधशिखरावती-
र्णप्रचरितपारावताकुलतयाथकल्लोलोल्पलिनीवनशोभितेन वान्तःपु-
रिकाजनप्रस्तुतनरपतिचरितविलम्बनक्रीडेनाश्वमन्दुराभ्रष्टागतैरवलु-
प्तभवनडा...

Colophon—Author—Remarks : Same as No. 1610.

॥ कादम्बरीपदार्थटिप्पणम् ॥

1616. KĀDAMBARĪPADĀRTHATĪPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" x 2". Leaves—69.

8—9 lines per page and 58 letters per line:

Script—Malayālam. No. of Granthas—2100.

Subject—Elucidation of the Kādambarī.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

प्रणम्य परमं देवं ब्रह्मवीजनबल्लभम् ।

कादम्बरीपदार्थानां क्रियते टिप्पणं मया ॥

कादम्बरीकथामारिरिप्सुना भट्टबाणेन प्रथममिष्टदेवता-
नमस्कारः क्रियते रजोजुषेत्यादिना श्लोकत्रयेण । तत्र प्रथमं
ब्रह्मणे नमः अज इति जननपरिणामनिधनरहितं परं ब्रह्मोच्यते ।
त्रिगुणात्मने जगत्सिसृक्षया गृहीतसत्त्वरजस्तमोरूपाय प्रजानां
सृष्टिविधौ रजोजुषे रजोगुणं सेव्यमानाय चतुर्मुखस्वरूपायेत्यर्थः ।

End :

तत्रैवात्मिति अयन्तयैव (?) पुत्र इति आचन्द्रसमकालायुषीति
पाठः । चन्द्रश्चन्द्रापीडः यावद्भर्तते तावत्तत्समकालायुषीत्यर्थः ।
सत्याख्यं सत्यं ज्ञानमित्यादिश्रुतिवाक्यप्रतिपादितः । परं ज्यो-
तिः परं ज्योतिः असंस्नेहस्यासन्तोषः स्नेहस्य तृप्ततालम्भो लाभः
आत्मलोकाप्रतिविसर्जिताः वासतेयी रात्रिः अनुन्मुक्तमपि मुक्ता
नीवीविधृतस्य नीवीनिहितस्य करस्य निवारणानुबन्धो यत्र नैगम-
जनः नगरवासी जनः निगमो निश्चये वेदे पुरेच विपणीपथे

इति वै० । रमणीयता रम्यता महिमा विभवस्य महत्त्वमानन्दस्य
परां कोटिं प्रकर्षमगमन्निति इतिशब्दस्समाप्तिवाचकः इति
हेतुप्रकरणप्रकारादिसमाप्तिषु ।

Colophon :

कादम्बरीव्याख्यानं समाप्तम् । भवत्रातेन लिखितमिदं
पुस्तकम् । कृष्णाय नमः ।

Author :

Remarks—The work is identical with No. 3429.
TCM. Vol IV. Part I B.

॥ कादम्बरीपदार्थटिप्पणम् ॥

1617. KĀDAMBARĪPADĀRTHATIPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2} \times 2$ ". Leaves—95.

8 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 2100.

Subject etc.—Same as No. 1616.

Remarks—The following lines occur after the close:

केलीकन्दलितं कटाक्षवलनं कण्ठावतंसायते
नर्मालापतरङ्गिता स्मितरुचिर्नासाविभूषायते ।
पादाग्राङ्गुलिशोणिमा नखमणिप्रान्तेषु लाक्षायते

... ..
 अस्याश्चेद्भूतिसौकुमार्यमधुना हंसस्य गर्वरलं
 सल्लापो यदि साध्यतां परभृतैर्वाच्यमत्वव्रतम् ।
 अज्ञानामकठोरता यदि दृष्टप्रायेव सा माधवी
 कान्तिश्चेत् कमला किमत्र बहुना काषायमालम्बताम् ।
 शल्यं विस्खलदन्तस्सोढुं शक्येत हालहलदीढः ।
 धीरै.... ..नरकारणकु....खलाळीकदुर्वचनम् ॥
 अतिवाचालो या ?

उपलब्धौ विरुद्धस्य पूर्वकल्पना नृणाम् ? ।
 अहो खल्वेतदिति यो भाव सः ॥
 निशामुखेषु खद्योतास्तमसा भान्ति न ग्रहाः ।
 तथा पापेनपाषण्डा न.... ..
 यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
 हत्वापि स इमान् लोकान् न हन्ति न निब... ॥
यो मां भजत्येकत्वमास्थितः ।
 हत्वापि स इमान् लोकान् न हन्ति न निबध्यते ॥
 यदा भर्ता च भार्या च परस्परवशानुगौ ।
 नदा धर्मार्थकामानां त्रय ॥
 पृथिव्यां सागरान्तायां द्वावेव पुरुषाधमौ ।
 गृहस्थश्च निरारम्भस्स....क्षुकः ॥
 सर्वेन्द्रियसुखास्वादो यत्रास्तीति मनस्क्रिया ।
 तत्प्राप्तीच्छां सप्त.....,....कवयो विदुः ॥

॥ कादम्बरीपदार्थटिप्पणम् ॥

1618. KĀDAMBARĪPADĀRTHATIPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—82.

8 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2100.

Subject etc.—Same as No. 1616.

॥ कार्तवीर्यविजयम् ॥

1619. KĀRTAVĪRYAVIJAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11½" x 1¼". Leaves—16.

4—5 lines per page and 36—44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 175.

Subject—The story of Rāvaṇa's defeat at the hands of Kārtavīrya.

Beginning:

അശ്വതിതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ സാമിത്വം കാർത്ത-
വീര്യവിജയം.

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

निगमान्तवचोवृन्दपिकमाकन्दशाखिनम् ।

सदातनमहं वन्दे चिदानन्दधनं महः ॥

जिह्वे बह्वलम्बसे किमनृतव्याहारधन्वस्थली-

यातायातपरिश्रमं शृणु हितं किञ्चिद्वयं ब्रूमहे ।

पुण्यश्लोकाशिरस्रजां क्षितिभुजां नारायणांशात्मना-
माकण्ठं पिब सत्कथां नवरसस्रोतस्सुधास्यन्दिनीम् ॥

दत्तात्रेयमुनीन्द्रसान्द्रकरुणापीयूषधाराप्लव-
क्रीडादक्षकटाक्षदोहलामिलत्पीनापदानाङ्कुरः ।
क्षोणीगोलमनर्गलोष्मलभुजो माहिष्मतीं मण्डयन्
शौण्डीर्येण शशास वासवसमः श्रीकार्तवीर्यार्जुनः ॥

कुपतिगृहविहारप्राप्तमुच्चैः प्रतीतं
जगति सपदि पङ्कं क्षालयन्तीव यस्य ।
पुरुषवृषनिषेवाकाङ्क्षिणी वीरलक्ष्मीः
सुरुचिरकरवारिस्वैरकेलिं चकार ॥

End :

इत्यम्भोरुहसम्भवोद्भवमुनेरभ्यर्थनागौरवात्
सत्कारं विरचय्य हेहयमहीपालेन कारागृहात् ।
निर्मुच्य प्रहितोऽपि दुःखितमना लङ्कां ययौ रावणः
श्लाघं श्लाघमृषिश्च निर्मलगुणान् क्षोणीपतेः स्वाश्रमम् ॥

भवतरणनिदानं भक्तगीतापदानं
महितमनवसानं मञ्जु वासो वसानम् ।
पतगतिलकयानं पन्नगेशे शयानं
कलयत महिमानं कालमेघोपमानम् ॥

Colophon :

कार्तवीर्यविजयं समाप्तम् । श्रीपद्मनाभस्वामिसहायम् ।

Author—Rāmavarma Vañci Rāja.

Remarks—The work is ascribed to Kāma Varmā though in the introductory portion it is attributed to Asvati Tirunāl

॥ कार्तवीर्यविजयम् ॥

1620. KĀRTAVĪRYAVIJAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—16.
7 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—175.

Subject etc.—Same as No. 1619.

॥ केरलाभरणम् ॥

1621. KERALĀBHARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10'' \times 2''$. Leaves—43.
8—10 lines per page and 24—32 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—650.

Subject—The customs and manners prevalent in Kerala.

Beginning :

हरिः । ओं श्रीगुरुभ्यो नमः ।

उल्लोलमदकल्लोलहल्लोलहलितगल्लया ।

लीलया मण्डितं चित्तं मम मोदकलोलया ॥

नलिनसहोदरनयनं कुलभूधरकुतुकसम्पदामयनम् ।

करुणालयमरुणामं प्रणमामः शम्भुभाग्यपरिणामम् ॥

शृङ्गाररससर्वस्वशृङ्गारितभुजान्तरम् ।

अनन्तशयनं तेजश्चिरन्तनमुपासहे ॥

यद्वक्त्राम्बुजरङ्गसमीपं परं षड्दर्शनीनर्तकी

नृत्तान्यातनुते दिशो धवलिता यत्कीर्त्तिविष्णुर्त्तिभिः ।

यदैनन्दिनहव्यदानविधिभिर्जाताः सुरास्तुन्दिला

भूमावास्ति समस्तवादितिलकः श्रीरत्नखेटाध्वरी ॥

वर्णां केशिकमल्लिकोदरपुटीनिर्यत्ननिर्यन्मधु-

स्रोतोवीचिसहादरी विजयते वाग्वैखरीचातुरी ।

कण्ठे कालजटाकलापविलुठद्रङ्गातरङ्गार्णटि-

स्निग्धा यस्य स तस्य केशवमखीपुत्रोऽजनिष्ठाग्रजः ॥

* * * * *

आजानसिद्धयशसां सततं गुरूणां

पादारविन्दपरिचिन्तनवीततन्द्रः ।

श्रीरामचन्द्रमण्विराडिति विश्रुतोऽहं

श्रीकेरलाभरणानिर्मितिसादरोऽस्मि ॥

अत एव दाक्षिणं कुरुक्षेत्रमित्यभिधीयते ।

End :

एकमेव यज्ञोपवीतं ब्राह्मणानां मार्ग एव मूर्तोत्सर्गः जल एव
गण्डूषः पुरुषाणाम् स्त्रीभिस्सह शौचक्रिया समावर्त्तने जाते परदार-
प्रवृत्तिरिति केरलीयानां धर्माः श्रुतिस्मृतिविरुद्धा वर्तन्ते । तथापि
दृष्टमुखतया केरलीयाः समीचीनाः

வினா பாதமயசுரேவ வினா ஜன்மமூர்தி சஸே ।

திரிதீயஸர்ஜ எவாயமதி மெ நிஸ்திதா மதி: ॥

ம — கே । யதோக்தமனுஸ்தீயதாம் । ஆவாமபி யதோக்தம் த்ஷம் ஸ்வாமிநே
நிவேதயாவ: ।

ம-மி--கஸிஸ்த்வான்த: த்ஷமஸுஸேபு கெரலாஸஸமீசிநா: । இதரே தேஸா:
அத்ஷார்த்தேபு தயாஸீலமத்யஸூசாசாரவந்த: ஸஸ்பரிஸாஹ்யா: । மதஸ்ரஸ்தாவே
மஹ்வராமானுஜாவஸூஹீ: ஸாஸிதம் ந: ஸமீஹிதம் ।

ம-கே — யதோக்தம் ஸுருவசனே திஸ்து । ஆவாமபி யதாத்ஷம் ஸ்வாமிநே
நிவேதயாவ: ।

விஸ்தாமித்ரமுநிந்நேந்நுஸஸகலதபோவாரிஸேவ்ஸிஸ்தஸ்ய ।

உமயோ: கலஹவிமாத்? கல்யாணம் ஸர்வலோகஸ்ய ॥

ஸர்வம் ஸமஜஸமதி சங்க்ஷேப: ।

வாராஜ்ஜனாகுசுததீபரிஸம்ஹததா-

ஸர்ஸம்ஹதததயா: ஸவலு கெரலீயா: ।

Colophon :

ஸுஹமஸ்து । கல்யாணயஸ்வாயே நம: ।

Author—Rāmacandra Makhīndra.

Remarks—The following portion occurs after the
end :

இந்த கோளாபரணம் எழுதினது ராதாபுரம்
கலியாணியம்மன் கோவில் கட்டக்கணக்கு லெக்ஷமி
நாராயணாவதாரியன் புத்திரன் கோதண்டராமன்
ஸ்வஹஸ்தலிகதம்.

கா அடிகளு கார்த்திகை மாசம் மகவ எழுதி
முகிந்தது கந்யாகுமாரி அம்பாஸமேகஸ்தா ணு நாத
ஸ்வாமி ஸஹாயம். ஹரி: ஓம்.

॥ कैलासवर्णनम् ॥

1622 A. KAILĀSAVARṆANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves— $1\frac{1}{2}$.

8 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—36.

Subject—Description of the Mount, Kailāsa.

Beginning :

லேவாஸௌஹ்ருத்யஸமாபிதஸகலலோகேரவாகரக்ஷந்திகதஸ்வவிஹி-
நிபி: ப்ரபாமண்டலிபிரவிஹிதாபரவரணாடிகரணபாவல்யாஹ்வைதவித்யா-
ஸித்தான்தமத்யாபயந்தமாஸாவிபாஸானு அந்தரிக்ஷபரிமாணஜிஹ்ருக்ஷயேவ
ஸ்வீகृतநிரதிஸயௌந்நத்யபரிணாஹ்ரதிவேலநைஸுக்ஷயயோஸாதிபாவ்யமான-
ரூபை: ச்வேக்ஷானுரூபஸத்வாரஸிகாதிவிஜவிமானஸரபஸஸங்கடூஸாஹ்வஸஹ்வ-
ஸ்தமானமானினிஸ்வயங்க்ரஹஸுஸாயமானவீமானிகாமிநந்நமானைரபேதஸங்க்யை-
ஸிஸக்சரேரூஹிஸிஸ்தோஹ்வாண்டகடாஹம் ।

End :

ஆனந்தஸ்யாப்யானந்தபாரதந்ந்யஸந்தாஸினம் ஹ்ருதயமிவ சர்வலோகானாம்
ஸுஹ்ருதமிவ த்ரம்ஸரணினாம் உத்வாநௌபதமிவ சஸஸ்ததுத்வரணினாம் சஹா-
யமிவ குணகணஸ்ய அஸாதமிவ துராசாராணாம் அவதாரமிவ சு-
சரிதானாம் சவதாரமிவ சாஸுஜனமானஸஸரஸீரூஹாணாம் ஆத்மா-
நமிவாஸ:கூதாஸேஸமஹிஸ்தாந் ரஸுபதிமிவ க்ஷரவிருதிந் சரஸிஜஸம்-
வமிவ சத்யாஸாஸம் அபிஸந்யுமிவ சுபத்ருந்நூதிந் ப்ரஸுபதிமிவ அஸு-

नकुलवर्धनोह्यलितं हरिमिव अनन्तभोगसुखोपविष्टं हरमिव सर्वम-
ङ्गलोह्यसितम् अपरिगणितकन्दरोपेतमप्येकगुहाधिष्ठानं सर्वप्रिय-
मप्यत्यन्तमाहितमवाङ्मनसगोचरमवनतवात्सल्यमात्रगृहीतविग्रहेण
यथाजाताग्रहेण परेण ब्रह्मणा परिकल्पितशिरोलङ्कारं कैलास-
शैलमालोकयामास ।

Colophon :

Author :

Remarks--The Ms. of Rājasūya appended to this work is separately catalogued.

॥ राजसूयम् ॥

1622 B. RĀJĀSŪYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—
30. 9—8 lines per page and 47 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—575.
Incomplete.

Subject—Description of the Rājasūya sacrifice performed by Dharmaputra.

Beginning :

...वत् पशुनिकुरुम्बे पारेनदशयालुकूलन्धयीभवद्वातमजप्रोतकवा-
ते सन्ततमधिकन्दरसोपुष्यमाणोष्णालुवातन्धयस्तनन्धयकुले मुहु-
र्मुहुर्नाडिकन्धमैर्नाडिकन्धैर्मदसिन्धुरैराकन्धरविगाह्यमानविपुलस-
लिलाशये नीडान्तरनिपतदनृतिंकरनभसङ्गमसङ्घे विकचविचकिल-

पाटलपाटलसौगन्धपरसान्धदृढदयसन्धौतकुसुमन्धयकुले सुभगम्भावु-
 कमालेयरसप्रालेयजलतालवृन्तवृन्दे प्रियंभावुकसलिलविहारे समुन्मि-
 पति धर्मकाले समुन्मदमन्मथरसेन यदुदुहितुरनिशमास्यन्धयः सु-
 त्रामसूनुः सत्राविलम्बितसत्राजित्सुतातुष्टमनसा व्यष्टसहस्रयुवति-
 प्रातिकण्ठिकेनोग्रं वश्यकंसादिहिंसापुंसा सह संसेवितुकामो जलविह-
 रानसूर्यपश्यसत्यभामाद्रौपदीमाधवीपूर्वङ्गमाभिर्मानोज्ञकयौवनिकादृ-
 दयङ्गमाभिरनेकमितङ्गमाभिः समं तादृशकालेऽपि कूलमुद्रहैर्बलि-
 तरतरङ्गसङ्घातैर्मधंकरामिव दृश्यमानामनिषद्वरविमलसंदेयद्वरदेशां
 कचन वाच्यमसर्वसहमुनिजनसेवितशिवङ्करोदकां कुहचन कूल-
 मुद्रुजकौदालिकपुलिन्दसुन्दरीवृतां कलिन्दनन्दनां प्रतिपदे ।

श्रमहन्ति भोज्यरसवन्ति सर्वतः

शिशिरोपचारपरिपूरितानि च ।

ललितप्रवालतलिमानि तेनिरे

पटमण्डलानि यमुनाजलान्तिके ॥

मधुजिद्विजयौ विहारभाजौ हिमगर्भेऽम्भसि यामुने वने ।

कतिचिद्विवसान् कठोरपूष्णो गमयामासतुरङ्गनासहायौ ॥

(गोविन्दमानन्दरसेन सान्द्रमावन्ध नारायणभूसुरेन्द्रः ।

निर्माति धर्मात्मजराजस्रयसम्पन्मयं सम्प्रति चम्पुकाव्यम्) ॥

End :

तत्र च—

गङ्गायां तुङ्गरङ्गत्पटहपटुरवं सङ्गतानन्तभूभृद्-

भूपाशस्त्रौघतेजःकपिश(दि?द)शदिशं विस्मिताशेषलोकम् ।

व्योमान्ते पाण्डुनावि प्रमदभरगलद्वाष्पमालोक्यमानं

चक्रे शक्रातिगश्रीरतुलमवभृथाघोषमन्त्यं नरेन्द्राः ॥

दिव्याध्वरावभृथपूततमे द्युनद्यास्तोये ममज्ज हरिणा सह सर्वलोकः ।
 आपाण्डुपाण्डुसुतकीर्तिपयःपयोधौ तावच्चतुर्दश जगन्त्यपि पर्यमाङ्क्षुः॥
 निर्वर्त्यावभृथम्म... ..

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭatiri.

Remarks—Several leaves are missing herein.

॥ कौन्तेयाष्टकम् ॥

1622 C. KAUNTEYAŚṬAKAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves— $1\frac{1}{2}$.

15 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 20.

Subject—The story of Lord Kṛṣṇa's intercession to save the Pāṇḍavas from the duplicity of Duryodhana.

Beginning :

कौन्तेयानवबुद्धय सिद्धयदशनोपायान् कुरूणां प्रभुः

श्रीदुर्वाससमेकदा कुटिलधीरामन्त्र्य नागाह्वये ।

शिष्याणामयुतेन सार्धमधिकप्राज्यैः स भोज्यादिभिः

पूज्यन्तं समवीभवत्स च मुनिस्तुष्टो वरं पृष्टवान् ॥

धर्मात्मा ननु धर्मजः कुलपतिः सौऽसाकमास्ते वने

तस्याप्येवमनुग्रहार्थमुदजं यायाः कुलश्रेयसे ।

एतावानधुना यतीश्वर वरः किन्त्वत्र खेदासहा
 पाञ्चाली क्षुधया न सीदतु तया भुक्ते ततो गम्यताम् ॥
 इत्थं पार्थिवकेतुनार्थितवरः शिष्यैः समेतो मुनि-
 दिव्यज्ञानविलोकितद्रुपदजाभुक्तिः स मध्यन्दिने ।
 अष्टाशीतिसहस्रतुष्टसुजनश्लिष्टान्तिकं धर्मजं
 प्रापत्सोऽपि च तं ननाम मघवा साक्षादिव त्रीक्षणम् ॥
 अत्यौदार्यनिधिस्तु धर्मतनयः साध्वेव माध्यन्दिनं
 कृत्वागन्तुममून्दिदेश महिषी भुक्तेत्यनालोचयन् ।
 तावत्संभ्रमसंकुला सुमहतः शापानलाच्छङ्किता
 कृष्णा हा बत दावरुद्वहरिणीदुःस्थामवस्थां दधौ ॥

End: MAHATSAVITRYAM O SHRI

तप्ता सायकं पुनस्तमेव शरणमुक्त्वा ? जगन्नायकं
 प्राग्दुःशासनदौष्ट्यदृष्टकरुणावेगं निजं दैवतम् ।
 हा! शौरे परिपालयेति चरणौ तस्यैव सेयं दृढं
 ध्यायन्ती क्षणमात्रमास्त ददृशे तावत् त्रिधामा पुरः ॥
 प्रोक्तो वार्ता धृतात्या बत नृपसुतया क्षुध्यते लब्धमन्नं
 मह्यं देहीति शंसन्नधिकविषयशया प्रोक्तसर्वान्हानिः ।
 स्थालीलभं स शाकप्रति किल समुपानाय्य तद्विश्वमूर्ति-
 भुक्त्वा तृप्तोऽस्मि सोऽहं सपदि सखि ! मुनीनाह्वयेत्यादिदेश ॥
 तावद्वेगागतास्ते नृवर शिवशिवाणोऽंगिताः पूर्णपूर्णा-
 स्तूर्ण तीर्णक्षुधोऽमी वयमपि जय जीवेति तोषोत्थघोषाः ।
 योगीन्द्रा व्यर्थपाकोदयचकितधियः प्रद्रुता विद्रुतास्ते
 कृष्णस्तावत्प्रकाशो नृपतिमपि भृशं प्रीणयित्वा तिरोऽभूत् ॥

अतर्क्यतृप्तेः प्रविचिन्त्य हेतुं ब्रजन्मुनिर्दिव्यदृशा विदित्वा ।
ननाम कृष्णं प्रशंसस कृष्णां नृपञ्च तं कौरवमप्यनिन्दीत् ॥

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The story which is narrated at length in the Mahābhārata is summarised here-in without omitting the important details. The portion given above comprises the complete text.

॥ अहल्याशापमोक्षः ॥

1622 D. AHALYĀŚĀPAMOKṢA.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaf—1.
13 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—18.

Subject—The story of Ahalyā's release from her curse.

Beginning :

तदनु च विश्वाभिपूज्यविश्वामित्रवचनविश्वासमात्रादान्तर्वीपिन-
कीं शिलां तां कान्ततरेण चरणान्तेन कान्तवति रामचन्द्रे स्थि-
रतरायामप्यस्यामभिनवपुरुषस्पर्शविवशायां पराङ्गनायामिव प्रवे-
पितायामभिरामचन्द्रपादाहतचन्द्रकान्तशिलायामिव प्रशिथिलीभू-
तायां किमपि नयनमनोहरं परिमाणान्तरमुपयान्त्यां नीलाम्बुदमय-
मिव नलिनमयामिव कमप्याकारमुपदर्शयन्त्यां चित्रञ्चित्रं काचिदुत्त-
माङ्गनेयमिति चित्तविकासं पश्यतामुपजनयन्ती सा पुनस्सद्यःसमुद्य-

दुरुतरलज्जाभारदूरावनूतमाननाराविन्दं कुसुमन्धयकुलबन्धुरेण कु-
न्तलभरेण किञ्चिदिव सञ्छादयन्ती

End :

संभ्रमपरिस्खलितं स्तनतटसमुल्कालितवत्कलांशुकमेककराञ्च-
लेनोदञ्चयन्ती मन्दं मन्दमुत्थाय लज्जामयैरिव वैवश्यमयैरिव
चरणन्यासैः किमप्युपसरन्ती दर्शिताखण्डलक्षणयोगेन गात्रेण
सुमनःप्रवरप्रणयिना कचभारेण भुजङ्गभोगसरसया भुजलतया
निजोद्वृत्ततामुषितगोत्रशोभेन कुचभरेण च निजचरितं मुहुर्मुहु-
रिव प्रकाशयन्ती भगवत्कृपयैव महाशापालस्यदोषाभिवृत्ता तमेव
भगवन्तं भक्तिपरेण नमस्कृत्वा निजाश्रममभिसेधन्ती प्रतनव्रत-
विलोपनस्मरणहृणीयमानहृदयाप्युपाजेकृतधैर्या निवचनेकृत्य तपां-
सि सेधयमानं गौतमतापसोरसमासाद्य तद्गृहिणीपदं प्रत्यापेदे ।

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ पुष्पोद्भेदश्लोकार्थः ॥

1622 E. PUŠPODBHEDAŚLOKĀRTHA.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2½". Leaves—4.

7 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—70.

Subject—Elucidation of the *śloka* beginning with

पुष्पोद्भेदं in Amarukaśataka.

Beginning :

पुष्पोद्भेदमवाप्य केलिशयनादुत्थाय दूरस्थया
कान्तेन स्फुरिताधरेण निभृतं भ्रूसंज्ञया याचिते ।
आच्छाद्य स्मितपूर्णगण्डफलकं चेलाञ्चलेनाननं
मन्दान्दोलितकुण्डलस्तवकया तस्या विधूतं शिरः ॥

बहुवल्लभा हि राजानो वारेण कान्ताभिरारमन्तोऽपि क्रतुस्नातां
प्रियामप्राप्तवारामपि भजन्त इत्याचारः । तदुक्तम् 'स्नाता तिष्ठति
कुन्तलेन्द्रदुहिते'ति । ततश्च स्ववारलब्धसङ्गमाया नायिकायास्तद्रात्रि-
शेष एवातर्कितोपनते पुष्पोद्भेदे द्विदिनमात्रान्तरितां पुनरपि
सम्भोगप्राप्तिमनुचिन्त्य अहो जितं मयेति यः प्रमोदभारः तं
वर्णयति पुष्पोद्भेदमित्यादिना ।

End :

विशेषचमत्कारित्वात् तदेव वर्णयति-मन्दान्दोलितकुण्डलस्तव-
कयेति । मन्दशब्देनस्यापि शिरः च (?) शिरोविधूननस्यापि मन्दत्व-
प्रतीतिः प्रमोदभारस्यैव गरीयस्त्वं द्योत्यते । अस्य च पदस्य
क्रियाविशेषणत्वं विना तन्वीविशेषणत्वकथनात् क्षणमिव सा
चलत्कुण्डला प्रतीता तदनन्तरं शिरोविधूननमवगतमिति प्रतीति-
प्रक्रमो दर्शितः । स्तवकतन्वीशब्दाभ्यां तस्या लतात्वप्रतीतिश्च्युत-
कुसुमशेषां लतामिव स्नातां तामनुभवितुं तद्वृत्तान्तावगमात्
प्रभृति नायकस्य कौतुकातिभारो द्योत्यते । एवञ्च शिरोविधूननादव-
गतवृत्तान्ते नायके तयोर्भाविनं परमोत्सवं भूतञ्च वाञ्छनसाभ्या-
मास्वादयतोस्तद्रात्रिशेषं तदपि दिनद्वयं कौतूहलमयमेवाभूत् ।
तादृशकुतुकलभ्यमानस्तदनन्तरं मदनोत्सवब्रह्मानन्दस्तु किमु
वक्तव्य इत्यस्मिन्नर्थे श्लोकस्य विश्रान्तिः ।

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The commentary is very vivid and elegant disclosing as it does the hidden import and significance.

॥ शूर्पणखाविलापः ॥

1622 F. ŚŪRPAṆAKHĀVILĀPA.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—4.
7 lines per page and 37 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas — 65.
Incomplete.

Subject—Śūrpaṇakha's report of injury, suffered at the hands of Lakṣmaṇa, to her brother, Rāvaṇa:

Beginning :

आक्रन्दकम्पितसभं पतिता प्रसर्प-

द्रक्तानतिस्फुटविकृत्तकरालगात्री ।

संभ्रान्तयातुगणमध्यगमग्रजं सा

नासाक्षयान्निरनुनासिकमेवमूचे ॥

हा! हा! राक्षसराज दुष्परिभवग्रस्तस्य धित्ते भुजा

विद्युज्जिह्वविपत्तिरेव सुकरा क्षुद्रप्रताप त्वया ।

ध्वस्तापत्रप पश्य पश्य सकलैश्चक्षुर्भिरैतादृशी

जाता कस्यचिदेव तापसशिशोश्शस्त्रात् तवैव स्वसा ॥

अस्यास्तिष्ठतु पार्थिवादित वने दुर्भ्रातृकाया विप-
 त्सोदर्यास्तव ये खरप्रभृतयो ये चापि रक्षोभटाः ।
 सर्वे तच्छरलीलया बत कृता वैवस्वतोपासकाः
 स्वस्थस्तिष्ठ तवापि भो जल गले प्रायोऽस्य हेतिः पतेत् ॥

End :

दुश्चरदेशचारकेशप्रयोक्त्रे विधात्रे रुष्टयेवातिरक्तया तत्र
 तरुवरप्रत्यग्रपतितबालकिसलयेभ्यो दुरवबोधविशेषया अटवीदेशदु-
 र्लभेऽपि लाक्षारसे स्वरुचिभिरेव विरचिततदालेपकृत्यया पदपयोज-
 युगलया कृतोऽटजाजिरप्रचारसाहसा चतुर्दशस्वपि विष्टपेष्वदृष्टश्रुतत-
 तादृशरूपातिशया सुरभिकाल इव विकसद्रसालसाक्षी तव विभूति-
 रिव पाटलाभाधरा प्रावृडिव सरसपयोधरोद्गतिः शरदिव दर्शित-
 सितच्छदगतिः प्रालेयवेलेव स्वच्छतुषारद्युतिप्रभास्या शिशिरश्रीरिव
 तपस्याहितास्थितिः वाग्देवतेव कळधौतगौराभा वल्लकीकळस्वर-
 सरसा च श्रीरिव करविधूतसरोरुहा अ... ..

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The work is also known as Nira-
 nunāsika on account of the fact that the
 nasal letters are completely omitted in it.

॥ रामकथा ॥

1622 G. RĀMAKATHĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2½". Leaves—7.

7 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—The story of Śrī Rāma.

Beginning :

..न्नाममयोध्या नाम । तत्र च त्रिदशराजनगरसुन्दरीवृन्दवन्दीक-
रणचणवृन्दारकवैरिवृन्दारकगळविगळदविरळरुधिरच्छटालकक्षये -
कक्षपितविपक्षराजमनोरथो दशरथो नाम नरपातिरराजत । स हि
महीपतिरहीनसुपथिसञ्चारकौशल्यया कौसल्यया महीयमान-
सौभाग्यमय्या कैकय्या निरुपधिकनिजगुणगरिमपरितोषितमित्र-
या सुमित्रया च त्रिभिरमीभिरभिरूपैरुदारैर्दारैः सहचरितधर्मा नि-
र्मायपुण्यभरवित्तीर्णशार्ङ्गधरचरणसरसिजभक्तिनिस्तुषमतिरपरस्पर -
विरोधमहितमर्थत्रितयमतिचिरायान्वतिष्ठत् ।

End :

विषादभराविहस्तहस्तविस्रस्तशस्त्रे सति समस्तसैन्यमण्डले
भयप्रसरमोमुह्यमानमानसे च महीश्वरे शाश्वतधैर्यसारगभीरिमा
रघुराजनन्दनः सपदि सविनयसल्लापसम्मोदमानान्तरात्मना विप्र-
कटितकोपसंरम्भेण भगवता सिसंग्रामयिषता किल स्वधाम्ना सह स्व-
हस्तसमर्पिते धनुषि नारायणीये स्वयमारोपिते सहितेनामोघेन म-
हेषुणा तदीयामूर्ध्वलोकगतिमुपरुरोध । निर्वासितगर्वामयेन परितु-
ष्यता परशुरामेण परिरभ्य परमाशीर्भिरभिनन्दितश्च चरितोपचारा-
कृतात्मनो जनयितुः पादौ जग्राह । दशरथोऽपि वितथीकृतभृगुवीरहे-
लाकेन तनयेन विनयशालिना वनविषादशङ्करुद्वेलसम्मदतरङ्गितमहा-
सैन्यपुरस्सरः क्रमेण वधूजनविलोकनकुतुकाकुलपौरविलासिनीजन-
विस्मयविकस्वरविलोचनकुवलयपरम्परामेचकितवातायनामात्मनग-
रीमाविशति स्म ।

Author :

Remarks—The following erotic verses are quoted after the end :

अन्तः स्वाति मुहुः सराभि तव तानास्वादधौताम्बरा-
नास्विन्नानसहायपाणिकमलं प्रारब्धमुग्धाञ्जलीन् ।
गण्डान्दोलितकुण्डलान् कवरिकागण्डभ्रमत्पट्टपदान्
कण्ठान्तर्विलसत्कपोतनिनदान् कन्दर्पवीरोत्सवान् ॥

विभ्राणामयथातथां करतलेनैकेन नीवीं मुहु-
र्विस्रस्तामलकावलिं तत इतश्चान्येन संबध्नीम् ।
स्वातीं वीक्ष्य रतान्तकान्तिभरितां भूयोऽपि जातसर-
स्तत्कालोचितमाचरन् किमपि यत् तद् ब्रह्मसौख्यायितम् ॥
प्रत्याख्यत् कुपिता सखीजनवचः स्वाती प्रिया तत्क्षणे
प्राप्तं मामवलोक्य सान्द्रपुलकानिन्दत् पयोदानिधिः ।

॥ चम्पूभागवतम् ॥

1623. CAMPŪBHĀGAVĀTAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 1½". Leaves—45.
13—16 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2000.

Subject—The Purāṇic version of the incarnation of
Kṛṣṇa.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

कल्याणमेधयतु कश्चिदनादिवाचां

मौलावजस्रमुखप्रचुरप्रभावः ।

आभाति नागमुखतामपि यत्र याते

वैचित्र्यशालिनि विनायकताविलासः ।

भद्रं करोतु बलभद्रसहोदरो वो

रुद्रस्य चापजयतस्सुनिरूढशक्तिः ।

वारान्निधौ प्रकटितप्रवरोरुधामा

श्रीराम एव सुरसंश्रितपारिजातः ॥

आराधितामरगणस्य समेन सूर्य-

नारायणस्य वरकौशिकवंशवार्धेः ।

तारावरस्य तनयस्समभूदनन्त-

नारायणःसुतमसूत चिदम्बरं सः ।

* * * *

संसत्स्वलं सशमचित्ततया नृशंसं

संसक्तसंसरणनीरसकारिरंसम् ।

कंसप्रहिंसककथाकलितप्रशंसं

शंसन्ति यं सकलभागवतावतंसम् ।

End :

साकं स कंस . . . नाथमनोभिरामं

नाकप्रभोर्नगरमायतनन्दनेन ।

पुत्रान् द्विजेन युयुजे पुरुहूतसूनु-

स्तत्राशिषाश्च पतितान् विजयेन वादान् ॥

तदनु मतिमानतिमा ... महिमानुषङ्गिणो दनुसुतदमनादनुमति-
मासाद्य पुरन्दरसूनुः स्वपुरमभिप्रस्थितवान् विप्रस्थितां दीप्रस्थिरां
तदनुकम्पामनुकम्पावहेन मूर्ध्ना संभावयन्ननुकलन्तदुद्धूतमद्भुतं

निरन्तरमितमन्तरमितं सुस्थमादधान इव स्वस्थमानसो हरिप्रस्थ-
माससाद ।

आयोधने महति येन शरासनेन
श्रेयोभृता...वशिवग्रहतः शिवोऽपि ।
भूयोऽपि भीत इव तत्कुलमूलभूतं
प्रायेण तंसयति तत्प्रणयाय चन्द्रम् ॥

कृशान्तरायं कृतिसत्क्रियासु
प्रशान्तपीडं प्रतिपन्नभद्रम् ।
शशाङ्कवंशैकविशेषकोऽलं
शशास लोकं शतपत्रनेत्रः ॥

मा . . . मत्तहृदां जनानां नाथे यदूनां नरलोकनाथे ।
नवग्रहा-प्रान्ननुवक्त्रभावोतिचारोऽपि वभूव वृत्तः ॥

हंसाधिराजरथपूर्व....चा....

ध्वंसाय दुष्टमनसामवतारभाजा ।
संसारिणाभनुसृतिः परमेण पुंसां
संसारिणापि सरसं कलयांवभूवे ॥

नवनवकृति.....त्रैपन्ननाभश्चरित्रै-
र्भुवनमतिपवित्रैर्द्वारकाभूनिवासी ।

अवनविरच(ना)यामङ्गिनां जागरूको
ऽनवनविषयभूमा नन्दयामास देवः ॥

Colophon :

इति चिदम्बरकृतौ चम्बूभागवते तृतीयस्तवकः । श्रीर-
सकुलावतंसाय नमः ।

कृष्णो रक्षतु ।

Author—Cidambarakavi, son of Anantanārāyaṇa.

Remarks—The work is identical with No. 12327
DCSM (Madras), Vol. XXI.

॥ चम्पूभारतम् ॥

1624. CAMPŪBHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 2". Leaves—141.
5—7 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2300.
Complete.

Subject—The story of Bhārata.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

कल्याणं वो विधत्तां करटमदधुनीलोलकल्लोलमाला-
खेलल्लोलम्बकोलाहलमुखरितदिक्चक्रवालान्तरालम् ।
प्रत्नं वेतण्डरत्नं सततपरिचलत्कर्णतालप्ररोह-
द्रातांकूराजिहीर्षादरविवृतफणाशृङ्गभूषाभुजङ्गम् ॥

तुहिनकिरणवंशस्थूलमुक्ताफलानां
विपुलभुजविराजद्वीरलक्ष्मीविभूषणम् ।
हसितसुरपुरश्रीरस्ति सा हस्तिनाख्या
रिपुजनदुरघापा राजधानी कुरुणाम् ॥

... .. —

... ..

या खलु पुरा कुरुधराधिषाधसमेधितक्रोधेन हलधरेण
निजायुधेन हठात्कर्षणशिक्षया समुक्षिप्तदक्षिणक्षितिभागा तदीयभु-

वनभूषणायमानां भोगवतीमात्मना विजेतुं किल भागरिथीपाथः-
पथेनावतीर्य कृतप्रस्थानेवाद्यापि परिदृश्यते ।

उपेत्य तां पाण्डुरुदारविक्रमः

प्रजामनः पल्लवयन् प्रशासनात् ।

यशःप्रकाशैर्यमुनासखीसखै-

र्निनाय लोकं निजनामवाच्यताम् ॥

End :

आ लङ्कायास्तदनु सहजैरा हिमाद्रेर्जितश्रीः

शौरेदोष्णा घटितनिजदोर्धर्मभूर्वेदिपाश्वे ।

साहस्रीणां शतमखदृशां सन्ददानोऽप्यसूया-

मन्यादृक्षं नियमपरधीराजहाराश्वमेधम् ॥

राज्ञां मौलिपरम्परां चरणयोः पाणौ प्रदानश्रियं

बुद्धौ राजनयोदयं हृदि कृपां सत्यं रसज्ञाञ्चले ।

बाहौ सागरमेखलां वसुमतीं मस्ते किरीटं मुदा

कुर्वन् धर्मतनूभवश्चिरमसौ गोपायति स प्रजाः ॥

इत्यनन्तभट्टकुतौ चम्पूभारते द्वादशस्तवकः ।

Colophon :

इति चम्पूभारतं समाप्तम् ।

Author---Anantabhaṭṭa.

Remarks—This work is identical with No. 12233
DCSM. (Madras), Vol. XXI.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1625. CAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—72.
 10 lines per page and 32 letters per line. Script—
 Malayālam. No. of Granthas—1400.

Subject—Same as No. 1622 G.

Beginning:

लक्ष्मीं तनोतु नितरामितरानपेक्ष-

मङ्गघ्निद्वयं निगमशाखिशिखाप्रवालम् ।

हैरम्बमम्बुरुहडम्बरचौर्यनिघ्नं

विघ्नाद्रिभेदशतधारधुरन्धरं नः ॥

उच्चैर्गतिर्जगति सिध्यति धर्मतश्चेत्

तस्य प्रमा च वचनैः कृतकेतरैश्चेत् ।

तेषां प्रकाशनदशा च महीसुरैश्चेत्

तानन्तरेण निपतेत् कनु मत्प्रणामः ॥

वाल्मीकिगीतरघुपुङ्गवकीर्तिलेशै-

स्तृप्तिं करोमि कथमप्यधुना बुधानाम् ।

गङ्गाजलैर्भुवि भगीरथयत्नलब्धैः

किं तर्पणं न विदधाति जनः पितृणाम् ॥

....

End:

ब्रह्मास्त्रवित्रस्तजयन्तकाकां

कथामभिज्ञाप्य वने प्रवृत्ताम् ।

चिरं रुदन्त्या जनकेन्द्रपुत्र्या
चूडामणिः प्रेषित एष तुभ्यम् ॥

किं बहुना—

देव तस्याः प्रतिष्ठासूनुनाशैकपालितान् ।
मुद्रयित्वा प्रपन्नोऽहं त्वदभिज्ञानमुद्रया ॥

Colophon :

विदर्भराजविरचिते चम्पूरामायणे श्रीमत्सुन्दरकाण्डं
समाप्तम् ।

മറവ-മാറാണ്ടു തുലാമാസം ൧൯-൦൯ തിങ്കളാഴ്ച എഴുതി
തീർത്തതു.

Author—Vidarbharāja Bhojadeva.

Remarks—The Ms. extends up to the Sundara-
kāṇḍa.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1626. CAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—81.
8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1250.

Subject—Beginning : Same as No. 1625.

End :

निद्रात्ययादरुणितेन समीरपुत्रः
सौमित्रिनेत्रयुगलेन निषीयानः ।

चूडामणिं करतले कलयन् ववन्दे
पादारविन्दयुगलं भरताग्रजस्य ॥

अक्लेशसंभूतगतागताभ्यां
निस्तीर्णविस्तीर्णमहार्णवोऽपि ।
आनन्दसिन्धौ पृतनासमक्ष-
मक्षस्य हन्ता नितरां ममज्ज ॥

Colophon :

इति विदर्भराजराजविरचिते चम्पूरामायणे श्रीमत्किष्कि-
न्धाकाण्डे समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. extends up to a fragment of the
Sundarakāṇḍa.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1627. CAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—50.

8 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 900.

Subject—Same as No. 1622 G.

Beginning :

... हाणि रत्नानि च वितीर्य निर्जरारिवीर्यमुषी
धनुषी निरपायत्राणकर्मणी वर्मणी निर्मर्यादशिलीमुखकृत्तानुषङ्गौ
निषङ्गौ निर्वर्तितवरिपाणौ कृपाणौ वरुणेन जनकसदासि दत्तमेत-
त्समस्तमादाय मामनुगच्छेति सौमित्रिमन्वग्रहीत् ।

End etc.—Same as No. 1625.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1628. CAMPŪRĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—34.
10 lines per page and 38 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Subject etc.—Same as No. 1625.

Remarks—The Ms. contains a fragment of the
Bālakāṇḍa, besides Kiṣkindhākāṇḍa & Sun-
darakāṇḍa. The following stanzas occur at
the end of the codex :

“विष्णुर्बलश्च रामश्च श्रीः स्त्री वीणा च तारकाः ॥

काञ्चनं दर्पणं रूप्यं छत्रं क्षीरं ध्वजं शरम् ।

राक्षसी होम इत्येते कटकाख्यास्तु षोडश ॥

सूर्यो राजा सिंहगजौ वृषभो ग्राहतोरणे ।

पातालं भूमिरथ्ये च स्वर्गाकाशौ च शृङ्खला ॥

तण्डुलं हृदयं ध्यानं स्मितस्नेहो निशाचरः ।

मृतिहेतुः सरस्सेर्वे मुद्रासंज्ञास्तु षोडश ॥

शूद्रो यक्षो यमो यष्टिर्धनुर्द्वं बलं जयम् ।

सौन्दर्यं दानगाने च बन्धनं खननं स्थितिः ॥

पुण्यं निषेध इत्येते मुष्टिसंज्ञास्तु षोडश ॥

हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमः”

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1629. CAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—17.

8 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—Beginning: Same as No. 1625.

End :

अमर्त्यसरितं कर्तुं मेने मर्त्यतरङ्गिणीम् ।

पितॄन् विधातुं सुगतीन् विदधे मतिमान् मतिम् ॥

ततो गोकर्णमासाद्य तपस्यति भगीरथे ।

देवो देवापगां वोढुमन्वमंस्त दयानिधिः ॥

अथ वीचीचयक्रान्तदिगन्तगगनान्तरा ।

शशाङ्कशङ्खसंभिन्नतारामौक्तिकदन्तुरा ॥

तरङ्गाकृष्टमातारुण्डतुरङ्गायासितारुणा ।

फेनच्छन्नस्वमातङ्गमार्गणव्यग्रवासवा ॥

आविश्शाखाशिखोन्नेयनन्दनद्रुमकर्षणा ।

एकोदकनभोमार्गादिङ्मूढादिवसेश्वरा ॥

आवर्तगर्तसंभ्रान्तविमानप्लवविप्लवा ।

नीलजीमूत...

Colophon:

Author—Same as No. 1625.

Remarks—The Ms. extends up to the story of
the origin of Bhāgirathi (in Bālakāṇḍa).
The leaves are much injured.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1630. CAMPŪRĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 2". Leaves—10.

8—11 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—225.

Subject—Same as No. 1622 G.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः ।

दृष्टे यत्र यदृच्छयापि वचसां देवी पुरो वर्तते

सारस्यं महदभ्युदेति सदासि प्रागल्भ्यमुज्जृम्भते ।

जायन्ते सकलाः कला अपि नृणां जागर्ति कीर्तिर्नवा

चेतः स्निह्यति तत्र देशिकपदाम्भोजे च भोजे मम ॥

भोजेन तेन रचितामपि पूरयिष्य-

न्नल्पीयसापि वचसा कृतिमप्युदाराम् ।

न व्रीडितोऽहमधुना नवरत्नहार-

सङ्गेन किन्न हृदि धार्यत एव तन्तुः ।

मुद्रामुद्रितजीवितां जनकजां मोहाकुलं राघवं

चूडारत्नविलोकनेन सुचिरं निध्याय निध्याय च ।

प्रारेभे हृदि लक्ष्मणः कलयितुं पौलस्त्यविध्वंसनं

धीरः पूरयितुं कथाञ्च विमलामेकेन काण्डेन सः ॥

आनन्दमन्थरमनन्तरमाञ्जनेया-

दाकर्ण्य वृत्तिमनघां जनकात्मजायाः ।

दृष्टिर्दशाननरूपा परुषायमाणा

बाणासनोपरि दधे प्रभृणा रघूणाम् ॥

End :

अथ मदगर्जितैरधिकतर्जितदिकरिभि-
 र्दशवदनस्तदा दशदिगन्तरमन्तरयन् ।
 समरमुखे सखेलपदं क्रमतो विदधे
 हरिकुलमाकुलं जलधिमादिवराह इव ॥

अनन्तरमनीकास्कन्दनकन्दलितामर्ष वर्षन्तं गिरिहरिणा(?)मधि-
 पतिमतिनिष्ठुरेण मुष्टिना गाढमभिजघ्नन्तं हनूमन्तममन्दकरला-
 घवाक्रान्तध्वजकिरीटाञ्चलं नीलमपि निखिलजगतीजितं महाबलेन
 वातूल इव तूलजालमपसारयन्नाविरतशरासारवर्षिण

Colophon :

Author—Lakṣmaṇasūri.

Remarks—The work ends on Rāvaṇa's preparation for fighting against Rāma. The author's identity is suitably expressed in a paronomastic verse.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1631. CAMPŪRĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9 $\frac{3}{4}$ " × 2". Leaves—27.
 10 lines per page and 36 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—600.

Subject—Same as No. 1622 G.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

रम्येऽस्मिन् सरयूतटे जनपदः श्रीकोसलाख्यो महान्
 धिक्कुर्वन्निव दिव्यसम्पदुदयात्स्वर्लोकलक्ष्मीमपि ।
 यस्मिन् वै कमलालया भगवती नित्यप्रसादोन्मुखी
 भर्तुर्भाविभवं विचिन्त्य परमप्रीत्यैव चास्ते स्थिरा ॥

अस्ति किल जगत्त्रयपरित्राणलीलाविचक्षणानामक्षतभुजद्र-
 विणभूषणानामुज्ज्वलयशःप्रसरचन्द्रिकानिष्यन्दनित्यविकस्वरसुज-
 नमनस्कारकैरवाकराणाममेयमहिमाद्भुतानामहिमांशुवंशोद्भवाना-
 मवनीश्वराणां शाश्वतं निवासस्थानम् अनेकविविधमणिकिरण-
 जालनिर्व्यूढवलशासनशरासनसहस्रभास्वरमहाभवनशिखरविराज-
 मानमहारजतकुम्भसङ्घातसङ्कटस्खलनजर्जरितखुरपुटघोटकवृन्दम-
 न्दायमानमध्यन्दिनसमयसञ्चारदिवाकरम् आसन्नवाहिन्या च
 विबुधविलासिनीविहारविलब्धविलेपनामोदवासितायां चन्द्रमूर्त्ये-
 व मानसोद्भवया कुमुदाभोगदायिन्या च सूर्यमूर्त्येव तमोप-
 हया कमलप्रसादसम्पादन्या च तटिन्या सरस्वा परिशोभमा-
 नपरिसरम् अवनिवनितातिलकायमानं पुरोत्तममयोध्या नाम ।

End :

क्रुद्धः सोऽथ विराधराक्षसपतिः केशान् गृहीत्वा तयो-
 राकृष्याथ करेण तौ रघुवरौ स्कन्धे समास्थापयत् ।
 धावन्तं तदनन्तरं जनकजा तं राक्षसं वीक्ष्य मां
 हत्वा भक्षय विप्रयुक्तदयितामित्येव चुक्रोश सा ॥
 क्रोशन्तीं जनकात्मजामथ रिपुस्कन्धस्थितौ राघवौ
 दृष्ट्वा तस्य भुजौ बभञ्जतुरलं तौ कालदण्डोपमौ ।
 निष्पीड्याथ शिरोऽपि तौ क्षितितले तं पातयामासतु-
 स्तामाश्वास्य तथै... .. ॥

Colophon :

इति चम्पूरामायणे अयोध्याकाण्डः समाप्तः ।

Author :

Remarks—The work extends up to the portion dealing with the destruction of Virādha in the Āraṇyakaṇḍa. It is different from the well-known Campūrāmāyaṇa by Bhojadeva.

॥ चम्पूरामायणम् ॥

1632. CAMPŪRĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 1½". Leaves—183.
6 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1600.

Subject—Same as No. 1622 G.

Beginning :

आस्ते दामोदरीयामियमुदरदरीं यावलम्ब्य त्रिलोकीं
सम्मातुं शक्तिमन्ति प्रथिमभरवशात्तत्र नैतद्यशांसि ।
तामेतां पूरयित्वा निरगुरिव मधुध्वंसिनः पाण्डुपद्म-
च्छद्वापन्नानि तानि द्विपदशनसनाभीनि नाभीपथेन ॥

धूलीभिर्दिवमन्धयन् बधिरयन्नाशाः खुराणां रवै-
र्वातं संयति खञ्जय...जयैः स्तोतृन् गुणैर्मूकयन् ।
धर्माराधनसन्नियुक्तजगता राज्ञामुनाधिष्ठितः
सान्द्रोत्तालमिषाद् विगायति पदा स्प्रष्टुं तुरङ्गोऽपि गाम् ॥
यमलभन्त पतिं प(ति)देवता
शिखरिणामिव सागरभाषणा ।

मगधकोसलकेकयशासिनां
दुहितरोऽपि तमार्गणम् ॥

कनकनलिनगन्धयः कदर्थी-
कृतगिरयः कठिनस्तनेन तिस्रः ।

आतिललितशरीरकान्तिशीलै-
रजनिषतास्य हिते रता गृहिण्यः ॥

End :

सन्त्रासयाञ्चकारारिं सुरान् विप्राय पश्यतः ।

सन्त्याजयाञ्चकाराथ सीतां विंशतिबाहुना ॥

आसीनो रावणः कासाञ्चक्रे शस्त्रैरनाकुलः ।

भूयस्तं बेभिदाञ्चक्रे नखतुण्डायुधः खगः ॥

हर्तुं क्रोधवशादीहाञ्चक्राते तौ परस्परम् ।

न वा पलायाञ्चक्रे विर्दयाञ्चक्रे (?) न राक्षसः ॥

... .. पि व्याप्य नभोऽन्तरालम् ।

परस्परोत्सारणबद्धयत्नौ

पा....स्थतुः शैलवराविवोभौ ॥

कर्णाभ्यर्णेष्वलिकफलकेष्वायते नेत्रतन्त्रे

नासावंशेष्वधरनिकरेष्वासव.... ..

... ..

.... ॥

Colophon :

Author :

Remarks—This work is also different from the well known Campūrāmāyaṇa. The author attempts

herein to recount the story of Rāma by means of apt quotations from diverse compositions such as Raghuvamśa, Bhaṭṭikāvya etc. It abruptly breaks off on the portion dealing with Śrī Rāma's tussle with Paraśurāma. Then it continues up to the death of Jaṭāyu. The Ms. is of recent origin.

॥ तारकासुरवधम् ॥

1633. TĀRAKĀSURAVADHAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—9.
9 lines per page and 36 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—250,
Complete.

Subject—The story of the slaying of Tārakāsura by Subrahmanya.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शुक्रस्याज्ञां शुभतनुलता प्राप्य दैत्येन्द्रपुत्री

मायाभिख्या मदनविवशं काश्यपं संश्रयन्ती ।

पुत्रं तस्मादलभत पुरा शूरपद्मानमुग्रं

सिंहास्यं चाप्यजवदनया कन्यया तारकं च ॥

दक्षारिकल्पद्रुमतोषणार्थं

मात्रा नियुक्ता गुरुणा च दक्षाः ।

शूरा वटद्वीपमवाप्य तत्र

शूरादयोऽकुर्वत वीरयागम् ॥

शूरः शूरपद्मासुरः ।

मायासम्भृतवर्धमानमधुगन्धाज्यादिलोकोत्तर-

द्रव्यैस्तेष्वसुराधिपेषु विधिवज्जुह्वत्सु ब्रह्माहुतीः ।

धूमस्तोमविहस्तलोचनभृतां वैमानिकानां पुनः

शोकेनैव भविष्यता भृशमभूदास्त्राम्भसामुद्रमः ॥

End :

ससृजुरथ सुवृष्टिं कौसुमीमम्बुवाहा

ननृतुरमरवध्वो दध्वनुः खे मृदङ्गाः ।

जगुरनिमिषमूका दिक्पुरन्ध्रयः प्रसेदु-

स्तुतुषुरखिललोका उत्सवे तत्र चित्रम् ॥

इति परमशिवात्मा तारकं दैत्यमुग्रं

गिरिमपि बहुमायं क्रौञ्चमन्यांश्च दैत्यान् ।

रणभुवि बहुलीलः सञ्जहाराम्बिकेयः

सुरमुनिनरभूत्यै सर्वगीर्वाणनेता ॥

अयं तारकासुरवधः स्कान्दपुराणे दृष्टः ।

वज्राङ्गसिंहमुखतारककुम्भमुख्यान्

वज्रायुधप्रतिभटानतिघोरवीर्यान् ।

यः सङ्गरेषु निजया निजघान शक्त्या

स्कन्दं नमामि शिरसा शिखिवाहनं तम् ॥

Colophon :

इति तारकासुरवधः समाप्तः ।

Author :

Remarks—The text is borrowed from the Skānda-
purānam.

॥ तारकासुरवधम् ॥

1634. TĀRAKĀSURAVADHAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}$ " $\times$ 2". Leaves—13.
 9 lines per page and 34 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—250.
 Complete.

Subject etc.—Same as No. 1633.

॥ दक्षयज्ञम् ॥

1635. DAKṢAYAJÑAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" $\times$ 2". Leaves—11.
 9 lines per page and 40 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—250.
 Complete.

Subject—Description of Dakṣa's sacrifice.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अविघ्नमस्तु ।

श्रीमत्कैलासशैले सकलगुणचमूचक्रसम्पूर्णसानौ

सानन्दं वारिजातव्यतिकरसरसान्मानयन्मन्दवातान् ।

प्रत्यग्रप्रेमहृद्यामनिशमनुसरन्दक्षजामिक्षुचाप-

क्रीडाभेदैरनैषीत्कमपि च समयं सोमलेखाकलापः ॥

पश्यन् वक्त्रं विनयमदनोल्लासमन्दाक्षकान्तं
 मन्दं मृद्नन्नुरसिजयुगं पाणिना शोणभासा ।
 आकृतानां शतमिव वदन्निङ्गितैर्मङ्गलाङ्ग्यां
 तस्यामासीत्कुतुकपरवानिन्दुचूडः प्रियायाम् ।
 चामुण्डाविहृतैरतीव विकृतैर्विध्वस्ततालक्रमै-
 र्नृतैर्भृङ्गिरिष्टैश्च भूतसदसां तैस्तैश्च लीलान्तरैः ।
 निर्मन्दाक्षमवेक्षितुं कुतुकवानीषद्विभिन्नस्मितं
 चक्रे काल्यविजृम्भमाणकमलच्छायं स कान्ताननम् ॥

End :

वस्तश्मश्रुर्भवतु स भृगुः पिष्टभागोऽस्तु पूषा
 मित्रस्याक्ष्णा भवतु च भगो नेत्रहृद्यं समस्तम् ।
 दक्षो यज्ञे विशसितपशोराननेनाकबन्धो
 भूयात् स्फायद्विनयमहिमा कर्मठो धर्ममार्गे ॥
 इत्थं वाचा पुरोररधिकमधुरया वीतकम्पा निलिम्पाः
 सद्यः सम्प्राप्य सत्रक्षितिमनुमिलितां प्राङ्मृतैः प्राप्तजीवैः ।
 दत्त्वा रुद्रस्य भागं विधिवदवहिताः सत्रशेषं समाप्य
 स्वस्थाः स्वं स्वं निवासं प्रययुरतिसुखः सोऽपि दक्षो बभूव ॥

Colophon :

समा(प्तश्चायं) प्रबन्धः ।

शुभमस्तु । नमश्शिवाय ।

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The following lines occur after the colophon :

“श्रीकण्ठेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।
 श्वेतसोमामभगौ प्राजा अ अनिखे ।
 पप्रासन्तु लयोदश्यापिहिलं सार्धम्” ॥

॥ दक्षयज्ञम् ॥

1636. DAKṢAYAJÑAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—22.
 7—9 lines per page and 24 letters per line.
 Script—Malayāḷam. No. of Granthas—250.
 Complete.

Subject etc.—Same as No. 1635.

॥ दशकुमारचरितम् ॥

1637. DAŚAKUMĀRACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
 28. 9 lines per page and 80 letters per line.
 Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1250.
 Incomplete.

Subject—The story of ten Princes.

Beginning:

.....मोन्मत्तस्य
 चित्रवधवार्त्ताप्रेषणेन श्रवणोत्सवोऽस्माकं विधे यथा च दुष्टकन्या
 सहानुजेन कान्तिसारेण निगलितच....
 पारे स दुरात्मा कुमारीपुरदूषकः सन्निधापयितव्यः । चण्डपोतश्च

मातङ्गपतिरुचिराकल्पोपपन्नसूत्रैव समुपस्थापनीयः । कृतविपाक-
त्याश्चोत्थायाहमेव तमानाद्यन्तस्य? हस्ति
प्रत्यासीदतो राजन्यकस्य सकोशवाहनस्यापग्रहणं करिष्यामीति पा-
श्वचरं नावेक्षाश्चक्रे ।

End :

प्रचण्डवर्मा नाम चण्डवर्मानुजो मित्रवर्मदुहितरं भद्रवादिनीं
लिप्सु...तति हेहो सम्यप्रतिप-
त्या मातरं विश्वास्य तन्मुखेन प्रत्याकृष्य बालकं जिघांसति सम्प्र-
ति गत्वा शलकस्य म र्त्ताश्च व्ये? रहो निवेद्य
प्रीतो बहिर्दुःखं दर्शयन् देवीमनुनेष्यति पुनस्त्वया त्वन्मुखेन स
वाच्यः । यदपेताया त्वन्मत म...मनमिषः सोऽपि बालपापो
..... तथोक्तप्रीतिं प्रपद्याभिपत्स्यति ।
पुनरनेन वत्सनाभम महाविषेण स व स्रत्रमाल-
मञ्ज...त्वा स वक्षसि मुखे च हन्त
दैनसंज्ञमिते भासितां मालामञ्जयित्वा स्वदुहित्रे देया मृते तु त...
स्तस्यां च निर्विकार त्यैवैनां प्रकृत

Colophon :

इति सप्तमं चरितम् ।

Author—Dandin.

Remarks—Many leaves are missing in the middle.

॥ दशकुमारचरितम् ॥

1638. DAŚAKUMĀRACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 1½". Leaves—58,
39

8 lines per page and 46 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1300.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1637.

Beginning :

तच्छवमाकर्षश्च व्याघ्रस्याग्र... ..क्षल्यादलिक्षतः(?) ।
 क्रैस्सबालेख हंकेनापि
 वृष्टिपाल मावेश्य कृपयोपशान्तव्रणा स्वस्थीभूय स्वभर्तु-
 रन्तिकमुपतिष्ठासुरसहायतया यावद्वाकुलीभवामि । न तावन्ममैव
 दुहिता सा सह यूना केनापि तमेवोद्देशमगमत् । तादिह
 सा सार्थधाते स्वहस्तगतस्य राजपुत्रस्य किरातभर्तु...गमनमात्म-
 नश्च केनाऽपि वनचरेण व्रणविरोपणस्वस्थायाम् पुनस्तेनोपगन्तुं
 चिन्तिताया निकृष्टजातिसंमर्गवैक्लव्यात् प्रत्याख्यानपारुष्यं तदक्ष-
 मेण वामना विपिने स्वशिरःकर्तनोद्यमनमस्य चानेन यूना
 यदृच्छादृष्टेन दुरात्मनो हननमात्मनेश्वापयमनमित्यकथयत् ।

End :

कि...त्योयमित्यनुमुक्ते मयामुनोक्तं सधुरपदसन्दर्भं प्रियार्थ-
 त्मकं वचनं तद्विषयाति-
 प्रभेदात् पञ्चविधं प्र परस्परप्रेष
समुचितगुणसङ्कीर्तनं समग्रश-
 क्तिषु सुहृत्प्रभृतिषु पूर्वसम्बन्धसमाख्यानं भृत्यादिषु तदात्वाध्य-
 वादिषु तवाहमित्यात्मार्प-
 णञ्च स इवोद्भासित इव प्रीतहृदयो मुहूर्तं स्थित्वा स्वभवनमा-
 जगाम ।

Colophon :

इति दण्डिना कृता दशकुमारकथा केनापि हेतुना
त्वसमापिता । श्रीगोविन्दाय नमः ।

Author—Same as No. 1637.

Remarks—The Ms. commences on the middle of
the 3rd Uchhvāsa.

॥ नयनिदर्शनम् ॥

1639. NAYANIDARŚANAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—89.

8 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Subject—Vidura's tactics.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नन्दालिन्दे शिशुविहृतिभिर्गोपिका हासयन्तं ।

वृन्दारण्ये सह स(ह)चरैर्वेणुमापूरयन्तम् ।

वृन्दान्युद्यद्विहृति च गवां प्रत्यहं चारयन्तं

वन्दे वृन्दारकनतपदं वल्लवीनां भुजङ्गम् ॥

श्रीदेवनारायणराजवीर-

प्रसादसम्प्राप्तसमस्तकासः ।

श्रीमत्कुमारीपुरसन्निधाने

स कोऽपि जातो धरणीसुरेन्द्रः ॥

सोऽयं करोति कविरुत्तरचम्पुकर्ता
 काव्यं पुनर्नयनिदर्शननामधेयम् ।
 उद्योगपर्वगतपद्यगणान् विवृण्व-
 न्नेषाममुं नृपमुदाहरणं वितन्वन् ॥

राज्ञां गुणवतां हृद्यं काव्यं नयनिदर्शनम् ।
 अन्येषामपहासोऽस्तु तेनैतद् गुणवद्भवेत् ॥

नीचा हसन्तु का हानिरस्माकं मन्दबुद्धयः ।
 श्वानो भवन्तु सिंहानां किमत्र परिहीयते ॥

अस्ति खलु सुकृतिजनभाग्यैकभोग्येषु केरलेषु गौणासरिदुत्तर-
 तीरवीरुत्कुसुममाध्वारिसमत्तभृङ्गीसङ्गीतसरसमन्दमारुतानन्दितका -
 मिनीकान्तवृन्दविहरणमधुरसौधपरम्पराच्छादितनक्षत्रमार्गा श्रीकु-
 मारीपुरसन्निधाना राजनगरी ।

End :

इति स्वप्नं दृष्ट्वा पुनरपि विबुद्धः क्षितिमुरो
 व्यथायां शान्तायामवददखिलं भूमिपतये ।
 स च श्रुत्वोदन्तं हरिगिरिसुतां प्रेमपिशुनः
 परीवारैः साकं कमपि परमानन्दमभजत् ॥

इत्युक्त्वा सतु यानमानय जवादित्यूचिवांस्तत्क्षणं
 रात्रिः सा दिवसायते स खचरैः पूर्णञ्च तूर्णं नभः ।
 यानं द्रागाधिरुह्य तैः परिजनैः सार्धं स चोर्ध्वं ययौ
 यावद्दृष्टिपथं द्विजेन कुतुकादुद्गीक्षितोऽन्तर्दधे ॥

Colophon :

सर्वज्ञाद्देवनारायणनृपतिलकात् ज्ञातनीतिप्रभेदः

संगृह्योद्योगपर्वण्यथ विदुरगिरा वर्णितेभ्यो नयेभ्यः ।

काञ्चित्तान् धर्मजेऽस्मिन्नपि नृपतिमणौ चाश्रितान् कोऽपि विप्र-

श्चक्रे काव्यं कुमारीपुरगिरितनयापादपञ्चकसेवी ॥

हरिः ।

Author :

Remarks—The introductory portion attributes Uttaracampū to a native of Kumārīpurī (Kumaranallūr) who was a dependent of Devanārāyaṇa, king of Ambalappuzha as pointed out by the laudatory verses relating to the king.

॥ नयनिदर्शनम् ॥

1640. NAYANIDARŚANAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—75.

8 lines per page and 38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Subject etc.—Same as No. 1639.

Remarks—The following lines are quoted after the colophon :

“പ്രഥമം-പ്രഥമം മേടമാസം ൨൫-ാം തീയതി എഴുതിയതു.
മാവേലിക്കര കൃഷ്ണസ്വാമിസ്വാമിയായും.”

॥ नालायनीचरितम् ॥

1641. NĀLĀYANĪCARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—11.
 7—8 lines per page and 24 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—125.
 Complete.

Subject—An account of Pāñcālī's prenatal life.

Beginning :

हरिः ।

स्त्रीरत्नलाभमुदितौ युवरत्नलाभ-

प्रीतां प्रगृह्य कमनीं कुरुवंशवीरौ ।

कौलालमालयमुपेत्य पुरैव तत्र

प्राप्तैर्यमात्मजयमैर्मिलितावभूताम् ॥

अम्बां गृहोदरगतां बहिरागतास्ते

भिक्षेयमस्त्युपहृतेति सलीलमूचुः ।

सा भुज्यतां सह भवद्भिरिति ब्रुवाणा

कुन्ती निरेत्य च निरीक्ष्य विलज्जिताभूत् ॥

End :

कृष्णां विवाह्य स च कृष्णमुनिः प्रतस्थे

कृष्णाज्ञया च नगरीं विविशुस्तदानीम् ।

शय्याम्बरायुधविभूषणवाहनाद्याः

कुन्तीभुवां परिकरास्त्रिजगदुरापाः ॥

ततश्च

त्रपानतविलोचनैरभिनवानुरागाङ्कुरै-
 रदत्तकलभाषितैः सभयकौतुकव्याकुलैः ।
 अमानुषगुणोन्नतैर्द्रुपदकन्यकायास्तदा
 नवीनसुरतोत्सवैर्मुमुदिरे नरेन्द्रात्मजाः ॥

पाञ्चालराजतनयां पञ्चभिरुद्धाहयन् !
 वेदसमवाक्यगुम्फो वेदव्यासः पुनातु वो भगवान् ॥

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ नीलकण्ठविजयः ॥

1642. NĪLAKAṆṬHAVIJAYA.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 2". Leaves—83.
 8 lines per page and 40 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.
 Complete.

Subject—The story of the churning of ambrosia.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

वन्दे वाञ्छितलाभाय कर्म किं तन्न कथ्यते ।

किं दम्पतिमिति ब्रूयादुताहो दम्पती इति ॥

दृष्ट्वा कौस्तुभमप्सरोगणमपि प्रक्रान्तवादा मिथो
 गीर्वाणाः कृति वा न सन्ति भुवने भारा दिवः केवलम् ।
 निष्क्रान्ते गरले द्रुते सुरगणे निश्चेष्टिते विष्टपे
 मा भैष्टेति गिराविरास धुरि यो देवस्तमेव स्तुमः ॥

अपि च ।
 लीढालीढपुराणसूक्तिकलावष्टम्भसंभावना-
 पर्यस्तश्रुतिसेतुभिः कतिपयैर्नीते कलौ सान्द्रताम् ।
 श्रीकण्ठोऽवततार यस्य वपुषा क्वर्यात्मने वाप्युतः
 श्रीमानप्पयदीक्षितः स जयति श्रीकण्ठविद्यागुरुः ॥

यः संरम्भः कृतिविरचने दुष्कवीनामभेद्यो
 यच्चैकाग्र्यं तदुचितपदान्वेषणे चित्तवृत्तेः ।
 लभ्यं तच्चेदपि कवयतामन्ततस्त्रीण्यहानि
 स्यादेवं किं सरसकविताराज्यदुर्भिक्षयोगः ॥

अथवा किमिति स्मरामि दुष्कवीनधुना
 किमिति(?) सकलभुवनैकमङ्गल-
 शङ्करगुणवर्णनप्रवृत्तेन ।
 न स्मरणीयाः कुधियो
 लोकायतिका इव व्रतस्थेन ॥

कति कवयः कति कृतयः कति लुप्ताः कति चरन्ति कति
 शिथिलाः ।

तदपि प्रवर्तयति मां शङ्करपारम्यसंकथालोभः ॥

देवानामपि दैवतं गुरुमपि प्राचां गुरुणामिह
 श्रीमन्तं मदनान्तकं कथमपि स्तोतुं कृतो निश्चयः ।

तेन त्वां त्वस्यामि भारति बलात् कृष्टमपि दुष्टे पथि
प्राप्तेनोपहतापि जातु कुपिता मा सुप्रसादं त्यज ॥

नन्तव्याः कवयः कतीह बहुमन्तव्या रसज्ञाः कति
त्वेतावच्चलसः करोमि कवयो हृष्यन्तु रुष्यन्तु वा ।

आवात्स्यायनतन्त्रमाश्रुतिवचःसिद्धान्तमुच्चावचा
विद्या यत्प्रभवा जयन्ति भुवि तां वन्दे गिरां देवताम् ॥

चौर्येण प्रणयेन चापहरतः पल्लीषु गव्यानपि
स्त्यायन्ते चरितानि चेत् कविकुलोद्गीतानि गाथाशतैः ।

त्रलोकयोद्भटकालकूटकवलीकारप्रकारं पुनः
स्तोतुं के प्रथमेऽपि नाम कवयो दूरेऽधिकारस्तु नः ॥

अष्टत्रिंशदुपस्कृतसप्तशताधिकचतुःसहस्रेषु ।
कलिवर्षेषु गतेषु ग्रथितः किल नीलकण्ठविजयोऽयम् ॥

अस्ति किल समस्तसुरासुरस्तोमवन्दितचरणारविन्दस्य भग-
वतो महेन्द्रस्य स्थानमास्थानममृतान्धसामायतनभाश्चर्याणामाकरो
रत्नानामवधिर्वैषयिकानन्दस्य किं परमगोचरे गिराममरावती
नाम नगरी ।

End :

अर्चन्तस्तरुणेन्दुचूडमसकृत्संकीर्तयन्तो हरिं

ध्यायन्तस्त्रिजगद्विमोहजननीं शक्तिं परं शांभवीम् ।

आज्ञां मूर्धनि विभ्रतः सुरगुरोरानन्दयन्तो मुनीन्

स्वच्छन्दास्त्रिदिवौकसो बुभुजिरे स्वाराज्यमव्याहतम् ॥

वाचं व्याकुरुते चिरन्तनगिरं मीमांसते चोभयीं

पान्थः काव्यपथेषु पादकमले सक्तः पुरारेरिति ।

मा भैतत् कथयिष्यतीति रचितं काव्यं मया तत्पुन-
स्तावद्वक्ष्यति वा नवा तदुपरिन्यस्तः समस्तो भरः ॥

Colophon :

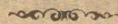
इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीनीलकण्ठदीक्षित-
विरचिते नीलकण्ठविजये चम्पूकाव्ये पञ्चम आश्वासः ।

कृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

सोमेश्वरी रक्षतु ।

Author—Nīlakaṇṭha Dīkṣita.

Remarks—The date of this composition is 4738, Kali Era as revealed by the text. The work has been published at Madras. (Bālamano-ramā Series).

॥ नीलकण्ठविजयः ॥

1643. NĪLAKAṆṬHAVIJAYA.

Substance—Palm leaf. Size—8" × 1½". Leaves—115.

8 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Subject etc.—Same as No. 1642.

॥ नृगमोक्षम् ॥

1644. NRGAMOKṢAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 1½". Leaves—11.
 8 lines per page and 28 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas — 150.
 Incomplete.

Subject—Emancipation of Nrga from his curse.

Beginning :

ब्रह्मतत्त्वसंघित्तिविष्णुभक्तिभरशान्तस्वान्तान् सुदुःसाधतप-
 स्याव्रतशतसमुत्सारितकल्मषान् अध्ययनादिषट्कर्मजागरूकान्
 यायजूकान् वेदार्थमीमांसामांसलितांश्चातुर्वेद्यांस्त्रैविद्यान् द्विवे-
 दानेकवेदानपि सुवृत्ततानिवृत्तपापप्रसङ्गान् दरिद्रतोद्रेकसरिद्रूढान्
 गाढादरमुपानीय तेभ्यश्च सम्यगाहितसम्मानेभ्यो निर्मलामूल्यमा-
 ल्यमणिमयभूषणपरिभूषितेभ्यः नैचिकीरपि रोचमानमणिगाङ्गेय-
 सङ्गतशृङ्गीः खुररचितकनकद्युतिपिशङ्गीः गलमिलितलुलितकाञ्च-
 नमालामौक्तिकहाख्यारचितभङ्गीः काशमानकौशेयप्रवरनीशारि-
 ताङ्गीस्तत्समानविभूषितवत्सकसमेताः परिपालनक्षमपशुपालकुलै-
 स्सुखतरगोष्ठप्रतिष्ठापनादिक्षमधनैर्ब्यूहैः दोहनयाजनादिना सहैव
 श्रीविष्णुः संप्रीयतामिति बुद्ध्या संप्रदाय सम्प्रेषितवानसि ॥

End :

नम्या देवगणा नृणां विधिहरौ तेषां तयोरप्यहं
 सोऽहं विप्रकुलं नमामि सततं सर्वैस्तथा नम्यताम् ।

नो चेत् कोऽपि न चेत् कश्चित् स तु मया दण्ड्येत खण्ड्येत वा
विप्रेष्वप्रियकारि दोर्युगमिदं सद्यो मया छिद्यते ॥

विश्वावयन्निति जनान् मृदुहासमिश्रै-
र्विश्राणयन् निखिलमोदमपाङ्गमोक्षैः ।

ब्रह्मण्यमौलिरगमन्नुगधर्ममेव

सम्मानयद्भिरखिलैः सह राजधानीम् ॥

Colophon:

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The first five leaves are missing.

॥ पद्मनाभचरितम् ॥

1645. PADMANĀBHACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—29.

8 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—550.

Subject—Description of the consecration of Padmanābha.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अङ्गाधिरूढरमणीकुचशातकुम्भ-

कुम्भातिवेलपरिरम्भरसं गजास्यम् ।

गङ्गाधरप्रणयिनीतपसां विपाकं

तेजश्चिराय भवतां मुदमादधातु ॥

खल्लोकपालमकुटीनवरत्नजालै-

रुद्धासिताङ्गुलिदलाश्रितपादपीठः ।

उल्लोलचारुतुलसीदलसौरभो वः

कल्याणमावहतु सम्प्रति पद्मनाभः ॥

अस्ति प्रभावार्जितराज्यलक्ष्मीः

शास्ता समस्तावनिबल्लभानाम् ।

धात्रीपरित्राणपवित्रकीर्ति-

मार्ताण्डवर्मा नरपालवीरः ॥

End :

समस्तराजन्यकमस्तभूषा-

मणिप्रवेकोज्ज्वलपादपीठम् ।

स मामिमीषु प्रियमानिनीषु-

वर्धूव तं केरलभूमिपालम् ॥

स ग्राहिणोद्विप्रवरान् विधिज्ञो

राज्ञे गुणज्ञानपटीयसेऽस्यै ।

आज्ञाबलोत्सारितशात्रवाय

श्रोत्राभिरामश्रुतिवक् च (?) चुञ्चून् ॥

Colophon :

इति श्रीकृष्णचिरचिते श्रीपद्मनाभचरिते चम्पूकाव्ये प्रथमः

स्तवकः ।

इति पद्मनाभचरिते चम्पूकाव्ये पञ्चमः स्तवकः ।

Author—Kṛṣṇa.

Remarks—This work describing the magnificence of Trivandrum contains five *stabakas* and a portion of the 6th.

॥ पूर्वचम्पूभारतम् ॥

1646. PŪRVACAMPŪBHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—99.
8 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.
Incomplete.

Subject—The story of the Kauravas and Pāṇḍavas.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

लक्ष्मीमातनुतात् स वो मुनिवरो व्यासाभिधानोऽनिशं

यः प्रालेयगिरावपान्तरतमोरूपेण नित्यं तपः ।

तन्वानस्य कला हरेरविकला लोकोपकारोद्यता

द्रागस्यन्दत भारतामृतझरी यस्येयमास्येन्दुतः ॥

नृत्यन्तं रजनीमुखे स्वपितरं स्तुत्यं त्रिलोकीजनै-

र्नित्यं तं निजकर्णतालपवनैरत्यन्तमानन्दयन् ।

आघ्नानश्च यथा लयं भुवि कराग्रेणोरुनादं कृपा-

निघ्नात्मा स हि विघ्नराज इह मे विघ्नान् विजघ्नीयताम् ॥

विद्यादानविशारदा विनमतां बालेन्दुराजज्जटा-

जूटा शारदनीरदावलिरुचीनीकारदा शारदा ।

शब्दब्रह्ममयी विरिञ्चवदनाम्भोजन्मरङ्गस्थली-

शैलूषी लघु मोमुषीतु शमलं मे शेमुषीमेयुषी ॥

End :

एवमवाप्तमनोरथः प्रथमानपृथुमोदः स पृथिवीपतिः कमपि काल-
मधिगताधिकरसं पुरमधिवसन् पुनः प्रोद्भिन्नयौवने विशदतर-
यशोनिलयने निजनन्दने प्राज्यतरानुभावसदने निधाय राज्यभारं
वैजयिकीभिराशीर्भिरभियोज्य “ननु वत्स काचिदबला त्वत्सकाश-
मायास्यति सा त्वया निर्विचिकित्समुररीकरणीये”ति निभृत-
मुपदिश्य विश्वविषयग्रामविमुखः स्वगृहिणीमुखः सुयमितेन्द्रिय-
वाजी विपिनभुवमवाजीत् ।

Colophon :

इति मानवेदविरचिते चम्पुभारते सप्तमस्तवकः ।

Author—Mānaveda, nephew of Vikrama, Prince
of Calicut.

Remarks—The Ms. contains 7 *stabakas* only. The
author invariably follows Anantabhatta in the
matter of diction. The Ms. noticed under
No. 1851, TCM, Vol. II, Part IC is identical
with this work. It is complete in 12 *stabakas*.

॥ पूर्वचम्पूभारताटिप्पणम् ॥

1647. PŪRVACAMPŪBHĀRATATĪPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—17.

8 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—400.

Subject—Elucidation of the Pūrvacampūbhārata.

Beginning :

लक्ष्मीमित्यादि—अवान्तरतमः मुनिः आम्नानः आहन्तनं कुर्वन्
निम्नोऽधीनः ह ... वीथतां भृशं विहन्तु नीकारो न्यकारः सोमुषीतु
भृशं मुष्णातु एषुषी प्राप्ता ।

End :

भूयिष्ठनिविडकान्तिमनोहरया कटिप्रदेशकान्त्या अनुपमव्या-
प्तकान्तिः जङ्घाकान्तिश्च अतिमनोहरस्थानपरिपूर्णता । चरणाभो-
गश्च मन्त्रगत्या बृहत्या नारदवीणया च आजानं स्वतःसिद्धं पर्याश-
यं हृदये मां मन्यमाना पुनः पुनः पूज्यमानया . . . कथं प्राप्तं
भीतिं तपस्विनां तपस्विनः उग्रपश्यं क्रूरदृष्टिं वारिकांक्षमुनिः ।
अक्षिणात् क्षपितवान् पञ्चतां पञ्चत्वं च रक्तग्रहो राक्षसः ग्रहः
आग्रहः । उच्चैः पदं सम्राट्त्वं आकाशञ्च वीतं विशेषेण इतश्च ।
करः रश्मिश्च तामसः दुष्टश्च ॥ ६ ॥

Colophon :

इति श्रीमानवेदविरचितस्य चम्पूभारतस्य टिप्पणे कृष्णीये
प्रथमः स्तवकः ।

Author—Kṛṣṇa.

Remarks—A few leaves at the end are of different dimensions. The following portion in the introductory verse found in No. 1854 E, TCM. Vol II, Part I C discloses the commentator's name,

ध्यायं ध्यायमिभाननं हृदि सदा श्रीमानवेदाभिध-
क्षोणभित्कृतचम्पुभारत

.

कृष्णीयं खलु टिप्पणाख्यमिति तद्व्याख्यानमालोक्य हि ॥

॥ पूर्वचम्पूभारतसंक्षेपः ॥

1648. PŪRVACAMPŪBHĀRATASAMKṢEPA.

Substance—Palm leaf. Size—6" x 1". Leaves—127.

7 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1100.

Subject—An abbreviated account of the Bhārata, in verse.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीपतिं शिवमनेकपाननं

शारदाञ्च कविमादिमं गुरुन् ।

व्यासमिष्टफलदायिनोऽन्वहं

नन्नमीमि करुणापयोनिधीन् ॥ १ ॥

शब्दागमाम्भोनिधिपारद्वय-

श्रीमानवेदाभिधभूमिपेन ।

ग्रन्थः कृतो भारतचम्पुसंज्ञ-

स्तस्याद्य संक्षेपमुदाहरामि ॥

श्रीमानभूत पुरा नेत्रादत्रेरिन्दुःसुधामयः ।

राज्ञां भरतवंश्यानां प्रभवो रोहिणीप्रियः ॥

End :

एवं देवावमेषु त्रिषु सपदि कुमारेषु जातेषु तेषु

व्यासात्सा वासवी सोऽपि च सुरतटिनीनन्दनस्ते च देव्यौ ।

नानन्दामासुरास्त्रदितहृदयरुजः पूर्णकामाः किमुक्तै-

र्भूयोभिर्मोदभारो निखिलतनुभृतां मेदुरः प्रादुरासीत् ॥

Colophon :

इति चम्पूसंक्षेपे दशमः सर्गः । समाप्तोऽयं चम्पूसंक्षेपः ।

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ यात्राप्रबन्धः ॥

1649. YĀTRĀPRABANDHA.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 2". Leaves—95.

8—9 lines per page and about 36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Subject—Description of the pilgrimage to the temple of Mūkāmbikā.

Beginning :

श्रियं स पुष्पातु वृषध्वजो मे जिगीषतो यस्य पुरानुपूर्वम् ।
चक्रीभवद्भूधरचापसङ्गी बाणोऽपि चक्रीभवति स्म जैत्रः ॥
पौलोम्यर्पितपादुका चरणयोः पाणिस्फुरद्वेत्रया
भारत्या पुरतो निवासितजना पद्माकरालम्बिनी ।

पुत्रं तन्नुतिरद्विराजतनया प्राचीनवाचां गणै-
रायान्ती पतिमन्दिरं निजगृहादन्तर्मम द्योतताम् ॥
वामस्तनवलदाननमन्यत्र चादानतरलहस्ताग्रम् ।
आत्मजमवलोकयतोः शिवयोरेकस्मिताङ्कुरो जयति ॥
सरलीभवद्विलोकनतरलीकृतगोपभीरुचैतन्यः ।
करलीलयामुखाहितमुरलीवादनपरं महः सेवे ॥

काळिदासकविमुख्यभारतीपारणाकृतिन एव पण्डिताः ।
भाषिते मम भजेयुरादरं स्वादुसेविन इवाद्य वस्तुनि ॥
फाणिताञ्चितपयस्सहोदरे गद्यपद्यमयकाव्यगुम्भने ।
चापलं किमपि मे रसज्ञया स्थानुरूपमनयानुभूयते ॥

पद्येषु वा....जिह प्रबन्धेऽमितानिगद्यादितु तापतापि (?) ।
अस्त्वेव लक्ष्मानुगमो रसज्ञैर्विच्छित्तिभेदाः परमीक्षणीयाः ।

End :

मातः कथं कथमिवेह महानुभावाः

सद्भाव एव सततं प्रथयन्ति चिन्ताम् ।

सन्मार्गरोधरसिकेशमपत् प्रणीत-

न्यत्कारभञ्जि नवमन्मथपत्रिभिन्ने (?) ॥

अक्षानुषङ्गमलिने हृदि मामकीने
 शर्वाणि विन्ध्य इव ते चरणौ निधेहि ।
 मूकाम्बिके मुहुरपास्तजपस्य कामा
 रागस्पृशो रचितपल्लवसौहृदस्य ॥

भक्तस्य मे पदयुगस्य भवेत्तवेव
 श्लाघागतिः सकलहंसकुलैर्दुरापा ।

साकारा सुख(क)न्दली पशुपतेरेका मनोहारिणी
 स्तोकालोकसुधाकृतस्सरवधूशोकाग्निनिर्वापणा ।
 त्रैलो(क?)क्य)प्रतिपात्तिदोहनविधौ या कामधेनुः सतां
 सा कारुण्यतरङ्गिणी मनसि मे मूकाम्बिका दृश्यते ॥

इति सपदि हिमाचलेन्द्रकन्यां पशुपतिनेत्रचकोरपैर्णिमासाम् ।
 समजनि भजतोऽस्य साधुमौलैरकृतकभक्तिसुधाम्बुधेस्समृद्धिः ॥

Colophon :

इति समरपुङ्गवदीक्षिताविरचिते यात्राप्रबन्धे षष्ठाश्वासः ।
 इति यात्राप्रबन्धः समाप्तः ।

Author—Samarapuṅgavadīkṣita.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ राजसूयम् (अर्थविमर्शिनीसहितम्) ॥

1650. RĀJASŪYAM
 with Arthavimarśinī.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 3". Leaves—94.

11—13 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3350.

Subject—Description of *Rājasūya* sacrifice.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमत्पादाम्बुजयुगं हैरम्बं प्रणतोऽस्म्यहम् ।

यद्रेणुस्पर्शमात्रेण क्षीयन्ते विघ्नसागराः ॥

नानार्थशब्दसन्दोहदोहने कामधेनवः ।

कटाक्षाः करुणापूर्णाः सरस्वत्याः पुनन्तु माम् ॥

गुरूणामनिशं सम्यग्गुरूणां करुणात्मनाम् ।

चरणाम्बुरुहद्वन्द्वं शरणं मम सर्वदा ॥

पुण्डरीकपुरनाथलसत्पत्पुण्डरीकमधु मे परिपातु ।

मण्डयत्विह चिराय रसज्ञा पाण्डवेयगुणवर्णनशब्दैः ॥

दुरन्तसंसारमहान्धकारनिरन्तरान्धीकृतलोचनानाम् !

पदाम्बुजन्माम्बुजबन्धुबिम्बं कृष्णस्य पुष्पास्त्रिह मङ्गलानि ॥

मातार्णवश्चैश्वरभागिनेयः सर्वप्रजानामपि भागधेयम् ।

सद्वर्मवर्मप्रतिगुप्तदेहः श्रीरामचर्मा नृपतिर्विभाति ॥

सुधर्मयामिन्द्रः सदसि विदुषां भोजनृपति-

द्विजश्रेणीमध्ये पुनरमृतगुः कल्पकतरुः ।

सुरोद्याने लोकैरिह यदवलोके सति समं

प्रदृश्यन्ते सोऽयं जयति सुगुणाश्लेषनृपतिः ॥

आज्ञापितस्तत्पदाम्यामज्ञोऽपि ग्रन्थकर्मणि ।

यते सति महालम्बे केन किं किं न साध्यते ॥

व्याघ्रालयेशदासोऽहं शिवद्विजकुलोद्भवः ।

प्रबन्धं राजसूयाख्यं व्याचिख्यासे यथामति ॥

आलोच्याक्षिपतां वाणी मम मूर्ध्नि सुमायताम् ।

अन्यप्रमाणो यस्त्वन्यः केन मान्येन मान्यते ॥

... ..

अन्वयक्रमतो व्याख्या कल्यतेऽर्थविमर्शिनी ।

अभिधानप्रक्रिययोरभिधानैर्यथोचितम् ॥

अथ तत्रभवान् केरलीयो नारायणकवी राजसूयाख्यं प्रबन्धं
चिकीर्षु'राशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मुख'मिति प्रामाणि-
कवचनप्रामाण्यात् निष्प्रत्यूहपरिसमाप्तिफलकं प्रबन्धलक्षणं नम-
स्क्रियारूपं मङ्गलं कविकुलसम्प्रदायाविच्छेदेन शिष्यशिक्षार्थं प्रबन्धे
प्रबन्धश्चिकीर्षितं प्रतिजानीते —

गोविन्दमानन्दरसैकसान्द्र-

मावन्ध नारायणभूसुरेन्द्रः ।

निर्माति धर्मात्मजराजसूय-

सम्पन्नमयं संप्रति चम्पुकाव्यम् ॥

गोविन्दमिति । नारायणभूसुरेन्द्रः नारायणनामा ब्राह्मणश्रेष्ठः ।

अत्रेन्द्रशब्देन श्रेष्ठवाचिना भट्टसंज्ञाविशिष्टत्वमुक्तम् ।

End :

मयैव दत्तशक्तिं कालमिदानीं न निराकरोमीति भावः। इत्येवमा-
त्तचेता आकलितचित्त इवेत्युत्प्रेक्षा। सौभेन साल्वेन सौभं नाम वि-
मानमस्यास्तीति अर्थ आद्यच्। रुद्धां बाधितां निजपुरीं द्वारकां
सपदि अश्वयीत् अगमत्। दु ओश्चि गतिवृद्धावित्यस्मात् लुङि।
एतमेवार्थमेतैरेव कविभिर्नारायणीये स्पष्टमुक्तम्। “साल्वो भैमी-
विवाहे यदुबलविजितश्चन्द्रचूडाद्विमानं विन्दन् सौभं स मा-
यी त्वयि वसति कुरुंस्त्वत्पुरीमभ्यभाङ्गीत्” इति। उत्तरश्लोके
‘तावच्चं रामशाली त्वरितमुपगतः खण्डितप्रायसैन्यं सौभेशं तं न्य-
रुन्धा’ इति च। अत्र स्वेच्छया प्रवर्तमाने कार्ये भगवता सामीप्य-
स्थित्यनौचित्यशङ्कया असम्भाव्यत्वेऽपि लौकिकरीत्या सम्भावना-
दुत्प्रेक्षालंकारः।

पुष्पातु कृष्णः कारुण्यं तारुण्यं पुण्यवर्ष्मणः।

यद्वर्णनमपूर्णं वा भक्त्या पूर्णफलप्रदम् ॥ शुभम्।

हर्यात्मारिहरेर्हरिहरिपराक्रान्तिर्हरीन्द्राजडो

हर्युद्यद्गरिहर्ययो हरिगिरां काम्यो हरिर्दुर्दृदाम्।

भूरिश्रीस्सहरेर्हरेश्च हरिभिः कीर्त्या प्रतापैस्समो

हर्यृक्षोदितवश्विभूहरिरलङ्कारायतेऽलंभुवः ॥

Colophon :

श्रीमद्वाघ्रालयेनाय नमः। मङ्गलं शुभम्।

ശ്രീമാദ്‌വാഗ್ರാലയೇನായ ನಮഃ।

Author—Text : Nārāyaṇabhaṭṭa.

Com : Pāccumūttatu.

Remarks—It is evident from the introductory portion of the commentary that it was composed in obedience to the command of H. H. Mārtāṇḍa Varma Mahārājā, the maker of modern Travancore.

॥ वामनावतारम् ॥

1651. VĀMANĀVATĀRAM.

Substance—Palm leaf. Size—5"×2". Leaves—32.
9 lines per page and 18 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—325.

Subject—The story of the incarnation of Vāmana.

Beginning :

... मासः अतीनुष्ट.....
... गणपट.... ऊचरिष्टटीका—....
... दण्ड....
... गैः अनुस्मृतपूर्वमु.....
देवसनाभ रलतासुछिद्यमानेषु वरिजातेषु भिद्य
रष्ट्रपूर्यमाणसुसुपरि..... ।

End :

अधिरसातलमात्मकल्पिते त्रिविष्टपादपि विशिष्टतमे पदे प्रतिष्ठा-
प्य प्रस्थाप्य च प्रथमानसमदं ग्रह्लादं विविधतरनुतिवचनवधिरि-
तसकलहरिन्मुखैः शतमखवर्हिर्मुखैर्वर्हिर्मुखैः अनुगम्यमानस्स-
मासाद्य दैवतपुरं यथापुरं पुरन्दरादिक ममरवृन्दं निजं विधाय
भगवानकुण्ठधामा विकुण्ठलोकमात्मना प्रसाधयति स्म ।

हरिः । शुभमस्तु ।

Colophon :

Author :

Remarks—The Ms. is much worn out. The following verses are cited after the end :

“अम्बा ताम्बूलमम्बूनि विम्बोष्ठीमुखचुम्बनम् ।

अम्बिकारमणे भक्तिः पञ्चैते सुखसाधनम् ॥

ताम्बूलीदलचर्वणं दिनमुखे सायं कवोष्णाम्बुना

स्नानं... .. ।

पश्चात् कोमलतालवृन्तपवने मालेयलेपावधौ

सुखापः सुरतावधौ च तदिदं प्रार्थ्य परं पञ्चकम् ॥”

॥ वासवदत्ता ॥

1652. VĀSAVADATTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 2". Leaves—47.

9 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Subject—The story of Vāsavadattā.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

करचदरसदृशमखिलं भुवनतलं यत्प्रसादतः कवयः ।

पश्यन्ति सूक्ष्ममतयः सा जयति सरस्वती देवी ॥

खिन्नोऽसि मुञ्च शैलं विभ्रमो वयमिति वदत्सु शिथिलभुजः ।

भरभुग्नवितथबाहुषु गोपेषु हसन् हरिर्जयति ॥

कठिनतरदामवेष्टनलेखासन्देहदायिनो यस्य ।
 राजन्ति वलिप्रभङ्गाः स पातु दामोदरो भवतः ॥
 स जयति हिमकरलेखा चक्रास्ति यस्योमयोत्सुकाचिहिता ।
 निजनयनदीपकज्जलजिघृक्षया रजतशुक्तिरिव ॥
 भवति सुभगत्वमधिकं विस्तारितपरगुणस्य सुजनस्य ।
 महति विकासितकुमुदो द्विगुणीकृतरुचिं हिमकरोद्योतः ॥
 विषधरतोऽप्यतिविषमः खल इति न मृषा वदन्ति विद्वांसः ।
 यदयन्नकुलद्वेषी न कुलद्वेषी पुनः पिशुनः ॥
 अतिमालिने कर्तव्ये भवति खलानामतीव निपुणा धीः ।
 तिमिरे हि कौशिकानां रूपं प्रतिपद्यते दृष्टिः ॥

End :

सुरयोषितामपाकरणयौधानान्तिमिरे
 पतिते तेनेववि... ..
 सापि जजृम्भे । कश्चिदाशङ्कितोरुभङ्ग...पथसि निखिले.... ..
 इव चिराय श्वसन्नासीत् । कश्चित् कर्ण इवविह्वलीभूत-
 शक्तिमोक्षम... ..ति व्यूहचामररुचं स्खलन् ख-
 ड्गधेन...वतस्तं । समस्तं मिथो जगाम... ..
 न मुनिना पुष्पादिकमादायानतेन प्रतिपन्नवृत्तिस्तव कृते म...
 यमा
 क्षणेन वराक्री बहुदुःखमनुभव...करुणया स मुनिरार्यपुत्रहस्तस्पर्श-

 करन्देन वासवदत्तया च सह गत्वा... ..
 भिलषितानि सुरतसुखान्यनुभव

Colophon :

Author—Subandhu.

Remarks—The leaves are much damaged.

॥ वासवदत्ता ॥

1653 A. VĀSAVADATTĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—34.

6--7 lines per page and 34 letters per line.

Script — Malayālam. No. of Granthas—34.

Incomplete.

Subject—Same as No. 1652.

Beginning :

म(ण्डले)ञ्जलिनिग्रहः प्रयोगो वादेषु नास्तिकता
चार्वाकेषु कण्टकयोगो नियोगेषु परिवादो वीणासु खल-
संयोगः शालिषु द्विजिह्वसङ्गृहीतिराहितुण्डिकेषु करच्छेदः
कुङ्कुमलग्नहणेषु नेत्रोत्पाटनम् मुनीनां राजविरुद्धता पङ्क-
जानां सार्वभौमयोगो दिग्गजानाम् अश्वितुलासंशुद्धिः सुवर्णानां
सूचिभेदो मणीनां शूलभङ्गो युवतिप्रसवे दुःशासनदर्शनं भारते
करपत्रदारणं जलजानां

End :

ततः क्षणेन चेयं वराक्री बहु दुःखमनुभवन्तीत्यनुग्रहादार्यपुत्र-
करुणया च स मुनिर्याच्यमानो मया हस्तस्पर्शाधिकं शापम्
अकरोत् । ततः कन्दर्पकेतुः श्रुतवृत्तान्तेन समागतेन मकरन्देन

तया वासवदत्तया च स्वपुरं पाटलीपुत्रं गत्वा हृदयाभिलषितानि
सुरलोकदुर्लभान्यपि सुखानि ताभ्यां सहानुभवन् कालं नि-
नाय ।

Colophon :

अनन्तकृष्णभट्टेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।
इति सुबन्धुविरचिता वासवदत्ता परिसमाप्ता ।

हरिः । गुरुभ्यो नमः ।

ഇതിവാസവദത്ത അഴകിയപാണ്ടിപുരത്തു മാങ്കുളം
ശങ്കരനാരായണൻ എഴുത്തു.

Author--Same as No. 1652.

Remarks—The first Fol. is missing. The Ms. is
partly worn out.

॥ वासवदत्ताटिप्पणम् ॥

1653 B. VĀSAVADATTĀṬIPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—28.
6 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—500.
Incomplete.

Subject—Elucidation of the Vāsavadattā.

Beginning:

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः ।

नत्वा महेश्वरं देवमवाङ्मनसगोचरम् ।

ओङ्कारवाच्यं जगतां सर्गस्थित्यन्तकारणम् ॥

इयं वासवदत्ताख्याख्यायिका व्याक्रियते (क्रियते?) मेधावी
कुलजन्म...कर...सरस्वती, वाग्देवी नटी च जयतीति वाक्यार्थः ।
सूक्ष्ममतयः कवयः कुशाग्रबुद्धयः । कं जलम् । कं पानीयं
सलिलमिति ह विः पक्षी शकुनिः । खगो नगौकाः पक्षी वि-
रिति ह । तत्र बहुवचनम् ।

कवयः

End :

द्विषत् समृषः अच्छिद्रः अच्छिद्रः पच्यरभि(?)...तां द्विजा विप्राः
तेषां पङ्क्तिः श्लिष्टदन्तपङ्क्तिभूषिता च माल्यवन...केशश्चेति रा-
क्षसा माल्यवद्भिः सुकेशैः शोभिता च एवम्भूता वासवदत्ता...
स्तनयाभूदिति । अथेति भुवनं भुजसमूहं उल्लासित गोत्रद....द्रुत-
पर्वतम् उज्ज्वलितवंशश्च मदनो

....

Colophon :

Author :

Remarks—Many leaves in the middle are worm-
eaten.

॥ वासवदत्ताटिप्पणम् ॥

1654. VĀSAVADATTĀṬIPPANAM.

Substance—Palm leaf. Size—12 $\frac{3}{4}$ " × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—
30. 7 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas -- 575.
Incomplete.

Subject—Same as No. 1653 B.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः ।

करबदर एवंभूता सरस्वती जयति नदी चेति वाक्यार्थः । भुवन-
तलं भुवन... ... अन्यत्र कं जलं विः पक्षी । तत्र बहुव-
चनं कवयः जलचरशकुन्ता इत्यर्थः । सूक्ष्ममतयः अल्पबुद्धयः भु-
वनं जलं भूभागम् अखिलं ग्रहतं बहुशोऽभ्यस्तमिति यावत् । एवं-
भूतं भुवनतलं यः प्रस...हे । यस्यास्वच्छभावात् करब-
दरसदृशं कं जलम् । लवो बिन्दुः । रलयोरभेदः दरसदृशमपित्तु-
ल्यं पश्यन्ति मानयन्ति स्वच्छतया मन्दबुद्धित्वाच्च अल्पं जलमिव
पश्यन्तीति यावत् । बदरमि ... लन्तखिन्नोसि । ...

End :

.....गन्धवाहश्चेति वायुनाम पग
गन्धवाहा . . . शोभगन्धयुक्तादकौरव राद उ . . .
णम् आचार्यशास्त्रं शस्त . . मूहम् आयुध श पातत् सूचकरा
. . . पक्षे पायसं तन्तु कैरवं कुमुदं माकरं
कैरवाकरं भाखानादित्यः दीप्तिम राजपुत्रा
इति संबन्धः । कर्णवंशो...श्चत दमवततार इति संबन्धः ।
अङ्गदो

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ वासवदत्ताव्याख्या ॥

1655. VĀSAVADATTĀVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{3}{4}$ "— $1\frac{3}{4}$ ". Leaves—
112. 9 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Subject—Same as No. 1653 B.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

पुण्यं तत्सवितुस्तेजो वरणीयं महात्माभिः ।

उत्पन्नाद्यौघविध्वंसि धियो दिशतु नः प्रभोः ॥

सुब्रह्मण्यमुपासेऽहं शक्यता सकलया युतम् ।

आतन्वानं सुमनसां निर्वाणं गोभिरीडितम् ॥

चक्रं नेत्रञ्च यस्यास्त. . . . घ हृदि ।

स मेऽस्तु दत्वायुः पूर्वं हरेः पर ॥

गुरोरस्मि प्रसादेन व्याचिख्यासुर्मह ।

. सुबन्धोस्तत्सन्तश्चानुगृह्णन्तु मां समाः ॥

. तत्र प्रथमसुजनशिखामाणिः सुबन्धुः स-
रस्वतीदत्तवरप्रसादपरिपूर्णैः प्रतिभातिरेकेण स प....परिपूर्णत
काव्यस्येति गद्यकाव्यं चिकिर्षुः पद्यैः काव्यमुखं कुर्वत् तदीयश-
क्त्य . . . विष्टं जगत् स्प . . . भूक्षममित्याभाणकवचनानुसारेण
प्रकृतिप्रशंसाविधित्सया वर्णः कश्चित् फलविशेषमयां का-

व्यमुखोचिताश्च नमस्क्रियां करोति करबदरेति । सरस्वती...पि
जयति स (र) स्वती वागधिष्ठात्री देवता.

End:

अथ कन्दर्पकेतुः शापवृत्तान्तं श्रुत्वा वासवदत्तया समागतेन
मकरन्देन च सह पाटलीपुत्रं नाम नगरं प्रविश्य ताभ्यां सह
मनोऽभिलषितानि सुखान्यनुभवन् अनेकं कालं निनाय नीतवान् ।

Colophon :

दोषान् वै विरसान् निरूप्य सुधियो निर्मत्सराः शोधय-
न्त्वाशाबद्धमतिप्रवेगचटुलेनैवेदमालोचितम् ।
सा देवी शरपाशचापसृणिभिर्विद्योतमाना शिवा
कारुण्यं मयि पूर्णचन्द्रवदना नित्यं करोत्वम्बिका ॥

Author :

Remarks—The leaves are much damaged.

॥ विशाखकीर्तिविलासः ॥

1656. VIŚĀKHA KĪRTIVILĀSA.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 2". Leaves—9.
11 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—300.

Subject—Glorification of Viśākhā Tirunāl Mahā
Rāja.

Beginning :

दद्याद् विद्यामविद्यां हरतु विरचयेद् गद्यपद्यस्य पद्यां . . .
हृद्यामद्यानवद्यां प्रथयतु मम सा कीर्तिमार्तिं निरस्येत् ।

कम्प्रा नम्प्राग्रचेतःकिसलयलसने माधवश्रीधुरीणा

दातुं धातुस्समत्वं निजभजनवते गोमतीति प्रतीता ॥

सेव्यानव्याजमव्याकुलमतिविभवैर्दिव्यभव्याय भव्यान्

दिव्यान् सव्याङ्गवक्षोमुखनिहितगृहान् विग्रहांस्त्रीन् प्रणम्य ।

सूरीन् भूरिप्रबन्धप्रवचनकृतिनो विश्ववन्द्याभिनन्द्यान्

सर्वान् पूर्वानपूर्वानपि सुकविवरान् प्रार्थयेऽनुग्रहाय ॥

धर्मो दृष्टः श्रुतो वा सकृदपि मनसा संस्मृतः कीर्तितो वा

नाकं लोकं नृलोकं नयति नहि मृषा तत्र वेदाः प्रमाणम् ।

तस्माच्छ्रीरामवर्मह्वययुवनृपतेर्धर्मविश्रामभूमे-

र्धर्म्यं कीर्तेर्विलासं विबुधजनमुदे वर्णये वर्णनीयम् ॥

End :

महाराजे समयसमायातसामाजिकविद्वद्बृन्दसहवाससमाधि-
गतसकलशास्त्रसिद्धान्ते नितान्तविमलस्नान्ते अम्यर्थिताभ्यधिका-
र्थविश्राणनसम्प्रीणितमार्गणवर्गे वैराग्यविजितभर्गे करकमलामल-
कीकृतापवर्गे प्रजापालनसम्प्रदायापहसितसौवर्गनीतिमार्गे रामव-
र्मयुवराजे,

धामान्यासन् बुधानां प्रघणहतहयोद्धूतधूलीविकुर्व-

त्प्रासादाग्रध्वजानि प्रमदकरिमदामोदिबाह्याङ्गणानि ।

वीटीचेटीनिगुञ्जत्कनकमणितुलाकोटिमञ्जीरपाद-

प्रक्षिप्तस्मारयुद्धवृट्तिगुणगलद्गोहिनीमौक्तिकानि ॥

नीरोगा निरुपाधयो निरुपमा निर्मत्सरा निर्मला

निर्मोहा निरघा निरन्तरसुखा नीरन्ध्रनित्योत्सवाः ।

स्वच्छन्दाः सुभगाः स्वकर्मनिरताः स्वायत्तसम्पत्तयः

सर्वे सुप्रजसश्चकासति जना देवे दृढाभक्तयः ॥

Colophon :

इति श्रीगोविन्दचरणारविन्दमकरन्दनिष्यन्दनिर्मलशिशिरस्वा-
न्तेन श्रीरामस्वामिना विरचिते कीर्तिविलासे प्रथम उल्लासः ।

श्रीगोमती विजयतां कुलदैवतं नः ॥

Author—Rāmasvāmi Śāstrī.

Remarks—The Ms. contains only one Ullāsa.

॥ सन्तानगोपालम् ॥

1657. SANTĀNAGOPĀLAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—14.

7 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 150.

Subject—The story of Santānagopāla.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पुण्यत्सौरभपारिजातकुसुमद्रास्तोरणस्रग्विणीं

द्यामेव प्रतिबिम्बितां जलनिधौ यामाशशङ्के जनः ।

साकं निष्प्रतिमप्रतापगरिमभ्राजिष्णुभिर्वृष्णिभिः

श्रीकृष्णः ससुखं सगर्भ्यसहितस्तामध्यवात्सीत् पुरीम् ॥

विहितभुवनभद्रे वासुभद्रे धरित्री-

भरहरणविनिद्रे भूरिकारुण्यसान्द्रे

न परमखिललोकां द्वारवत्यां जगत्या-

मुदधिवलयवत्यां हृष्टपुष्टा बभूवुः ॥

एवमेव ससुखमेधमानेषु सकललोकेषु द्वारवत्यां तु द्विजन्मनः
कस्यचिदपत्याष्टकं जातमात्रनष्टमजनिष्ट ।

राजद्वारि मृतं निधाय तनयं कास्ते निरस्तत्रपः

कृष्णः स्त्रीजनलम्पटः क्नु हली हालामदान्धाशयः ।

इत्युच्चैर्गिरिमुद्गिरिन्द्रिजवरः क्षिप्रं प्रपेदे सभां

नीरन्ध्रान्धकवृष्णिवीरमकुटीरत्ताङ्कुरोद्यत्प्रभाम् ॥

End :

ततश्च क्षमासुरवरः क्षणमात्रमानन्दमूर्च्छामनुभूय कथमपि
शनैर्नयनारविन्दमुन्माल्य प्रमोदभरगद्गदस्वरं सरस्वतीमुत्सार-
यामास ।

आशास्यं किं यदुकुरुवरावन्यदस्मादृशैर्वा-

माशारन्ध्राण्यभिनवयशःपाळयः क्षालयन्तु ।

यावत्कल्पं विमतविततेर्मन्थितारः प्रतापाः

पृथ्वीं व्यर्थीकृतरविघृणिश्रेणयः शोणयन्तु ॥

विप्राशीर्वचनप्रहृष्टहृदयः कृष्णः समं जिष्णुना

कीर्त्या कार्तिकचन्द्रिकाधवलया भूमण्डलं मण्डयन् ।

इत्थं भक्तविधेयतामतिजगल्लीलाभिराबाधय-

न्ध्यास्त स्वपुरीं पुरन्दरपुरीवन्धां जनान् नन्दयन् ॥

Colophon :

सन्तानगोपालप्रबन्धः समाप्तः ।

श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

Author—Rāmavarmā.

Remarks—The work is available in print. It is of recent origin.

॥ सुभद्राहरणम् ॥

1658 A. SUBHADRĀHARANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " $\times$ 2". Leaves—44.

9 lines per page and about 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—400.

Subject—The story of Subhadrāhāraṇa.

Beginning :

गणपतये नमः ।

स्त्रीरत्नलाभमुदितौ युवरत्नलाभ-

प्रीतां प्रगृह्य कमनीं कुरुवंशवीरौ ।

कौलालमालयमुपेत्य पुरैव तत्र

प्राप्तैर्यमात्मजयमैर्मलितावभूताम् ॥

अम्बां गृहोदरगतां बहिरागतास्ते

भिक्षेयमस्त्युपहृतेति सलीलमूचुः ।

सा भुज्यतां सह भवद्भिरिति ब्रुवाणा

कुन्ती निरेत्य च निरीक्ष्य विलज्जिताभूत् ॥

तदो अवमोदाउळमाणिदाए ता ए सह तत्थ एव्व खण
 उपविस्स ते सुकेसुणिरुपमरूवभावलावण्णपरिमलधारितारिसतरु-
 णीरअणदंसणजणिअषचाउहमित्ररत्नं

...

....

...

....

...

End :

सैन्यप्रक्षोभिताशो बहुहरणधनाक्रान्तचक्रीवदुष्टी-

चक्रैश्चक्री च शक्रात्मजनिजभगिनीमाननार्थं प्रतस्थे ॥

पार्थश्चासौ लङ्घिताध्वा सुखेन

क्रोशे पुर्याः प्राप्य गोपालवाटीम् ।

मार्गश्रान्तिं शान्तिमानीय कान्ता

भूचे किञ्चित्सान्त्वयन्नङ्कशय्याम् ॥

कल्याणगात्रि शृणु सा खलु पार्षती त्वां

सद्यो मया सह गतां न सहेत नूनम् ।

पूर्वोदितञ्च हृदि मुञ्चति सा न किञ्चित्

तद्गोपिकाकृतिरुपेत्य च मानयैताम् ॥

इत्थं प्रियेण गदितौ वरवर्णिनी सा

पीताम्बरस्य भगिनी धृतपीतचेला ।

गोपीजनैस्सह गता खलु याज्ञसेनीं

प्रेष्यास्मिन्नेत्यदुसुतेति मुदा ववन्दे ॥

संप्रीतयापि च तथा बहुलम्भिताशीः

सम्प्राप्य साथं च ननाम पितृष्वसारम् ।

प्राप्ता मुकुन्दसहजा किल पार्थपत्नी

पार्थेन साकमिति तत्र महोत्सवोऽभूत् ॥

Colophon :

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The Ms. comprises several other works also in prose by the same author. It is in good condition and the script is quite legible. The covering boards are of ivory. The Ms. is of recent origin. All the works are written continuously. Though the work

begins with verses in Sanskrit it is in the main composed in Prākṛt.

॥ राजसूयम् ॥

1658 B. RĀJASŪYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—42.

8—9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—625.

Subject—Same as No. 1622 B.

Beginning :

पार्थो बल्लववाट एव मिलितः कृष्णादिवृष्णीश्वरै-

रिन्द्रप्रथमगात् समर्हणवलत्सोदर्यपर्याकुलम् ।

किञ्च श्रीधरदत्तयौतकधनैर्नागाश्वरत्नादिभिः

पूर्वस्माद्रवृधे शताधिकतरं तत् पाण्डवानां पुरम् ॥

तत्र च पुरे सुहृत्सम्भावनमहोत्सवमयेषु गतेषु बहुषु दिनेषु ।

बलमुख्यदुमण्डले प्रयाते वसति च तत्र हरौ स शक्रसुनुः ।

यदुवरसहजाकुचाङ्कुरे च द्रुपदसुताकुचमण्डले च रेमे ॥

काले तत्राभिमन्युं तनयमजनयद् भद्ररूपं सुभद्रा

प्रत्येकं पाण्डवेभ्योऽप्यलभत तनयान् पञ्च पाञ्चालपुत्री ।

End :

एवं निस्सीमहृष्यन्मुनिसुरमनुजाशीर्भिरुद्धोषिताशः

प्रस्थानप्रत्तपुण्यद्वनगृहनगरक्षेत्रपात्रादिदारम् ।

स्वर्णापूर्णाविकीर्णव्रजदुरुजनताकाञ्चनीभूतविश्वं
 चित्रं निर्वर्त्य तत्र क्रतुवरमतुलं धर्मराजो विरेजे ॥
 एतावन्मत्कृपायाः खलु विलसितमित्युच्चकैर्दर्शयित्वा
 विश्वानन्दाभिवर्षी पुनरपि वसतिं प्रार्थ्यमानोऽपि पार्थैः ।
 दैवाद् भाविन्यवस्था मयि सविधगते मास्त्वितीयात्तेचेता-
 श्वैद्यारिस्सौभरुद्धां सपदि निजपुरीमश्चयीद्विद्वसाक्षी ॥

Colophon :

इति राजसूयं समाप्तम् ।

ओं श्रीकृष्णाय नमः ।

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The work is wholly in verse and the language is simple and elegant.

॥ मत्स्यावतारः ॥

1658 C. MATSYĀVATĀRA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—17.

8—10 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—An abbreviated account of the story of the *Matsya* incarnation of Viṣṇu.

Beginning :

किं मत्स्याकृतिमाश्रितोऽसि दयिते त्वन्नेत्रमैत्रीरसात्

किन्ते तोयगतिम्सुखाय भवती तत्सम्भवेत्यादरः ।

शोच्या नन्वनिमेषता तव क्रथं त्वां पश्यतो सो भवे-
दित्थं सल्लपितं मुकुन्दरमयोर्मुग्धं शिवायास्तु वः ॥

निममहरणगर्वाध्मातदुर्वारदैत्य-

क्षपणनिपुणघोरप्रक्रमश्चक्रपाणेः ।

वपुरधिकविशालव्यायतं त्रायतां तत्

प्रलयजलधिलीलाशीभरं शाफरं वः ॥

पुरा विश्वप्लाविन्युपनमति कल्पान्तसमये

पुरस्तादुत्तिष्ठन्नपर इव संवर्तसमयः ।

घनध्वानोदग्रस्त्रिभुवनविनाशं प्रकटयन्

हयग्रीवो नाम त्रिदशकुलवैरी समुदभूत् ॥

End :

तत्काले च—

उद्बुद्धेऽपि च सुप्तवत् किल जगन्निर्माणकर्माण्यपि

प्रारब्धं विगतोद्यते कमलजे वेदव्यपायाकुले ।

तूष्णीके सति वैष्णवं खलु महस्तन्मत्सरूपं तदा

गत्वा तन्मुखपाकजभ्रमरिकां वेदत्रयीमातनोत् ॥

इत्थं बुधाशयशयोऽपि जळाशयान्तः

स्वैरं विहृत्य स विहाय विसाररूपम् ।

अम्भोधिचङ्क्रमणवासनयेव भूयोऽ-

प्यम्भोधिमेव स पयोमयमाजगाहे ॥

Colophon :

इति नारायणकविना विरचितः श्रीमत्स्यावतारो नाम

प्रबन्धः समाप्तः ।

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The script is distinct and quite legible.

The story is narrated briefly.

॥ नृगमोक्षः ॥

1658 D. NṚGAMOKṢA.

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 2". Leaves—13.

9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—Same as No. 1644.

Beginning :

तत्रैकदा मनुजवृत्तिरुपाचरिष्णु-

र्विष्णुः स्वयं पुरवरे मणिमन्दिरान्ते ।

सेवासमामिलदनेकयदुप्रवीरैः

स्वैरानुलापसरसो निषसद् मोदात् ॥

तदानीञ्च किमिदमिति सकलयदुलोकैर्मृदुलहसितलसितेन च
भगवता दूरादेव विलोक्यमानाः संभ्रमविस्मयसूचकचटुलचरण-
न्यासाः किमपि समुन्मिषितधर्मकणाङ्कितवदनपङ्कजा रौक्मिणेय-
सात्यभामेयजाम्बवतेयप्रमुखाः सकलयदुकुमाराः सत्त्वरमुपगम्य
भगवन्तम् अकाण्डकरुणावताराङ्कुरितबाष्पकणाङ्कितनयनकोणं
प्राणंसिषुः ।

End :

पुरो हरिविलोकेनादिरभवानि भोग्यानि चेत्

प्रभूतरजसो भवेन्मम न सादृशी तत्कृषी ।

हरिस्मरणशोभना सरटैव मे जायतां

विभेमि न पुनश्च्युतेरिति तमभ्यधामप्यहम् ॥

अयि साधु साधु भणितं

धरिरोऽसि तथैव तु भद्रं ते ।

इति तेन कथितमात्रे

वपुरिह कृकलासमुद्रमद्राक्षम् ॥

ओं ।

Colophon :

ओम् । इति श्रीभागवते कथा । इति श्रीनारायणकविना
विरचितो नृगमोक्षो नाम प्रबन्धः समाप्तः । ओम् ।

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—It is clear from the author's remarks "एवं
पुराणसरे कथा । श्रीभागवते वरूपीयान् भेदः" that certain
modifications from the original text have been
effected herein.

॥ कैलासवर्णनम् ॥

1658 E. KAILĀSAVARNANAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" x 2". Leaves—3.

9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 45.

Subject—Same as No. 1622 A.

Beginning :

अथ विमतजनविश्वासिनीनयनवारिनिर्झरप्रवर्धनकलाकौशल-
धुरीणदोर्दण्डचण्डिमा स पाण्डुसुनुरारादेव दूरतरविसारिणीभिर्ना-

रायण भुजाबलविवलमानमन्दरमहीधरान्दोलितकलशाम्बुराशिकल्लो-
लमालापरस्परान्मर्दनिष्पतनफेनकूटपाण्डित्यपाटञ्चरद्युतिभिरुत्ताल -
ताण्डवडम्बरग्रसृमरग्रमोदत्रिपुरहरवदनसरसिजोदित्वरमहाट्टहासद्यु -
तिनिवहसहचारिणीभिरविरतसन्निहितपशुपतिमकुटतटशशाङ्कलेखा -
सौहृदय्यसमापतितसकललोककैरवाकरकान्तिकदम्बकविडम्बिनीभिः
प्रभामण्डलीभिरपिहितापरवर्णाधिकरणधावल्याद्वैतविद्यासिद्धान्तम-
ध्यापयन्तमाशाविभागान्

End—Same as No. 1622 A.

Colophon :

Author.—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The work is written in elegant style
and bears ample testimony to the author's re-
markable originality.

॥ कौन्तेयाष्टकम् ॥

1658 F. KAUNTEYĀSTAKAM.

Substance—Palm leaf. Size — $7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaf—1.

9 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 16.

Subject etc.—Same as No. 1622 C.

॥ अहल्याशापमोक्षः ॥

1658 G. AHALYĀŚĀPAMOKṢHA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " x 2". Leaf — 1.

11 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—18.

Subject etc.—Same as No. 1622 D.

॥ पुष्पोद्भेदश्लोकार्थः ॥

1658 H. PUṢPODBHEDASLOKĀRTHA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—4.

9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—60.

Subject etc.—Same as No. 1622 E.

॥ शूर्पणखाप्रलापः ॥

1658 I. ŚURPAṆAKHĀPRALĀPA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—6.

9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 100.

Subject—Beginning : Same as No. 1622 F.

End :

गिरिसुतेव गृहीतसतीचरिता गिरीशलालितकुचा च पदक-
लिततुलाकोटिभिरपि तुलारसितगात्री उदरदर्शितासद्भावापि

प्रकाशितसद्वृत्ता भुजवेलभूषितापि क्रूरसच्चभीरुतरा गलद्युति-
विलसितापि विगलत्प्रभापूरा अधरोल्लासितापि धरातलैकविभूषा
ललितबालाभिख्यापि उपारूढयुवातिभावा चक्षुःफलपरिपङ्क्ति-
रिव विश्वस्य विश्वविक्षोभसिद्धविद्येय पुष्पसायकस्य अधिदेवते-
वाद्यरसस्य दृष्टिगोचरमतेव तृतीयपुरुषार्थसारकला प्राज्यतर
प्राच्यसुकृतपरिपाकसुलभा सीतेति कापि कातरार्क्षी वीक्षिता ।

Colophon:

अनुनासिकरहितानि व्यतनोदेतानि पद्यगद्यानि ।

नारायणाभिधानो द्विजपोतो रविनटेश्वरादेशात् ॥

Author—Same as No. 1658 A.

Remarks—The Ms. is in simple prose. The author introduces himself in the colophon as a Brahmin. It is also stated that the work was written in his boyhood as per orders of his patron Ravi Nāṭeśvara. The work is also known as Niranunāsika on account of the fact that anunāsikas (nasal letters) are completely omitted in it.

॥ गोश्रीपुरेश्वीरकेरलमाटभूपवर्णनम् ॥

1658 J. GOSRĪPUREŚAVĪRAKERAḬA-
MĀTABHŪPAVARNANAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 2". Leaves—12.

9 lines per page and about 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—280.

Subject—Glorification of Virakerala, King of Cochin.

Beginning :

इह खलु चरमजलधिपरमोत्तुङ्गतरङ्गसङ्गसमास्फालनघोष-
भीषणकरपश्चिमभागे जलधिनिर्विशेषसर्वतोविततविपुलजलाशय-
परिवलयितसकलाशामुखे पुरैव केरलदेशापसरणदृष्टलाघव-
जलनिधिसलिलभूयस्समाक्रमणसमुद्यतदृढयपृथिवीतलं पुरतो नि-
वेशितक्षितिखण्डस्कन्धावारसन्देहदायिनी तथा निवेशितस्कन्धा-
वारभरणायेव धरणीतलेन प्रतिदिनप्रहीयमाणबहुतरधनधान्य-
निबहे परपक्षीयपरिक्षुभितसलिलाशयमध्यपथेनापि निराकुल-
मेव गतागतकारिभिर्धरणिप्रहितवीरभटैरिव तरणिप्रकरैरास्ती-
र्यमाणपुरस्ताद्भागे धवलोन्नतदुर्गवर्गमयतुहिनाचलसेवारस-
वशादम्बुराशिपथेन समापतद्भिरिव कुलगिरिकदम्बैः कैश्चिदतिम-
हितहेमकूटश्रियं दधानैरपरैरपि घनसारमृगमदभारशालितया ग-
न्धमादनीयतामागतैरन्यैरपि सुरभिचन्दनवृन्दशालितया मलयाच-
लतुलां गतैरितरैरतिवितताम्बराक्रान्ततया विन्ध्याचलबन्धूभवान्नि-
रन्यैरपि विततरूप्यप्रायतया कैलासशैलायमानैः कैश्चिदपि
दिव्यौषधिपरिपूर्णतया वक्राचलैरिव विभ्राजमानैः (कैश्चनविरूढैर-
त्नप्रकरतया विडूराचलैरिव विभ्राजमानैः?) कैश्चन विरूढरत्नप्रकरतया
विडूराचलैरिव विराजमानैरपरैश्च गजरत्नहयरत्नसंपत्तिहेतुभिर्मन्दरा-
चलैरिव दृश्यमानैरत इतः समापतितमहापोतकसंघातैरापूर्यमाणपर्य-
न्तभागे निजदुहितुरिन्दिराया मन्दिरतया सिन्धुराजेन सततमुपदी-
कृतैरिवानन्तद्वीपान्तरद्रविणसञ्चयैरुदाञ्चिताभोगे ।

End :

क्षीराम्बुराशिरिवानन्तभोगसुखितपुरुषोत्तमनिषेवितः लवणांबु-
राशिरिव निरवधिलावण्यमयस्वरूपः यदुवंश इव शौर्यालंबनोग्र-

सेनाश्रितः हेहय इव कृतवीर्यसम्भवार्जुनयशोविभूषितः जनार्दन
 इव नयनमितं द्वादशात्ममण्डलमुद्रहन् मुनिसङ्घ इव सङ्गीतरस-
 माश्रितः दनुजसङ्घ इव काव्यदर्शनोत्सुकः सुरसङ्घ इव
 स्ववशस्थितधिषणः धृतराष्ट्रोऽपि निराकृतदुर्योधनदुःशा-
 सनः युधिष्ठिरोऽप्यक्षविजयशाली भीमसेनोऽप्यगदोच्छसितविग्रहः
 जिष्णुर(प्य)भिमन्युनिरोधी सकलकुलगिरिफणिराजदिगन्तसिन्धुरमि-
 न्धुरनिजभुजसम्पदूढाक्षितिभरो माटाक्षितिवरो वीरकेरलनामा विजयते ।

Colophon :

रचनाललनामुद्यत्पदविन्यासकोमलाम् ।

उररीकृतवान् हन्त रन्तुं प्रतिदिनं विभुः ॥

श्रीनारायणकवये नमः ।

Author—Same as No. 1658 A.

Remarks—The diction is in close imitation of Bāṇa's. The work shows that Nārāyaṇa-bhaṭṭa was a royal favourite. The Ms. is in fairly good condition.

॥ वातालयाधीश्वरदशकम् ॥

1658 K. VĀTĀLAYĀDHĪŚVARADAŚAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 2". Leaves—2½.

8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—35.

Subject—A panegyric of the deity of Guruvāyūr.

Beginning :

आश्चर्यमेतदनिषेयमलेपनीयं

सर्वामयप्रशमनं स्मृतमात्र एव ।

श्यामप्रभं किल महौषधमत्र किञ्चित्

कामप्रदं च गुरुवायुपुरे समिन्धे ॥

भिषगजनकृपां विना सुलभमातुरामाधुरी-

पदं किल पदे पदे तादिदमेव संसेच्यताम् ।

परिस्फुरति भेषजं गुरुमरुत्पुरे यत् पुरः

प्रभञ्जनविभञ्जनप्रथितमञ्जनश्यामलम् ॥

End :

धावल्यं तव कामपाल ललनालोलस्य लालस्यते

नेत्रस्यापि हि नीलतैव रुचिरा नात्र प्रभो संशयः ।

अस्मिन् जन्मनि लाङ्गलं धृतवतः प्राचीनजन्मन्यभूत्

सीतासङ्गतिरित्यसङ्गतमिदं वातालयाधीश्वर ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The work contains only 12 stanzas.

॥ व्याघ्रालयेऽस्तुतिः ॥

1658 L. VYĀGHRĀLAYEŚASTUTI.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " × 2". Leaves—2.

8 lines per page and 28 letters per line. Script

—Malayālam. No. of Granthas—28.

Subject—A panegyric of the deity of Vaikom (in Travancore).

Beginning :

बालश्च मन्दमपि मामवितुं जगत्यां

को नाम नाथ इति खिन्नमनाश्चिरेण ।

कोऽहं गिरीशमधुना खलु बालमन्द-

नाथं निरीक्ष्य नितरामभवः कृतार्थः (?) ॥

स्थाणुस्सन्नपि न त्वहो बहुशतैः शाखाशतैर्लक्ष्यसे

दक्षध्वंसकरोऽपि विश्वभरणे त्वं दक्ष एव स्वयम् ।

सर्वज्ञोऽपि च बालमन्दनिलये लीलायसे किन्त्विदं

वैषम्यं चरितेष्वपि स्फुरति ते भूतेश नेत्रेष्विदं(?) ॥

सान्द्रानन्दात्मकोऽपि श्रुतिषु निगदितो दृश्यसे त्वं विषादी

प्राहुस्त्वामष्टमूर्त्तिं तदपि तव विभो सप्ततां लक्षयामः ।

त्वं कामध्वंसनोऽपि प्रवितरसि पुनस्सर्वकामं जनानां

कष्टं भो त्वं पशुनां पतिरपि भजसि व्याघ्रगेहे निवासम् ॥

End :

नालं बालमृगीदृशां कुचतटाभ्यावर्तितुं कुत्रचिद्

नालं वा ललितेषु काव्यसरसालापेष्वनालोचितम् ।

लोलं मे हृदयं तथापि गगनस्रोतस्विनीसङ्गिनं

लोलम्बद्युतिलोभनीयवपुषं बालम्बतालम्बते ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The work consists of 9 stanzas invoking the deity of Vaikom.

॥ माटमहीशवर्णनम् ॥

1658 M. MĀTAMAHĪŚAVA NANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—4.
8 lines per page and 62 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—56.

Subject—Glorification of the noble deeds of one
of the Mahārājas of Cochin.

Beginning :

विश्वानन्दकः क्रमेण च कलाचक्राणि पुष्पान्नसौ
दिष्ट्या राजकुमारको वितनुते दृष्ट्योः सुधापारणाम् ।
भूयः किं कथयामि सोऽयमचिरात्संप्राप्य सम्पूर्णा-
मुद्यन्नुज्ज्वलमण्डलो रिपुतमोमर्देन विद्योतताम् ॥

आनन्दोदयवाहिनं सुमनसामामञ्जुवाङ्मञ्जरी-
किञ्चिद्वचञ्जितवैदुषीरसमयप्रत्यग्रमाध्वीरसम् ।
पश्यामस्सुकृतोच्चयैरपि वयं विश्वाभिरामं पुरः
शैलाब्धीश्वरवंशकल्पकवने बालाङ्कुरप्रोद्गमम् ॥

विश्वालङ्कारभूतः स्वयमभिरमसे नत्वलङ्कारमार्गे
नीतौ काव्यप्रकाशः पुनरपि भजसे चारु काव्यप्रकाशम् ।
तेनैवं पौनरुक्त्यं भजसि यदधुना राजरत्नाङ्कुरस्त्वं
तन्मन्ये साधु तावन्नृवर यमकतामादधासि प्रजानाम् ॥

द्यामारोहति भूपते तव यशोजाले मृणाळावली-
शङ्कासंकुलिता वलन्ति परितो गङ्गां मरालाङ्गनाः ।
आलिम्पन्ति कुचे निलिम्पमहिळाः काश्चित्पटीरभ्रमा-
दन्या हन्त वहन्ति कुन्तलभरे मन्दारमालाधिया ॥

न स्पर्धोचितमुज्झितं त्वदरिभिः कुत्रापि पृथ्वीपते
 यद्दोषारुणिते त्वदीक्षणलवे ते शोणितैः शोणताम् ।
 आरूढे त्वयि यानमाहवरसात्ते व्योमयानं गताः
 जैत्रश्रीपरिरम्भिणि त्वयि च तैर्द्युस्त्रैणमालिङ्गितम् ॥
 मुक्तेयं भवता कृपाणलतिका श्यामा प्रतिक्षमाभृतः
 कान्तां कीर्तिमपास्य मग्नविलसद्भारं निपत्योरसि ।
 रक्ताद्रस्य च तस्य नूतनसुरताभोगं विधत्ते मुदा
 हे माटक्षितिपाल दुर्वचमहो वैयात्यमेणीदृशाम् ॥

End :

कीर्त्या निष्प्रभतां पुरैव गमितो भूयः प्रतापानल-
 ज्वालाजालविलापितश्च रजतक्षोणीधरः साम्प्रतम् ।
 तेनायं गिरिशस्ततो विचलितो लीलायते दक्षिणः
 कैलासं समवाप्य माटनृपते चित्रं भवद्वैभवम् ॥

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ बिम्बलीश्वरवर्णनम् ॥

1658 N. BIMBALĪŚVARAVARNANAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 2". Leaves—2.

8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—30.

Subject—Description of the remarkable features of the reign of a king of Koḍuṅgallūr.

Beginning :

श्रीमन् बाल्यक्षितिवर ननु त्वद्रणे विदुताना-

मुत्कृत्तानामपि परिणतिर्दृश्यते नातिभिन्ना ।

एके तावत् कुलगिरितटीं पत्रवल्लीसनाथां

नाकस्त्रीणां कुचगिरितटीमुन्नतां प्रापुरन्ये ॥

युवराजवराजिखण्डित-

प्रतिपक्षिक्षितिरक्षिशोणितैः ।

प्रतिपक्षिरसावहो भवे-

त्यतिचित्रामहमाशिपं ब्रुवे ॥

त्वत्कीर्त्तिप्रसरे नितान्तधवळे प्रौढां त्रिलोकीवधूं

द्रागालिङ्गति बिंबलीश किमिव ब्रूमस्तदीयां दशाम् ।

हर्षान्मीलितमर्कचन्द्रनयनद्वन्द्वं तमः कैशिकं

व्यामुक्तं गालितं नृपान्तरयशःक्षौमं क्षमावल्लभ ॥

End :

अयि गिरिवरकन्ये नित्यमेतावदेव

प्रणयविवशभावस्तावदभ्यर्थयेऽहम् ।

जयतु चिरमवन्यां प्राप्तनिस्सीमशर्मा

विदालितरिपुमर्मा गोदवर्मा सुकर्मा ॥

त्वय्युद्दामप्ररूढप्रणयरसमयं साधुपाथेयजातं

संगृह्णन्तो दिगन्तप्रसरणानिपुणैस्त्वद्यशोभिः सहायैः ।

त्वत्संवासोत्सवानां चिरमननुभवात् खेदयन्तोऽपि राजन् !

सद्यः संप्राप्तिसङ्कल्पनकुतुकवशादाश्वसन्तो व्रजामः ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The king referred to herein is Godavarmā of Cranganore. The verses are composed in elegant diction.

॥ देवनारायणवर्णनम् ॥

1658 O. DEVANĀRĀYANAVARṆANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—2.
8 lines per page and 28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—30.

Subject—Glorification of a ruler of Ambalapuzha.

Beginning :

ब्रह्मक्षत्रं किलेदं महितजनपदं विप्रसंरक्ष्यमेव

व्यातेने जामदग्न्यस्तमिममृषिवरस्यानुसन्धाय भावम् ।

यः खेनैवेदमुर्वीवलयमविकलं त्रायते सोऽयमिन्धे

शूराणां तापसानामपि परमपदे देवनारायणोऽद्य ॥

गोत्राभ्युद्ग्रहनोद्धुरस्य महता चक्रेण कृत्तद्विषो

लक्ष्मीं वाचमपि प्रियां कलयतः स्थास्रोर्द्विजेन्द्रोपरि ।

भूयः शूरकुलैकभूषणमणे देवेन नारायणे-

नैक्यं निश्चितमेव निश्चलधृते (श्री)देवनारायण ॥

End :

हे नारायणदेव पूर्वधरणाचिक्रं च चक्रालयं

द्वौ लोकौ परमाणुभिः कृतवता भूयोऽपि किं वेधसा ।

सृष्टं शिष्टमिदं नभस्तलमपि त्वत्सैन्यविक्षोभन-

क्षुण्णक्षोणिसरत्परागपरमाणूनाञ्च येनाधुना ॥

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ वीरकेरळवर्णनम् ॥

1658 P. VĪRAKERAḬAVARNANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " × 2". Leaves—4.

8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—260.

Subject—Eulogy of VirakeraḬa, a King of Cochin.

Beginning :

जय जय जय यशःपरिमळपरिमळदनेकानिशतसेविततमे वित-
तमेरुशृङ्गुतुङ्गगाङ्गेयगोपुराविराजिते रविराजिते जटपरिभविमणिभ-
वनसहस्रविनिस्सृमरगभस्तिभरपरिस्थगितसकलाशे कलाशेषशशाङ्क-
निर्मलसितोपलनिर्मितरम्यतरहर्म्यतलनर्मरसमुदितपल्लवबन्धुरमणी-
चारुणि ।

End :

जय जय समस्तमकुटघटितरत्नच्छटानीशारिताङ्घ्रियुगळ वीरके-
रळ मादक्षितीश्वर ।

Colophon :

Author—Same as No. 1658 A.

Remarks—Same as No. 1421.

॥ रामकथा ॥

1658 Q. RĀMAKATHĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves--10.

8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—140.

Subject—The story of Śrī Rāma.

Beginning :

अस्ति किल जगन्त्रयपरित्राणविचक्षणानामक्षतभुजद्रविणभूषणा-
 नामुज्ज्वलयशःप्रकरचन्द्रिकानिष्यन्दनित्यविकस्वरसुजनमनस्कार-
 कैरवाकराणोममयमहिमाद्भुतानामहिमांशुवंशोद्भवानामवनीश्वराणां
 शाश्वतं निवासस्थानमनेकविधमणिकिरणजालनिर्व्यूढवलशासनशरा-
 सनसहस्रभास्वरमहाभवनशिखरविराजमानमहारजतकुम्भसङ्घातस-
 ङ्कटस्खलनजर्जरितखुरपुटघोटकवृन्दमन्दायमानमध्यन्दिनसमयस-
 ञ्चारदिवाकरम् आसन्नवाहिन्या च विबुधविलासिनीविहारविलब्ध-
 विलेपनामोदवासितया कमलप्रमोदसम्पादिन्या च तटिन्या सर-
 य्वा परिशोभमानपारिसरम् अवनिवनितातिलकायमानं पुरोत्तम-
 मयोध्या नाम ।

End :

दशरथोऽपि वितथीकृतभृगुवीरहेवाकेन तनयेन विनयशालिना
 गतविषादशङ्कुरुद्वेलसम्मदतरङ्गितमहासैन्यपुरस्सरः क्रमेण बधू-
 जनविलोकनकुतुकाकुलपौरविलासिनीजनविस्मयविकस्वरविलोचन-
 कुवलयपरम्परामेचकितवातायनामात्मनमरीमाविशति स्म ।

Colophon :

Author :

Remarks—This work in prose extends up to the story of Rāma's tussle with Paraśurāma. The following two verses occur after the end:

अन्तःस्वाति मुहुः सरामि तव तानास्वादधौताधरा-
 नास्विन्नानसहायपाणिकमलं प्रारब्धमुक्ताञ्जलीन् ।
 गण्डान्दोलितकुण्डलान् कवरिकागन्धभ्रमत्पट्टपदान्
 कण्ठान्तर्विलसत्कपोतनिनदान् कन्दर्पवीरोत्सवान् ॥
 विभ्राणामयथातथां करतलेनैकेन नीवीं मुहु-
 र्विस्त्रस्तामलकावलीं तत इतश्चान्येन संबध्नीतम् ।
 स्वार्ती वक्ष्य रतान्तकान्तिभरितां भूयोऽपि जातसर-
 स्तत्कालोचितमाचरन् किमपि यत्तद्ब्रह्मसौख्यायितम् ॥

॥ अम्बावृत्तान्तम् ॥

1658 R. AMBĀVṚTTĀNTAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" x 2". Leaves—3.
 8 lines per page and about 24 letters per line.
 Script—Malayāḷam. No. of Granthas—32.

Subject—Bhīṣma's narration of the story of Ambā,
 before the commencement of war.

Beginning :

धृष्टद्युम्नं तु सेनान्यं हृष्टश्रुके युधिष्ठिरः ।
 सुरसिन्धुसुतञ्चान्यः परिपन्थिभयावहम् ॥

रथिनां गणने नदीभुवा

ननु कर्णोऽर्धरथोऽभ्यधायि यत् ।

निदधे स धनुस्ततो रुषा

नहि योत्स्येऽस्य वधावधेरिति ॥

खिन्नं पार्थिवकेतुमन्वहमहं हन्तासि कुन्तीभुवां

सत्यं संयति पार्थिवानयुतशो वध्यः शिखण्डी नमै ।

स्त्रीपूर्वस्सहि पार्षदस्तदमुना योत्स्ये न चेत्यूचिवान्

भीष्मः संसदि कौरवाय कथयांचक्रे तथाम्बाकथाम् ॥

End :

वितथमनोरथा साम्बा बहुविधतपश्चर्याप्रमोदितपुरप्रमाध्यनुग्र-
हतः परजन्मनि द्रुपदापत्यत्वं प्रपन्ना । शिपिविष्टानुशिष्टेन द्रुपदभूप-
तिना यत्नैर्बहुप्रकारैराच्छादितस्त्रीत्वयोगा विहितनिखिलपुंस्कर्म्मि-
का च । निजतनयारमणीभूतरमणीवृत्तान्तश्रवणसमुन्मिषितरोष-
भाजि दशार्णभूभुजि शिखण्डिनीखण्डितधैर्यावनावनिं प्रपन्ना सकल-
णस्य कस्यचि.....द्यक्षस्यानुग्रहतः पुनः पुंस्त्वं प्रपेदे ।

Colophon :

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ सुभद्राहरणम् ॥

1659. SUBHADRAHARANAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1½". Leaves—50.

6—7 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—600.

Subject—Same as No. 1658 A.

Beginning :

अस्माकं द्विवारं पराजयदायिषु सद्यः समुच्छेदेषु सहजरिपुषु
तेषु किं तोषं ब्रूषे । किं पुनरेषु विधातव्यमित्यभिधीय . .
त्रैव च रे विषप्रदापनं वा द्रुपदस्य धनप्रदानादेषां नि सनं
वा तत्रैव निवासनं द्रुपदपुत्रैर्बलमत्तैर्व्यतिभेदनं वा तुल्यबलमानामेषां
मिथो वैरकरणं वा पाश्चात्या एवं मन्त्रौषधैस्तेभ्यो विभेदनं वा
हृद्याङ्गनाभिरन्याभिरमून् विलोभ्य तस्या विरोधनं वा प्रबलतरवृ-
कोदरच्छलवधेन दुर्बलानामेषां किङ्करीकरणं वा पुरमानीय . . .
ख शरादिप्रयोगो वेति ।

परीक्षितभ्रष्टमसीषु

पराक्रमेणैव तु ते वधोचिताः ।

तदर्थिना पक्षबलन् . . . जना-

प्रवर्धय ननु ॥

End—Colophon—Author : Same as No. 1658 A.

Remarks—The opening 11 leaves are missing.
Several leaves are much injured.

॥ सुभद्राहरणम् ॥

1660. SUBHADRĀHARANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—44.

7 lines per page and 26 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Complete.

Subject—Same as No. 1658 A.

Beginning :

इत्थं क्लृप्तव्यवस्थां द्रुपदनृपसुतामानुपूर्व्या भजन्तो
 याते तस्मिन्मुनीन्द्रे हतविमतजनां वर्धयन्तः स्वराज्यम् ।
 रोषस्याकस्मिकत्वात् कुहचिदनुचितेऽप्यायुधादानभीत्या
 राजान्तर्न्यस्तशस्त्राः सुखमिह नगरे रेमिरे पाण्डुपुत्राः ॥

अधिनिशमथ सुप्तासुप्तलोके पुरान्ते
 कमपि रुदितघोषं शुश्रुवानिन्द्रसनुः ।
 कुरुतनयकुनीतिप्रेरितैश्चोरपाशै-
 रपहतपशुपङ्क्तेः कस्यचिद् भूसुरस्य ॥

माहाकुलस्य हरणञ्च महीसुरस्य
 माहाकुलस्य रुदितञ्च निशम्य मानी ।
 ... ण्डतेश्वर ...

... कसराजगृहयोजितशस्त्रजालः ॥

शक्यं न कालहरणं हरणे पशूनां
 प्राप्यं न भूपतिगृहं दयितासमेतम् ।
 तत् किं करोमि गहने बत सङ्कटेऽस्मिन्
 पथ्यं प्रबोधयतु मे भगवान् मुकुन्दः ॥

End :

... ..

काले तत्राभिमन्युं तनयमजमयद् भद्ररूपं सुभद्रा
 प्रत्येकं पाण्डवेभ्योऽप्यलभत तनयान् पञ्च पाञ्चालपुत्री ।
 पञ्चाम्नायाः षडङ्गैरिव मुजनहितैस्ते कृतार्थाः सुतैस्तैः
 पट्टस्वप्येतेषु शब्दागम इव शुशुभे सर्वमान्योऽभिमन्युः ॥

स सात्यकिः सात्वतवंशवीरो
 लेभेऽर्जुनादूर्जितचापविद्याम् ।
 हरिप्रियः सोऽपि च पाण्डवेभ्यो-
 ऽप्यभूदलं पाण्डवपक्षपाती ॥

Colophon :

श्रीकृष्णाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

Author—Same as No. 1658 A.

Remarks—The Ms. is old and damaged.

॥ सुभद्राहरणम् ॥

1661. SUBHADRĀHARANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—28.

10 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Subject—Same as No. 1658 A.

Beginning etc.—Same as No. 1660.

॥ स्वाहासुधाकरम् ॥

1662. SVAHĀSUDHĀKARAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7'' \times 2''$. Leaves—8.

8 lines per page and 24—26 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Subject—The story of Svāhā and Candra.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

मङ्गल्यं वः करोतु ज्वलनदयितया सङ्गमे भर्तृभीत्या
ग्रस्ताङ्गो हन्त तस्यामपि हुतभुजा ग्रासतां प्रापितायाम् ।
निश्चन्द्रे व्योममार्गे सदसि च हरिणा कौशलाद् दर्शितात्मा
वासो(दुःभिः)सोपहासं सकलसुरगणैरर्चितोऽयं मृगाङ्कः ॥

जिह्वायां कमलोद्भवः स्वगृहिणीं वार्णीं दधात्यादरात्
कृष्णो वक्षसि सिन्धुराजतनयामादाय धत्ते मुदम् ।
देहार्धे गिरिकन्यकां च गिरिशो गृह्णाति मोहाद्यथा
स्वाहां हव्यभुगादधाति जठरे कामातुरोऽयं तथा ॥

एतावानस्ति विशेषः ।

End :

निन्दन्तः केचिदिन्दुं कतिचन दयितां पावकस्याक्षिपन्तः
स्वाहानाथस्य जाल्यं महदिति च परे निर्विशङ्कं वदन्तः ।
इन्दुं दृष्ट्वातिमोदाद् दनुजकुलरिपोर्माधवस्येति भक्त्या
वैकुण्ठं संस्तुवन्तो निजमथ विबुधा मन्दिरं प्रापुराद्यम् ॥

Colophon :

स्वाहासुधाकरं समाप्तम् ।

Author—Nārāyaṇabhaṭṭa.

Remarks—The following portion occurs after the close:

ഈശ്വരഃ ഇതി നമ്മുടെ മൃത്തികളുടെ മൂലങ്ങളെ എഴുതുന്നു
ഈശ്വരഃ ഇതി പാക്കി മരങ്ങൾ, രക്തശരണി ദേവതാ

रक्तां कृपाणझषकोज्ज्वलबाहुयुग्मां

घण्टाकपालघटितेन्दुकलां त्रिणेत्राम् ।

रक्ताम्बरामहिघटाघटनोग्रदेहां

रक्तेश्वरीं नमत रक्तसमुद्रसंस्थाम् ॥

ओं ह्रीं रं रक्तेश्वरी हुंफट् स्वाहा ।

इति निर्माल्यधारिचामुण्डेश्वर्यै नमः ।

रक्तनेत्री रक्तमुखी तथा रक्तस्वरूपिणी ।

विरुणी पीतसंहारी सिंहिनी नरभक्षिणी ॥

केशिनी चाग्रिकेशी च नवशक्तिः क्रमादिमाः ।

രക്തചാമുണ്ഡിക്കും നവശക്തി ഇതുതന്നെ ഇതരഃ ജ്ഞിഃ
പംക്തി ചരന്തഃ രക്തചാമുണ്ഡി ഭദ്രവത.

रक्ताभां रक्तनेत्रां विलुलितचिकुरां भीमदंष्ट्रां त्रिणेत्रां

चामुण्डीं चण्डनादां करतलविलसत्खड्गपीयूषपात्राम् ।

आद्यामत्युग्रकोपाभपितरुधिरतामादिसक्तां प्रसन्नां

देवीं तां दिव्यरूपामखिलमुनिनतां शाम्भवीं भावयामि ॥

ओं नमो भगवति रक्तचामुण्डि रुधिरमांसभक्षिणि कपालखड्ग-
धारिणि हुंफट् स्वाहा इति नृमाल्यधारिचण्ड्यै नमः ।

॥ स्वाहासुधाकरम् ॥

1663. SVĀHĀSUDHĀKARAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 2". Leaves—12.

6 lines per page and 22 letters per line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—100.

Subject etc.—Same as No. 1662.

Remarks—The following portion is quoted after the end:

अचलोद्धरणादिभिर्विनोदै-

रतिलोकैरतिवाह्य बालभावम् ।

अनुवर्तितुमैच्छदम्बुजाक्षो

वनितानन्दविधायिनीमवस्थाम् ॥

अपराभिरभुक्तमङ्गनाभि-

र्मधुराकारमिमं सुखेन भुञ्जे ।

इति कौतुकिनीव यौवनश्रीः

परिजग्राह तमाशु पङ्कजाक्षम् ॥

अवधौ ॥

॥ हनुमदपदानम् ॥

1664. HANUMADAPADĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—55.

7—9 lines per page and 24—30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1450.

Subject—Description of the valiance of Hanumān.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

प्रणम्य गुरुमीश्वरं कविवृषं च वल्मीकजं

सहैव रघुनायकं सहचरीसहायादिभिः ।

परामपि गिरं लसत्त्रिविधशक्तिविश्वोन्मुखीं

हनूमदपदानदिङ्नुतिमधीरपि प्रारभे ॥

क्षमन्त एव सन्तोऽत्र सर्वविद्याब्धिपारगाः ।

अन्ये हसन्तु किं छिन्नं भक्तास्सम्भावका मम ॥

अथ रविसुतभाग्याभोगसर्वस्वमुद्य-

न्मुनिवरवरहृद्यत्केसरिप्राणसारम् ।

अलभत पवमानादञ्जना सञ्जनान्तः-

करणकमलभानुं स्रुनुमीशानभानम् ॥

प्रादुर्भूत एव तस्मिन् जगद्वितरि सवितरीवापरे प्रतिहतिरहि-
तमहितप्र ...

विंशद्भुजबलावलेपदलितेन कुलिशेन तद्भुजसमसमाघातसमुचिता.
गुरुस्थानसंस्थापितानामिव निजांशानां रुचिरतरकरचरणान्तर्वेत....
राणां खराणां नखराणां मयूखजालेन ।

End :

एवञ्च सकलगुणमणिनिधानभूमेरपि निरस्तगुणबन्धस्य महो-
त्साहस्यापि निष्क्रियत्वानिष्ठितस्य निस्सीमतेजसोऽपि क्षमावल-
म्बिनः शूराग्रगण्यस्यापि करुणापरस्य वाग्मिनोऽपि मौनप्रियस्य
विद्वत्सु विद्वत्तया रसिकेषु रसिकतया वीरेषु वीरतया तार्किकेषु
तार्किकतया योगिषु योगितया ज्ञानिषु ज्ञानितया अन्येष्वपि तत्त-
द्विशेषवत्सु तत्तद्विशेषवत्तया कृतपरिचयस्य प्रवृत्त इति वा निवृत्त
इति वा परिच्छेत्तुमशक्यस्यास्य हनूमतः सकलचरितस्तवे कस्य
पाण्डित्यं यथामति प्रशंसने सर्वोऽप्यधिकारी इति मया भक्तिप्रे-
रितेन चापलमङ्गीकृतम् । किं बहुना ।

संसारार्णवलङ्घने समुचितं ज्ञानं य इच्छेत् परं
 युद्धे शत्रुबलप्रमर्दनकरं यः प्रार्थयेद् विक्रमम् ।
 दुस्साधेऽध्वनि मुक्तबाधमटनं वाञ्छेच्च यः श्रेयसे
 स श्रीमद्वनुमन्तेमेव भजतां यद्वा समस्ताप्तये ॥

अतश्च

हनुमन्नामधेयाय हराय मरुदात्मेन ।
 रामात्मनानुसन्धानधारणाद्रामरूपिणे ॥
 कापेयाच्छादितामेयगौरवाय सुखात्मेन ।
 सम्पूर्णवस्तुदृष्टीनां ब्रह्मणे सततं नमः ॥

Colophon :

इति हनूमदपदाने प्रशमविलसितं नाम चतुर्थं विलसितम् ।
 हनूमच्चम्पुसन्दर्भरसास्वादविदो बुधाः ।
 भूयो भूयो रमन्तेऽत्र यावदात्मावबोधनम् ॥

കൊല്ലം നാമന-മാണ്ടു തുലാമാസം ൧-൦൯- വ്യാഴാഴിചയം
 രോഹിണിയും അപരപക്ഷത്തു പഞ്ചമിയും കൂടിയ ദിവസം
 എഴുതിത്തീർത്തു.

Author :

Remarks—Same as No. 1421.

॥ हनुमदपदानम् ॥

1665 A. HANUMADAPADĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 1½". Leaves—75.

6—8 lines per page and 30—38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1175.

Subject etc.—Same as No. 1664.

Remarks—The Ms. is worm-eaten and many leaves are damaged in the middle.

॥ हनुमदपदानव्याख्या ॥

1665 B. HANUMADAPADĀNAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—8.

6 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—75.

Subject—Elucidation of Hanumadapadānam.

Beginning :

... तये नमः । प्रणम्येत्यादि...
 ... गुरु... णाज्ञाननिवारणं
 ज्ञानो
 सङ्गो रामायणशेषत्वाद्विद्वद्यमाण
 ... विवर्तितः । शक्तयः पश्यन्ति
 ... सुधीः
 अ... नर्त...
 ज्ञा क्रमेण उ...
 ति विचारे तु कस्य वा नास्ति यो...
 ... गलार्थो वा । अतीतप्रमेयस्य...नु...चर शम्बसाद-
 तासुरनिग्रहः ।

End :

प्रापयिष्ये णिचश्चेत्यात्मनेपदम् । कर्तुः क्रियाफलप्राप्तेः ।

तृणेढि तृह हिंसायां श्रंविकरणे लट् परस्मैपदैकवचनम् ।
 तृणहइं होढः झषस्तथोर्धोऽधः षत्वं ढो ढे लोपः । कोऽसौ
 वलीमुख इत्यादि । ...त्करणे तत्र तत्र स्थितानां तत् कर्म प्रेक्ष-
 काण--न्नाम--भिज्ञानाङ्कोऽसाविति प्रश्ने सति तन्नामाभिज्ञानाम्
 उत्तरकथनं दनूमानिति ।

Colophon :

तृतयिम् ।

Author :

Remarks—Only the recto halves of the beginning
 three leaves are extant and the other leaves
 are worm-eaten.

॥ हर्षचारितम् ॥

1666. HARṢACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size—20" × 2". Leaves—102.

9—10 lines per page and 70—80 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Subject—The story of Harṣa.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अविरतशब्दमहौघप्रक्षालितसकलभूतलकलङ्का ।

मुनिभिरुपासिततीर्था सरस्वती हरतु दुरितं वः ॥

नमस्तुङ्गशिरश्चुम्बिचन्द्रचामरचारवे ।

त्रैलोक्यनगरारम्भमूलस्तम्भाय शम्भवे ॥

हरकण्ठग्रहानन्दमीलिताक्षीं नमाम्युभयम् ।
 कालकूटविषस्पर्शजातमूर्च्छागमामिव ॥
 नमः सर्वविदे तस्मै व्यासाय कविवेधसे ।
 चक्रे पुण्यं सरस्वत्या यो वर्षमिव भारतम् ॥
 प्रायः कुकवयो लोके रागाधिष्ठितदृष्टयः ।
 कोकिला इव जायन्ते वाचालाः कामकारिणः ॥
 सन्ति श्वान इवासंख्या जातिभाजो गृहे गृहे ।
 उत्पादका न बहवः कवयः शरभा इव ॥
 अन्यवर्णपरावृत्त्या बन्धचिह्ननिगूहनैः ।
 अनाख्यातः सतां मध्ये कविश्चोरो विभाव्यते ॥
 श्लेषप्राय उदीच्येषु प्रतच्येष्वर्थमात्रकम् ।
 उत्प्रेक्षा दाक्षिणात्येषु गौडेष्वाक्षरडम्बरः ॥
 नवोऽर्थो जातिरग्राम्या श्लेषोऽक्विलष्टः स्फुटो रसः ।
 विकटाक्षरबन्धश्च कृत्स्नमेकत्र दुर्लभम् ॥

End :

शैलचपक इव निजकुलकीर्त्या कृतयुगकरणोद्यतायादिराजराज-
 तशासनमुद्रानिवेश इव राज्यश्रिया सकलद्वीपजिगीषया चलिताय
 श्वेतद्वीपदूत इव चायत्या श्वेतभानुरनीयत निशया नरेन्द्राय ।

Colophon :

इति श्रीहर्षचरिते राज्यश्रदिर्शनं नामाष्टम उच्छ्वासः ।
 श्रीषण्मुखाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीपद्मनाभाय नमः ।

Author—Bhaṭṭabāṇa.

Remarks—The author glorifies diverse deities and poets. The work is printed in Bombay.

॥ हर्षचरितम् ॥

1667. HARṢACARITAM

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
120. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Subject etc.—Same as No. 1666.

॥ हर्षचरितम् ॥

1668. HARṢACARITAM.

Substance—Palm leaf. Size— $28'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—26.
7 lines per page and 100 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1100.

Incomplete.

Subject—Beginning: Same as No. 1666.

भूपतिरप्येवमस्माभिः श्रुतमित्यभिधाय तूष्णीमेवाभवत् ।
सम्भाषणासनदानादिना प्रसादेन नैनमन्वग्रहीत् । केवलममृतवृ-
ष्टिभिः स्नपयन्निव स्नेहगर्भेण दृष्टिपातमात्रेणान्तर्गतां प्रीतिमक-
थयत् । अस्ताचलाभिलाषिणि च लम्बमाने सवितरि तूत्थाय
विसर्जितराजलोको नरपातिरभ्यन्तरं प्राविशत् । बाणोऽपि निर्गत्य
धौतारकूटकोमलातपत्विषि निर्वाति वासरे अस्ताचलकूटकिरीटे
निचुलमञ्जरीभांसि तेजांसि मुञ्चति—यन्मुचि मरीचि.....

End :

इति श्रीहर्षचरिते कविवंशावतारो नाम प्रथम उच्छ्वासः ॥

Colophon:

Author—Same as No. 1666.

Remarks—The Ms. contains the first *Ucchvāsa* and a fragment of the 2nd.

॥ काव्यम् ॥

॥ अक्षरदीपिका (नैषधीयव्याख्या) ॥

1669. AKṢARADĪPIKĀ.

Commentary on Naiṣadhiya.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—

221. 9 lines per page and 84 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—9200.

Subject—Elaborate exposition of the Naiṣadhiya-carita.

Beginning:

.....वर्णस्य गतागतेन शृङ्खलितं दामेति पिङ्गलोय-
ददेतद्विपितः स वष्टि खलु मिथुनमिति(?)—

नूतनानामागत्या स्वयं वरोत्सवः नूतनः प्रवृत्त इत्याह—तत
इति—ततः तेषामागमनानन्तरं चिरागतैः प्रागायातैः तर्किततद्वि-
रागैः अपगतभैमीवैराग्यैः भैम्या निराकृतैरिति यावत् । तैः
निश्चसाङ्गैः निराकरणान्निश्चासं सृजद्भिर्नृपैर्वृते व्याप्ते सदसि
सभायां आनन्दस्य महार्णवैस्तल्लभः स्यादिति हर्षोत्कर्षाश्रितैः
अत एव स्फुरद्भिः शोभमानैर्नवैः नूतनैः पश्चादागतैर्भैम्याः स्वयं-
वरो ववृते वृत्तः ।

End :

क्षयो वृद्धिश्च त्वदाश्रयेण सुलभेत्याह—सौवर्गेति । भो भैमि
स्वर्गे भवाः सौवर्गा देवाः । नय्वाभ्यामित्यादिना ऐजागमः । तेषां
वर्गेः समूहैः अमृतं निर्पीयाहि तुच्छोऽल्पः कृतोऽयं शशलाञ्छनः
चन्द्रः निशि रात्रौ ते तवात्र नद्यां प्रतिमाच्छलेन प्रतिबिम्बव्याजेन
मग्नः सन् पुनरमृतानां पूर्णः स्यात् । अत्र पूर....

Colophon :

इति श्रीधरपण्डितविरचिते नैषधकाव्यव्याख्यानरत्ने
एकविंशः सर्गः समाप्तः ।

Author—Śrīdhara.

(Remarks—The commentary commences only on
the 10th *sarga*. The verses given under
No. 2753, TCM. Vol. III. Part I C. disclose
the identity of the author.

॥ अक्षरदीपिका (नैषधीयव्याख्या) ॥

1670. AKṢARADĪPIKĀ.

Commentary on Naiṣadhiya.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—285.

8—11 lines per page and 56 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas — 9200.

Subject etc.—Same as No. 1669.

॥ अक्षरदीपिका (नैषधीयव्याख्या) ॥

1671. AKṢARADĪPIKĀ.

Commentary on Naiṣadhiya.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
77. 10—11 lines per page and 56—64 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—
2250.

Subject—Same as No. 1669.

Beginning :

“सद्वृत्तरत्नबहुलः सर्गः काव्यस्य भूषणम्” इति चिरन्तन-
कारिकामार्गमनुसरन् निसर्गोज्ज्वलवृत्तवर्गदुर्गमं राजपटुचलं (?)
द्वादशं सर्गं वाक्पाटवप्रदर्शनाय कविश्चकार सम्प्रति स व्याख्यायते
तत्रादावागतानां निराकरणस्य सूचितत्वात् भूयो नूतनतयागता-
नां विशिष्टानां नृपाणां निषेधमभिधातुं तदागमं तावदाह—
प्रियेति ।

End :

चित्रं वक्त्रसुधाकरं गुरुमुरः सौम्यञ्च नेत्रं सितान्
दन्तान् सालुवमल्लपः स जगतो मित्रं चरित्रं च तत् ।
ओष्ठं लोहितमुज्ज्वलालकतमः केत्वं पाणिं पदौ (?)
श्रीराधानशनैश्चरौ च वहते योग्रग्रहे विग्रहान् ॥

Colophon :

इति श्रीमद्गुणवतीशचरणस

.

Author—Same as No. 1669.

Remarks—Only three *Sargas* (12—14) are embodied in this codex.

॥ अक्षरदीपिका (नैषधीयव्याख्या) ॥

1672. AKṢARADĪPIKĀ.

Commentary on Naiṣadhīya.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1½". Leaves—158.
9—10 lines per page and 90—100 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8800.

Subject—Same as No. 1669.

Beginning:

नमो गुणवतीनाथपदाम्भोजालिमौलये ।

मङ्गिमहाय गुरवे शास्त्राम्भोजालिहेळये ॥

अथ पञ्चनळान् प्रतुष्टूषमाणः स्पष्टं विशिष्टं श्लिष्टोक्तिमार्गम-
नुसृत्य निसर्गोज्ज्वलं त्रयोदशसर्गमारभते । तत्र साक्षादिन्द्रादीनां
वर्णने कृते भैमीलाभवाञ्छया नलरूपधराणां तेषां चित्तक्षोभः स्यात् ।
अथ च तेषामद्वा नळत्वकथने स्वस्यासत्यभाषित्वं स्यादिति
बुद्ध्या भारत्या श्लेषमार्गोऽनुसृत इति भावोऽभिधेयः । तत्र तां भैमीं
पञ्चनळीसमीपमुपनिन्युरित्याह—कल्पद्रुमानिति * * *

End :

यथेति । परमरमणीयापि रमणी यूनः तरुणस्यान्तःकरणहरणं
चिन्ताकर्षणं यथा कुरुते तद्वत् कैत्र रमणी, बालानामन्तःकरणहर-

णं कुरुते न कार्पीत्यर्थः । एवमेतदित्याह मदुक्तिः मम वाक्यं
सुधीभूय अमृतीभूय सुधियः पण्डितस्य चेतः कर्मभूतं मदयति
चेद् अस्या मदुक्तेररसानां पुरुषाणां अनादैरेव भरैः किन्नाम
स्यात् न किमपीत्यर्थः ।

Colophon :

इति श्रीगुणवतीशचरणसरसिरुहषट्पदायमानग्रहगणितरत्नाकर-
रश्रीसाल्वमल्लमहीमहेन्द्रास्थानभूषामाणिक्यायमानश्रीविद्याधरप-
ण्डितेन्द्रकुलतिलकंविद्यामहाश्रीधरपण्डितेन्द्रविरचितायां नैषध-
चरितटीकायाम् अक्षरदीपिकायाम् एकविंशः सर्गः समाप्तः ।

Author—Same as No. 1669.

Remarks—The Ms. commences on the 13th
Sarga. Pañcanalīyam is specially noteworthy.

॥ अक्षरदीपिका (नैषधीयव्याख्या) ॥

1673. AKṢARADĪPIKĀ.

Commentary on Naiṣadhiya.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
89. 8—9 lines per page and 34—40 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1800.

Subject—Same as No. 1669.

Beginning :

नमो गुणवतीनाथपदाम्भोजालिमौलये ।

सकिञ्चिदुपगुर्वे शास्त्राम्भोजालिहेलये ॥

अथ स्वागतावृत्तेन रचित एकविंशः सर्गो व्याख्यायते । तत्र
नलस्य देवपूजाप्रकारः प्रस्तोष्यते । तत्र तावन्नलग्नमनमभिष्टौति
तमिति ।

End :

श्रीहर्षमिति—नवसाहस्राङ्क्य नूतनविक्रमादित्यस्य चरिते
चम्पुं गद्यपद्यमयीं वाणीं करोति यः तस्य तादृशस्य श्रीहर्षस्य कृतौ
नलीयचरिते निसर्गोज्ज्वलो द्वाविंशः सर्गो गतः समाप्तः ।

श्रीहर्षात् कविराजतः कृतिरभूत् सा कापि लोकोत्तरा

यस्याः खेलनभूर्मनीषिहृदयप्रासादशृङ्गस्थली ।

नेपथ्यस्य कृतिर्नवार्थघटनात् सख्यो रसख्यापयः

शीलं शब्दनयः स्वयंवरपतिश्चैष स्वयं नैषधः ॥

Colophon :

यं प्राप्तुं वसिष्ठवंशतिलकः श्रीकेशचार्यः स्वयं

सावित्री च वधूरसूत विभवा विद्यानिधिं श्रीधरम् ।

तस्याशेषकलाविशेषः.....व्याख्यानरत्ने महान्

द्वाविंशोऽयमगान्मनोहरतरः सर्गो निसर्गोज्ज्वलः ॥

इति श्रीधरपण्डितविरचिते नैषधकाव्यव्याख्याने द्वाविं-
शः सर्गः समाप्तः ।

व्याख्यानानां महामौढनैषधार्थं महत्तरम् ।

संप्रबोधयते तुभ्यं (भी?धि)षणाय भजामहे ॥

Author—Same as No. 1669.

Remarks—Only two *sargas* (21 and 22) are com-
mented upon in this Ms.

॥ अच्युतरायाभ्युदयम् ॥

1674. ACYUTARĀYĀBHYUDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—53.

8—10 lines per page and 28—40 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Subject—Glorification of Acyutarāya.

Beginning :

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।

अनेकदन्तं भक्तानामेकदन्तमुपासहे ॥

नालीकाक्षमलकिाक्षं नागेशयमगेशयम् ।

विपुङ्गवध्वजं धाम पुङ्गवध्वजमाश्रये ।

अव्यादपूर्वो निधिरागमानामाद्यो वृषाद्रौ पतिरच्युतेन्द्रम् ।

निरीक्षितुं निस्पृहकांक्षितं यान्निरञ्जना एव जनाः क्षमन्ते ॥

धम्मिल्लशैवालधरा विराजदपाङ्गमीनाधरविद्रुमाप्ता ।

धन्या पितृ....तयाब्धिकन्या तन्यादवन्यां श्रियमच्युतेन्दोः ॥

End :

परा नृपालोकनपारवश्यान्नलाय या रञ्जयति स्म पादौ ।

अलक्तरागादविरक्तिमानमवापतुस्तावतिवेगगत्या ॥

परिश्लथा मण्डनपद्मरागमाला कचाग्रान्महिलामतल्लयाः ।

चकार बिम्बाधरसाम्यहेतोर्भृताभि ? भृगुपातमेव ॥

कया विमुञ्चेति गवाक्षमेका कर्णोत्पलेनाभिहता सलिलम् ।
 ...रेषु पातेषु विवेद नेदं खेदेऽधिके खेदलवः कियान् वा ॥
 नृपागमाकर्णनतत्परस्य नेत्रे मुदा कान्तवतंसपुष्पे ।
 आनङ्गमस्त्रं किमलङ्घयेतां भोज्यं विभोज्येति तदाप्ति-
 [ख्यम् ॥

नीलारवि... ..

... वसुमतीं प्राज्यसाम्राज्यलक्ष्म्याः ॥

Colophon :

इति राजनाथस्य कृतावच्युतरायाभ्युदये द्वादश सर्गः ।
 वासुदेवाय नमः ।

श्रीवेङ्कटनाथेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

श्रीपद्मनाभाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Rājanātha, son of Aruṇagirinātha.

Remarks—The work has been published with
 commentary in the Vāṇivilāsa Series. It
 is also noticed as No. 11451, DCSM. (Madras)
 Vol. XX.

॥ अनुलोमप्रतिलोमकाव्यम् (सव्याख्यम्) ॥

1675. ANULOMAPRATILOMAKĀVYAM
 with commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—38.

8 lines per page and 20—24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—400.
Complete.

Subject—The stories of Rāma and Kṛṣṇa

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमन्मङ्गलमूर्तिमार्तिशमनं नत्वा विदित्वा ततः

शब्दब्रह्ममनोरमं सुरगणं ज्ञानाधिराजात्मजः ।

यद्ग्रन्थाध्ययनैर्विनेयनिवहोऽथाचार्यचर्यामगात्

सोऽहं सूर्यकविर्विलोमरचनं काव्यं करोम्यद्भुतम् ॥

छन्दःपूरणमुत्क्रमक्रमविधौ साकाङ्क्षतत्तपदे-

ध्वारम्भश्चरितक्रमोऽपि सुतरामेतत्त्रयं दुर्गमम् ।

एवं सत्यपि सम्मतिः कियदिति प्रागल्भ्यमालम्बते

तत्सर्वं गुणिनः क्षमन्तु यदहो यूयं श्रमज्ञाः स्वयम् ॥

काव्यारम्भः ।

तं भूसुतामुक्तिमुदारहासं वन्दे यतो भव्यभवं दयाश्रीः ।

श्रीयादवं भव्यमतोयदेवं संहारदामुक्तिमुतासुभूतम् ॥

तमिति । भूसुतामुक्तिं तं वन्दे । भूसुताया मुक्तिर्यस्मात्

स तथा रावणरक्षिताया मुक्तिर्मोक्षणं यस्मात्तं राघवं वन्दे नमस्करो-

मीत्यर्थः । किंभूतं उदारहासं उदारो गम्भीरो हासो यस्यासौ

तथा । उद्वेगानिमित्तेषु सर्वानर्थेषु प्राप्तेष्वनुद्विग्नमित्यर्थः । पुनः

किं भूतं भव्यभवं भव्यः पवित्रोऽवतारो यस्य स तथा । अथ कथं

यतो दयाश्रीः । दया भूतकृपा श्रीः शोभा तयोर्निदानमित्यर्थः ।

अथ कृष्णपक्षे तु श्रीयादवं वन्दे । किंभूतं भव्यमतोयदेवं । भव्या

उत्तमा भा दीप्तिर्यस्यासौ सूर्यस्तथा तोयं तोयशब्देन जलात्मक-
त्वात् चन्द्रः तयोर्द्योतनादेवः तं सूर्यचन्द्रयोरपि प्रकाशकमित्यर्थः ।
तदुक्तं 'यदादित्यगतं तेजो जगद् भासयतेऽखिलम् । यच्चन्द्रमसी-
त्यादि' । पुनः किं भूतं संहारदायुक्तिं संहारं ददातीति संहारदा
संहारोऽनर्थः तं ददातीति तथा पूतना तस्या मुक्तिर्मोक्षणं यस्मात्
स तथाभूतः तं पुनः किंभूतम् उतासुभूतं उत प्रत्युतासुभूतं सर्वत्र
प्राणरूपेणावस्थितम् । तदुक्तं 'अहमात्मा गुडाकेशे'त्यादि ।

End :

लङ्कारङ्कागाराध्यासं याने मेयाकाराव्यासे ।

सेव्या राकायामे नेया संध्यारागाकारं कालम् ॥

अथ रावणे सपरिवारे हते सति लङ्का अप्रभा अभूदिति
विद्युन्मालयाह—लङ्केति । याने रामगमने सति लङ्कानगरी
रङ्गागाराध्यासं यथा भवति तथा कस्यचित् पिशाचविशेषस्यागा-
रगृहमित्यध्यासो भ्रमस्तद्विषयो यथा स्यात्तथा मेया मातुं योग्या
इयं लङ्का प्रेतरङ्कस्यागारं वेति ज्ञानविषयोऽभूदित्यर्थः ।
काराव्यासे कारा वन्दिगेहं तस्या व्यासे विस्तारे सति काराविस्तारं
निर्भिद्य वन्दीभूतेषु निर्मोचितेषु सत्स्वित्यर्थः । कृष्णपक्षे तु पूर्वं
सैरन्ध्र्या साकं कृष्णस्य गार्हस्थ्यं स्यादित्युक्तम् । सेव्येति तत्र
सदृष्टान्तमाह सेव्या सेवितुं योग्या सैरन्ध्री सायामे संयोगावसरे
कालं मेघश्यामं कृष्णं प्रति नेया नेतुं योग्याभूत् । अत्र योग्यपदे-
नोभयोः संयोगशोभातिशयः सूचितः । का कमिव । राका
पूर्णचन्द्रोदया पौर्णमासी सन्ध्यारागाकारं प्राप्य यथा शोभाति-
शयशालिनी भवति तद्वदित्यर्थः ।

गोदावरी ब्रह्मगिरेः सकाशात् संप्रापिता प्रागुदधिं प्रयत्नात् ।

येनर्षिणा सोऽपि पुनः प्रतीपमातुं तमग्निं प्रभवेत् किमेताम् ॥

Colophon :

एवं विलोमाक्षरकाव्यकर्तुर्भूयांसमायासमवेक्ष्य तज्ज्ञाः ।

जानन्तिवमां चित्रकवित्वसोमां दैवज्ञसूर्याभिधसम्प्रदिष्टाम् ॥

इति श्रीमदैवज्ञसूर्यरचितं रामकृष्णकाव्यं सम्पूर्णम् ।

Author—Daivajñasūryakavi.

Remarks—The first hemistich of each stanza recounts the story of Rāma and the second that of Kṛṣṇa. The excellence and art brought to bear in the composition of the first hemistich so as to form the second when read in the reverse order bespeak in superabundant measure the author's unparalleled erudition and originality. The colophon proves that the work is Rāmakṛṣṇakāvya. It is noticed as No. 11896, DCSM. (Madras) Vol. XX under the designation, Rāmakṛṣṇakāvyam. The Ms. contains a commentary as well.

॥ अन्यापदेशशतकम् (अवतरणिकोपेतम्) ॥

1676. ANYĀPADEŚAŚATAKAM

with Avataraṇikā.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—46.

6—7 lines per page and 20—24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—400.

Complete.

Subject—Criticism on certain truisms.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

एकेनैव प्रभुणा बहुषु जनेषु समं पाल्यमानेषु सत्स्वपि केचित्
स्वप्रकृत्यनुसारेण तस्यैव प्रभोः शुभानि अन्ये तदितराणि च
मनसा ध्यायन्तीत्याह—

छायावृक्षमुपाश्रयन्ति पथिषु श्रान्ता हि पन्थाः समा-
स्तेष्वेकोऽस्य शुभं शुभेन मनसा हृष्यन्ननुध्यायति ।
अन्यो हर्तुमपेक्षतेऽस्य विटपानाधारयष्टेः कृते
कश्चिन्निश्चिनुते कवाटफलकां कर्तुं तमेव क्षणात् ॥

End :

त्वद्गर्भे सुखमासते फणिपतिश्रीकूर्मदिग्दन्तिनः
प्रत्यक्षं कुलभूभृतां स्थितिरपि त्वय्यस्व सर्वसहे ।
यच्चेते विभृमो वयं भुवमिति स्वं ख्यापयन्तो यशो
निश्शङ्कं निरपत्रपं च तदिदं नः कर्णशूलायते ॥

भूतानां प्रभवस्थितिप्रविलयास्त्वय्येव विश्वम्भरे
तद्गर्भे ननु ते रसातलजुषो दैत्याः फणीन्द्राश्च ये ।
त्वं सर्वैरुपजीव्यसे दिविचरैस्त्वत्तोऽपि किञ्चित्परं
न स्यात् स्यादपि तन्निरस्तविशयं ब्रह्म त्वमेवासि नः ॥

Colophon :

श्रीनीलकण्ठदीक्षितेन विरचितोऽन्याषदेशः समाप्तः ।
शुभमस्तु । इत्यन्यापदेशशतकं समाप्तम् ।
श्रीषण्मुखाय नमः ।

Author—Nīlakaṇṭhaḍīkṣita.

Remarks—The work has been printed and published.

॥ अमरुकशतकं (शृङ्गारदीपिकोपेतम्) ॥

1677. AMARUKAŚATAKAM

with Śṛṅgāradīpikā.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—33.
8 lines per page and 50—64 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—925. Incomplete.

Subject—An amatory poem.

Beginning :

अन्योन्यमेलनवशात् प्रथमं प्रवृद्धं

.... हितञ्च कुतोऽपि हेतोः ।

प्राप्तं दशा... मनोभवलाभयोग्यां

पायाच्चिरं रतिमनोभवयोः सुखं वः ॥

आसीच्चतुर्थान्वयचक्रवर्ती

वेमक्षितीशो जनरक्षपालः ।

एकादशेति प्रतिभातशङ्का

येनावताराः परमस्य पुंसः ॥

राज्यं वेमः स चिरमकरोत् प्राज्यहेमादिदानै-

र्भूमि... भुजो भुक्तशेषां भुङ्क्ते ?

श्रीशैलाग्रात् प्रभवति पथि प्राप्तपातालगङ्गे

...वीमा...क्षुश्च...

मेचक्षोणिपतिर्महेन्द्रमहिमा वेमक्षितीशाग्रजो

रमाद्यैः सदृशो बभूव स गुणैस्तस्य त्रयो नन्दनाः ।

कीर्त्या जाग्रति रेड्ढिवेमन्तपतिः श्रीकोमटीन्द्रस्ततो

नागक्षमापतिरित्युपात्तवपुषो धर्मार्थकामा इति ॥

वेमाधिपोमा च ... वि...श्च नन्दनो

श्रीकोमटीन्द्रस्य गुणैकसंश्रितौ ।

भूलोकमेकोदरजन्मवाञ्छया

भूयोऽवतीर्णाविव रामलक्ष्मणौ ॥

स वेमभूपः सकलासु विद्या-

स्वतिप्रगल्भो जग ... दण्डः ।

कदाचिदास्थानगतः कवीनां

काव्यामृतास्वादपरः प्रसङ्गात् ॥

अमरुककविना रचितां शृङ्गाररसात्मिकां शतश्लोकीम् ।

श्रुत्वा वि. ता स्तदभिप्रायं प्रकाशिता. ॥

मूलश्लोकान् समाह. न् परिहृत्य च ।

विधत्ते विदुषामिष्टां टीकां शृङ्गार ... ॥^१

शिवतारेण संबन्धोरभिप्रायो भावलक्षणम् (?) ।

नायिका ... स्थाश्च नायक ... ततो रसः ॥

अङ्गा ... केशिके वृत्तेरलङ्कारस्ततः क्रमात् ।

इत्येतानि प्रवक्ष्यन्ते यथासम्भवमञ्जसा ॥

अत्र स्तावद्विघ्नेन ग्रन्थपरिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतास-

.....णाशिषं प्रयुञ्जते—

ज्याकृष्टिबद्धकटकामुखबाणपृष्ठ-

प्रेङ्खनखांशुचयसंवलितो मृडान्याः ।

त्वां पातु मञ्जरितपल्लवकर्णपूर-

लोभभ्रमत्भ्रमरविभ्रमभृत् कटाक्षः ॥

मृडान्या दुर्गायाः कटाक्षः अपाङ्गदर्शनं त्वां पात्विति
सम्बन्धः ।

End :

अभ्युद्गमविधिः प्रत्युत्थानाचरणं कृतो हितः । किञ्च आत्मा
मम शासनं शिरसि मस्तके न्यस्ता यद्यन्मदुक्तं तदङ्गीक्रियत
इत्यर्थः । किञ्च प्रतिवचनमुत्तरमपि आलपसि च ब्रवीषि च
. . . मयि भाषमाणे सति ।

Author—Text : Amaruka.

Com :— Pedda Komati Vemabhūpāla *alias*
Viranārāyaṇa.

Remarks—The Ms. is much injured. It is identi-
cal with No. 11927. DCSM. (Madras) Vol. XXI.

॥ अमरुकशतकम् (शृङ्गारदीपिकोपेतम्) ॥

1678. AMARUKAŚATAKAM

with Śṛṅgārādīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 1½". Leaves—12.

8—10 lines per page and 32 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—200. In-
complete.

Subject—Same as No. 1677.

Beginning :

शयः सूचितः । शङ्कानां सञ्चारिभावः । नायिका स्वीया
मध्या च । नायको धृष्टः... ..
अत्र नर्मगर्भः । जातिरलङ्कारः । नायकोक्तिः ।

पश्याशेषविशीर्णचन्दनरजःपुञ्ज
... सम्प्रति कोमलाङ्गिपुरुषेत्यारोप्य मां वक्षसि ।
गाढोष्ठग्रहपीडनाकुलतया पादा ...
...स्वर्गमात्मनो यदुचितं धूर्तेन तत् प्रस्तुतम् ॥

End :

... ..
...ता मदलालसेना... ।
यस्ताड्यते दयितया प्रणय
...
... देन ताडितोऽपि भगवता मकरध्वजेन
... एतावता कामपुत्र
... थेस्य उपादेय

Colophon :

विशारदवेमभूपालविरचिता

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

Author—Remarks : Same as No. 1677.

॥ अमरुकशतकम् (पदवाक्यार्थप्रकाशिनीसहितम्) ॥

1679. AMARUKAŚATAKAM
with Padavākyaarthaprakāśinī.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—8.

11 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—Same as No. 1677.

Beginning :

हरिः ।

ज्याकृष्टिवद्वकटकामुखपाणिपृष्ट-

प्रेङ्खन्नांशुचयसंवलितो मृडान्याः ।

त्वां पातु मञ्जरितपल्लवकर्णपूर-

लोभभ्रमद्भ्रमरविभ्रमभृत्कटाक्षः ॥

नत्वा नगेन्द्रकन्याममरुकशतकस्य ग्रन्थभावस्य ।

लघ्वी वृत्तिः क्रियते पदवाक्यार्थमकाशिनी विदुषाम् ॥

ग्रन्थारम्भे कविरीप्सितसिद्धचर्थमिष्टदेवताचरितप्रतिबद्धामा-
शिषमाह । ज्याकृष्टये मौर्व्यारोपणाय वद्वकटकामुखः कटकामु-
खो मुष्टिविशेषः । यदुक्तं —

“तर्जनीमध्यमामध्ये यत्र पुंखः प्रपीड्यते ।

अनामिकासहायोगान्मुष्टिः स्यात् कटकामुखः ॥”

इति । वद्वः परिचितः कटकामुखो येन स तथोक्तः स चासौ
पाणिश्च यः पुष्टः परभागः तस्मिन् प्रेङ्खत् विलसद् यो नखांशुचयः
करजदीप्तिपुञ्जः तेन संवलितः संबद्धः अतश्चोत्प्रेक्षते । मञ्जरित-
संजातवल्लरीकः यः पल्लवकर्णपूरः किसलयकर्णावतंसः तत्र लो-
भेन प्रीत्या भ्रमतश्चलतो भ्रमरस्य षट्पदस्य विभ्रमो विलासः तं
विभर्त्ति यः स मृडान्याः कटाक्षोऽपाङ्गनिरीक्षणं त्वां पातु धानु-
ष्को हि शरीरं दृष्टिमुन्मुच्य बहिस्तरं करं कर्णान्ते निदधाति अतः

प्रेखन्नखांशुचयसंवलित इत्युक्तम् । मृडानी त्वां पात्विति वक्तव्ये
कटाक्षवर्णनं काव्यस्य शृङ्गारसप्रधानत्वात् आदावेव शृङ्गारवर्ण-
नमेव प्रयुक्तमिति । मृडानीति इन्द्रवरुणेत्यादिना । मञ्जरित
इति तारकादित्वादितच् ।

End :

शून्यं वासगृहं विलोक्य शयनादुत्थाय किञ्चिच्छनै-
निद्राव्याजमुपागतस्य सुचिरं निर्वर्ण्य पत्युर्मुखम् ।
विस्रब्धं परिचुम्ब्य जातपुलकामालोक्य गण्डस्थलीं
लज्जानम्रमुखी प्रियेण हसता बाला चिरं चुम्बिता ॥

काचित् बाला शून्यं निर्जनं वासगृहं क्रीडाभवनं विलोक्य
शयनात् पर्यङ्काच्छनैरुत्थाय निद्राव्याजं प्राप्तस्य पत्युर्मुखं सुचिरं
निर्वर्ण्य दृष्ट्वा विस्रब्धं यथेष्टं परिचुम्ब्य जातपुलकामुत्पन्नरोमाञ्चां
गण्डस्थलीं कपोलमालोक्य लज्जानम्रमुखी व्रीळावनतवदना सती
हसता प्रियेण भर्त्रा बहुकालं चुम्बिता ।

Colophon :

Author :

Remarks—The Ms. contains 55 verses only. Many
leaves are worm-eaten. The following verses
occurring at the end are quoted herein from
other works:

अङ्गं त्वामधिरोप्य कुङ्कुमघनावाश्लिष्य पीनौ स्तना-
वाजिघ्नन् मृगनाभिपत्रसुभगामच्छां कपोलस्थलीम् ।
अत्यार्द्रामधरामृतैस्तव मुखादामोदिनीं व्रीटिकां
वक्त्रेणापहरन् कदा नु दयिते ! वर्तेय सार्धं त्वया ॥

जातं वंशे बहुविधफलं रम्यमासन्नभूतं
 पुष्पैश्चान्यैर्मुकुलनिकरैर्धण्डितं माननीयम् ।
 हित्वा बल्लीसुरतरुमहो शालमलीमाश्रितेयं
 को जानीयात् कुटिलमनसां मञ्जुवाचां मनांसि ॥

सन्तप्तायसि संश्रितस्य पयसो नामापि न श्रूयते
 मुक्ताकारतया तदेव नलिनीपत्रे क्षणं दृश्यते ।
 अन्तस्सागरकुक्षिशुक्तिपतितं तन्मौक्तिकं जायते
 प्रायेणाधममध्यमोत्तमजुषामेवंविधा वृत्तयः ॥

कुल्याकूपतटाकपल्वलनदीवापीपयोराशिषु
 खच्छे सत्यपि वारि भूतलगते स्वैरावगाहक्षमे ।
 आकाङ्क्षन् प्रतिपालयन्नतिचिरादागामिनीं प्रावृषं
 हा कष्टं तृषितोऽपि शाखिशिखरे शेते शुचा चातकः ॥

अम्भोजैरुदजृम्भि जृम्भितनदैरानर्ति केकिव्रजै-
 र्जम्भारेर्धनुषा व्यराजि गगने हंसैरगामि क्षितेः ।
 संभोगार्थमुपाक्रमि प्रियतमायुक्तैश्च पुण्यात्मभिः
 पुंभिस्तद्रहितैरमारि दयिते पश्य श्रियं प्रावृषः ॥

कस्याश्चिन्नवसङ्गमे निपुणतां वीक्ष्यान्यथाशङ्किनो
 भर्तुर्भावमवेक्ष्य सापि चतुरा वैमुख्यमेत्यालिखत् ।
 एकं मत्तमतङ्गजं तदुपरि क्रोधात् पतन्तं शिशुं
 सिंहीगर्भविनिर्गतं पुनरसौ दृष्ट्वा प्रहृष्टोऽभवत् ॥

(एकं मत्तमतङ्गजं तदुपरि क्रोधात्पतन्तं शिशुं
 सिंहीगर्भविनिर्गतं पुनरसौ दृष्ट्वा प्रहृष्टोऽभवत् ॥

॥ अर्जुनरावणीयम् ॥

1680. ARJUNARĀVANĪYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—
102. 9 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2300.

Subject—The story of Kārtavīrya's victory over
Rāvaṇa.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमानभूद् भूपतिरर्जुनाख्यः

कृती कृतज्ञः कृतवीर्यसूनुः ।

आलोक्य यं सिंहमिवाजिभाजं

ननाश शत्रुर्गजनाशमाशु ॥

यस्याध्यगीष्टाध्ययनेन तुल्यं

लोकोऽयमुच्चैश्चरितं पुनानम् ।

युद्धेषु पीनायतबाहुदर्शं

शत्रुव्रजस्संकुटितं प्रनष्टः ॥

बोद्धुर्युतेरुद्विजितुः कुदृष्टे-

द्विपस्सभा यस्य निराकरिष्णोः ।

सितैर्गुणैः प्रोर्णवितुंस्त्रिलोक्या

नैवापरं प्रोर्णवितव्यमासीत् ॥

प्रज्ञानुरागं कुरुते स यस्य

त्यागः क्षमा च क्षतकल्मषस्य ।

भुजाश्च कुर्वन्ति पुरा सहस्रं
पारेसमुद्रं वसतिं रिपूणाम् ॥

End :

स्रक्शोभितायतभुजेन नराधिपेन
स्रक्शोभितः स परिरब्धविलीनमूर्तिः ।
तत् पुष्पकं ग्रहततूर्यगभीरघोष-
मारोहताशु गुरुणा सह राक्षसेशः ॥
सम्राट्छ्रियं समुपभुज्य मरुज्जवेन
मालावलीनमधुलिद्धुतिनिर्भरेण ।
आदित्यमार्गचरितेन स पुष्पकेण
शय्याधिरूढगुरुणा प्रययौ दशास्यः ॥

Colophon :

इति बलभीर्वास्तिव्यश्रीभट्टबोधकृतावर्जुनरावणीये रषा-
भ्यां पादे सप्तविंशतिस्सर्गः । वैष्णवेन नारायणनाम्ना लिखितमिदं
पुस्तकम् । सन्तस्सुनिर्मलधियः परिशोधयन्तु ।

കൊല്ലം 1056മാണ്ടു ധനുമാസം 21ാംനു തിങ്കളാഴിച്ചയും
അവിട്ടം നക്ഷത്രവും ശുക്ലപക്ഷത്തു തൃതീയയും ഗജകരണവും
വൃതീപാതനിത്യയോഗവും കൂടിയ ശുഭപഞ്ചാംഗമിന്നേ അന്നദി
ച്ച വെന്തടിച്ച സമയേ കുമാരഗണപതിക്കൽ എഴുതികൂട്ടി.
ശുഭം ഭവതു സദാ.

Author—Bhaṭṭa Bodha of Valabhī.

Remarks—The author's proficiency in grammar is evident from this work. The closing four lines bear out that the Ms. was transcribed

in 1056 M. E. The script is legible. This work with a commentary by Vāsudeva is noticed as No. 2954, TCM. Vol. IV, Part I A.

॥ अर्जुनरावणीयटीका ॥

1681. ARJUNARĀVANĪYATĪKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—106.

9 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.

Subject—Elucidation of the Arjunarāvaṇīya.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

वन्दे बालगजाननं पशुपतेर्बीजं भवानीसुतं

छन्दश्शास्त्रपुराणपूर्वपठने सर्वैः समाराधितम् ।

निन्दातत्परचेतसः स्वपितुरग्यारम्भविघ्नप्रदं

वन्दारुश्रितमिन्दुशेखरमध्वंसाय दिव्यौषधम् ॥

उदञ्चत्कल्लोलप्रकरपदवीश्रान्ततरसा-

मकिञ्चित्पीयूषद्रवकलितमाधुर्यसुहृदाम् ।

प्रपञ्चं पञ्चाशल्लिपिभिरभिषिञ्चन्त इव ते

विरिञ्चप्राणा मे विदधतु गिरां गुम्फनविधिम् ॥

अष्टाभ्यश्शेषाधिभ्यः स्रगदुरुनवरक्ताम्बुसम्पूर्णकुम्भै-

रष्टाभिर्वल्लभाभिस्समदनमभिषिक्तं सुरक्तासनस्थम् ।

इष्टाभिश्शोभिरारादगणितकवलं वीक्षितं स्वर्णवर्णं
दीर्घं मे स्यादनिष्टप्रकरविहतये कृष्णनामाभिधेयम् ॥

सेव्यादिभूतं शिवदेशिकानु-

पूर्व्यात्तुगुह्यं स्वगुरुं प्रणम्य ।

काव्ये मयाप्यर्जुनरावणीये

श्राव्या बुधैर्व्याहियतेऽत्र टीका ॥

योग्यशब्दार्थयोरत्र जायते महती पुनः ।

नूनं खड्गरीव्यापारो न कचिन्निष्फलोदयम् ? ॥

रसभावा अलङ्कारा मुखसन्ध्यादिपञ्चकम् ।

नायिकानायकभिदा प्रतिनायकवर्णनम् ॥

काव्यलक्षणमन्यच्च सर्वनाटकलक्षणम् ।

मात्रावर्णादिभेदेन वृत्तं प्रायोऽत्र दर्शितम् ॥

प्रकीर्णमधिकारश्च प्रसन्नमिति सर्वतः ।

शब्दलक्षणमेतच्च कविनात्र प्रतिष्ठितम् ॥

एतदालोक्य हर्षाद्वा मोहाद्वोपक्रमः कृतः ।

सन्तोऽनुगृह्णन्तिवह मे दयादृष्ट्या विमत्सराः ॥

अत्रादौ वस्तुनिर्देशरूपेण काव्यमारभते श्रीमानिति । अर्जु-
नाख्यो भूपतिरभूदित्यन्वयः । असौ कविर्मङ्गलाचरणार्थं श्रीश-
ब्दमादौ प्रायुङ्क्त । अत्रादौ वस्तुनिर्देशः । तथाहि दण्डि-
नोक्तम् —

सर्ववन्धो महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणम् ।

आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखम् ॥

इति । श्रीमानित्यत्र भूमनि प्रशंसायामतिशायने वा मनुष्य ।
अनेन प्रजानुसगादयो व्यज्यन्ते । अत्र कामन्दकः

“सदानुरक्तप्रकृतिः प्रजापालनतत्परः ।

विनीतात्मा हि नृपतिर्भूयसीं श्रियमश्नुते ॥”

इति । श्रीरिन्दिरायां शोभायामिति वैत्रवति (?) । भुवः सप्तद्वी-
पवत्याः पतिर्भर्ता सप्तद्वीपाधिपत्यश्चेति ब्रह्माण्डवचनम् ।

... ..
... ..

End :

संयतीति । अत्रेत्यध्याहर्तव्यम् । अस्यास्तटे द्विपेन्द्रः पलायितुं
संयति प्रयतते । एष सिंहस्तं हन्तुं संयस्यति प्रवर्तते । वपुषा
अतिमहान्तं गजं अल्पकायसिंह(?)शौर्यमरेर्महत्त्वं न गणयति ।
संयसश्चेति श्यन् । यसु प्रयत्ने देवादिकः । उपसर्गार्थोऽयमारम्भः । स
इति स मनुष्यश्शुभानि चिनोति । यः प्रवरायास्सरितो गुणान् शृ-
णोति । यः कृती सदैतां पश्यति । तेन पुरुषार्थः कृत इति मन्ये
स्वादि.... ..

... ..

Colophon :

इत्यर्जुनरावणीये प्रत्ययपादाद्धोऽष्टमस्सर्गः ।

Author :

Remarks—The commentary breaks off on a frag-
ment of the 9th *Sarga*. The Ms. is in fairly good
condition. It is different from Vāsudeva's
commentary noticed under No. 2954, TCM.
Vol. IV, Part I A.

॥ अर्थप्रकाशिका (त्रिपुरदहनव्याख्या) ॥

1682. ARTHAPRAKĀŚIKĀ.

Commentary on Tripuradahana.

Substance—Palm leaf. Size—12½" × 2". Leaves—53.

7—9 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1275.

Subject—Elucidation of the Tripuradahana.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

भक्ताघौघविनाशाय दन्तकुन्तधरं परम् ।

बन्धूकाभमिभेशाख्यं नमस्यामि विनायकम् ॥

.....गनर्तनतत्पराम् ।

नमामि भारतीमिन्दुखण्डमण्डनमण्डिताम् ॥

वन्दे तच्छामभवं धाम वटमूलकृतस्थिति ।

फणिकक्ष्याजटाविभ्रद्रूप्यकुन्देन्दुसन्निभम् ॥

दुरितहरणदक्षं सूर्यसोमानलाक्षं

क्षपितसुरविपक्षं क्षीणदोषाक्षलक्ष्यम् ।

महिषशिरसिराजन्मुक्तिपूर्वस्थले वः

कृतवसति सरागं पातु दौर्गं महस्तत् ॥

वादित्रातदुरासदेभहननप्रक्षुब्धासिंहोपमं

स्वान्तेवासिहृदम्बुजस्थतिमिरप्रध्वंसभान्वाकृतिम् ।

त्रय्यन्तोक्तिविचारचारुधिषणं कर्मन्दिचूडामणिं

वन्दे तं पुरुषोत्तमादिकसरस्वत्याख्यमस्मद्गुरुम् ॥

• अर्थप्रकाशिका नाम्ना व्याख्या पौरदहन्यसौ ।

क्रियते नीलकण्ठेन गौरीशासनसम्भवा ॥

जगति (विमल)कीर्त्तौ राजराजे नरेन्द्रे

क्षितितलमिदमृद्धं पाति रामेण साकम् ।

रचयति मितमेनां वृत्तिमल्पेतरार्था

गळितगहनभावां नीलकण्ठो द्विजाग्रचः ॥

त्रिपुरदहनसंज्ञं काव्यमेतद्विधातुं

कविरथ रविसूनुर्वासुदेवाभिधानः ।

निरुपमचरितेन स्वच्छमीशानसक्तो

नतजनहितदायी स्तौति विघ्नातिभीतः ॥

चिकीर्षितकाव्यप्रतिपाद्यञ्चार्थं दर्शयति वपुरित्यादिना । वपुः
अतिगौरच्छायं जयति विभोः अतिदधाति गौ (?) अच्छा यं
विषकटुका येन अहिश्रेणी भूषणं इव स्वकाये अनाहि
इह सर्वत्र पदानामन्वयानुसारेणार्थः कथ्यते । विभोः
सर्वगतस्य जगत्पतेरिति वा । “विभुस्सर्वगते पत्यौ चन्द्रे रविकुबेर-
योः” इति यादवः । हरस्येति यावत् । वपुः शरीरं जयति सर्वोत्कृष्ट-
तया वर्तते । अगण्यातिविपुलगुणगणशालितया अस्य शरीरं
सकलजनशरीरातिशायितया वर्तते इत्यर्थः । कीदृशं तद्वपुरित्याका-
ङ्क्षायामाह अतीति अतिगौरी अत्यन्तश्चेता छाया शोभा यस्येति
विग्रहः “अवदातस्सितो गौरो विशदश्चेतपाण्डराः” इति यादवः ।

... ..
... ..

End :

प्रत्यक्षमनुमानमागम उपमानमर्थापत्तिरभावस्संभव ऐति-

ह्यश्चेत्यष्टौ प्रमाणानि । तत्र प्रत्यक्षलक्षणमुक्तम् । व्याप्तिग्रहणसापेक्षं
प्रमितिसाधनमनुमानम् । व्याप्तिस्तु निरुपाधिकः संबन्धः । यथा
अग्निमानयं पर्वतः धूमवच्चात् महानसवत् इत्यादि ।

यथार्थदर्शिनः पुंसो यथादृष्टार्थवादिनः ।

उपदेशः परार्थो यस्स इहागम उच्यते ॥

यथा जीर्णे भुञ्जीतेत्यादि । अव्युत्पन्नपदोपेतवाक्यस्यार्थसंज्ञिनि
प्रत्यक्षप्र(त्य)भिज्ञानमुपमामिहोच्यते (?) । यथा सोऽयं गोसदृशे
गवय इत्यादिवाक्यम् । अनुपपद्यमानार्थदर्शनादुपपादकभूतार्था-
न्तरकल्पनमर्थापत्तिः । यथा जीवतो गृहाभावदर्शनेन बहिर्भागस्य(?)
कल्पनम् । योग्यानुपलब्धिरभावः । य...भूतले
नास्तीतिज्ञानं संभवो नाम सहस्रादेश्यता.....

Colophon :

व्याख्येयं पौरदहनी प्रथमाश्वासगा गता ।

अर्थप्रकाशिका नाम्ना नीलकण्ठेन निर्मिता ॥

Author — Nilakantha, disciple of Puruṣottama
Sarasvatī.

Remarks—The author refers to the goddess of
Mukti, probably Bhagavati of Mukkolakkal
in Malabar.

422PA

(To be continued)

132461

12:315:2:170

677

